

Anarkismin aakkoset

Mitä on kommunistinen anarkismi?

Alexander Berkman

Sisältö

Esipuhe	3
Johdanto	4
1. Mitä sinä haluat elämältääsi?	5
2. Palkkajärjestelmä	8
3. Laki ja hallinto	11
4. Miten järjestelmä toimii	15
5. Työttömyys	20
6. Sota	22
7. Kirkko ja koulu	28
8. Oikeus	30
9. Voiko kirkko auttaa sinua?	41
10. Uudistaja ja poliitikko	44
11. Ammattiliitto	51
12. Kenelle valta kuuluu?	58
13. Sosialismi	61
14. Helmikuun vallankumous	70
15. Helmikuun ja lokakuun välissä	74
16. Bolsevikit	78
17. Vallankumous ja diktatuuri	84
18. Diktatuuri toiminnassaan	87
19. Onko anarkismi väkivaltaa?	92
20. Mitä anarkismi on?	97
21. Onko anarkia mahdollista?	99
22. Toimiiko kommunistinen anarkismi?	104
23. Muut kuin kommunistiset anarkistit	113
24. Miksi vallankumous?	115
25. Ideasta lähdetään	118
26. Valmistautuminen	122
27. Työväen järjestäytyminen vallankumousta varten	130
28. Periaatteet ja käytäntö	141
29. Kulutus ja vaihto	144
30. Tuotanto	149
31. Vallankumouksen puolustus	155

Esipuhe

Minulle anarkismi on kaikkein rationaalisin ja käytännöllisin yhteiskuntaelämän, vapauden ja harmonian käsitys. Olen vakuuttunut siitä, että sen toteutuminen on todellakin inhimillisen kehityksen suunta.

Tuon toteutumisen hetki riippuu kahdesta seikasta. Ensinnäkin siitä, kuinka pian olemassa olevista olosuhteista tulee henkisesti ja fyysisesti sietämättömät riittävän suurelle osalle ihmis-kuntaa, erityisesti työväenluokalle. Toiseksi siitä, missä määrin anarkistiset näkemykset saavat ymmärrystä ja hyväksyntää.

Yhteiskunnalliset instituutiomme perustuvat tietyille ideoille. Niin kauan kuin noihin ideoihin uskotaan yleisesti, niiden varaan rakennetut instituutiot ovat turvassa. Valtio pysyy vahvana, koska ihmiset ajattelevat poliittisen auktoriteetin ja laeilla pakottamisen olevan välttämätöntä. Kapitalismi jatkuu niin kauan kuin kyseistä talousjärjestelmää pidetään sopivana ja oikeudenmu-kaisena. Nykypäivän pahoja ja sortavia olosuhteita tukevien ideoiden heikkeneminen tarkoittaa lopulta valtion ja kapitalismin romahtamista. Edistys lakkauttaa aikansa eläneen ja korvaa sen sopivammalla ympäristöllä.

Satunnaisellekin tarkkailijalle on selvää, että yhteiskunnan perustavimmissa käsityksissä on käynnissä radikaali muutos. Maailmansota ja Venäjän vallankumous ovat sen tärkeimpiä syitä. Sota paljasti kapitalistisen kilpailun iljettävän luonteen ja valtioiden verenvuodatukseen johta-van kyvyttömyyden sovitella riitoja kansakuntien tai pikemminkin hallitsevien finanssiklukkien välillä. Ihmisiltä on katoamassa usko vanhoihin keinoihin ja tästä syystä suurvaltojen on nyt pakko keskustella asevarustelun rajoituksista ja jopa sodan tekemisestä laittomaksi. Ei ole ko-vinkaan kauan siitä, kun tuollaisen mahdollisuuden ehdottaminenkin sai osakseen mitä suurinta pilkkaa ja ivaa.

Samoin on hajoamassa usko muihin vakiintuneisiin instituutioihin. Kapitalismi ”toimii” yhä, mutta epäluuloisuus sen tarkoituksenmukaisuudesta ja oikeudellisuudesta kaivelee kasvavien yhteiskuntapiirien mieliä. Venäjän vallankumous on lähettänyt ilmoille ideoita ja tunteita, jotka murtavat kapitalistista yhteiskuntaa, erityisesti sen taloudellista perustaa ja yksityisomis-tuksen pyhyyttä sosiaalisen olemassaolon keinona. Lokakuu ei muuttanut asioita pelkästään Venäjällä: se on vaikuttanut massoihin ympäri maailman. Tarkoin vaalittua taikauskoa, jonka mukaan kaikki olemassa oleva on pysyvää, on ravisteltu eikä se tule enää toipumaan ennalleen.

Sota, Venäjän vallankumous ja sodanjälkeinen kehitys ovat kaikkiaan myös karistaneet mo-nilta illuusioiden sosialismin. On kirjaimellisesti totta, että aivan kuten kristinusko on myös sosia-lismi valloittanut maailman mutta pettänyt itsensä. Sosialistipuolueet ovat nykyisin useimpien Euroopan hallitusten johdossa tai niiden apupuolueina, mutta ihmiset eivät enää usko, että ne mitenkään eroaisivat porvarillisesta hallinnosta. Heistä tuntuu, että sosialismi on epäonnistunut ja että se on romahduksen partaalla.

Samaan tapaan bolsevikit ovat onnistuneet osoittamaan, etteivät marxilainen oppi ja leninis-tiset periaatteet voi johtaa muuhun kuin diktatuuriin ja taantumukseen.

Anarkisteille tässä ei ole mitään yllättävää. He ovat aina väittäneet, että valtio tuhoaa yksilön vapauden ja yhteiskunnan harmonian, ja että vain sortavan auktoriteetin ja aineellisen epätasa-arvon lakkauttaminen voivat ratkaista poliittiset, taloudelliset ja kansalliset ongelmamme. Hei-dän argumenttinsa, olkoonkin että ne perustuvat pitkään inhimilliseen kokemukseen, vaikuttivat kuitenkin pelkältä teoretisoinnilta nykysukupolvelle, kunnes viimeisten kahden vuosikymme-nen tapahtumat ovat osoittaneet anarkistiset näkemykset tosiksi myös oikeassa elämässä.

Sosialismin ja bolsevismin kaatuminen on avannut tietä anarkismille.

Anarkismista on kirjoitettu varteenotettava määrä kirjallisuutta, mutta suurin osa keskeisistä teoksista on kirjoitettu ennen maailmansotaa. Lähihistorian kokemus on ollut elintärkeää ja tehnyt välttämättömäksi uudistaa tietyllä tavalla anarkistien suhtautumista ja perusteluita. Vaikka peruslauseet säilyvätkin samoina, lähihistoria aiheuttaa tiettyjä muutoksia käytännön sovelluksiin. Eritoten Venäjän vallankumouksen opetukset vaativat uutta lähestymistapaa moniin keskeisiin kysymyksiin, joista tärkein on yhteiskunnallisen vallankumouksen luonne ja toiminta siinä.

Lisäksi anarkistinen kirjallisuus on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vaikeasti ymmärrettävää keskivertolukijalle. Tämä ongelma on yhteinen useimpien yhteiskunnallisia kysymyksiä käsittelevien kirjojen kohdalla. Ne on kirjoitettu sillä oletuksella, että lukijalla on jo valmiiksi riittävät perustiedot asiasta; näinhän ei useinkaan asian laita ole. Tästä seuraa, että on olemassa vain harvoja yhteiskunnallisia ongelmia käsitteleviä kirjoja, jotka olisivat riittävän yksinkertaisia ja silti älyllisesti haastavia.

Yllä olevasta syystä minusta on tällä hetkellä erittäin tarpeen muotoilla uudelleen anarkistista näkemystä ja tehdä se niin yksinkertaisin ja selkein termein, että jokainen voi sen ymmärtää. Tämä tarkoittaa anarkismin aakkosia.

Tämä mielessä seuraavat sivut on kirjoitettu.

Pariisissa 1928 Alexander Berkman

Johdanto

Haluan kertoa sinulle anarkismista.

Haluan kertoa sinulle mitä anarkismi on, koska mielestäni sinun olisi hyvä tietää siitä. Anarkismista tiedetään aivan liian vähän, ja sekin mitä tiedetään on yleensä kuulopuhetta ja vieläpä enimmäkseen paikkansa pitämätöntä.

Haluan kertoa sinulle siitä, koska uskon anarkismin olevan hienoin ja tärkein asia mitä ihminen on luonut; ainoa asia, joka voi antaa sinulle vapauden ja hyvinvoinnin sekä tuoda rauhan ja onnen maan päälle.

Haluan kertoa sinulle siitä niin yksinkertaisesti, ettei sitä voi väärin käsittää. Suuret sanat ja korkealentoiset fraasit vain hämmentävät. Looginen ajattelu tarkoittaa suoraa puhetta.

Mutta ennen kuin kerron sinulle mitä anarkismi on, kerron sinulle mitä se *ei ole*.

Tämä on tarpeen, sillä anarkismista liikkuu niin paljon väärää tietoa. Älykkäilläkin ihmisillä on siitä usein aivan väärät käsitykset. Jotkut ihmiset puhuvat anarkismista tietämättä siitä mitään. Jotkut valehtelevat anarkismista, koska he eivät halua *sinun* tietävän totuutta siitä.

Anarkismilla on lukuisia vihollisia; eivätkä he kerro sinulle siitä totuutta. Miksi anarkismilla on vihollisia ja keitä he ovat, sen tulet huomaamaan tämän kirjoituksen kuluessa. Sen voin kertoa nyt heti, ettei sen enempää poliittinen johtajasi kuin työnantajasi, ei kapitalisti eikä poliisi puhu anarkismista rehellisesti. Suurin osa heistä ei tiedä siitä mitään ja he kaikki vihaavat sitä. Heidän lehtensä ja julkaisunsa – kapitalistinen lehdistö – ovat myös sitä vastaan.

Jopa useimmat sosialistit ja bolsevikit valehtelevat anarkismista. On totta, ettei suurin osa heistä juuri anarkismia tunne. Mutta hekin, jotka siitä jotain tietävät, useinkin vain valehtelevat ja puhuvat siitä ”epäjärjestyksenä ja kaaoksena”. Voit itse nähdä, kuinka epärehellisiä he tässä ovat: sosialismin merkittävimmät opettajat – Karl Marx ja Friedrich Engels – opettivat anarkismin syn-

tyvän sosialismista. He sanoivat, että meillä täytyy ensin olla sosialismi, mutta että sosialismin jälkeen tulee anarkismi, ja se taas on sosialismiakin vapaampi ja kauniimpi yhteiskuntamuoto, jossa elää. Kuitenkin Marxin ja Engelsin nimeen vannovat socialistit kutsuvat anarkismia alituisen ”kaaokseksi ja epäjärjestykseksi”, mikä osoittaa sinulle sen miten tietämättömiä tai epärehellisiä he ovatkaan.

Bolsevikit toimivat samoin, vaikka heidän suurin johtajansa Lenin kertoikin, että bolsevismin jälkeen tulee anarkismi, jolloin eläminen on helpompaa ja vapaampaa.

Siksi minun täytyy ensin kertoa sinulle mitä anarkismi *ei ole*.

Se *ei ole* pommeja, epäjärjestyksiä tai kaaosta.

Se *ei ole* varastamista ja murhaamista.

Se *ei ole* kaikkien sotaa kaikkia vastaan.

Se *ei ole* paluuta barbariaan tai villi-ihmisyyteen.

Anarkismi on nimenomaan kaiken tämän vastakohta.

Anarkismi tarkoittaa, että sinun tulisi olla vapaa; ettei kukaan saisi orjuuttaa sinua, komennella sinua, ryöstää sinua tai petkuttaa sinua.

Se tarkoittaa, että sinun tulisi olla vapaa tekemään niitä asioita mitä haluat tehdä; ja ettei sinua saisi pakottaa tekemään sellaista mitä et halua tehdä.

Se tarkoittaa, että sinulla tulisi olla mahdollisuus valita miten haluat elää ja elää niin kenenkään siihen puuttumatta.

Se tarkoittaa, että lähimmäiselläsi tulisi olla samat vapaudet kuin sinulla, että jokaisella tulisi olla samat vapaudet ja oikeudet.

Se tarkoittaa, että kaikki ihmiset ovat veljiä ja sisaria ja että heidän tulisi veljellisesti elää, rauhassa ja sopuinnassa.

Tämä tarkoittaa sitä, ettei tulisi olla sotaa, ei väkivaltaa ihmisryhmien välillä, ei monopoleja, ei köyhyyttä, ei alistamista eikä lähimmäisen hyväksikäyttöä.

Lyhyesti anarkismi tarkoittaa tilaa tai yhteiskuntaa, missä kaikki naiset ja miehet ovat vapaita ja missä he kaikki nauttivat tasa-arvoisesti järjestyneen ja järkevän elämän eduista.

”Voiko näin olla?” sinä kysyt; ”ja kuinka?”

”Ei ennen kuin meistä kaikista tulee enkeleitä”, ystäväsi huomauttaa.

Mietitäänpä asiaa yhdessä. Ehkä voin osoittaa sinulle, että voimme olla rehtejä toisillemme, elää rehdisti eikä meidän tarvitse edes kasvattaa siipiä itsellemme.

1. Mitä sinä haluat elämältääsi?

Mitä jokainen haluaa eniten elämässään? Mitä *sinä* haluat eniten?

Loppujen lopuksi me kaikki olemme samanlaisia ihomme alla. Olipa ihminen kuka tahansa – mies tai nainen, rikas tai köyhä, aristokraatti tai kulkuri, valkoinen, keltainen, punainen tai musta, mistä tahansa maasta, minkä tahansa kansallisuuden tai uskonnon edustaja – meistä jokainen tuntee samalla lailla kylmää ja nälkää, rakkautta ja vihaa; meistä jokainen pelkää katastrofeja ja tauteja yrittäen välttää harmeja ja kuolemaa.

Se, mitä *sinä* haluat eniten elämältääsi ja mitä eniten pelkää, on pääosin totta myös lähimmäisesi kohdalla.

Oppineet ovat kirjoittaneet useita paksuja kirjoja sosiologiasta, psykologiasta ja monista muista ”logioista” kertoakseen sinulle mitä sinä haluat, mutta eipä löydy kahta teosta, jotka olisivat

asiasta samaa mieltä. Ja minä luulen, että sinä kyllä tiedät varsin hyvin ilman niitä kirjojakin, mitä haluat.

Oppineet ovat tutkineet, kirjoittaneet ja spekuloineet niin paljon tästä heille niin vaikeasta aiheesta, että *sinä*, yksilö, olet täysin kadonnut heidän filosofioistaan. Lopulta he ovat tulleet siihen tulokseen, ettei sinulla, ystäväiseni, ole lainkaan merkitystä. Se mikä on tärkeää, he sanovat, et ole sinä, vaan ”kokonaisuus”, kaikki ihmiset yhdessä. Tätä ”kokonaisuutta” he kutsuvat ”yhteiskunnaksi”, ”tasavallaksi” tai ”valtioksi”. Nämä rikkiviisaat ovat itse asiassa päättäneet, ettei sillä ole mitään väliä jos sinä, yksilö, olet onneton, kunhan ”yhteiskunnalla” on kaikki hyvin. Jotenkin he unohtavat selittää, miten ”yhteiskunnalla” tai ”kokonaisuudella” voi kaikki olla hyvin, jos sen yksittäiset jäsenet ovat hajalla.

Niinpä he jatkavat filosofisten verkkojensa kutomista ja tehtailevat paksuja opuksiaan keksiäkseen, missä *sinä* oikeastaan astut kuvaan mukaan tähän elämäksi kutsuttuun asioiden järjestykseen ja mitä sinä todella haluat.

Mutta sinähän itse tiedät varsin hyvin mitä haluat, ja niin kyllä tietää lähimmäisesikin.

Sinä haluat olla terve ja hyvinvoipa; sinä haluat olla vapaa etkä palvella jotain johtajaa, et halua madella ja nöyryyttää itseäsi kenenkään toisen ihmisen edessä. Sinä haluat hyvinvointia itsellesi, perheellesi ja muille läheisillesi ja rakkaillesi. Etkä halua ahdistua tai murehtia huomista peläten.

Voit olla varma siitä, että kaikki haluavat samaa. Joten koko asia näyttäisi olevan tässä:

Sinä haluat terveyttä, vapautta ja hyvinvointia.

Jokainen on tässä suhteessa kaltaisesi.

Joten me kaikki tavoittelemme elämässä samaa asiaa.

Miksipä emme siis tavoittelisi sitä yhdessä, yhteistyöllä, toinen toisiamme siinä auttaen?

Miksi meidän pitäisi huijata ja varastaa, tappaa ja murhata toisiamme, jos me kaikki tavoittelemme samaa asiaa? Etkö *sinä* ole oikeutettu haluamiisi asioihin siinä missä kuka tahansa muukin?

Vai onko niin, että voimme turvata terveytemme, vapautemme ja hyvinvointimme paremmin, kun taistelemme ja teurastamme toisiamme?

Vai eikö meillä ole vaihtoehtoja?

Mietitäänpä.

Eikö olekin järkeenkäypää, että jos me kaikki haluamme elämältä samaa asiaa, jos meillä kaikilla on sama päämäärä, niin tällöin meidän *intressimme*kin ovat samat? Siinä tapauksessa meidän tulisi elää veljellisesti, rauhassa ja ystävyudessa; meidän tulisi olla hyviä toisillemme ja auttaa toisiamme siinä missä vain pystymme.

Tiedät kyllä, ettei elämä ole sellaista. Tiedät, ettemme elä kuin veljet. Tiedät, että maailma on täynnä riitaa ja sotaa, kurjuutta, epäoikeudenmukaisuutta ja vääryyttä, rikoksia, köyhyyttä ja sortoa.

Miksi näin siis on?

Näin on siksi, että vaikka meillä kaikilla onkin sama tavoite elämässämme, meidän *intressimme* ovat erilaisia. Tämä aiheuttaa kaikki ongelmat maailmassa.

Ajattele tätä asiaa itse.

Oletetaan, että haluat parin kenkiä tai hatun. Menet kauppaan ja yrität ostaa haluamasi mahdollisimman halvalla ja järkevästi. Se on *sinun* intressisi. Kauppiaan intressi on kuitenkin myydä se sinulle niin kalliilla kuin suinkin, koska silloin hänen *voittonsa* on suurempi. Tämä johtuu sii-

tä, että kaikki elämässämme perustuu voiton tekemiselle, tavalla tai toisella. Me elämme *voiton tekemisen järjestelmässä*.

Nyt on selvää, että jos meidän täytyy tehdä voittoa ja hyötyä toisistamme, niin meidän intressimme eivät voi olla samoja. Niiden täytyy olla erilaisia ja usein jopa toisilleen vastakkaisia.

Voitontekijöitä, toisista hyötyjiä löytyy joka maasta. Ne, jotka tekevät suurimmat voitot, ovat rikkaita. Ne, jotka eivät voi tehdä voittoa, ovat köyhiä. Ainoat ihmiset, jotka eivät voi tehdä lainkaan voittoa, ovat työläisiä. Voit näin ollen ymmärtää, etteivät työläisten intressit voi olla samat kuin muiden ihmisten. Siksi jokaisesta maasta löytyy useita ihmisluokkia, joiden intressit ovat täysin erilaisia.

Kaikkialta löydät:

(1) suhteellisen pienen joukon ihmisiä, jotka tekevät suuret voitot ja jotka ovat hyvin rikkaita, kuten pankkiirit, teollisuusmiehet ja maanomistajat – ihmisiä, joilla on paljon pääomaa ja joita siksi kutsutaan kapitalisteiksi. He kuuluvat *kapitalistien luokkaan*.

(2) enemmän tai vähemmän hyvin toimeentulevien ihmisten luokan, joka koostuu liikemiehistä ja heidän edustajistaan, kiinteistövälittäjistä, keinottelijoista ja erilaisista ammattilaisista kuten lääkärit, lakimiehet, kehittäjät ja niin edelleen. Tämä on *keskiluokka* tai porvaristo.

(3) suuren joukon työläisiä eri tuotantoaloilla – kutomoissa ja kaivoksissa, tehtaissa ja kau-poissa, kuljetuksessa ja maatoissa. Tämä on *työväenluokka*, jota kutsutaan myös proletariaatiksi.

Porvaristo ja kapitalistit kuuluvat oikeastaan samaan kapitalistiseen luokkaan, koska heillä on suurinpiirtein samat intressit, ja tästä syystä porvaristoon kuuluvat ihmiset usein asettuvatkin kapitalistiluokan puolelle työväenluokkaa vastaan.

Huomaat, että työväenluokka on aina köyhin luokka joka maassa. Ehkä sinä itsekin kuulut työläisiin, proletariaattiin. Silloin tiedät, ettet tule palkallasi koskaan rikastumaan.

Miksi työläiset ovat köyhin luokka? Hehän työskentelevät enemmän ja ankarammin kuin muut luokat. Johtuuko tämä siitä, etteivät työläiset ole kovin tärkeitä yhteiskuntaelämälle? Ehkä voisimme tulla toimeen ilman heitä?

Katsotaanpa. Mitä me tarvitsemme elääksemme? Me tarvitsemme ruokaa, vaatteita ja asuntoja; kouluja lapsillemme; kulkuneuvoja ja junia matkustamiseen ja yhtä sun toista sen sellaista.

Katsopa ympärillesi. Voitko osoittaa ainuttakaan asiaa, joka olisi tehty ilman työtä? Kas, jalassasi olevat kengät ja kadut joilla kävelet, ovat työn tulosta. Ilman työtä ei olisi muuta kuin paljas maa, ja inhimillinen elämä olisi täysin mahdotonta.

Tämä siis tarkoittaa, että työ on luonut kaiken sen mitä meillä on – koko maailman varallisuuden. Se kaikki on maahan ja luonnonvaroihin kohdistetun työn tulosta.

Mutta jos kaikki varallisuus on työn tulosta, niin miksei se kuulu työn tekijöille? Siis niille, jotka ovat käyttäneet käsiään tai aivojaan sen luodakseen – fyysisen ja henkisen työn tekijöille.

Jokainen hyväksyy ajatuksen, jonka mukaan ihmisellä on oikeus omistaa se, minkä hän itse on tehnyt.

Mutta *kukaan* yksittäinen ihminen ei ole tehnyt eikä voi tehdä kaikkea itse. Tarvitaan monia ihmisiä eri aloilta ja ammateista jonkin luomiseen. Esimerkiksi puuseppä ei voi tehdä yksinkertaisintakaan tuolia tai penkkiä aivan itse; ei vaikka hän itse kaataisi puun ja tekisi laudatkin itse. Hän tarvitsee sahan ja vasaran, nauloja ja työkaluja, joita hän ei voi tehdä itse. Ja vaikka hän tekisi nekin itse, hänellä täytyisi ensin olla raaka-aineet – terästä ja rautaa – joita muiden täytyisi hänelle tarjota.

Tai otetaan toinen esimerkki – vaikkapa tieinsinööri. Hän ei voisi tehdä mitään ilman pape-ria, kynää ja mittausvälineitä, ja muiden täytyy nämä tavarat hänelle tuottaa. Puhumattakaan

siitä, että tieinsinöörin täytyy ensin oppia ammattinsa ja opiskella useita vuosia, jolloin muut mahdollistavat hänen elämänsä. Tämä pätee jokaiseen ihmiseen tämän päivän maailmassa.

Huomaat siten, ettei yksikään ihminen voi täysin itse tuottaa olemassaolonsa tarpeita. Varhaisina aikoina alkukantainen luolaihminen pystyi tekemään kivistä vasaran tai valmistamaan jousen ja nuolen ja elämään niiden turvin. Mutta nuo ajat ovat menneet. Nykyään kukaan ei pysty elämään omalla työllään: hän tarvitsee muiden työtä avukseen. Siksi kaikki mitä meillä on, kaikki varallisuus, on monien ihmisten ja jopa monien sukupolvien työn tulosta. Tämä tarkoittaa sitä, että *kaikki työ ja kaikki työn tulokset ovat sosiaalisia*, yhteiskunnan kokonaisuutena valmistamia.

Mutta jos kaikki meillä oleva varallisuus on sosiaalista, niin on järkeenkäypää, että sen pitäisi myös kuulua yhteiskunnalle, ihmisille kokonaisuudessaan. Miksi sitten on niin, että maailman varallisuus on joidenkin ihmisten eikä koko kansan omistuksessa? Miksei se kuulu niille, jotka ovat sen vuoksi uurastaneetkin – massoille, jotka työskentelevät käsillään tai aivoillaan, työväenluokalle kokonaisuutena?

Tiedät hyvin, että nimenomaan kapitalistinen luokka omistaa suurimman osan maailman varallisuudesta. Eikö tuosta voikin vetää sen johtopäätelmän, että työläiset ovat menettäneet luomansa vaurauden tai että tavalla tai toisella se on riistetty heiltä?

Työläiset eivät menettäneet sitä, koska he eivät koskaan omistaneetkaan sitä. Täytyy siis olla niin, että se on riistetty, viety heiltä.

Tämä alkaa näyttää vakavalta. Koska jos sanotaan, että varallisuus on viety pois niiltä, jotka ovat sen luoneet, niin sehän tarkoittaa, että se on varastettu heiltä, heidät on ryöstetty, sillä kukaan ei varmasti ole koskaan vapaaehtoisesti suostunut siihen, että hänen varallisuutensa vietään häneltä.

Tämä on hirvittävä syytös, mutta tosi. Työläisten luokkana luomat rikkaudet on todellakin varastettu heiltä. Ja samaan tapaan heitä ryöstetään heidän elämänsä jokaisena päivänä, tälläkin hetkellä. Tuosta syystä yksi maailman suurimmista ajatteliijoista, ranskalainen filosofi Proudhon, totesi rikkaiden omaisuuden olevan varastettua omaisuutta.

Nyt pystyt helposti ymmärtämään, miten tärkeää on, että jokaisen rehellisen ihmisen tulisi tietää tästä. Ja voit olla varma, että jos työläiset tietäisivät tämän, he eivät hyväksyisi sitä.

Katsotaanpa sitten *kuinka* heitä ryöstetään ja *keiden toimesta*.

2. Palkkajärjestelmä

Oletko koskaan pysähtynyt ja kysynyt itseltäsi seuraavaa kysymystä: miksi juuri *sinun* vanhempasi synnyttivät sinut eivätkä jotkut muut?

Huomaat tietysti, mihin pyrin kysymykselläni. Tarkoitan, että *sinun suostumustasi ei kysytty*. Sinä vain yksinkertaisesti synnyit; sinulla ei ollut mahdollisuutta valita synnyinpaikkaasi tai vanhempiasi. Se oli vain sattumaa.

Niin siinä sitten kävi, ettet sinä syntynyt rikkaaksi. Ehkä vanhempasi ovat keskiluokkaa; todennäköisemmin he kuitenkin kuuluvat työläisiin, ja niinpä sinä sitten olet yksi noista miljoonista, massoista, joiden on työskenneltävä elääkseen.

Ihminen, jolla on rahaa, voi pistää rahansa johonkin liiketoimeen tai teollisuuteen. Hän sijoittaa rahansa ja elää niiden tuottamilla *voitoilla* ja koroilla. Sinulla ei kuitenkaan ole rahaa. Sinulla on vain työkykyä, sinun *työvoimasi*.

Oli aika, jolloin jokainen työntekijä työskenteli itselleen. Silloin ei ollut tehtaita eikä suurteollisuutta. Työntekijällä oli omat työkalunsa ja oma pieni työpajansa, ja hän osti itselleen tarvitsemansa raaka-aineet. Hän työskenteli itselleen ja häntä kutsuttiin käsityöläiseksi.

Sitten tulivat tehtaat ja suuret teollisuuspaikat. Vähä vähältä ne ajoivat tieltään itsenäisen käsityöläisen, koska tämä ei kyennyt valmistamaan tavaroita yhtä halvalla kuin tehtaassa – hän ei kyennyt kilpailemaan ison tehdastuotannon kanssa. Niinpä käsityöläinen joutui luopumaan pienestä työpajastaan ja menemään tehtaaseen töihin.

Tehtaissa ja suurissa laitoksissa valmistetaan suuria määriä tavaroita. Sellaista suuren luokan tuotantoa kutsutaan *industrialismiksi*. Se on tehnyt työnantajista ja tehtaiden omistajista todella rikkaita, niin että teollisuuden ja kaupan herrat ovat keränneet hyvin paljon rahaa, paljon pääomaa. Siksi tätä järjestelmää kutsutaan *kapitalismiksi*. Nykyään me kaikki elämme tällaisessa järjestelmässä.

Kapitalistisessa järjestelmässä työläinen ei voi työskennellä itselleen, toisin kuten vanhoina aikoina. Hän ei kykene kilpailemaan suurten tuottajien kanssa. Joten jos sinä olet työläinen, täytyy sinun löytää itsellesi työnantaja. Sitten sinä työskentelet hänelle; tämä tarkoittaa sitä, että annat hänelle työvoimaasi niin ja niin monta tuntia päivässä tai viikossa ja hän maksaa sinulle siitä. Sinä myyt hänelle työvoimaasi ja hän maksaa sinulle *palkkaa*.

Kapitalistisessa järjestelmässä koko työväenluokka myy työvoimaansa työnantajaluokalle. Työläiset rakentavat tehtaat, valmistavat koneet ja laitteet ja tuottavat hyödykkeet. Työnantajat pitävät tehtaat, koneet, välineet ja tavarat itsellään *omana voittonaan*. Työläiset saavat vain *palkkaa*.

Tätä järjestelyä kutsutaan *palkkajärjestelmäksi*.

Oppineet ovat laskeneet, että työläinen saa palkkanaan vain noin *kymmenesosan* tuottamastaan varallisuudesta. Loput *yhdeksän kymmenesosaa* jakautuvat vuokraisännän, tehtaanomistajan, rautatieyhtiön, tukkukauppiaan, keinottelijan ja muiden välikäsien kesken.

Tämä tarkoittaa sitä, että:

Vaikka työläiset luokkana ovat rakentaneet tehtaat, osa heidän päivittäisen työnsä tuloksesta otetaan heiltä maksuna etuoikeudesta *käyttää* noita tehtaita. Siinä on vuokraajan voitto.

Vaikka työläiset ovat tehneet työkalut ja koneet, toinen osa heidän päivittäisen työnsä tuloksesta otetaan heiltä maksuna etuoikeudesta *käyttää* noita työkaluja ja koneita. Siinä on tehtailijan voitto.

Vaikka työläiset ovat rakentaneet rautatiet ja pyörittävät niitä, osa heidän päivittäisen työnsä tuloksesta otetaan heiltä heidän valmistamiensa tuotteiden kuljettamiseen. Siinä on rautatieyhtiön voitto.

Ja niin edelleen, mukaan lukien pankkiiri, joka lainaa tehtailijalle toisten ihmisten rahoja, tukkumyyjä, keinottelija ja muut välikädet, jotka kaikki saavat siivunsa työläisen raadannasta.

Mitä siitä jää jäljelle – yksi kymmenesosa työläisen työn todellisesta arvosta – on sitten *hänen* osuutensa, hänen palkkansa.

Osaatko nyt arvata, miksi viisas Proudhon sanoi, että *rikkaiden omaisuus on varastettua*? Se on varastettu tuottajalta, työläiseltä.

Eikö tunnukin kummalliselta, että tuollainen toiminta sallitaan?

Kyllä todellakin, se on hyvin kummallista; ja oudointa tässä kaikessa on se, että koko maailma vain katselee eikä tee asialle mitään. Mikä pahinta työläiset itse eivät tee asialle mitään. Kas kun useimmat heistä luulevat kaiken olevan hyvin ja kapitalistisen järjestelmän olevan hyvä.

Tämä johtuu siitä, etteivät työläiset näe mitä heille tapahtuu. He eivät ymmärrä, että heitä ryöstetään. Muukaan maailma ei ymmärrä tästä juuri mitään, ja kun joku rehellinen yrittää heille kertoa siitä, he huutavat hänelle ”anarkisti!”, tukkivat hänen suunsa tai pistävät hänet vankilaan.

Tietysti kapitalistit ovat hyvin tyytyväisiä kapitalistiseen järjestelmään. Mikseivät olisi? Hehän rikastuvat sen avulla. Joten turha odottaa *heidän* sanovan, etteikö järjestelmä olisi hyvä.

Keskiluokat ovat kapitalistien apulaisia ja hekin elävät työväenluokan työstä, joten miksipä heidänkään pitäisi valittaa? Tietysti aina silloin tällöin voit tavata jonkun keskiluokkaisen miehen tai naisen, joka yltyy puhumaan totuuden koko asiasta. Sellaiset persoonat vaiennetaan kuitenkin nopeasti ja leimataan ”kansan vihollisiksi”, hulluiksi häirikoiksi ja anarkisteiksi.

Voisi kuitenkin ajatella, että työläiset vastustaisivat ensimmäisinä kapitalistista järjestelmää, koska heitähän siinä ryöstetään ja he siitä eniten kärsivät.

Niinhan sen kuuluisi olla. Mutta niin ei ole, mikä on hyvin surullista.

Työläiset tietävät, että jostakin se kenkä puristaa. He tietävät, että he raatavat koko elämänsä ja saavat siitä juuri tarpeeksi turvatakseen olemassaolonsa, eikä aina sitäkään. He näkevät, kuinka heidän työnantajansa ajavat hienoissa autoissaan ja elävät ylellisyydessä, vaimonsa puettuina kalliisiin vaatteisiin ja timantteihin, samalla kun työläisen vaimolla on tuskin varaa uuteen halpamekkoon. Niinpä työläiset pyrkivät parantamaan asemaansa vaatimalla parempaa palkkaa. Se on sama kuin jos heräisin keskellä yötä asunnossani ja huomaisin, että murtomies on kerännyt kaikki tavarani ja on juuri aikeissa poistua niiden kanssa. Oletetaanpa, että sen sijaan että yrittäisin pysäyttää varkaan minä sanoisinkin hänelle: ”Olkaa ystävällinen, hra Murtomies, ja jättäkää minulle edes yksi vaatekerta, että minulla olisi jotain päälle pantavaa”, ja sitten kiittäisin häntä, jos hän jättäisi minulle yhden kymmenesosan minulta varastamistaan tavaroista.

Mutta nyt menen asioiden edelle. Palatkaamme takaisin työläiseen ja katsokaamme, kuinka hän yrittää parantaa olosuhteitaan ja kuinka huonosti hän onnistuu siinä. Nyt haluan kertoa sinulle miksi työläinen ei ota tätä murtomiestä niskasta kiinni ja heitä häntä pellolle; toisin sanoen miksi hän kerjää kapitalistilta vähän lisää leipää tai palkkaa, miksei hän heivaa tätä kertakaikkisesti ja lopullisesti harteiltaan.

Tämä johtuu siitä, että työläinen, kuten muukin maailma, on saatu uskomaan, että kaikki on hyvin ja että kaiken täytyy pysyäkin sellaisena kuin on. Ja jos jotkut asiat eivät olekaan aivan kuten pitäisi, niin se johtuu vain siitä, että ”ihmiset ovat pahoja”, ja lopulta kuitenkin kaikki järjestyy, jotenkin.

Mietipä itseksesi, eikö näin vain olekin. Sinulle kerrottiin kotona lapsena, kun kyselit monia kysymyksiäsi, että ”kaikki on hyvin niin kuin on”, että ”näin täytyy olla”, että ”Jumala on luonut näin” ja että kaikki on hyvin.

Ja sinä uskoit isääsi ja äitiäsi, niin kuin hekin olivat uskoneet omia isiään ja äitejään, ja siksi sinä nyt ajattelet aivan kuten isoisäsi.

Myöhemmin koulussa sinulle kerrottiin samat asiat. Sinulle opetettiin, että Jumala loi maailman ja että kaikki on hyvin; että täytyy olla olemassa rikkaita ja köyhiä, että sinun tulee kunnioittaa rikkaita ja tyytyä omaan osaasi. Sinulle kerrottiin, että maasi edustaa oikeutta ja että sinun täytyy totella lakeja. Opettaja, pappi ja saarnaaja juurruttivat kaikki sinun mieleesi, että elämäsi on Jumalan säättämää ja että ”Hänen tahtonsa tapahtukoon”. Ja kun sitten näit, kuinka köyhää miestä raahattiin vankilaan, he sanoivat sinulle, että mies oli paha, koska hän oli varastanut jotain ja että sellainen on suuri rikos.

Se mitä sinulle ei koskaan kotona, koulussa eikä missään muuallakaan kerrottu on, että se on rikos, kun rikas ryöstää työläisen työn tuloksen; tai että kapitalistit ovat rikkaita siitä syystä, että he ovat omineet itsellensä työläisten luoman varallisuuden.

Ei, sitä sinulle ei koskaan kerrottu, eikä kukaan muukaan ole koskaan kuullut sellaista missään kouluissa tai kirkoissa. Miten sitten voisi olettaa työläisten tietävän asiasta mitään?

Päinvastoin sinun mielesi on – lapsena ja myöhemminkin – tungettu niin täyteen vääriä ajatuksia, että kun kuulet yksinkertaisen totuuden, ihmettelet onko se todella mahdollista.

Ehkä sinä nyt ymmärrät, miksi työläiset eivät tajua, että heidän luomansa varallisuus on varastettu heiltä ja että heiltä näin jatkuvasti varastetaan.

”Mutta laki”, sinä huudahdat, ”ja hallitus – salliiko se tuollaisen varkauden? Eikö varastaminen olekin lailla kiellettyä?”

3. Laki ja hallinto

Kyllä, olet oikeassa: laki kieltää varkauden.

Jos varastan sinulta jotain, voit kutsua poliisin ja minut pidätetään. Laki rankaisee varasta ja hallinto palauttaa sinulle, jos se vain on mahdollista, sinulta varastetun omaisuuden, koska laki kieltää varastamisen. Lain mukaan kenelläkään ei ole oikeutta ottaa sinulta mitään ilman suostumustasi.

Mutta työnantajasi ottaa sinulta sen mitä sinä tuotat. Kapitalistit ottavat kaiken työllä tuotetun varallisuuden ja pitävät sen itsellään omaisuutenaan.

Lain mukaan työnantajasi ei varasta sinulta mitään, koska tämä tapahtuu sinun suostumuksellasi. Sinä olet sopinut työskenteleväsi pomollesi tiettyä korvausta vastaan, ja hänellä on siten oikeus kaikkeen tuottamaasi. Koska olet *suostunut* siihen, lain mukaan hän ei varasta sinulta mitään.

Mutta suostuitko sinä siihen todella?

Kun maantierosvo pitää asetta ohimollasi, luovutat hänelle arvoesineesi. Sinä kyllä ”suostut”, mutta teet niin siksi, ettei sinulla ole vaihtoehtoja, koska sinut *pakotetaan* siihen aseella uhaten.

Etkö sinä olekin *pakotettu* työskentelemään työnantajallesi? Sinun tarpeesi pakottavat sinut siihen, siinä missä maantierosvon pyssykin. Sinun täytyy elää ja niin täytyy myös sinun vaimosi ja lapsiesikin. Et voi työskennellä itsellesi; kapitalistisessa teollisuusjärjestelmässä sinun täytyy työskennellä työnantajalle. Tehtaat, koneet ja työvälineet kuuluvat työnantajien luokalle, joten sinun *täytyy* vuokrata itsesi tuolle luokalle voidaksesi tehdä työtä ja elää. Teit sitten työkseksi mitä tahansa ja kuka tahansa olikaan työnantajasi, kaikki päättyy lopulta samaan: sinun täytyy tehdä työtä *hänelle*. Et voi auttaa asiaa. Sinun on *pakko*.

Tällä tavoin koko työväenluokka on pakotettu työskentelemään kapitalistiluokan hyväksi. Näin työläiset on pakotettu luopumaan kaikesta siitä vauraudesta minkä he tuottavat. Työnantajat pitävät tuota vaurautta omana voittonaan, kun taas työläinen saa ainoastaan palkan, joka juuri ja juuri riittää hengissä säilymiseen, niin että hänen täytyy jatkaa varallisuuden tuottamista työnantajalleen. Eikö tämä ole huijaamista, varkautta?

Lain mukaan kyseessä on ”vapaa sopimus”. Aivan samoin voisi maantierosvo sanoa, että sinä ”lupauduit” luovuttamaan arvoesineesi. Ainoa ero on siinä, että maantierosvon tapaa kutsutaan varkaudeksi ja ryöstöksi, ja se on lailla kiellettyä. Kapitalistin tapaa sen sijaan nimitetään liiketoiminnaksi, teollisuudeksi ja voiton tekemiseksi, ja se on lailla suojattua.

Mutta tapahtui tämä sitten maantierosvon tyyliin tai kapitalistin tavoin, tiedät että sinut on *ryöstetty*.

Koko kapitalistinen järjestelmä pohjautuu tähän ryöstöön.

Koko lain ja hallinnon rakennelma ylläpitää ja oikeuttaa tämän rosvouksen.

Tätä asioiden tilaa kutsutaan kapitalismiksi ja laki ja hallitus ovat olemassa suojellakseen sitä.

Onko siis ihme, että kapitalistit ja työnantajat ja kaikki tästä asioiden tilasta hyötyvät ovat kovia ”lain ja järjestyksen” kannattajia?

Mutta missä sinä astut kuvaan mukaan? Mitä hyötyä *sinä* saat tällaisesta ”laista ja järjestyksestä”? Etkö näe, että tällainen ”laki ja järjestys” vain ryöstää sinua, huijaa sinua ja yksinkertaisesti *orjuuttaa* sinut?

”Orjuuttaa minut?” sinä ihmettelet. ”Miten niin, minähän olen vapaa kansalainen!”

Oletko sinä todellakin vapaa? Vapaa tekemään mitä? Elämään kuten haluat? Tekemään mitä sinua miellyttää?

Mietitäänpä. Miten sinä elät? Mikä on vapautesi määrä?

Olet *riippuvainen* työnantajasi maksamasta palkasta, eikö niin? Ja sinun palkkasi taas määrää sinun elämäntapasi, vai kuinka? Elämän olosuhteesi, jopa se mitä sinä syöt ja juot, missä käyt ja kenen kanssa seurustelet – kaikki se *riippuu sinun palkastasi*.

Ei, et sinä ole vapaa. Sinä olet *riippuvainen* työnantajastasi ja palkkastasi. Oikeasti olet palkkaorja.

Kapitalistisessa järjestelmässä koko työväenluokka on riippuvainen kapitalistiluokasta. Työläiset ovat palkkaorjia.

Joten mitä vapautestasi tulee? Mitä voit sillä tehdä? Voitko tehdä sillä yhtään enempää kuin mitä palkkasi sallii?

Etkö huomaa, että sinun palkkassasi – tuloissasi ja ansioissasi – on kaikki se vapaus mitä sinulla on? Sinun vapautesi ja oikeutesi eivät mene yhtään sen pidemmälle kuin mitä palkkasi sallii.

Vapaudesta, joka sinulle annetaan paperilla, se mikä on kirjoitettu lakikirjoihin ja perustuslakeihin, siitä sinä et kostu tippaakaan. Sellainen vapaus tarkoittaa vain sitä, että sinulla on *oikeus* tehdä tietty asia. Se ei tarkoita sitä, että sinä *voit* tehdä sen asian. Kyetäkseen tekemään asian ihmisellä täytyy olla siihen mahdollisuus, tilaisuus. Sinulla on *oikeus* syödä kolme hienoa ateriaa päivässä, mutta jos sinulla ei ole siihen varaa, *mahdollisuutta* saada noita aterioita, niin mitä hyötyä tuosta oikeudesta on sinulle?

Oikeasti vapaus tarkoittaa siis mahdollisuutta tyydyttää tarpeitaan ja halujaan. Jos vapautesi ei suo sinulle tuota mahdollisuutta, niin ei siitä ole sinulle mitään hyötyä. Todellinen vapaus tarkoittaa mahdollisuuksia ja hyvinvointia. Ellei se sitä tarkoita, niin ei se kyllä mitään tarkoita.

Näet siis kuinka koko tilanne kilpistyy tähän:

Kapitalismi ryöstää sinua ja tekee sinusta palkkaorjan.

Laki ylläpitää ja suojelee tätä ryöstöä.

Hallitus huijaa sinut uskomaan, että olet riippumaton ja vapaa.

Tällä tavoin sinua huijataan ja petkutetaan elämäsi jokaisena päivänä.

Mutta kuinka on mahdollista, ettet ole tullut ajatelleeksi tätä aikaisemmin? Kuinka on niin, ettei suurin osa muistakaan ihmisistä näe sitä?

Näin on siksi, että sinulle ja kaikille muillekin on valehdeltu tästä koko ajan, varhaislapsuudesta lähtien.

Sinua käsketään olemaan rehellinen samalla kun sinua ryöstetään koko ikäsi.

Sinut määrätään tottelemaan lakia samalla kun laki suojelee kapitalistia, joka sinua ryöstää.

Sinulle opetetaan, että tappaminen on väärin, samalla kun hallitus hirttää ja pistää ihmisiä sähkötuoliin ja teurastaa heitä sodissa.

Sinua käsketään tottelemaan lakia ja hallitusta, vaikka laki ja hallitus puolustavat ryöstöä ja murhaa.

Siis koko elämäsi sinulle valehdellaan, sinua huijataan ja petetään, jotta sinusta olisi helpompaa nylkeä voittoja. Jotta sinua olisi helpompi *riistää*.

Työnantajat ja kapitalistit eivät nimittäin ole ainoita, jotka sinusta voittoa repivät. Hallitus, kirkko, koulut – kaikki ne elävät sinun työstäsi. Sinä elätät niitä kaikkia. Siksi ne kaikki opettavat sinua tyytymään osaasi ja käyttäytymään kunnolla.

”Onko todellakin niin, että minä elätän niitä kaikkia?” kysyt hämmästyneenä.

Katsotaanpa. He syövät ja juovat ja ovat puettuina, puhumattakaan ylellisyyksistä joista he nauttivat. Tekevätkö *he* ne asiat, joita he käyttävät ja kuluttavat, tekevätkö *he* viljelykset ja kylvöt, rakennukset ja niin edelleen?

”Mutta heidän maksavat noista asioista”, ystäväsi esittää vastalauseen.

Kyllä, he maksavat. Oletetaanpa, että kaverisi varastaa sinulta viisikymmentä dollaria ja menee sitten ostamaan sillä itselleen puvun. Onko tuo puku oikeutetusti hänen? Eikö hän maksanutkin siitä? No, aivan samoin ihmiset, jotka eivät tuota mitään tai tee mitään hyödyllistä työtä, maksavat tavaroista. Heidän rahansa ovat voittoja, joita he tai heidän vanhempansa ovat puristaneet sinusta, työläisistä.

”Sittenhän on niin, että minä elätän pomoani, eikä päinvastoin.”

Tietysti. Hän antaa sinulle työtä eli luvan työskennellä tehtaassa, joka ei ole hänen rakentamansa vaan muiden sinun kaltaistesi työläisten rakentama. Ja tuon luvan takia sinä autat hänen elättämisessään koko ikäsi tai niin kauan kuin teet hänelle työtä. Sinä tuet häntä niin anteliaasti, että hänellä on varaa kartanoon kaupungissa ja huvilaan maaseudulla, jopa useampiin, sekä palvelijoihin, jotka huolehtivat hänen ja hänen perheensä tarpeista, ja lisäksi hänen ystäviensä viihdyttämiseen ja hevoskisoihin ja venekisoihin ja satoihin muihinkin asioihin. Mutta et ole antelias vain työnantajaasi kohtaan. Suoraan tai epäsuorasti verotuksella sinun työlläsi tuetaan koko hallintoa, paikallisia ja kansallisia hallituksia ja valtioita yleensä, kouluja ja kirkkoja ja kaikkia muitakin instituutioita, joiden tehtävänä on suojella voittoja ja pitää sinut huijattuna. Sinä ja työläistoverisi, työvoima kokonaisuudessaan, elättävät ne kaikki. Ihmetteletkö siis, että ne kaikki kertovat sinulle kaiken olevan kunnossa ja että sinun pitää vain olla kiltti ja pysyä hiljaa?

Heille on hyvä, että pysyt hiljaa, koska he eivät pystyisi huiputtamaan ja ryöstämään sinua, jos avaisit silmäsi ja näkisit mitä sinulle todella tapahtuu.

Siksi he ovat niin kovia kapitalistisen järjestelmän, ”lain ja järjestyksen” kannattajia.

Onko tämä järjestelmä kuitenkin hyväksi *sinulle*? Onko se mielestäsi hyvä ja oikeudenmukainen?

Ellei, niin miksi siedät sitä? Miksi tuet sitä?

”Mitä minä voin tehdä?” sanot; ”Olen vain yksi.”

Oletko todellakin ainoa? Etkö pikemminkin ole yksi monista tuhansista, miljoonista, joita kaikkia riistetään ja orjuutetaan samoin kuin sinua? He eivät vain tiedä sitä. Jos he tietäisivät, he eivät kannattaisi sitä. Se on varma. Joten tehtävänä on saada asia heidän tietoonsa.

Jokaista työläistä kaupungissasi, jokaista uurastajaa maassasi, jokaisessa maassa ja koko maailmassa riistetään ja orjuutetaan aivan kuten sinua.

Eikä vain työläisiä. Myös maatyöläisiä huiputetaan ja ryöstetään samalla tavalla.

Työläisten lailla myös viljelijät ovat riippuvaisia kapitalistiluokasta. He raatavat koko elämänsä, mutta suurin osa heidän työstään menee trusteille ja monopoleille, jotka omistavat maan, johon heillä ei ole sen enempää oikeutta kuin kuuhunkaan.

Viljelijä tuottaa maailman ruoan. Hän ruokkii meidät kaikki. Mutta ennen kuin hänen tuotteen-
sa tulevat meille hän maksaa kovan hinnan luokalle, joka elää tekemällä voittoa toisten työstä, kapitalistiluokalle. Viljelijältä viedään suurin osa hänen työnsä tuotosta aivan kuten työläiseltäkin. Häneltä kiskovat maanomistajat ja panttilainajaat; teräsyhtiöt ja rautatiet. Pankkiiri, tukku-
kauppias, jälleenmyyjä ja moni muu välistävetäjä puristaa viljelijän työstä voittoa, ennen kuin hänen sallitaan ruokkia sinut.

Laki ja hallitus antavat luvan ja auttavat tässä ryöstössä määräämällä, että maa, jota ihminen ei ole luonut, kuuluu maanomistajalle; että rautatiet, jotka työläiset rakensivat, kuuluvat rautatiepohatoille; että makasiinit, viljasiilot ja varastot, jotka työläiset pystyttivät, kuuluvat kapitalisteille; ja että kaikilla noilla monopolisteilla ja kapitalisteilla on oikeus kerätä voittoa viljelijältä rautateiden ja muiden laitosten käytöstä, ennen kuin hän voi saada tuottamansa ruoan sinulle.

Huomaat siten, kuinka suurpääoma ja liiketoiminta ryöstää viljelijää ja kuinka laki auttaa tässä ryöstössä, aivan kuten työläisenkin tapauksessa.

Mutta ei ainoastaan työläistä ja maatyöläistä riistetä ja pakoteta luovuttamaan suurinta osaa työnsä tuotteista kapitalisteille, niille jotka ovat monopolisoineet maan, rautatiet, tehtaat, koneet ja kaikki luonnonvarat. Koko maa, koko maailma on pistetty maksamaan veroja kaupan ja teollisuuden kuninkaille.

Pienyrittäjät ovat riippuvaisia tukkumyyjistä, tukkumyyjät ovat riippuvaisia tehtailijoista, tehtailijat ovat riippuvaisia teollisuuspohatoista; ja kaikki he ovat riippuvaisia pankeista ja rahaherroista. Suurpankkiirit ja sijoittajat voivat pistää kenen tahansa yrityksen nurin yksinkertaisesti kieltämällä häneltä luoton. He toimivat niin aina kun vain haluavat painostaa jonkun ulos markkinoilta. Liikemies on täysin heidän armoillaan. Jos hän ei pelaa peliä kuten he haluavat, *heidän intressiensä mukaisesti*, niin he yksinkertaisesti vain ajavat hänet pelistä pois.

Siten koko ihmiskunta on riippuvainen ja orjuutettu sen pienen ihmisjoukon toimesta, joka on monopolisoinut lähes kaiken maailman omaisuuden, mutta joka ei itse koskaan luo mitään.

”Mutta tekevähän nuokin ihmiset kovasti töitä”, sanot.

Tuota noin, jotkut heistä eivät tee työtä lainkaan. Jotkut heistä ovat vain tyhjäntoimittajia, joiden bisneksetkin muut hoitavat. Jotkut taas tosiaan *tekevät* työtä. Mutta millaista työtä he tekevät? Tuottavatko he jotain, kuten työläiset ja viljelijät? Eivät, he eivät tuota mitään, vaikka he ehkä työskentelevätkin. He vain rahastavat ihmisiä ja nettoavat heistä voittoa. Hyödyttääkö heidän työnsä *sinua*? Maantierosvokin tekee ankarasti työtä ja ottaa suuria riskejä. Hänen ”työnsä”, kuten kapitalistinkin, työllistää lakimiehiä, vanginvartijoita ja koko joukon muita, jotka kaikki *sinun* raadantasi elättää.

Tuntuu naurettavalta, että koko maailman pitäisi olla orjia muutaman kapitalistin takia, ja että kaikkien elämänoikeuksien ja -mahdollisuuksien pitäisi riippua heistä. Mutta asia on juuri näin. Tämä on sitäkin naurettavampaa, kun mietit, että työläisten ja maatyöläisten, niiden jotka ovat kaiken rikkauten luoneet, on oltava kaikista yhteiskuntaluokista kaikkein riippuvaisimpia ja köyhimpiä.

Tämä on todella hirvittävää ja surullista. Varmastikin maalaisjärkesi kertoo sinulle, ettei tällainen tilanne ole kaukana hulluudesta. Jos suuret ihmisjoukot, miljoonat ympäri maailman, näkisivät kuinka heitä huijataan, riistetään ja orjuutetaan, kuten *sinä* nyt näet, kannattaisivatko he asiaintilan säilymistä ennallaan? Takuulla eivät!

Kapitalistit tietävät tämän. Siksi he tarvitsevat hallinnon ja valtion laillistamaan heidän ryöstötapaansa, suojelemaan kapitalistista järjestelmää.

Ja siksi hallinto kapitalismin säilyttääkseen tarvitsee lakeja, poliisia ja sotilaita, oikeusistuimia ja vankiloita.

Mutta keitä ovat poliisit ja sotilaat, jotka suojelevat kapitalisteja sinulta, kansalta?

Jos he itse olisivat kapitalisteja, niin olisi aivan järkeenkäypää, että he haluavat puolustaa varastamaansa omaisuutta ja että he haluavat pitää pystyssä, jopa väkivalloin, sellaisen systeemin, joka antaa heille etuoikeuden ryöstää kansaa.

Mutta kun poliisit ja sotilaat, ”lain ja oikeuden” puolustajat, eivät kuulu kapitalistiluokkaan. He ovat kansan alinta luokkaa, köyhiä, jotka maksusta suojelevat juuri sitä järjestelmää, joka pitääkin heidät köyhinä. Tämä on uskomatonta, eikö totta? Ja silti se on totta. Asia voidaan tiivistää näin: osa orjista suojelee herrojaan, jotka pitävät niin heidät kuin muunkin ihmiskunnan orjuudessa. Samaan tapaan esimerkiksi Iso-Britannia pitää Intian hindut alistettuina alkuasukaspoliisien avulla, jotka siis itsekin ovat hinduja. Samoin toimii Belgia Kongon mustien kanssa. Ja samoin toimii mikä tahansa valtio alamaistensa kanssa.

Kyse on samasta järjestelmästä. Tässä on asian ydin: kapitalismi ryöstää ja riistää koko kansaa; lait laillistavat ja ylläpitävät tämän kapitalistisen ryöstön; valtio käyttää osaa kansasta auttaakseen ja puolustaakseen kapitalisteja siinä kun he ryöstelevät muita.

Koko juttua pidetään yllä opettamalla kansa uskomaan, että kapitalismi on oikein, että laki on oikeudenmukainen ja että hallitusta täytyy totella.

Näetkö nyt tämän pelin läpi?

4. Miten järjestelmä toimii

Tarkastellaanpa nyt lähemmin, miten järjestelmä ”toimii”.

Ajattele, kuinka elämä ja sen todellinen merkitys on käännetty ylösalaisin. Kuinka järjettömät olosuhteet ovat myrkyttäneet sinun olemassaolosi ja tehneet siitä kurjaa.

Missä on elämäsi tarkoitus, missä on sen ilo?

Maailma on rikas ja kaunis, kirkkaan auringonpaisteen pitäisi tehdä sinut iloiseksi. Ihmisen nerous ja työ ovat voittaneet luonnonvoimat, kesyttäneet ukkosen ja ilman ihmiskunnan palvelukseen. Tiede ja keksinnöt, inhimillinen tuotanto ja raadanta ovat tuottaneet ennennäkemättömää vaurautta. Olemme ylittäneet aavat meret, höyrykone on mitätöinyt etäisyydet, sähkö ja polttomoottori ovat vapauttaneet ihmisen maan kahleista ja liittäneet jopa ilmakehän hänen valtakuntaansa. Olemme ylittäneet etäisyyksiä ja kaukaisimmatkin pallomme kolkat ovat nyt lähellä toisiaan. Ihmisääni kiertää pallonpuoliskoja ja vasten sinitaivasta lentävät koneet kantavat ihmisen viestiä kaikille maailman kansoille.

Silti ihmiset valittavat raskaiden taakkojensa alla eikä heidän sydämessään ole iloa. Heidän elämänsä on täynnä kärsimystä ja heidän sielujaan kylmää puute ja tarve. Köyhyys ja rikollisuus täyttävät jokaisen maan; tuhannet sairastuvat mielen ja kehon sairauksiin, sota teurastaa miljoonia ja saa aikaan tyranniaa ja sortoa.

Miksi maailmassa on kaikki tämä kurjuus ja murhaaminen, kun maailma on niin rikas ja kaunis? Miksi on kaikki tämä tuska ja suru maan päällä, joka on niin täynnä luonnonantimia ja auringonpaistetta?

”Se on Jumalan tahto”, sanoo kirkko.

”Ihmiset ovat pahoja”, sanoo lainlaatija.

”Niin täytyy olla”, sanoo hölmö.

Onko tosiaan näin? Täytyykö todellakin näin olla?

Sinä, minä ja kaikki me haluamme elää. Meillä on vain yksi elämä ja me haluamme elää sen parhaalla mahdollisella tavalla – me haluamme elää oikein. Haluamme hieman iloa ja päivänpaistetta elämäämme. Mitä meille tapahtuu kuoleman jälkeen, sitä emme tiedä. Kukaan ei tiedä. On mahdollista, että kun kerran kuolemme, pysymme kuolleina. Mutta oli miten oli, silloin kun elämme, koko olemuksemme janoaa iloa ja naurua, päivänpaistetta ja onnea. Luonto on tehnyt meidät sellaisiksi. Se on saanut sinut, minut ja miljoonat muut kaltaisemme janoamaan elämää ja iloa. Onko oikein, että meiltä ne riistetään ja joudumme ikuisesti pysymään pienen meitä herrahtavan ihmisjoukon orjina?

Voiko se olla ”Jumalan tahto”, kuten kirkko kertoo?

Jos Jumala on olemassa, hän on oikeudenmukainen. Sallisiko hän meidän joutua huijatuiksi ja sen, että meidän elämämme ja sen ilot riistetään meiltä? Jos Jumala on, niin hän on meidän isämme ja kaikki ihmiset ovat hänen lapsiaan. Antaisiko hyvä isä joidenkin lastensa kärsiä ja nähdä nälkää, kun samaan aikaan toisilla on niin paljon, etteivät he tiedä mitä tehdä kaikella omaisuudellaan? Antaisiko hän tappaa ja teurastaa tuhansia ja jopa miljoonia lapsiaan vain jonkun kuninkaan kunniaksi tai kapitalistin voiton vuoksi? Hyväksyisikö hän vääryydet, häväistyksiset ja murhaamiset? Ei, ystäväni, et voi uskoa sitä hyvästä isästä, oikeudenmukaisesta Jumalasta. Jos ihmiset kertovat sinulle, että Jumala haluaa sellaisia asioita, he vain valehtelevat sinulle.

Ehkä sanot, että Jumala on hyvä, mutta ihmiset ovat pahoja, ja siksi asiat ovat niin väärin maailmassa.

Jos ihmiset ovat pahoja, kuka heidät sellaisiksi teki? Et varmastikaan usko, että Jumala teki heistä pahoja, koska siinä tapauksessa hän olisi siitä vastuussa. Niinpä se tarkoittaa, että jos ihmiset ovat pahoja, joku muu on tehnyt heistä pahoja. Niin saattaa hyvinkin olla. Katsotaanpa sitä tarkemmin.

Katsotaanpa millaisia ihmiset ovat, mitä he ovat ja miten he elävät. Katsotaan miten *sinä* elät.

Varhaislapsuudestasi saakka sinuun on iskostettu ajatus, että sinun täytyy menestyä ja että sinun täytyy ”tehdä rahaa”. Raha tarkoittaa mukavuutta, turvaa ja valtaa. Sillä ei ole mitään merkitystä kuka olet, vaan sinut arvotetaan varojesi mukaan, pankkitilisi saldon mukaan. Niin *sinut* on kasvatettu ja kaikille muillekin on opetettu ihan sama asia. Voiko sitä sitten ihmetellä, että jokaisen elämästä tulee rahajahtia, dollarin saalistusta, ja koko olemassaolostasi tulee taistelua omistamisesta, varallisuudesta?

Rahan nälkä kasvaa siitä, mistä se elää. Köyhä taistelee elantonsa puolesta, saadakseen hieman mukavuutta. Hyvinvoiva haluaa suurempia rikkauksia, jotka turvaavat ja suojelevat häntä huomisen pelkoa vastaan. Ja kun hänestä tulee suurpankkiiri, ei hän suinkaan voi ottaa rennosti, vaan hänen täytyy pitää tarkasti silmällä kilpailijoitaan, koska aina on olemassa vaara hävitä kilpailu toiselle.

Niinpä jokaisen on pakko ottaa osaa tähän villiin saalistukseen, ja omaisuuden nälkä saa yhä tiukemman otteen ihmisestä. Siitä tulee elämän tärkein osa; jokainen ajatus koskee rahaa, kaikki energiat keskitetään rikastumiseen ja pian rikkauden janosta tulee maniaa, hulluutta, joka ottaa valtaansa sekä omistavat että omistamattomat.

Näin elämä on menettänyt aidon ilon ja kauneuden merkityksensä; olemassaolosta on tullut mieleetöntä, villiä tanssia kultaisen vasikan ympärillä, pätkähullua Mammona-jumalan palvontaa. Tuossa tanssissa ja palvonnassa ihminen on uhrannut kaikki sydämensä ja sielunsa hienoimmat

ominaisuudet – hyväntahtoisuuden ja oikeudenmukaisuuden, kunnian ja ihmisyyden, laupeuden ja myötätuntoisuuden toisia kohtaan.

”Jokainen itsensä puolesta ja pirulle heikot” – näissä olosuhteissa tuosta pakosta tulee väistämättä monien ihmisten halu ja periaate. Onko sitten mikään ihme, että tässä hullussa rahajahdis-
sa kehittyvät ihmisen huonoimmat luonteenpiirteet – ahneus, kateus, viha – ja halpamaisimmat himot? Ihminen korruptoituu, turmeltuu ja muuttuu pahaksi; hänestä tulee ilkeä ja epäoikeudenmukainen; hän turvautuu petokseen, varkauteen ja murhaan.

Katso tarkemmin ympärillesi ja näe kuinka monet kaupungissasi, maassasi ja koko maailmassa tehdyt vääryydet ja rikokset on tehty rahan, omaisuuden ja omistamisen vuoksi. Katso miten täynnä maailma on köyhyyttä ja kurjuutta; kuinka tuhannet joutuvat sairauksien ja hulluuden, mielettömyyden ja väkivallan, itsemurhan ja murhan uhreiksi – ja kaikki vain siksi, että elämme epäinhimillisissä ja raaistavissa *olosuhteissa*.

Viisaat ovat todellakin sanoneet, että raha on kaiken pahan alku ja juuri. Katsoit sitten mihin tahansa, huomaat rahan, omistamisen ja haalimisen manian syövyttävän ja alentavan vaikutuksen. Jokainen haluaa hulluna saada enemmän, keinolla millä hyvänsä, kerätä niin paljon kuin vain voi, jotta voisi nauttia tästä päivästä ja turvata huomisen.

Voitko kuitenkin tämän perusteella sanoa, että ihminen on paha? Eivätkö olemassaolomme olosuhteet ja tämä hullu järjestelmä, jossa elämme, muodostakin hänelle *pakon* osallistua tähän rahajahtiin? Vaihtoehtoja ei ole – täytyy kilpailla tai kuolla.

Onko sitten sinun syysi, että elämä pakottaa sinut olemaan ja toimimaan niin? Onko se veljesi tai lähimmäisesi tai kenenkään syy? Eikö pikemminkin ole niin, että me kaikki synnymme tähän hulluun asiointilaan ja että meidän on siihen sopeuduttava?

Mutta eikö sellainen järjestelmä ole itsessään väärä, joka saa meidät tekemään niin? Mieti-pä, niin huomaat, ettet sisimmässäsä ole lainkaan paha, vaan olosuhteet usein pakottavat sinut tekemään asioita, jotka tiedät vääriksi. Olisit mieluummin tekemättä niitä. Kun sinulla on varaa, haluat olla hyvä ja auttavainen toisia kohtaan. Mutta jos seuraat näitä taipumuksiasi, tulet laiminlyöneeksi omat intressisi ja olet kohta itse puutteessa.

Niinpä olosuhteet tukahduttavat ja vaientavat meissä kaikissa olevat hyväntahtoisuuden ja inhimillisyyden vaistot ja kovettavat meidät lähimmäistemme puutetta ja kurjuutta kohtaan.

Näet tämän *kaikessa* olemassaolossa, kaikissa ihmisten välisissä suhteissa, kaikkialla sosiaalisessa elämässämme. Tietysti jos intressimme olisivat samoja, kenelläkään ei olisi mitään tarvetta yrittää hyötyä toisesta. Koska se mikä on hyvää Jarmolle olisi hyvää myös Jukalle. Aivan varmasti meillä ihmisinä, saman ihmiskunnan lapsina, on todellakin samat intressit. Mutta hullun ja rikollisen yhteiskuntajärjestyksen jäsenenä, nykypäivän kapitalistisessa järjestelmässä, meidän intressimme eivät ole samat. Itseasiassa eri yhteiskuntaluokkien intressit ovat toisilleen vastakkaiset; ne ovat vihamieliset ja antagonistiset, kuten olen osoittanut edellisissä luvuissa.

Tässä on syy, miksi näet ihmisten pyrkivän hyötymään toisista, kun he saavat siitä voittoa, kun se on heidän intressiensä mukaista. Liike-elämässä, kaupassa, työntekijän ja työnantajan välisissä suhteissa – kaikkialla näet tämän periaatteen toiminnassaan. Jokainen yrittää voittaa toisensa. Kilpailusta tulee kapitalistisen elämän sielu, alkaen ylhäältä miljardööripankkiirista, teollisuuskapitalistista, läpi koko yhteiskunnallisen ja rahataloudellisen asteikon, alas aina vihoviimeiseen tehdastyöläiseen. Sillä jopa työläisten täytyy kilpailla toisiaan vastaan työpaikkojen ja parempien palkkojen suhteen.

Tällä tavoin koko elämästämme tulee kaikkien sotaa kaikkia vastaan, luokan sotaa toista luokkaa vastaan. Tässä taistelussa käytetään kaikkia mahdollisia keinoja kilpailijan kukistamiseksi, hänen yläpuolelleen pääsemiseksi.

On selvää, että tällaisissa olosuhteissa kehittyvät ja jalostuvat nimenomaan ihmisen kehnoimmat ominaisuudet. On yhtä selvää, että laki suojelee vallassa olevia ja vaikutusvaltaisia, rikkaita ja varakkaita, olivat nämä sitten saaneet omaisuutensa miten tahansa. Köyhä saa väistämättä vähiten irti näissä olosuhteissa. Hän yrittää tehdä samaa mitä rikaskin. Mutta koska hänellä ei ole samoja mahdollisuuksia toteuttaa intressejään lain suojelemana, hän yrittää usein lain ulkopuolella ja putoaa sen verkkoon. Hän ei kuitenkaan tehnyt sen kummempaa kuin rikaskaan – käytti toista hyväkseen, huijasi jotakuta – mutta hän teki sen ”laittomasti” ja niinpä häntä kutsutaan rikolliseksi.

Katso tuota köyhää poikaa tuolla kadun kulmassa. Hän on rääsyissä, kalpea ja nälkäinen. Hän näkee toisen pojan, rikkaasta perheestä, ja tuolla pojalla on päällään hienot vaatteet, hänet on hyvin ruokittu eikä hän suvaitse edes leikkiä köyhän pojan kanssa. Rääsyläispoika on vihainen tuolle rikkaalle pojalle, hän halveksuu ja vihaa tätä. Ja minne vain köyhä poika meneekin, hän kokee saman asian: hänet jätetään huomiotta ja häntä pilkataan, usein hänet potkitaan pois – hänestä tuntuu, etteivät ihmiset pidä häntä yhtä hyvänä kuin rikasta poikaa, jota kohtaan kaikki ovat kunnioittavia ja huomaavaisia. Köyhä poika muuttuu katkeraksi. Kasvettuaan hän näkee jälleen saman: rikkaita ihaillaan ja kunnioitetaan, köyhiä poispotkitaan ja katsotaan alentuvasti. Niinpä köyhä poika alkaa vihata köyhyyttään ja miettiä miten hänestä voisi tulla rikas, miten saada rahaa, ja hän yrittää saada sitä kaikilla osaamillaan keinoilla, käyttämällä muita hyväksi aivan kuten häntäkin on aina käytetty hyväksi, huijaamalla ja valehtelemalla ja joskus jopa rikoksella.

Sitten sinä sanot, että hän on ”paha”. Mutta etkö näe, mikä hänet teki pahaksi? Etkö näe, että hänen elämänsä *olosuhteet* tekivät hänestä sen, mikä hän on? Etkö näe, että tällaisia olosuhteita ylläpitävä *järjestelmä* on suurempi rikollinen kuin yksikään pikkurikollinen? Laki astuu areenalle ja rankaisee pikkurikollista, mutta eikö sama laki suojaa noita huonoja olosuhteita ja ylläpidä järjestelmää, joka rikollisia tuottaa?

Ajattele tarkkaan ja katso, eikö itse laki ja hallinto luo rikollisuutta pakottamalla ihmiset elämään olosuhteissa, jotka tekevät heistä pahoja. Laki ja hallinto ylläpitävät ja suojelevat kaikkein suurinta rikosta, kapitalistista palkkatyöjärjestelmää, ja sitten ne rankaisevat köyhää rikollista.

Mieti onko sillä eroa, teetkö väärin lain suojaamana vai teetkö väärin laittomasti? Asiahahan on sama ja samat ovat vaikutuksetkin. Mikä vielä pahempaa, laillinen väärin tekeminen on suurempi paha, koska se aiheuttaa enemmän kurjuutta ja epäoikeudenmukaisuutta kuin laitton vääritys. Laillinen rikollisuus on käynnissä kaiken aikaa; siitä ei rangaista ja siitä on tehty helppoa, kun taas laitton rikollisuus ei ole lainkaan niin yleistä ja se on laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan rajoitetumpaa.

Kumpi synnyttää enemmän kurjuutta: rikas tehtaanomistaja pienentämällä tuhansien työläisten palkkoja kasvattaakseen voittojaan vai työtön varastaessaan jotain nälkäänsä?

Kumpi tekee suuremman vääryyden: teollisuusporhon vaimo kuluttaessaan tuhat dollaria syliloiransa hopeiseen kaulapantaan vaiko porhon kaupassa työskentelevä alipalkattu tyttö, joka ei voi vastustaa kiusausta ja näpistää muutaman korun?

Kumpi on suurempi rikollinen: viljamarkkinoilla keinottelija, joka tekee miljoonan dollarin voitot nostaessaan köyhän miehen leivän hintaa vaiko koditon kulkuri, joka varastaa jotain?

Kuka on ihmisen suurempi vihollinen: ahne kivihiiliparoni, joka uhraa ihmishenkiä huonosti ilmastoiduissa ja vaarallisissa kaivoksissa, vaiko epätoivoinen mies, joka syyllistyy pahoinpite-lyyn ja varkauteen?

Lain rankaisemat vääryydet ja rikokset *eivät* ole maailmassa olevan suuren pahuuden syy. Nimenomaan *lailliset* vääryydet sekä rankaisematta jäävät rikokset, jotka ovat lain ja hallituksen oikeuttamia ja joita ne suojelevat, täyttävät maailman kurjuudella ja puutteella, eripuralla ja ristiriidoilla, luokkataistelulla, teurastuksella ja tuholla.

Kuulemme paljon rikoksista ja rikollisista, murroista ja varkauksista, hyökkäyksistä ihmisiä ja omaisuutta vastaan. Päivälehtien palstat ovat täynnä sellaisia juttuja. Niitä pidetään ”uutisina”.

Mutta kuuletko juuri mitään kapitalistisen teollisuuden ja liike-elämän rikoksista? Kertovatko lehdet sinulle mitään siitä jatkuvasta ryöstöstä ja varkaudesta, joka näkyy matalina palkkoina ja korkeina hintoina? Kirjoittavatko ne juuri mitään kurjuudesta, jonka aiheuttavat pörssispekulaatiot, ruoan turmeleminen ja tuhannet muut petoksen, kiristyksen ja riiston muodot, joilla bisnes ja kauppa pyörivät? Kertovatko ne sinulle vääryydestä ja pahasta, köyhyydestä, särkyneistä sydämistä, sairauksien ja ennen aikaisen kuoleman tuhoamista elämästä, epätoivosta ja itsemurhasta, jotka ovat jatkuvia ja säännönmukaisia seuraamuksia kapitalistisesta järjestelmästä?

Kertovatko ne sinulle tuhansien työttömien murheesta ja huolesta, kun kukaan ei välitä siitä, elävätkö vai kuolevatko he? Kertovatko ne sinulle tehtaissamme naisille ja tytöille maksettavista nälkäpalkoista, jotka suoraan pakottavat heidät myymään ruumistaan hengissä säilyäkseen? Kertovatko ne tuhansien työttömien armeijasta, jota kapitalismi pitää varalla ja käyttää heitä ottaakseen leivän sinun suustasi, jos menet lakkoon paremman palkan puolesta? Kertovatko ne sinulle, että työttömyys kaikkine suruineen, kärsimyksineen ja kurjuuksineen on suoraa seurausta kapitalistisesta järjestelmästä? Kertovatko ne sinulle, kuinka palkkaorjien raadanta ja hiki valuu kapitalistien taskuun voittoina? Kuinka työläisen terveys, hänen henkensä ja ruumiinsa uhrataan teollisuusherrojen ahneuden edessä? Kuinka työtä ja elämää haaskataan tyhmän kapitalistisen kilpailun ja suunnittelemattoman tuotannon takia?

Niinpä niin, lehdet kertovat sinulle paljonkin rikoksista ja rikollisista, ihmisen ”pahuudesta” ja erityisesti ”alempien” luokkien, työläisten pahuudesta. Mutta ne eivät kerro sinulle, että kapitalistiset olosuhteet synnyttävät suurimman osan aikamme pahuudesta ja rikollisuudesta, ja että kapitalismi itsessään on kaikista suurin rikos; että se tuhoaa enemmän elämiä yhdessä päivässä kuin kaikki muut murhaajat yhteenlaskettuna. Tavallisten rikollisten aikaansaama elämän ja omaisuuden tuho maailmassa laskettuna ihmiselämän aikojen alusta lähtien on pelkkää lasten leikkiä verrattuna niihin kymmeneen miljooniin tapettuihin, kahteenkymmeneen miljoonaan haavoittuneeseen ja sanoinkuvaamattomaan tuhoon ja kärsimykseen, jonka aiheutti yksi ainoa kapitalistinen tapahtuma, maailmansota. Tuo suunnaton verilöyly oli kapitalismin aviolapsi, koska kaikki valloitus- ja ryöstösodat ovat seurausta kansainvälisen porvariston taloudellisten ja kaupallisten intressien ristiriidoista. Kyseessä oli sota voitoista, kuten jopa Woodrow Wilson ja hänen luokkansa myöhemmin tunnustivat.

Voitot jälleen kerran, kuten huomaat. Ihmislihan ja -veren muuttaminen voitoiksi isänmaallisuuden nimissä.

”Isänmaallisuus!” sinä huudahdat; ”mutta sehän on jalo aate!”

”Entä työttömyys”, kyselee ystäväsi, ”onko kapitalismi syyllinen siihenkin? Onko se pomoni syy, ettei hänellä ole minulle työtä?”

5. Työttömyys

Olen iloinen, että ystäväsi kysyi tuon kysymyksen, koska jokainen työläinen ymmärtää, miten tärkeä asia työttömyys on hänelle. Tiedät mitä elämäsi on ollessasi ilman työtä; ja kun sinulla on työtä, kuinka sen menettämisen pelko varjostaakaan sinua. Olet myös tietoinen työttömien armeijan sinulle aiheuttamasta vaarasta, kun olet lakossa parempien olosuhteiden hyväksi. Tiedät, että lakkorikkureita palkataan työttömistä, joita kapitalistit pitävät aina käsiensä ulottuvilla pystyäkseen rikkomaan lakkosi.

”Miten kapitalismi pitää työttömiä saatavilla?” kysyt.

Yksinkertaisesti pakottamalla sinut tekemään pitkää päivää ja niin ankarasti kuin mahdollista tuottaaksesi suurimman mahdollisen määrän. Kaikki modernit ”tehokkuuden” kaavat, taylorismi ja muut ”talouden” ja ”rationalisoinnin” järjestelmät toimivat vain suuremman voiton puristamiseksi työläisistä. Kyse on *ainoastaan* työnantajan intressien mukaisesta taloudesta. Mutta mitä sinuun tulee, työläinen, tämä ”talous” aiheuttaa mitä mittavimpia saavutuksiasi ja energiasi menetyksiä, se on elinvoimasi tappavaa haaskausta.

Työnantajan kannattaa käyttää sinun voimiasi ja kykyjäsi suurimmalla mahdollisella teholla. On totta, että se tuhoaa terveytesi ja hermostollisen järjestelmäsi, altistaa sinut sairauksille ja taudeille (on jopa olemassa erityisiä köyhälistön sairauksia), vammauttaa sinut ja ajaa sinut ennenaikaiseen hautaan – mutta mitä sinun pomosi siitä piittaa? Eivätkö tuhannet työttömät odotakin työpaikkaasi ja ole valmiina sen vastaanottamaan heti, kun sinä vammaudut tai kuolet?

Siksi kapitalistin voitoille on hyväksi pitää työttömien armeija valmiina ulottuvillaan. Se on tärkeä osa palkkajärjestelmää, sen tarpeellinen ja välttämätön ominaisuus.

Kansan intresseissä on, että ei olisi työttömyyttä, että kaikilla olisi mahdollisuus tehdä työtä ja hankkia elantonsa; että kaikki osallistuisivat voimiensa ja kykyjensä mukaan maan varallisuuden kasvattamiseen, niin että jokaisella olisi mahdollisuus saada siitä suurempi osa.

Mutta ei kapitalismi ole kiinnostunut kansan hyvinvoinnista. Kapitalismi, kuten olen jo aiemmin osoittanut, on kiinnostunut *ainoastaan* voitoista. Työllistämällä vähemmän ihmisiä ja teettämällä heillä pidempää päivää syntyy suurempia voittoja kuin työllistämällä enemmän ihmisiä lyhyemmällä työajalla. Siksi on työnantajasi intresseissä pitää pikemminkin sata ihmistä kymmenen tuntia päivässä töissä kuin työllistää kaksisataa ihmistä viideksi tunniksi päivässä. Kaksisataa ihmistä vie enemmän tilaa kuin sata ihmistä – tarvitaan suurempi tehdas, enemmän työkaluja ja koneita, ja niin edelleen. Hänen siis tarvitsisi sijoittaa enemmän pääomaa. Suuremman ihmisjoukon työllistäminen lyhyemmällä työajalla toisi vähemmän voittoja ja siksi pomosi ei johda tehdastaan tai kauppaansa sillä tavalla. Mikä tarkoittaa sitä, että voiton tekemisen järjestelmä ei ole yhteensopiva inhimillisyyden huomioon ottamisen ja työläisten hyvinvoinnin kanssa. Päinvastoin, mitä kovemmin ja ”tehokkaammin” työskentelet ja mitä pidempiä päiviä teet, sitä parempi työnantajallesi ja sitä suurempia ovat hänen voittonsa.

Ymmärrät siis, ettei kapitalismi ole kiinnostunut työllistämään kaikkia, jotka haluavat ja pystyvät työhön. Päinvastoin: vähimmäismäärä ”käsiä” ja maksimaalinen määrä ponnistelua on kapitalistisen järjestelmän periaate ja voitonlähde. Siinä kaikkien ”rationalisointien” suuri salaisuus. Ja siksi jokaisessa kapitalistisessa maassa löytyy tuhansia ihmisiä, jotka haluavat ja janoavat työtä, mutta jotka eivät sitä saa. Tämä työttömien armeija on jatkuva uhka sinun elintasollesi. He ovat valmiina ottamaan sinun paikkasi pienemmällä palkalla, koska puute pakottaa heidät siihen. Pomoille tämä on tietysti kovin kätevää: se on heidän käsissään oleva ruoska, jota heilutetaan jatkuvasti ylläsi, jotta raataisit ankarammin ja olisit ”kunnolla”.

Huomaat itsekkin, kuinka vaarallinen ja alentava tällainen tilanne on työläiselle, puhumatta-
kaan muista järjestelmän vioista.

”Miksei vaan lakkauteta työttömyyttä?” sinä vaadit.

Kyllä, olisi hyvä lakkauttaa se. Mutta se onnistuisi vain lakkauttamalla kapitalistinen järjes-
telmä ja palkkaorjuus. Niin kauan kuin on olemassa kapitalismi – tai joku muu työn riistolle ja
voiton tekemiselle perustuva järjestelmä – on olemassa työttömyyttä. Kapitalismi ei voi esiin-
tyä ilman työttömyyttä: se sisältyy palkkajärjestelmään. Se on menestyksellisen kapitalistisen
tuotannon perusehto.

”Miksi?”

Koska kapitalistinen teollisuusjärjestelmä ei tuota kansan *tarpeiden* takia; se tuottaa *voittojen*
takia. Tehtailijat eivät tuota tavaroita siksi, että ihmiset haluavat niitä, eivätkä he myöskään tuota
niitä siinä määrin kuin tarvitaan. He tuottavat sen, minkä olettavat saavansa voitolla myytyä.

Jos meillä olisi järkevä järjestelmä, tuottaisimme tavaroita, joita ihmiset tarvitsevat ja sen mää-
rän minkä he tarvitsevat. Olettakaamme, että tietyn kaupungin asukkaat tarvitsevat tuhat paria
kenkiä, ja olettakaamme että meillä on viisikymmentä suutaria hommaa varten. Silloin kahdessa-
kymmenessä työtunnissa nuo suutarit olisivat valmistaneet kengät koko yhteisömme tarpeisiin.

Nykyajan suutarit eivät kuitenkaan tiedä eivätkä välitä siitä, kuinka monta kenkäparia tarvi-
taan. Tuhannet ihmiset kaupungissasi saattavat olla uusien kenkien tarpeessa, mutta heillä ei ole
varaa ostaa niitä. Mitä hyötyä valmistajalle on siitä tiedosta, kuka kenkiä tarvitsee? Hän halu-
aa vain tietää kuka voi *ostaa* hänen valmistamansa kengät: kuinka monta paria hän voi *myydä*
voitolla.

Mitä tapahtuu? No, hän valmistaa suurinpiirtein sen verran kenkiä kuin olettaa voivansa myy-
dä. Hän yrittää parhaansa valmistaakseen ne mahdollisimman halvalla ja myydäkseen ne mah-
dollisimman kalliilla, jotta hän saisi hyvän voiton. Siksi hän työllistää mahdollisimman vähän
työntekijöitä valmistamaan haluamansa kenkämäärän, ja hän pistää työläiset tekemään työnsä
niin ”tehokkaasti” ja raskaasti kuin vain onnistuu pakottamaan.

Huomaat, että tuotanto *voiton vuoksi* tarkoittaa pidempiä työpäiviä ja pienempää työllistetty-
jen määrää kuin jos tuotettaisiin *käyttöä varten*.

Kapitalismi on järjestelmä voiton tuottamiseksi ja siksi kapitalismissa esiintyy aina työttö-
myyttä.

Katsopa lähemmin tätä voiton tuottamisen järjestelmää, niin huomaat, kuinka sen perustava
vääräys tuottaa satoja muita vääryyksiä.

Ajatellaan kaupunkisi kenkävalmistajaa. Hän ei voi mitenkään tietää, kenellä on tai kenellä
ei ole varaa ostaa hänen kenkiään, kuten aiemmin osoitin. Hän tekee karkean arvion, hän ”las-
kelmoi” ja päättää tuottaa vaikkapa 50 000 paria. Sitten hän lähettää tuotteensa markkinoille. Eli
tukkumyyjälle, välittäjälle ja kauppiaille, jotka pistävät ne sitten myyntiin.

Oletetaan, että vain 30 000 paria saadaan myytyä, 20 000 jää varastoon. Valmistajamme, joka ei
saanut myytyä kaikkea omassa kaupungissaan, yrittää tasoittaa tilit jossain toisessa osassa maa-
ta. Mutta siellä olevilla kengänvalmistajilla on sama tilanne. Hekään eivät saa myytyä kaikkea
valmistamaansa. Kenkien tarjonta on suurempi kuin niiden kysyntä, he sanovat. He vähentävät
tuotantoa. Tämä tarkoittaa työntekijöiden irtisanomisia, mikä kasvattaa työttömien armeijaa.

Tätä kutsutaan ”ylituotannoksi”. Todellisuudessa kyse ei kuitenkaan ole lainkaan ylituotan-
nosta. Kyse on alikulutuksesta, koska on monia ihmisiä, jotka tarvitsisivat uudet kengät, mutta
heillä ei ole niihin varaa.

Tulos? Varastot täynnä kenkiä, joita ihmiset haluavat mutta eivät voi ostaa; kaupat ja tehtaat sulkevat ovensa ”ylitarjonnan” takia. Sama tapahtuu muussa teollisuudessa. Sinulle kerrotaan, että on ”kriisi” ja että sinun palkkaasi pitää leikata.

Sinun palkkaasi leikataan, joudut osa-aikaiseen työhön tai menetät työsi kokonaan. Tuhannet miehet ja naiset ajetaan työttömiksi tällä tavoin. Heidän palkanmaksunsa lakkaa eikä heillä ole varaa ostaa ruokaa eikä muitakaan tarvitsemiaan tavaroita. Onko niin, ettei noita tavaroita ole saatavilla? Ei, päinvastoin; varastot ja kaupat ovat niitä täynnänsä, niitä on aivan liikaa, on ”ylituotantoa”.

Siispä kapitalistinen voiton tekemiseen perustuva tuotantotapa johtaa tähän hulluun tilanteeseen:

(1) ihmisten täytyy nähdä nälkää – ei siksi etteikö olisi tarpeeksi ruokaa, vaan siksi että sitä on liikaa; heidän täytyy olla ilman asioita, joita he tarvitsevat, koska noita asioita on liikaa tarjolla;

(2) koska on liikaa, tuotantoa leikataan, tuhansia irtisanotaan;

(3) työttöminä nuo tuhannet eivät saa palkkaa ja menettävät siksi ostovoimansa. Tätä kautta sekatavarakauppiat, teurastajat, räätälit ja muutkin menettävät tulonlähteensä. Tästä seuraa luonnollisesti lisää työttömyyttä, mikä pahentaa kriisiä.

Kapitalismissa näin tapahtuu *jokaisessa* teollisuudessa.

Tällaiset kriisit ovat välttämättömiä voittoon perustuvassa tuotantotavassa. Niitä tulee aika ajoin; ne seuraavat toisiaan jaksollisesti, aina pahentuen. Ne ajavat tuhannet ja sadattuhannet työttömiksi, mikä aiheuttaa köyhyyttä, hätää ja sanoinkuvaamatonta kurjuutta. Niistä seuraa konkursseja ja pankkikriisejä, jotka syövät työläisten vähäisetkin ”hyvinvoinnin” aikana keräämät säästöt. Niistä syntyy puutetta ja tarvetta ja ihmiset ajautuvat epätoivoon ja rikollisuuteen, itsemurhiin ja mielisairauteen.

Tällaisia ovat voittoon perustuvan tuotantotavan seuraukset; sellaisia ovat kapitalistisen järjestelmän hedelmät.

Eikä tässä ole kaikki. On vielä olemassa toinenkin tämän järjestelmän seuraus, joka on vieläkin pahempi kuin kaikki muut yhdessä.

Se on *sota*.

6. Sota

Sota! Ymmärrätkö, mitä se merkitsee? Onko kielessämme kauhistuttavampaa sanaa kuin sota? Eikö se tuokin mieleesi näkyjä teurastuksesta ja verilöylyistä, murhista, ryöstelyistä ja tuhoamisesta? Etkö kuulekin tykkien paukkeen, kuolevien ja haavoittuneiden huudon ja itkun? Näetkö ruumiiden täyttämän taistelutantereen? Eläviä ihmisiä räjähtelee kappaleiksi, heidän vertaan ja aivojaan roiskuu ympäriinsä, elämää täynnä olevat miehet muuttuvat yhtäkkiä raadoiksi. Ja kotonan tuhannet isät ja äidit, vaimot ja tyttöystävät elävät kauhun vallassa ja toivovat, ettei epäonni kohtaisi heidän rakkaitaan, ja odottavat odottamistaan, että he palaisivat – he, jotka eivät enää koskaan palaa.

Sinä kyllä tiedät mitä sota tarkoittaa. Vaikka itse olisikaan ollut rintamalla, tiedät ettei ole suurempaa kirousta kuin sota: miljoonia kuolleita ja raajarikkoisia, suunnattomia ihmistappioita, särkyneitä elämiä, tuhottuja koteja, sanoinkuvaamatonta surua ja kurjuutta.

”Onhan se kamalaa”, sinä myönnät, ”mutta kun ei sille voi mitään.” Ajattelet, että sotia täytyy käydä, että on aikoja, jolloin sodalta ei voida välttää, että sinun täytyy puolustaa isänmaatasi sen ollessa vaarassa.

Mietitäänpä sitten, puolustatko todella maatasi lähtiessäsi sotaan. Mietitään, mitkä ovat sodan syyt ja onko siitä hyötyä maallesi, jonka puolesta sinun käsketään pukeutua univormuun ja osallistua teurastukseen.

Mietitään, ketä ja mitä sinä puolustat sodassa: kuka siitä hyötyy ja kuka kerää voitot.

Palatkaamme tehtailijaamme. Kun hän ei pystynyt myymään kaikkea valmistamaansa voitolla omassa maassaan, hän (muiden tehtailijoiden tavoin) etsii markkinoita ulkomailta. Hän menee Englantiin, Saksaan, Ranskaan tai johonkin muuhun maahan ja yrittää siellä myydä ”ylituotantonsa”, oman ”ylijäätymänsä”.

Siellä hän joutuu kuitenkin samaan tilanteeseen kuin omassakin maassaan. Sielläkin vallitsee ”ylituotanto”; siis työläiset ovat niin riistettyjä ja alipalkattuja, ettei heillä ole varaa ostaa valmistamia tavaraita. Niinpä myös Englannin, Saksan, Ranskan jne. tehtailijat etsivät muita markkinoita, aivan kuten amerikkalainenkin tehtailija.

Amerikkalaiset tietyn teollisuusalan johtomiehet yhdistyvät yhdeksi suureksi konserniksi, muiden maiden pohatat tekevät samoin, ja nämä kansalliset konsernit alkavat kilpailla toisiaan vastaan. Kapitalistit kaikissa maissa yrittävät saada parhaat markkinat, erityisesti uusia markkinoita. Sellaisia he löytävät Kiinasta, Japanista, Intiasta ja muista samankaltaisista maista; siis maista, jotka eivät vielä ole teollisesti kehittyneitä. Sitten kun kaikki maat ovat teollistuneita, ei ole enää ulkomaanmarkkinoita, ja silloin jostakin voimakkaasta kapitalistisesta ryhmittymästä voi tulla maailmanlaajuinen ja kansainvälinen konserni, trusti. Mutta siihen saakka teollisuusmaiden kapitalistien intresseissä on taistella vieraista markkinoista ja kilpailla toisiaan vastaan. Ne pakottavat jonkin heikomman maan antamaan niille erikoiskohtelua, suosimaan niitä erioikeuksilla. Tämä herättää kateutta kilpailijoissa, jotka joutuvat vaikeuksiin toimilupiensä ja voittojen saamisen kanssa, ja nämä sitten vuorostaan pyytävät *omia* hallituksiaan puolustamaan etujaan. Amerikkalainen kapitalisti vetoaa omaan hallitukseensa, jotta tämä suojelisi ”Yhdysvaltain etua”. Ranskan, Saksan ja Englannin kapitalistit toimivat samoin: he pyytävät *omia* hallituksiaan suojelemaan heidän voittojaan. Sitten nämä eri hallitukset vetoavat kansaan, jotta se ryhtyisi *puolustamaan maataan*.

Näetkö, miten tätä peliä pelataan? Sinulle ei kerrota, että sinua pyydetään puolustamaan joidenkin kapitalistien etuoikeuksia ja voittoja jossain vieraassa maassa. He tietävät, että jos he sen sinulle kertoisivat, sinä nauraisit heille päin naamaa ja kieltäytyisit tulemasta ammutuksi raharuhtinaiden voittojen takia. Mutta ilman *sinua* ja muita kaltaisiasi he eivät voi käydä sotaa! Niinpä he kajauttavat ilmoille huudon ”Puolusta maatasi! Lippusi on häpäisty!” Joskus he jopa palkkaavat roistoja loukkaamaan maasi lippua tuossa vieraassa maassa tai tuhoamaan siellä olevien maanmiestesi omaisuutta, ja tällä he varmistavat, että ihmiset kotimaassa myös hurjistuvat ja liittyvät kiireellä armeijaan ja merivoimiin.

Älä luule, että liioittelen. Amerikkalaisten kapitalistien tiedetään aiheuttaneen jopa vallankumouksia vieraissa maissa (erityisesti Etelä-Amerikassa) saadakseen valtaan ”ystävällismielisemmän” hallituksen ja turvatakseen näin haluamansa voitot.

Yleensä heidän ei kuitenkaan tarvitse mennä aivan niin pitkälle. Heidän tarvitsee vain vedota ”isänmaallisuuteesi”, imarrella sinua hieman, kertoa sinulle kuinka sankarillinen ja pystyvä sinä oletkaan, ja niin he saavat sinut pukeutumaan univormuun ja tekemään heidän tahtonsa mukaisesti.

Siihen sinun isänmaallisuuttasi, sinun maatasi kohtaan tuntemaasi rakkautta käytetään. Suuri englantilainen ajattelijan Carlyle kirjoitti toden sanoja näin:

”Mikä on, aivan epävirallisesti puhuttaessa, sodan merkitys ja lopputulos? Esimerkiksi brittiläisessä Dumdrudgen kylässä asustaa ja työskentelee noin viisisataa henkeä. Ranskan sodan aikana näistä ranskalaisten ”luontaisista vihollisista” valitaan kenties kolmekymmentä hyväkuntoista miestä. Dumdrudge on omalla kustannuksellaan hoivannut ja kasvattanut heidät; se ei ilman surua ja vaivaa ole ruokkinut heitä aikuisuuteen ja opettanut heille ammattia, niin että yksi heistä osaa ommella, toinen rakentaa, kolmas vasaroida ja heikoin heistä pystyy kannattelemaan kahdensadan kilon painoa. Suuren itkun ja kiroamisen keskellä heidät sitten valitaan; heidät puetaan punaiseen ja viedään yhteiskunnan maksamana laivalla pois, muutaman tuhannen kilometrin päähän, sanotaan vaikka Etelä-Espanjaan; siellä heitä ruokitaan kunnes heitä tarvitaan.

Tuolla eteläisen Espanjan mailla on samaan aikaan vastaavasti kolmekymmentä käsityöläistä ranskalaisesta pikkukylästä samaan tapaan varustettuina; kunnes lopulta suunnattomien ponnistelujen tuloksena nämä kaksi osapuolta päätyvät todellakin kohtaamaan toisensa; ja kolmekymmentä miestä seisoo kolmeakymmentä miestä vastaan aseet kädessään.

Ilmoille kaikuu sana ”Tulta!” ja he pamauttavat toisiltaan hengen, ja niin maailmassa on kuudenkymmenen riskin ja hyödyllisen työläisen sijasta kuusikymmentä kuollutta raatoa, jotka täyttyvät haudata ja joiden vuoksi pian vuodatetaan kyyneliä. Olivatko nämä miehet riidoissa keskenään? Eivät mitä pienimmässäkään määrin. He elivät kaukana toisistaan ja olivat toisilleen täysin vieraita. Ei, laajassa maailmankaikkeudessa heidän välillään oli jopa tiedostamaton auttamisen suhde vaihdon ja kaupankäynnin kautta. Mitä varten sitten? Tomppeli! Heidän johtajansa riitaantuivat; ja sen sijaan että he olisivat ampuneet toisensa, he kierouksissaan lähettivät nämä köyhät pölkypäät sijastaan ammuttaviksi.”

Et suinkaan taistele maasi puolesta, kun lähdet sotimaan. Taistelet johtajien, käskynhaltijoiden ja kapitalistihierrojen puolesta.

Ei sinun maasi eikä ihmiskunta, et sinä eikä sinun luokkasi – työläiset – hyödy sodasta mitään. Sodasta hyötyvät vain suursijoittajat ja kapitalistit.

Sota on pahasta *sinulle*. Se on pahasta työläisille. Heillä on menetettävänä kaikkensa eikä mitään voitettavaa. He eivät saa siitä edes kunniaa, sillä kunnia kuuluu merkittäville kenraaleille ja upseereille.

Mitä *sinä* saat sodasta? Sinä saat täitä, sinua ammutaan, hengität myrkykaasuja, menetät raajasi tai kuolet. Siinä on kaikki mitä minkään maan työläiset saavat sodasta.

Sota on pahasta maallesi ja pahasta ihmiskunnalle: se levittää teurastusta ja tuhoa. Kaikki se minkä sota tuhoaa – sillat ja satamat, kaupungit ja laivat, pellot ja tehtaat – täytyy rakentaa uudelleen. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisiä verotetaan, suoraan tai epäsuorasti, jälleenrakentamisen rahoittamiseksi. Loppujen lopuksi kaikki tulee kuitenkin kansan kukkarosta. Sota on heille siis materiaalisestikin huono asia, puhumattakaan sodan julmentavasta vaikutuksesta ihmiskuntaan yleensä. Äläkä unohda, että tuhannesta sodassa kuolleesta, sokeutuneesta tai vammautuneesta 999 kuuluu työväenluokkaan, he ovat työläisten ja viljelijöiden poikia.

Nykyaikaisessa sodankäynnissä ei ole voittajia, koska voittava osapuoli menettää lähes yhtä paljon kuin voitettukin osapuoli. Joskus jopa enemmän, kuten Ranska viimeisimmässä taistelussa: Ranska on nykyään köyhempi kuin Saksa. Molempien maiden työläisiä verotetaan nälkäräjoille asti, jotta sodasta aiheutuneet vahingot saataisiin paikattua. Työläisten palkat ja elintaso

ovat nyt maailmansotaan osallistuneissa Euroopan maissa paljon alempana kuin mitä ne olivat ennen tätä suurta katastrofia.

”Mutta Yhdysvallathan rikastui sodasta”, esitöt vastalauseen.

Tarkoitat varmaankin, että muutama mies kääri miljoonia ja että suurkapitalistit tekivät valtavia voittoja. He tosiaankin rikastuivat: suursijoittajat lainaamalla Eurooppaan rahaa korkealla korolla ja myymällä sotatarvikkeita ja ammuksia. Mutta miten *sinä* tähän asiaan liityt?

Pysähdypä miettimään, miten Eurooppa maksaa velkaansa tai sen korkoja Amerikalle. Se tekee sen teettämällä työläisillä lisää työtä ja kiristämällä työläisistä enemmän voittoja. Maksamalla matalampia palkkoja ja tuottamalla tavaroita halvemmalla eurooppalaiset valmistajat voivat myydä tuotteensa halvemmalla kuin amerikkalaiset kilpailijansa, ja siksi myös amerikkalaisten työnantajien täytyy laskea kustannuksia. Siinä amerikkalaistyönantajan ”talous” ja ”rationaalisointi” astuu kuvaan, ja sen seurauksena sinä teet pidempiä päiviä tai saat pienempää palkkaa, tai sitten sinut potkitaan kokonaan työstä pois. Huomaatko, miten Euroopan matalat palkat vaikuttavat suoraan sinun omaan tilanteeseesi? Tajuatko että sinä, amerikkalainen työläinen, maksat amerikkalaisille pankeille korkoa heidän Euroopan lainoistaan?

Jotkut ihmiset väittävät, että sota on hyvää, koska se kehittää fyysistä rohkeutta. Tämä on typerä väite. Sitä käyttävät vain ne, jotka eivät itse ole koskaan olleet sodassa ja joiden sodat toiset hoitelevat. Se on epärehellinen väite, jonka tarkoituksena on houkutella hölmöt ressurkit sotimaan rikkaiden etujen puolesta. Sodissa oikeasti taistelleet ihmiset osaavat kertoa, ettei nykyaikaisella sodalla ole mitään tekemistä henkilökohtaisen rohkeuden kanssa: se on joukkotaistelua kaukana vihollisesta. Henkilökohtaiset taistelut – joissa paras mies voittaa – ovat äärimmäisen harvinaisia. Nykyaikaisessa sodassa ei tarvitse nähdä vastapuoltaan: taistelet sokeana, kuin kone. Lähdet sotimaan ja pelkäätkä kuollaksesi, että hetkenä minä hyvänsä sinut ammutaan kappaleiksi. Lähdet vain, koska et uskalla kieltäytyä.

Todella rohkea on mies, joka pystyy kohtaamaan parhaamisen ja epäsuosion, joka pystyy nousemaan yleistä mielipidettä vastaan – jopa ystäviään ja maataan vastaan – tietäessään olevansa oikeassa; joka pystyy vastustamaan niitä joilla on valta hänen suhteensa, joka pystyy ottamaan rangaistuksen ja vankilan vastaan ja pysymään järkkymättömänä. Se, jota haukutaan ”pinnariksi”, kun hän ei halua ryhtyä murhaajaksi, tarvitsee rohkeutta. Mutta tarvitaanko paljonkin rohkeutta siihen, että tottelee käskyjä, tekee mitä sanotaan ja järjestyy riviin tuhansien muiden kanssa yleisen hyväksynnän ja Tähtilipun tahtiin?

Sota lamaannuttaa rohkeuden ja tappaa ihmisyyden todellisen hengen. Se alentaa ja tyhmentää sinut vastuuttomuuden tunteella, jossa ”ei ole sinun tehtäväsi miettiä ja kysyä miksi, vaan tehdä ja kuolla”, niin kuin ei ole satojentuhansien muidenkaan laillasi tuomittujen. Sota tarkoittaa sokeaa tottelevaisuutta, ajattelematonta typeryyttä, julmaa tunteettomuutta, tarpeetonta tuhoa ja edesvastuutonta murhaamista.

Olen tavannut ihmisiä, jotka sanovat sodan olevan hyvää, koska siinä kuolee paljon ihmisiä, joten henkiin jääneille riittää enemmän työtä.

Mieti, miten kauhistuttava syyte tämä on nykyjärjestelmää kohtaan. Kuvittelepa asiointi, jossa yhteisön jäsenille on hyväksi se, että osa heistä tapetaan, jotta muut voisivat elää paremmin! Eikö tämä ole pahimmanlaatuinen ihmistä tuhoava järjestelmä, pahimmanlaatuista kannibalismia?

Sitä juuri on kapitalismi: kannibalistinen järjestelmä, jossa on joko syötävä tai tultava syödyksi. Tämä pätee kapitalismiin niin sodan kuin rauhankin aikana, paitsi että sodan aikana sen todellinen luonne on riisuttu ja selvemmin nähtävillä.

Järkevässä, inhimillisessä yhteiskunnassa näin ei voisi olla. Päinvastoin, mitä suurempi tietyn yhteisön väkimäärä on, sitä parempi se on kaikille, koska jokaisen työmäärä näin kevenee.

Tässä mielessä yhteisö on samanlainen kuin perhe. Jokaisessa perheessä täytyy tehdä tietty määrä työtä tarpeiden tyydyttämiseksi. Mitä enemmän perheessä on jäseniä tekemään näitä välttämättömiä töitä, sitä helpompaa se on jokaiselle, koska sitä vähemmän itse kukin joutuu työskentelemään.

Sama pätee yhteisöön tai maahan, joka on vain perhe suuremmassa mittakaavassa. Mitä enemmän yhteisössä on ihmisiä tarvittavia töitä tekemässä, sitä helpompaa se on jokaisen yksittäisen jäsenen kannalta¹.

Jos nykyisessä yhteiskunnassamme asia on päinvastoin, se todistaa pelkästään sitä, että olosuhteet ovat väärät, barbaariset ja perverssit. Ja enemmänkin: ne ovat täysin rikolliset, jos kapitalistinen järjestelmä voi menestyä jäseniään teurastamalla.

On siten selvää, että työläisille sota merkitsee vain raskaampia taakkoja, lisää veroja, kovempaa raatamista ja elintason laskua.

Mutta on *yksi* osa kapitalistista yhteiskuntaa, jolle sota tekee hyvää. Se on se osa, joka lyö sodalla rahoiksi ja rikastuu sinun ”isänmaallisuudestasi” ja itsesi uhraamisesta. Siihen kuuluvat asetehtailijat, ruoalla ja muilla tarvikkeilla keinottelijat, sotalaivojen rakentajat. Lyhykäisyydessään sanottuna sodasta hyötyvät ainoastaan rahamaailman, teollisuuden ja kaupan suurpohatat.

Heille sota on siunaus. Siunaus useammallakin kuin vain yhdellä tavalla. Sota nimittäin on omiaan myös siihen, että se harhauttaa työläismassat pois heidän jokapäiväisistä kärsimyksistään ja kiinnittää heidän huomionsa kohti ”korkeampaa politiikkaa” ja ihmisteurastusta. Hallitukset ja johtajat ovat usein julistaneet sodan välttääkseen kansannousun tai vallankumouksen. Historia on täynnä näitä esimerkkejä. Sota on tietysti kaksiteräinen miekka. Usein se vuorostaan johtaa kapinaan. Mutta se taas on toinen tarina, johon palaamme, kun pääsemme käsittelemään Venäjän vallankumousta.

Jos olet pysynyt kärryillä tähän asti, ymmärrät, että sota on aivan yhtä suora ja väistämätön kapitalistisen järjestelmän seuraus kuin mitä ovat sen rahamarkkinoiden ja teollisuuden säännölliset kriisitkin.

Kun kriisi tulee, siinä mielessä kuin olen sen työttömyyksineen ja vaikeuksineen kuvannut, sinulle kerrotaan, ettei se ole kenenkään syytä, että ”ajat ovat huonot”, että se on seurausta ”liikatuotannosta” ja muuta humpuukia. Ja kun kapitalistinen kilpailu voitoista sitten synnyttää sotatilan, kapitalistit käskyläisineen – poliitikot ja lehdistö – kajauttavat ilmoille huudon ”Pelastakaa isänmaanne!” jotta työläisissä heräisi väärä isänmaallisuus ja heidät saataisiin taistelemaan sotaa kapitalistien puolesta.

Isänmaallisuuden nimissä sinun täytyy lakata olemasta kunnollinen ja rehellinen. Et saa olla oma itsesi, vaan sinun täytyy tukahduttaa oma harkintakyky ja luovuttaa koko elämäsi. Sinusta täytyy tulla tahdoton osa murhanhimoista koneistoa ja totella sokeasti käskyä tappaa, ryöstää ja tuhota; sinun täytyy jättää isäsi ja äitisi, vaimosi ja lapsesi ja kaikki mikä on sinulle rakasta ja lähteä teurastamaan lähimmäisiäsi, jotka eivät ole koskaan tehneet sinulle mitään pahaa – he ovat vain aivan yhtä epäonnisia ja harhaanjohtettuja johtajiensa uhreja kuin sinäkin.

Carlyle osui aivan oikeaan sanoessaan ”isänmaallisuuden olevan roistojen turva”.

¹Maapallon liikakansoitukseen ei tarvitse koskaan olla mikään uhka. Luonto tarjoaa siihen oman kontrollimekanisminsa. Tarvitsemme kuitenkin järkevämpää väestön jakaantumista, tehokasta maataloutta ja älykkäämpää syntyvyysäännöstelyä.

Huomaatko, miten ihmisiä huijataan ja petkutetaan?

Otetaan esimerkiksi suuri maailmansota. Mieti, miten amerikkalaiset juksattiin mukaan. Eivät he halunneet sekaantua Euroopan asioihin. He tiesivät niistä kovin vähän eivätkä välittäneet joutua vedetyksi mukaan murhanhimoiseen rähinään. He äänestivät valtaan Woodrow Wilsonin, jonka vaalilauseena oli ”hän piti meidät erossa sodasta”.

Yhdysvaltain raharikkaat näkivät kuitenkin sodassa mahdollisuuden tienata suunnattomia omaisuuksia. He eivät olleet tyytyväisiä niihin miljooniin, jotka he olivat käärineet myymällä ammuksia ja muita sotatarvikkeita Euroopan taistelijoille. Yhdysvaltain kaltaisen suuren maan – yli satamiljoonaa asukasta – mukaansaaminen tuottaisi mittaamattomasti suuremmat voitot. Presidentti Wilson oli kyvytön vastustamaan tätä painetta. Loppujen lopuksihan hallitus on vain rahavaltain palvelija: se on toteuttamassa vain rahan käskyä.

Mutta kuinka kummassa saada Yhdysvallat sotaan, kun sen kansalaiset olivat niin selkeästi sitä vastaan? Eivätkö he olleetkin äänestäneet Wilsonin presidentiksi juuri siitä syystä, että tämä oli antanut niin selkeän lupauksen pitää Yhdysvallat sodan ulkopuolella?

Menneinä aikoina, yksinvaltaisten monarkkien vallan alla, alamaiset yksinkertaisesti pakotettiin tottelemaan kuninkaan käskyä. Siihen kylläkin usein liittyi vastarinnan ja kapinoinnin vaara. Nykyaikana on olemassa varmempia ja turvallisempiakin keinoja saada kansa palvelemaan johtajiensa etuja. Riittää, että heidät saadaan uskomaan, että he itse haluavat sitä mitä heidän johtajansa heiltä haluavat; että se on heidän omaksi hyväkseen, maan hyväksi ja ihmiskunnan hyväksi. Tällä tavoin ihmisten jalot ja hienot vaistot valjastetaan tekemään kapitalistisen herraluokan likaiset työt, häpäisemään ja haavoittamaan ihmiskuntaa.

Modernit keksinnöt auttavat tässä pelissä ja tekevät siitä sängen helppoa. Painettu sana, lennätin, puhelin ja radio ovat kaikki takuuvarmoja apukeinoja tässä asiassa. Ihmisen nerokkuus, joka on tuottanut nuo suurenmoiset keksinnöt, joutuu näin riistetyksi ja halvennetuksi rahan ja sodan jumalten vaatimuksesta.

Presidentti Wilson keksi uuden keinon, millä vetää Yhdysvaltain kansa mukaan Ison Bisneksen sotaan. Woodrow Wilson, joka oli entinen yliopistoprofessori, keksi ”sodan demokratian puolesta”, ”sodan joka lopettaa sodan”. Tuon tekopyhän tunnuslauseen voimin aloitettiin maanlaajuinen kampanja, mikä herätti alhaisimmat suvaitsemattomuuden, vainon ja murhanhimon vaistot amerikkalaisten mielissä; täyttäen heidät kostolla ja vihalla kaikkia niitä kohtaan, jotka rohkenivat esittää rehellisen ja riippumattoman mielipiteensä; mukiloiden, vangiten ja karkottaen maasta ne, jotka uskalsivat sanoa kyseessä olevan kapitalistien sota voittojen puolesta. Aseistakieltäytyjiä kohdeltiin julmasti ja brutaalisti ”pinnareina” ja heitä tuomittiin pitkiin vankeusrangaistuksiin; miehiä ja naisia, jotka muistuttelivat kristittyjä maanmiehiään Nasaretilaisen käskystä ”Älä tapa”, nimiteltiin pelkureiksi ja suljettiin vankilaan; radikaaleja, jotka julistivat sodan olevan vain kapitalismin etujen mukaista, kohdeltiin ”vihamielisinä muukalaisina” ja ”vihollisen vakoojina”. Erikoislakeja runnottiin läpi tukahduttamaan kaikki vapaa mielipiteen ilmaisu. Kieltäytyjille langetettiin mitä ankarimpia rangaistuksia. Murhanhimoisen isänmaallisuuden humalluttamat patriootit levittivät kauhua Atlantilta Tyynellemerelle. Kokonainen kansa tuli hulluksi kiihkoisänmaallisesta raivosta. Maanlaajuinen militaristinen propaganda pyyhkäisi Amerikan kansan viimein verilöylyn kentille.

Wilson oli ”liian ylpeä taistelemaan”, muttei liian ylpeä lähettämään toisia taistelemaan taloudellisten tukijoidensa puolesta. Hän oli ”liian ylpeä taistelemaan”, muttei liian ylpeä auttaakseen Yhdysvaltain raharikkaita lyömään rahoiksi niiden seitsemänkymmenentuhannen amerikkalaisen elämällä, jotka jäivät Euroopan taistelukentille.

”Sota demokratian puolesta”, ”sota joka lopettaa sodan” osoittautui historian suurimmaksi huijaukseksi. Itse asiassa se aloitti kokonaisen ketjun uusia sotia, jotka eivät ole vielä loppuneet. Sittemmin on myönnetty, jopa itsensä Wilsonin toimesta, ettei sota palvellut mitään muuta tarkoitusta kuin sitä, että Iso Bisnes kääri mittavat voitot. Sota mutkisti Euroopan asioita enemmän kuin mikään aiemmin. Se saattoi Saksan ja Ranskan puutteeseen ja ajoi ne kansallisen konkurssin partaalle. Se sysäsi Euroopan kansat suunnattomiin velkoihin ja kuormitti niiden työväenluokkia sietämättömillä taakoilla. Jokaisen maan talous oli kireällä. Tieteen kehitys valjastettiin uusien tuhokeinojen kehittelyyn. Kristillistä käskyä noudatettiin moninkertaisella murhaamisella ja sopimukset allekirjoitettiin ihmisverellä.

Maailmansota tuotti valtavia voittoja raharikkaille – ja hautoja työläisille.

Entä tänään? Tänään olemme jälleen uuden sodan kynnyksellä, paljon edellistä verilöylyä suuremman ja kauheamman sodan kynnyksellä. Kaikki hallitukset valmistautuvat siihen ja ottavat itselleen työläisten hiellä ja verellä tuottamat miljoonat sijoittaakseen ne tuleviin ruumiskasoihin.

Mieti tätä, ystäväiseni, ja ymmärrä mitä pääoma ja hallitus tekevät sinun puolestasi, mitä ne tekevät *sinulle*.

Pian ne taas kutsuvat sinua ”puolustamaan isänmaatasi”.

Rauhan aikana sinä paiskit orjantöitä maalla tai tehtaassa, sodan aikana sinä olet tykin ruokaa – ja kaikki tämä herrojesi suuremman kunnian tähden.

Siltikin sinulle kerrotaan, että ”kaikki on hyvin”, että se on ”Jumalan tahto” ja että niin ”täytyykin olla”.

Etkö näe, ettei kyse ole lainkaan Jumalan tahdosta, vaan pääoman ja hallituksen tekosista? Etkö näe, että näin on ja näin ”täytyykin olla” vain siksi, että sinä sallit poliittisten ja teollisten herrojesi huijata itseäsi, niin että *he* voivat elää yltäkylläisyydessä, joka on sinun raadantasi ja kyyneltesä tulosta, ja samaan aikaan kohdella sinua ”tavallisena” kansana, ”alempina kansankeroksina”, joka ei muuhun kelpaakaan kuin tekemään heille orjantöitä?

”Näinhän se on aina ollut”, huokaat alistuneesti.

7. Kirkko ja koulu

Kyllä, ystäväni, näin on aina ollut. Laki ja hallitus ovat aina olleet herrojen puolella. Rikkaat ja mahtavat ovat aina huumanneet sinut ”Jumalan tahdolla” ja tässä he ovat käyttäneet apunaan kirkkoa ja koulua.

Täytyykö tämän kuitenkin aina olla näin?

Menneinä aikoina, kun ihmiset olivat jonkun tyrannin orjina – tsaarin tai muun itsevaltiaan – kirkko (jokaisen uskontokunnan ja lahkon) opetti orjuuden olevan olemassa Jumalan tahdosta, siksi että se oli hyvää ja tarpeellista ja ettei muuten voisi ollakaan, ja että jos joku sitä ryhtyi vastustamaan hän toimi Jumalan tahtoa vastaan ollen jumalaton, harhaoppinen, pilkkaaja ja syntinen.

Koulu opetti olevan oikein ja oikeudenmukaista, että tyranni hallitsee ”Jumalan armosta” eikä hänen auktoriteettiaan sovi kyseenalaistaa, vaan häntä on palveltava ja toteltava.

Kansa uskoi ja pysyi orjina.

Vähitellen ilmaantui kuitenkin ihmisiä, jotka olivat huomanneet orjuuden olevan väärin: ei ollut oikein, että yksi piti alamaisinaan kokonaista kansaa ollen heidän elämänsä ja uurastuksensa herra ja isäntä. Ja nämä ihmiset menivät kansan keskuuteen ja kertoivat mitä ajattelivat.

Silloin tyrannin hallinto rankaisi näitä ihmisiä. Heitä syytettiin maan lakien rikkomisesta; heitä nimitettiin yhteiskuntarauhan häiritsijöiksi, rikollisiksi ja kansan vihollisiksi. Heitä tapettiin, ja kirkko ja koulu opettivat tämän olevan oikein; että he ansaitsivatkin kuolla, koska he olivat kapinoineet Jumalan ja ihmisen lakeja vastaan. Ja orjat uskoivat.

Totuutta ei voi tukahduttaa ikuisesti. Yhä useammat ihmiset tulivat vähitellen siihen tulokseen, että ”kansankiihottajat” olivatkin olleet oikeassa. He alkoivat ymmärtää orjuuden olevan väärin ja pahasta, ja heidän lukumääränsä kasvoi kaiken aikaa. Tyranni sääti ankaria lakeja heitä vaientamaan: hallinto teki kaikkensa pysäyttääkseen niin heidät kuin heidän ”pahat suunnitelmansakin”. Kirkko ja koulu julistivat heille tuomiotaan. Heitä vainottiin, jahdattiin ja teloitettiin tuon ajan tapojen mukaisesti.

Joskus heidät pantiin suurelle puuristille ja naulattiin siihen tai sitten heidän kaulansa katkaistiin kirveellä. Toisina aikoina heitä kuristettiin kuoliaiksi, poltettiin roviolla, paloiteltiin tai sidottiin hevosiin, jotka repivät heidät hitaasti kappaleiksi.

Tämän tekivät kirkko, koulu ja laki, useinkin myös harhaanjohdettu väkijoukko eri maissa. Nykyään voit yhä nähdä museoissa kidutuksen ja murhaamisen välineitä, joita käytettiin rankaisemaan niitä, jotka yrittivät kertoa kansalle totuuden.

Huolimatta kidutuksesta ja tappamisesta, huolimatta laista ja hallinnosta, huolimatta kirkosta, koulusta ja lehdistöstä orjuus kuitenkin vihdoinkin lakkautettiin, vaikka ihmiset olivatkin kiven kovaan väittäneet, että ”näin on aina ollut ja näin tulee aina olemaan”.

Myöhemmin maaorjuuden aikana, kun aateliset hallitsivat tavallista kansaa, kirkko ja koulu olivat jälleen kerran hallitsijoiden ja rikkaiden puolella. Jälleen ne uhkasivat kansaa Jumalan vihalla, jos nämä uskaltaisivat ryhtyä kapinallisiksi ja kieltäytyä tottelemasta herrojaan ja isäntiään. Jälleen ne langettivat kirouksensa ”rauhanrikkokojen” ja harhaoppisten päälle, jotka usalsivat uhmata lakia ja saarnata suuremman vapauden ja hyvinvoinnin ilosanomaa. Jälleen noita ”kansanvihollisia” vainottiin, jahdattiin ja murhattiin – tuli kuitenkin päivä, jolloin maaorjuus lakkautettiin.

Maaorjuus antoi sitten sijaa kapitalismille palkkaorjuuksineen, ja jälleen kirkko ja koulu ovat herrojen ja hallitsijoiden puolella. Jälleen ne jyrisevät ”harhaoppisia” vastaan, noita jumalattomia vastaan, jotka haluavat kansan elävän vapaana ja onnellisena. Jälleen kirkko ja koulu saarnaavat sinulle ”Jumalan tahtoa”: ne kertovat sinulle kapitalismin olevan hyvää ja tarpeellista; että sinun täytyy totella johtajiasi, koska ”se on Jumalan tahto”, että aina on oleva köyhiä ja rikkaita, ja joka sitä vastaan nousee on syntinen, häpeämätön anarkisti.

Näet siis kuinka kirkko ja koulu ovat yhä herrojen puolella orjia vastaan, aivan kuten aiemminkin. Leopardin tavoin ne voivat kyllä vaihtaa täplänsä, mutta eivät luonnettaan. Yhäkin kirkko ja koulu asettuvat rikkaiden puolelle köyhiä vastaan, vallanpitäjien puolelle heidän uhrejaan vastaan, ”lain ja järjestyksen” puolelle vapautta ja oikeudenmukaisuutta vastaan.

Nyt kuten aiemminkin ne opettavat ihmisiä kunnioittamaan ja tottelemaan johtajiaan. Kun tyrannina oli kuningas, kirkko ja koulu opettivat kunnioittamaan ja tottelemaan kuninkaan ”lakia ja järjestystä”. Kun kuningasvalta lakkautettiin ja tilalle tuli tasavalta, kirkko ja koulu opettivat kunnioittamaan ja tottelemaan tasavallan ”lakia ja järjestystä”. TOTTELE! on kirkon ja koulun ainainen huuto, ihan sama kuinka alhainen tyranni on, ihan sama kuinka sortava ja epäoikeudenmukainen on ”laki ja järjestys”.

TOTTELE! Koska jos et tottele esivaltaa, saatat alkaa jopa ajatella itsenäisesti! Sehän olisi kaikin vaarallisinta ”laille ja järjestykselle”, se olisi kirkon ja koulun suurin epäonni. Koska silloin voisit huomata, että kaikki mitä ne ovat sinulle opettaneet on ollut valhetta, jonka tarkoituksena on ollut ainoastaan pitää sinut orjuutettuna niin henkisesti kuin fyysisesti, niin että jaksaisit raataa ja kärsiä ja pysyä hiljaa.

Sellainen herääminen sinun puoleltasi olisi totta vieköön suurin mahdollinen katastrofi kirkon ja koulun kannalta kuin myös herran ja hallitsijan kannalta.

Mutta jos olet seurannut minua tähän saakka, jos olet alkanut ajatella itse, jos ymmärrät että kapitalismi ryöstää sinua ja että hallitus auttaa sitä siinä ”lain ja järjestyksensä” avulla; jos oivaldat, että institutionalisoituneen uskonnon ja koulutuksen edustajat johtavat sinua vain harhaan ja pitävät sinut kahleissa, niin saatat alkaa tuntea oikeutettua vihaa ja huutaa: ”Eikö maailmassa ole minkäänlaista oikeutta?”

8. Oikeus

Ei, ystäväiseni, niin kauheaa kuin se onkin, niin on myönnettävä, ettei maailmassa ole mitään oikeutta.

Mikä vielä pahempaa: *oikeutta ei voi olla* niin kauan kuin elämme oloissa, joissa yhden on mahdollista hyötyä toisen tarpeesta, muuttaa se voitokseen ja riistää lähimmäistään.

Oikeutta ei voi olla niin kauan kuin ihminen hallitsee toista ihmistä, niin kauan kuin jollakin on auktoriteetti ja valta pakottaa toinen vastoin hänen tahtoaan.

Ei voi olla oikeutta herran ja palvelijan välillä.

Eikä tasa-arvoa.

Oikeus ja tasa-arvo voivat olla olemassa vain samanarvoisten välillä. Onko köyhä kadunkaisija sosiaalisesti tasa-arvoinen Morganin kanssa? Onko pyykkäri tasa-arvoinen Lady Astorin kanssa?

Oletetaan, että pyykkäri ja Lady Astor menevät johonkin paikkaan, yksityiseen tai yleiseen. Saavatko he osakseen samanlaisen tervehdyksen ja kohtelun? Jo heidän ulkoasunsa määrittävät kuinka heidät vastaanotetaan. Koska nykyoloissa jopa heidän vaatteensa osoittavat, että heillä on eri yhteiskunnallinen asema, sääty, vaikutusvalta ja varallisuus.

Pyykkäri on saattanut raataa raskaasti koko ikänsä, olla yhteisönsä mitä tuotteliain ja hyödyllisin jäsen. Lady ei ehkä koskaan ole pannut tikkua ristiin, ei ehkä koskaan ole ollut yhteiskunnalle mitenkään hyödyksi. Kaikesta tästä huolimatta nimenomaan rikas lady on se, joka toivotetaan tervetulleeksi ja häntä pidetään toivottavampana ihmisenä.

Valitsin tämän kotoisan esimerkin, koska se kuvaa niin tyypillisesti koko yhteiskuntamme luonnetta, koko sivilisaatiomme luonnetta.

Tässä maailmassa ei mikään muu merkitse kuin raha ja sen tuoma vaikutusvalta ja auktoriteetti.

Ei oikeus, vaan omaisuus.

Laajenna tätä esimerkkiä omaan elämääsi, niin huomaat oikeuden ja tasa-arvon olevan vain sananhelinää, sinulle opetettuja valheita, kun taas raha ja valta ovat aitoja asioita, varsinaista todellisuutta.

Ihmiskunnassa elää yhä kuitenkin syvään juurtunut oikeuden tunto, ja parempi luontosipane aina pahakseen, kun näet vääryyttä tehtävän kenellekään. Raivostut ja tunnet suuttumusta:

me kaikki tunnemme vaistonvaraisesti sympatiaa lähimmäistämme kohtaan, sillä olemme luonnostamme ja tavoiltamme sosiaalisia olentoja. Jos taas sinun intressisi tai turvallisuutesi liittyvät asiaan, käyttäydyt eri tavoin; sinä jopa tunnet silloin eri tavoin.

Oletetaan, että näet veljesi tekävän vääryyttä muukalaiselle. Käske veljeäsi miettimään tekoasiaan ja torut häntä.

Kun näet pomosi tekävän vääryyttä jollekin työtoverillesi, sinä paheksut sitäkin ja haluaisit esittää vastalauseesi. Todennäköisesti kuitenkin pidättäydyt tunteidesi ilmaisusta, koska saattaisit menettää työpaikkasi tai joutua pomosi kanssa hankaluuksiin.

Sinun *intressisi* tukahduttavat sinun luontosi paremmat pyrkimykset. Sinun riippuvaisuutesi pomostasi sekä taloudellinen valta, joka hänellä on sinuun, vaikuttavat käytökseesi.

Oletetaan, että näet Juhan hakkaavan ja potkivan maassa makaavaa Pekkaa. Molemmat voivat olla sinulle tuntemattomia, mutta jos et pelkää Juhaa, käske hänen lopettaa maassa makaavan kaverin potkimisen.

Kun taas näet poliisin tekävän samoin jollekin kansalaiselle, mietit kahdesti ennen kuin sekaannut asiaan, koska poliisihan saattaisi hakata sinutkin ja sitten vielä pidättää sinut. Hänellä on auktoriteettia, valtaa.

Juha, jolla ei ole tällaista auktoriteettia, ja joka tietää, että joku saattaa tulla väliin, jos hän toimii epärehellisesti, varoo – säännönmukaisesti – mitä tekee.

Poliisi, jolla on auktoriteettia ja joka tietää, ettei ole kovinkaan todennäköistä, että kukaan puuttuisi hänen tekemiinsä, toimii todennäköisemmin epärehellisesti.

Jopa tämän yksinkertaisen esimerkin kautta voit havaita auktoriteetin vaikutuksen: sen vaikutuksen siihen, jolla sitä on, ja niihin, joihin sitä käytetään. Auktoriteetilla on taipumus tehdä omistajastaan epäoikeudenmukainen ja omavaltainen; sen kohteet alistuvat vääryydelle, nöyryytelle ja orjuudelle. Auktoriteetti turmelee haltijansa ja alentaa uhrinsa.

Sikäli kun tämä pätee yksinkertaisimmissa olemassaolon suhteissa, niin kuinka paljon paremmin se päteekään suuremmassa mittakaavassa teollisessa, poliittisessa ja yhteiskunnallisessa elämässämme?

Olemme nähneet, miten taloudellinen riippuvaisuutesi pomostasi vaikuttaa toimintaasi. Aivan samoin se vaikuttaa muihin, jotka ovat riippuvaisia hänestä ja hänen hyvästä tahdostaan. Heidän intressinsä ohjaavat siis heidän toimiaan – silloinkin, kun he eivät ole siitä tietoisia.

Entä pomo? Eikö myös häneen vaikuta *hänen* intressinsä? Eivätkö hänen sympatiansa, asenteensa ja käytöksensä olekin tiettyjen intressien seurausta?

Tosiasiia on, että jokainen ihminen on pääasiassa intressiensä ohjailtavana. Meidän tunteemme, ajatuksemme, toimintamme ja koko elämämme muovautuvat, tietoisesti ja tiedostamatta, intressiemme mukaan.

Puhun nyt tavallisesta ihmisluonteesta, keskivertoihmisestä. Siellä täällä voit tavata ihmisiä, jotka vaikuttavat olevan poikkeuksia tästä säännöstä. Esimerkiksi suurella aatteella tai ihanteella voi olla ihmiseen sellainen ote, että hän omistautuu sille kokonaan ja toisinaan jopa uhraa sille elämänsä. Tällöin voi näyttää siltä, että ihminen toimii vastoin intressejään. Mutta tämä on virhe – asia vain näyttää siltä. Todellisuudessa nimittäin se aate tai ihanne, jolle ihminen elää ja jonka puolesta hän uhrautuu, on hänen tärkein intressinsä. Ainoa ero idealistin ja keskivertoihmisen välillä on siinä, että idealistin pääasiallinen intressi on elää jonkun aatteen puolesta, kun taas keskivertoihmisen voimakkain intressi on tulla maailmassa toimeen ja elää rauhassa tyytyväisenä. Molempia kuitenkin ohjaavat heidän hallitsevat intressinsä.

Ihmisten intressit vaihtelevat, mutta siinä me kaikki olemme samanlaisia, että meistä jokainen tuntee, ajattelee ja toimii omien intressiensä ja käsitystensä mukaisesti.

Voitko sitten odottaa, että pomosi tuntisi ja toimisi vastoin omia intressejään? Voitko odottaa kapitalistin ohjautuvan työntekijöiden intressien mukaisesti? Voitko odottaa kaivoksen omistajan hoitavan liiketoimiaan kaivosmiesten intressien mukaisesti?

Olemme nähneet, että työnantajilla ja työntekijöillä on eri intressit; niin erilaiset, että ne ovat toisilleen vastakkaiset.

Voiko heidän välillään olla oikeutta? Oikeus tarkoittaa, että jokainen saa hänelle kuuluvan osan. Voiko työntekijä saada osansa tai oikeutta kapitalistisessa yhteiskunnassa?

Jos hän saisi, ei kapitalismia olisi olemassakaan: koska silloin työnantaja ei voisi tehdä voittoja työntekijän työstä. Jos työntekijä saisi osansa – siis tuottamansa tavarat tai niitä vastaavan määrän – mistä ihmeestä kapitalistin voitot sitten tulisivat? Jos työväestö omistaisi tuottamansa varallisuuden, ei kapitalismia olisi.

Tämä tarkoittaa sitä, ettei työläinen voi palkkaorjuudessa saada sitä minkä hän tuottaa, hän ei voi saada omaa osaansa eikä näin muodoin myöskään oikeutta.

”Jos näin on”, huomautat, ”hän voi vedota lakiin ja oikeusistuimeen”.

Mitä ovat oikeusistuimet? Mitä tarkoitusta ne palvelevat? Ne ovat olemassa lain ylläpitämiseksi. Jos joku on varastanut päällystakkisi ja voit todistaa sen, oikeusistuin päättää asian sinun eduksesi. Jos syytetty on rikas tai hänellä on taitava asianajaja, on mahdollista, että tuomiolauselmassa sanotaankin koko jutun olleen väärinkäsitystä tai satunnaisesta mielenhäiriöstä johtuvaa, ja syytetty pääsee todennäköisesti vapaaksi.

Jos taas syytät työnantajaasi siitä, että hän on ryöstänyt sinulta suurimman osan työsi arvosta, riistänyt sinua omaksi henkilökohtaiseksi hyödykseen ja voitokseen, voitko saada oikeudenmukaisen osasi oikeussalissa? Tuomari hylkää sellaisen syytteen, koska ei se ole lainvastaista, että pomosi tekee voittoja sinun työlläsi. Mikään laki ei kiellä sitä. Et ikinä saa oikeutta sillä tavalla.

Sanotaan, että ”oikeus on sokea”. Tällä tarkoitetaan, ettei se tee eroa ihmisten välille aseman, vaikutusvallan, rodun, uskonnon tai ihonvärin mukaan.

Tuo lause täytyy vain sanoa ääneen, jotta huomaa sen olevan läpeensä väärä. Sillä oikeutta harjoittavat ihmiset, tuomarit ja lautamiehet, ja jokaisella ihmisellä on omat intressinsä, muista henkilökohtaisista tuntemuksista, mielipiteistä, mieltymyksistä, vastenmielisyyksistä ja ennakkoluuloista puhumattakaan, joista hän ei pääse eroon pelkästään pukemalla yleen tuomarin kaavun ja istumalla oikeussalissa. Koulutus ja kasvatusta, elinympäristö, tunteet, mielipiteet ja eritoten omat ja oman sosiaaliryhmän intressit määräävät tuomarin – kuten kenen tahansa muunkin – suhtautumistavan asioihin, tietoisesti ja tiedostamatta.

Kun otat yllä olevan huomioon, oivallat varmasti, että oikeusistuinten oletettu riippumattomuus onkin tosiasiaa psykologinen mahdottomuus. Sellaista asiaa ei ole eikä voi ollakaan. Parhaimmillaankin tuomari voi olla suhteellisen riippumaton sellaisissa tapauksissa, joissa hänen omat tunteensa tai intressinsä – yksilönä tai tietyn sosiaaliryhmän jäsenenä – eivät ole millään tavoin osallisia. Sellaisissa tapauksissa on jopa mahdollista saada oikeutta. Nämä tapaukset ovat kuitenkin useimmiten vähäpätöisiä eikä niillä ole merkittävää osaa oikeuslaitoksen toiminnassa yleensä.

Otetaanpa esimerkki. Oletetaan, että kaksi liikemiestä kiistelee tietyn omaisuuden hallinnasta, eikä asiaan liity minkäänlaisia poliittisia tai yhteiskunnallisia seikkoja. Sellaisessa jutussa tuomari, sikäli kun hänellä ei liity siihen mitään henkilökohtaisia tunteita tai intressejä, voi tehdä päätöksensä objektiivisesti. Mutta silloinkin hänen asenteensa riippuu merkittävästi hänen ter-

veytensä ja ruoansulatuksensa tilasta sekä muista ensikatsomalta vähäpätöisistä ja asiaankuulumattomista mutta silti hyvin vaikuttavista inhimillisistä tekijöistä.

Tai oletetaan, että kaksi työmiestä käräjäi kanalan omistuksesta. Sellaisessa jutussa tuomari voi tuomita oikeudenmukaisesti, koska tuomio suuntaan tai toiseen ei vaikuta mitenkään hänen asemaansa, tunteisiinsa tai intresseihinsä.

Mutta oletetaanpa, että tuomarin eteen tulee juttu, jossa työmiehellä on oikeusriita maanomistajaa tai työnantajaa vastaan. Sellaisessa tapauksessa tuomarin koko luonne ja persoonallisuus vaikuttavat hänen päätökseensä. Ei sillä, että päätös olisi välttämättä epäoikeudenmukainen. Sitä en yritä väittää. Yritän kiinnittää huomiosi siihen, että annetussa jutussa tuomarin asenne ei ole eikä voi ollakaan puolueeton. Hänen ajatuksensa työläisistä yleensä, hänen henkilökohtaiset mielipiteensä maaisännistä ja työnantajista sekä hänen yhteiskunnalliset näkemyksensä ylipääntään vaikuttavat hänen päätökseensä, joskus jopa hänen tietämättään. Hänen tuomionsa voi olla oikeudenmukainen tai voi olla sitä olematta; joka tapauksessa se ei perustu yksinomaisesti todistusaineistoon. Henkilökohtaiset, subjektiiviset tunteet ja hänen työtä ja pääomaa koskevat näkemyksensä vaikuttavat päätökseen. Hänen asenteensa vastaavat yleensä hänen ystävä- ja tuttavapiiriinsä, hänen sosiaaliryhmänsä asenteita, ja hänen mielipiteensä tässä asiassa mukailevat tuon ryhmän intressejä. Hän saattaa itsekin olla maanomistaja tai hänellä voi olla osakkeita yhtiössä, joka palkkaa työväkeä. Tietoisesti tai tiedostamatta hänen tunteensa ja ennakkoluuloinsa värittävät käsitystä oikeudenkäynnissä annetuista todisteista, ja hänen tuomionsa on sen mukainen.

Sitä paitsi näiden kahden oikeusriidan osapuolen ulkonäkö, puhetapa, käytös ja erityisesti heidän mahdollisuutensa palkata taitava avustaja vaikuttavat huomattavasti tuomarin vaikutelmiin ja siten myös hänen päätökseensä.

On siis selvää, että tällaisissa jutuissa tuomio riippuu enemmänkin asianomaisen tuomarin mielenlaadusta ja luokkatietoisuudesta kuin juttuun liittyvistä tosiasioista.

Tämä kokemus on niin yleinen, että kansan parissa on syntynyt sanonta ”ei köyhä saa oikeutta rikasta vastaan”. Silloin tällöin voi olla poikkeuksiakin, mutta yleisesti tämä pitää paikkansa, eikä muuten voi ollakaan niin kauan kuin yhteiskunta on jakautunut luokkiin, joilla on eri intressit. Niin kauan kuin näin on, oikeus on väistämättä yksipuolista, *luokkaoikeutta*; se on siis epäoikeutta toisen luokan puolesta toista luokkaa vastaan.

Tämän voi nähdä vieläkin selkeämmin jutuissa, jotka suoraan käsittelevät luokkakysymyksiä, luokkataistelun oikeustapauksissa.

Otetaan esimerkiksi työläisten lakko suuryritystä tai rikasta työnantajaa vastaan. Miltä puolelta löydät tuomarit ja oikeuslaitoksen? Kenen intressejä suojelevat laki ja hallitus? Työläiset lakkoilevat parempien elinolojen puolesta; heillä on kotona vaimot ja lapset, joille he yrittävät hankkia hieman isompaa osaa tuottamastaan vauraudesta. Auttavatko laki ja hallitus heitä tässä arvokkaassa asiassa?

Mitä oikeasti tapahtuu? Jokainen hallinnon ala tulee pääoman avuksi työväenluokkaa vastaan. Oikeusistuimet antavat kieltotuomion lakkolaisille, ne kieltävät lakkovartioiden tai tekevät sen tehottomaksi kieltämällä lakkolaisia taivuttelemaista ulkopuolisia, etteivät nämä veisi leipää heidän suustaan; poliisi hakkaa ja pidättää lakkovahdit, tuomarit antavat heille sakkoja ja lähettävät heidät junalla vankilaan. Koko hallintokoneisto on kapitalistien palveluksessa hajottamassa lakkoa, murskaamassa mahdollisuuksiensa mukaan liittoa ja saattamassa työläiset alistumaan. Joskus osavaltion kuvernööri kutsuu jopa nostoväkeä apuun tai presidentti komentaa avuksi tavalliset sotavoimat – kaikki pääoman puolesta työväestöä vastaan.

Sillä välin lakon kohteena oleva trusti tai yritys häättää työntekijänsä pois työsuhdeasunnoista, heittää heidät perheineen pakkaseen ja korvaa heidät kutomossa, kaivoksessa tai tehtaassa lakko-rikkureilla. Tämä tehdään poliisin, oikeusistuinten ja hallituksen tuella, joita kaikkia rahoitetaan *sinun* työlläsi ja veroillasi.

Voitko puhua oikeudesta näissä olosuhteissa? Voitko olla niin naiivi, että uskot oikeuden olevan mahdollista köyhien taistellessa rikkaita vastaan, työn taistellessa pääomaa vastaan? Etkö näe, että se on katkera taistelu, vastakkaisten etujen kamppailua, *kahden luokan sotaa*? Voitko odottaa oikeutta sodassa?

Kyllä kapitalistiluokka tietää, että kyseessä on sota, ja se käyttää kaikkia käytössään olevia keinoja voittaakseen sen. Mutta työläiset eivät valitettavasti näe tilannetta yhtä selkeästi kuin herransa, ja niin he jaksavat yhä typerästi höpistä ”oikeudesta”, ”tasa-arvosta lain edessä” ja ”vapaudesta”.

Kapitalistiluokka hyötyy siitä, että työläiset uskovat tuollaisiin satuihin. Se takaa herrojen vallan jatkumisen. Siksi he käyttävät kaikkia keinoja ylläpitääkseen tätä uskoa. Kapitalistinen lehdistö, poliitikot ja virkapuhujat eivät koskaan jätä käyttämättä tilaisuutta hyväkseen painaakseen sinun mieleesi, että laki tarkoittaa oikeutta, että kaikki ovat tasa-arvoisia lain edessä, että jokainen on vapaa ja että jokaisella on samat mahdollisuudet elämässä. Koko lain ja järjestyksen koneisto, kapitalismi ja valtio, koko sivilisaatiomme perustuu tälle jättiläismäiselle valheelle, ja sen jatkuva propagointi kouluissa, kirkoissa ja lehdistössä pitää huolen siitä, että olosuhteet säilyvätkin ennallaan, että palkkaorjuuttasi ylläpitäviä ”pyhiä instituutioita” suojellaan ja että sinä pysyt kuuliaisena laille ja esivallalle.

He pyrkivät kaikin tavoin juurruttamaan massoihin tämän valheen ”oikeudesta”, ”vapaudesta” ja ”tasa-arvosta”, koska he tietävät varsin hyvin, että koko heidän valtansa ja herruutensa pohjaa tähän uskoon. Tätä pajunköyttä he syöttävät sinulle jokaisessa sopivassa ja sopimattomassakin tilanteessa; he ovat jopa luoneet erityisiä päiviä, jolloin tätä oppia julistetaan sinulle vieläkin painokkaammin. Itsenäisyyspäivänä heidän juhlapuhujansa täyttävät sinut tällä krääsällä, ja tällöin sinulla on lupa ampua pois kärsimyksesi ja tyydyttymättömyytesi ilotulitteilla ja unohtaa palkkaorjuutesi hirveän mekkalan ja riehan ympäröimänä. Mikä loukkaus suuren tapahtuman muistoa kohtaan, siis Amerikan vallankumousta kohtaan, joka lakkautti Yrjö III:n tyrannian ja teki Amerikan siirtokunnista itsenäisen tasavallan! Nyt tämän tapahtuman vuosipäivää käyte-tään peittämään orjuutesi maassa, jossa työläiset eivät ole sen enempää vapaita kuin itsenäisiä-kään. Ripotellakseen suolaa haavoihisi he ovat antaneet sinulle kiitospäivän, jolloin saat osoittaa harrasta kiitollisuutta siitä, mitä sinulla ei ole!

Niin suurta on herrojesi varmuus sinun typeryydestäsi, että he uskaltavat tehdä tällaista. He tuntevat olonsa turvalliseksi onnistuttuaan huijaamaan sinut läpikotaisin ja kutistamaan luontaisen kapinahenkesi sellaiseksi ”lain ja järjestyksen” säälittäväksi palvonnaksi, ettet enää edes unelmoi avaavasi silmiäsi ja antavasi sielusi uhmakkaana huutaa vihaista vastalausestaan.

Pienimmästäkin kapinoinnin ilmauksesta saat koko hallinnon, lain ja järjestyksen paineen niskoillesi, alkaen poliisin pampusta, putkasta ja vankilasta, päätyen hirsipuuhun tai sähkötuoliin. Koko kapitalismin ja hallinnon järjestelmä pannaan liikekannalle murskaamaan kaikki tyytymättömyytesi ja kapinointisi ilmentymät; kyllä, jopa kaikki yrityksesi parantaa omia olojasi työläisenä. Herrasi nimittäin ymmärtävät tilanteen varsin hyvin ja tiedostavat täysin sen vaaran, mikä sinun todellisuuteen heräämiseesi sisältyy, siis siihen että ymmärtäisit tosiasiaassa olevasi orja. He ovat tietoisia intresseistään, luokkansa intresseistä. He ovat luokkatietoisia, kun taas työläiset hortoilevat sekaisin ja sekopäisinä.

Teollisuusherrat tietävät, että heidän kannattaa pitää sinut järjestäytymättömänä ja epäjärjestyneenä tai yksinkertaisesti rikkoo liittosi, kun siitä tulee vahva ja militantti. He vastaavat väkivallalla kaikkiin luokkatietoisena työläisenä saamiisi edistysaskeliin. He vihaavat kaikkia työolosuhteiden parantamiseen pyrkiviä liikkeitä ja taistelevat niitä vastaan kynsin ja hampain. He kuluttavat miljoonia sellaiseen koulutukseen ja propagandaan, jonka tarkoituksena on vain säilyttää heidän valtansa, sen sijaan että he parantaisivat sinun olojasi työläisenä. He eivät säästele rahaa tai vaivaa hyökätessään sellaista ajatusta tai ideaa vastaan, joka saattaisi vähentää heidän voittojaan tai uhata heidän herruuttaan.

Tästä syystä he pyrkivät murskaamaan jokaisen yrityksenkin parantaa työläisten olosuhteita. Mieti esimerkiksi liikettä kahdeksantuntisen työpäivän puolesta. Se on verraten läheistä historiaa, ja luultavasti muistat, millä ankaruudella ja tarmokkuudella työnantajat tuota työläisten tavoitetta vastustivat. Vieläkin tuo taistelu jatkuu monissa Euroopan maissa kuin myös joillakin amerikkalaisilla tuotannonaloilla. Yhdysvalloissa taistelu alkoi vuonna 1886, ja pomot käyttivät siinä todella julmia keinoja pakottaakseen työläisensä takaisin tehtaisiin työskentelemään vanhoihin olosuhteisiinsa. Johtajat turvautuivat työsulkuihin irtisanoen tuhansia, he turvautuivat väkivaltaan työväenkokouksia ja niiden aktiivijäseniä vastaan palkkaamiensa roistojen ja Pinkertonin agenttien avulla, ja he turvautuivat liiton päämajojen ja kokouspaikkojen hävitykseen.

Missä oli ”laki ja järjestys”? Kummalla puolella hallitus taisteli? Mitä tekivät oikeuslaitokset ja tuomarit? Missä oli oikeus?

Paikalliset, osavaltioiden ja liittovaltion auktoriteetit käyttivät koko heidän hallinnassaan olevaa valtakoneistoa auttaakseen työnantajaosapuolta. He eivät kavahtaneet edes murhaamista. Työväenliikkeen aktiivisimmat ja osaavimmat johtohahmot saivat maksaa hengellään työläisten yritykset vähentää raadantansa tuntien määrää.

Tästä taistelusta on kirjoitettu niin monta kirjaa, ettei minun tarvitse tässä mennä yksityiskohtiin. Mutta lyhyt yhteenveto tapahtumista virkistää lukijan muistia.

Liike kahdeksantuntisen työpäivän puolesta alkoi Chicagossa 1. toukokuuta 1886, leviten vähitellen koko maahan. Sen alkua osoittavia lakkoja oli useimmissa suurissa teollisuuskeskuksissa. Chicagossa 25 000 työläistä lopetti työnteon heti ensimmäisenä lakkopäivänä, ja kahden päivän kuluttua heidän lukumääränsä oli kaksinkertaistunut. Toukokuun 4. päivään mennessä kaupungin lähes kaikki liittoon kuuluva työväki oli lakossa.

Lain aseistettu nyrkki kiirehti välittömästi työnantajien tueksi. Kapitalistinen lehdistö raivosi lakkolaisia vastaan ja vaati, että heitä vastaan oli käytettävä lyijyä. Poliisin hyökkäykset lakkoilaisten kokouksiin seurasivat välittömästi. Kaikkein pahimmat hyökkäykset tapahtuivat McCormickin tehtaalla, jossa työolot olivat niin sietämättömät, että työläiset olivat olleet lakossa jo helmikuusta lähtien. Siellä poliisit ja Pinkertonin miehet ampuivat tahallaan yhteislaukauksen kokoontuneiden työläisten joukkoon tappaen neljä ja haavoittaen lukuisia muita.

Tämän vastalauseeksi järjestettiin tapaaminen Haymarket Squarelle 4. toukokuuta 1886.

Se oli hyvin järjestetty tilaisuus, jollaisia järjestettiin Chicagossa tuohon aikaan päivittäin. Kaupungin pormestari Carter Harrison oli läsnä; hän kuunteli useita puheita ja myöhemmin oikeudessa antamansa todistuksen mukaan hän sen jälkeen palasi poliisilaitokselle ja ilmoitti poliisipäällikölle kaiken sujuvan tilaisuudessa hyvin. Alkoi tulla myöhä – kello oli noin kymmenen illalla; tummat pilvet täyttivät taivaan; näytti siltä, että alkaa sataa. Yleisö alkoi hajaantua, kunnes paikalla oli enää noin kaksisataa ihmistä. Silloin yhtäkkiä sadan poliisin joukko ryntäsi paikalle komisario Bonfieldin johtamana. He pysähtyivät puhujakärkyjen kohdalla, josta käsin Samuel Fielden oli juuri puhumassa koolla vielä olevalle yleisölle. Komisario määräsi kokouksen hajaan-

tumaan. Fielden vastasi: ”Tämä on rauhanomainen kokoontuminen.” Ilman eri varoitusta poliisit hyökkäsivät väkijoukkoon pamputtaen ja hakaten miehiä ja naisia aivan sääliittä. Silloin jokin singahti ilman läpi. Räjähhti kuin pommin jäljiltä. Seitsemän poliisia kuoli ja noin kuusikymmentä haavoittui.

Koskaan ei ole varmistettu, kuka pommin heitti, eikä hänen henkilöllisyyttään tiedetä vielä tähänkään päivään mennessä.

Poliisien ja Pinkertonien väkivaltaisuudet huomioon ottaen ei ole yllättävää, että joku tekee protestiksi jotain sellaista. Kuka hän oli? Chicagon teollisuusjohtajat eivät olleet kiinnostuneita sellaisesta yksityiskohdasta. He olivat päättäneet murskata kapinallisen työväenliikkeen, painaa kahdeksan tunnin työpäivää vaativan liikkeen alas ja vaientaa työläisten tärkeimmät puhemiehet. He julistivat avoimesti tavoitteekseen ”antaa näille ihmisille opetus”.

Tuon ajan työväenliikkeen eräs aktiivisimmista ja älykkäimmistä johtajista oli Albert Parsons, vanhaa amerikkalaista sukua, jonka esi-isät olivat taistelleet Amerikan vallankumouksessa. Hänen mukanaan lyhyempää työpäivää vaatimassa olivat August Spies, Adolf Fischer, George Engel ja Louis Lingg. Chicagon rahapiirit ja Illinoisin osavaltio päättivät ”saada heidät kiinni”. Heidän tavoitteenaan oli rangaista ja pelotella työväenliikettä murhaamalla sen omistautuneimmat johtohenkilöt. Oikeudenkäynti näitä miehiä vastaan oli helvetillisin pääoman salaliitto työväenliikettä vastaan koko Amerikan historiassa. Väärennettyjä todisteita, lahjottuja valamiehiä ja poliisin kostotoimia – näistä tekijöistä tehtahtiin heidän tuomionsa.

Parsons, Spies, Fischer, Engel ja Lingg tuomittiin kuolemaan, Lingg teki itsemurhan sellissään; Samuel Fielden ja Michael Schwab tuomittiin elinkautiseen vankeuteen ja Oscar Neebe sai viisitoista vuotta vankeutta. Sen suurempaa oikeuden irvikuvaa ei olekaan kuin oikeudenkäynti näitä Chicagon anarkisteina tunnettuja miehiä vastaan.

Millainen oikeusmurha onkaan kyseessä? Sen voit lukea Illinoisin myöhemmän kuvernöörin John P. Altgeldin tutkimuksesta, jossa hän huolella oikeuden kulun tarkastettuaan julistaa, että teloitettut ja vangitut miehet olivat työnantajien, oikeusistuimien ja poliisin salaliiton uhreja. Hän ei saanut oikeusmurhia enää tekemättömiksi, mutta rohkeasti hän vapautti vielä vangittuina olleet anarkistit tuoden samalla julki, että hän yrittää vain hyvittää kaikin vallassaan olevin keinoin heitä vastaan tehdyn kammottavan rikoksen.

Riistäjät menivät kostossaan jopa niin pitkälle, että he rankaisivat Altgeldiä hänen rohkeudestaan ja eliminoivat hänet Amerikan poliittisesta elämästä.

Haymarketin tragedia on hätkähdyttävä esimerkki siitä ”oikeudesta”, mitä työläiset voivat johtajiltaan odottaa. Se on osoitus oikeuden luokkaluonteesta sekä niistä keinoista, joita pääoma ja valtio käyttävät murskatakseen työläiset.

Amerikan työväenliikkeen historia on täynnä näitä esimerkkejä. Tämän kirjan alaan ei kuulu katsastaa niitä kaikkia. Niitä käsitellään lukuisissa kirjoissa ja julkaisuissa, ja kehotankin lukijaa lukemaan ja tutustumaan tarkemmin tähän Amerikan proletariaatin kärsimyshistoriaan. Chicagon oikeusmurhat on toistettu pienemmässä mittakaavassa kaikissa työväenluokan taisteluissa. Riittää, että mainitsen muutamia: kaivosmiesten lakot Coloradon osavaltiossa ja siihen liittyvä pirullinen Ludlow”n luku, kun valtion asevoimat ampuivat tarkoituksellisesti työläisten teltoihin sytyttäen niitä tuleen ja aiheuttaen useiden naisten, lasten ja miesten kuoleman; Kalifornian Wheatlandissa tapahtuneet humalapeltojen lakkolaisten murhat kesällä 1913; lakkolaisten murhat Washingtonin Everettissa 1916; Oklahoman Tulsassa; Virginiassa ja Kansasissa; Montanan kuparikaivoksissa, ja lukuisissa muissa paikoissa ympäri maata.

Mikään ei niin nostata herrojen vihaa kuin yritykset valistaa heidän uhrejaan. Tämä on yhtä totta tänään kuin orjuuden ja maaorjuudenkin aikoina. Olemme nähneet, kuinka kirkko on vainonnut ja kiduttanut arvostelijoitaan, ja kuinka se on pitänyt jokaista tieteen edistysaskelta uhkana auktoriteetilleen ja vaikutusvallalleen. Samoin jokainen despootti on pyrkinyt tukahduttamaan kaiken protestoinnin ja kapinoinnin. Samassa hengessä tämän päivän pääoma ja valtio käyvät käsiksi ja repivät kappaleiksi jokaisen, joka uskaltaa ravistella niiden vallan ja intressien perusteita.

Otetaan kaksi viimeaikaisinta tapausta esimerkiksi tästä vallan ja omistajuuden muuttumattomasta asenteesta: tapaukset Mooney & Billings ja Sacco & Vanzetti. Edellinen tapahtui lännessä ja jälkimmäinen idässä, niiden välillä on vuosikymmen ja koko mantereen leveys. Silti ne vastaavat tarkasti toisiaan osoittaen sen, että riippumatta siitä ollaanko idässä vai lännessä, missä ja milloin, herrat kohtelevat orjiaan samalla tavalla.

Mooney ja Billings istuvat kalifornialaisessa vankilassa elinkautista. Miksi? Jos vastaisin tähän muutamalla sanalla, sanoisin täysin totuudenmukaisesti: koska he olivat älykkäitä ammattiliiton miehiä, jotka yrittivät valistaa työläistovereitaan ja parantaa heidän olojaan.

Ja nimenomaan tästä syystä, eikä mistään muusta, heidät tuomittiin. San Franciscon kauppakamari, Kalifornian rahavalta, ei voinut sietää näiden kahden energisen ja militantin miehen toimintaa. San Franciscon työväestö oli muuttunut hankalaksi, puhkesi lakkoja ja esitettiin vaatimuksia, joiden mukaan työläisten kuului saada suurempi osuus tuottamastaan varallisuudesta.

Rannikon teollisuusporhot julistivat sodan järjestäytyneelle työväenluokalle. He julistivat ”villejä työpaikkoja”, jotka olivat ammattiyhdistystoiminnan vastaisia, sekä päättäväisyyttään tuhota ammattiliitot. Se oli ensi askel siinä, että työläiset saataisiin takaisin avuttomuuden tilaan, jonka jälkeen voitaisiin pienentää heidän palkkojaan. Teollisuuspomojen vaino ja viha kohdistui ensisijassa työväenliikkeen aktiivisimpiin jäseniin.

Tom Mooney oli auttanut San Franciscon raitiovaunutyöläisiä järjestäytymään – rikos, jota kuljetusliike ei voinut antaa hänelle anteeksi. Mooney oli yhdessä Warren Billingsin ja muiden työläisten kanssa osallistunut aktiivisesti myös useisiin lakkoihin. Heidät tunnettiin ja heitä ihailtiin heidän omistautumisestaan ammattiliiton asialle. Tämä riitti työnantajille ja San Franciscon kauppakamarille yrittää raivata heidät pois tieltään. Heidät oli jo moneen otteeseen pidätetty kuljetusliikkeen ja muiden yhtiöiden tekaistujen syytteiden nojalla. Syytteet olivat niin hataria, että ne oli ollut pakko hylätä. Kauppakamari jäi odottamaan tilaisuutta saada nuo kaksi työväen miestä kiikkiin, kuten heidän toimijansa olivat avoimesti uhanneet tekevänsä.

Tilaisuus tuli, kun San Franciscossa 22. heinäkuuta 1916 järjestetyssä sotilasparaatissa räjähti. Kaupungin ammattiliitot olivat päättäneet olla osallistumatta paraatiin, koska kyse oli vain Kalifornian pääoman voimainnäytöksestä järjestäytyneitä työväkeä vastaan, jonka kauppakamari halusi tuhota. Kamari oli ilmoittanut selväksi kannakseen ajaa ”villejä työpaikkoja” eikä se millään tavoin salannut katkeraa vihamielisyyttään ammattiliittoja kohtaan.

Koskaan ei ole varmistettu, kuka asensi paraatissa räjähtäneen helvetinkoneen, mutta eipä San Franciscon poliisi tosissaan edes yrittänyt löytää syyllistä tai syyllisiä. Välittömästi tämän traagisen tapahtuman jälkeen Thomas Mooney ja hänen vaimonsa Rena pidätettiin, samoin kuin Warren Billings, konetyöläisten liiton jäsen Edward D. Nolan ja pienbussien kuljettajien liitosta I. Weinberg.

Billingsin ja Mooneyn oikeudenkäynti on yksi Amerikan oikeushistorian pahimmista skandaaleista.

Syyttäjän todistajat esittivät ainoastaan väärää todistuksia, koska poliisit olivat lahjoneet ja uhkailleet heidät siihen. Mooneyn ja Billingsin syyttömyyden toteennäyttävät todisteet jätettiin täysin huomiotta. Mooneya syytettiin pommin asettamisesta samaan aikaan, kun hän todistettavasti oli ollut ystäviensä kanssa talon katolla yli kahden kilometrin päässä räjähdyspaikasta. Tästä on todisteena filmiyhtiön paraatista ottama valokuva, jossa Mooney selvästi näkyy katolla, taustalla näkyvän kellon ilmoittaessa ajaksi 14.02. Räjähdys tapahtui kello 14.06, ja on selvä fyysinen mahdollisuus, että Mooney olisi voinut olla molemmissa paikoissa samaan aikaan.

Kyse ei kuitenkaan ollut todisteista, syyllisyydestä tai syyttömyydestä. Sanfransicolainen pääoma vihasi Tom Mooneya sydämestään. Hänet oli saatava pois tieltä. Mooney ja Billings tuomittiin, edellinen kuolemaan ja jälkimmäinen elinkautiseen vankeuteen.

Häpeällinen tapa, jolla oikeudenkäynti vietiin läpi, syyttäjän todistajien selvät väärät valat ja tehtailijoiden kädenjälki koko syyteprosessissa kuohuttivat koko maata. Lopulta juttu vietiin kongressin eteen. Se määräsi työministeriön tutkimaan tapausta. Valtuutettu John B. Densmore lähetettiin San Franciscoon tutkimaan tapausta ja hänen raporttinsa paljastaa salaliiton, jossa Mooneyn hirttäminen on yksi kauppakamarin keinoista murskata Kalifornian järjestäytynyt työväki.

Tämän jälkeen suurin osa syyttäjän todistajista, jotka eivät olleetkaan saaneet heille luvattuja palkkioita, tunnusti antaneensa väärän todistuksen Charles M. Fickertille, silloiselle San Franciscon piirisyyttäjälle ja Kauppakamarin tunnetulle kätyrille. Kaupungin poliisit Draper Hand ja R.W. Smith ovat molemmat allekirjoittaneet valahtoisien todistuksen, jossa he kertovat kuinka piirisyyttäjä oli alusta loppuun tehtaillut todisteet ja lahjonut todistajikseen länsirannikon alimman luokan edustajia.

Tapaus Mooney-Billings sai maanlaajuista ja jopa kansainvälistä huomiota. Presidentti Wilson koki velvollisuudekseen ottaa kahdesti yhteyttä Kalifornian kuvernööriin pyytäen tapauksen uudelleenkäsittelyä. Mooneyn kuolemantuomio muutettiin elinkautiseksi vankeudeksi, mutta uutta oikeudenkäyntiä ei ole edes yritetty järjestää.

Kalifornian rahavalta suuntautui pitämään Mooney ja Billings vangittuina. Osavaltion korkein oikeus kieltäytyi kauppakamarille kuuliaisena ja teknisiin seikkoihin vedoten ottamasta uudelleenkäsittelyyn oikeudenkäynnin todistajanlausuntoja, joiden valapattoisuudesta oli tullut yleinen sananparsi Kaliforniassa.

Tämän jälkeen kaikki elossa olevat valamiehet ovat antaneet lausunnon, että jos tapauksen todelliset faktat olisivat olleet heidän tiedossaan, eivät he koskaan olisi tuominneet Mooneya. Jopa oikeudenkäynnin tuomari Fraser on pyytänyt Mooneylta anteeksi, samoilla perusteilla.

Silti sekä Tom Mooney että Warren Billings istuvat yhä vankilassa. Kalifornian kauppakamari on päättänyt pitääkin heidät siellä, ja sen valta on suurempi kuin oikeusistuinten ja hallituksen.

Voitko siis vieläkin puhua oikeudesta? Luuletko, että työväenluokka voi saada oikeutta kapitalismin vallitessa?

Chicagon anarkistien oikeusmurha tapahtui monta vuotta sitten, vuonna 1887. Aikaa on kulunut myös Mooney-Billingsin tapauksesta, jota käytiin 1916-1917. Myöhempi tapaus tapahtui vielä kaukana Tyynenmeren rannoilla sotahysterian aikoihin. Noin törkeää epäoikeudenmukaisuutta saattoi tapahtua vain tuollaisina aikoina, toteat kenties; sama tuskin voisi toistua enää nykypäivänä.

Siirrytäänpä siis ajassa lähemmäksi ja mennään Yhdysvaltain ytimeen, Massachusettsin Bostoniin, ylvääseen kulttuurin kehtoon.

Bostonin mainitseminenkin tuo eteemme kuvan kahdesta proletaarista, Nicola Saccosta ja Bartolomeo Vanzettista; toinen köyhä suutari ja toinen kalakaupustelija, joiden nimet ovat tänään tunnettuja ja joita kunnioitetaan maailmanlaajuisesti jokaisessa sivistyneessä maassa.

He jos ketkä ovat ihmisyyden marttyyreita. Kaksi miestä, jotka antoivat henkensä antaumuksesta ihmiskuntaa kohtaan, uskollisuudestaan emansipoituneen ja vapaan työväenluokan ihanteelle. Kaksi syytöntä miestä, jotka urheasti kärsivät kidutusta seitsemän vuoden ajan, ja kuolivat karmean kuoleman sellaisella mielen tyyneydellä, johon harvoin ovat yltäneet edes kaikkien aikojen jaloimmat marttyyrit.

Tarina näiden kahden uljaan miehen oikeusmurhasta, Massachusettsin osavaltion rikoksesta, jota ei tulla unohtamaan eikä anteeksi antamaan niin kauan kuin valtio on olemassa, on liian tuoreena jokaisen muistissa, jotta sitä tarvitsisi tässä kerrata.

Mutta *miksi* Saccon ja Vanzettin täytyi kuolla? Tämä on hyvin ajankohtainen kysymys; se vie suoraan käsiteltävien asioiden ytimeen.

Jos Sacco ja Vanzetti olisivatkin olleet pelkkiä rikolliskumppaneita, kuten syyttäjä yritti uskotella, olisiko heidät niin armottomasti päätetty teloitaa huolimatta koko maailman vetoomuksista, adresseista ja vastalauseista?

Entä jos he olisivat olleet todella murhaan syyllisiä rahavaltiaita, eikä heitä olisi syytetty mistään muusta, olisiko heidät teloitettu? Olisiko vetoomukset korkeampiin oikeusistuimiin tällöin kielletty, olisiko liittovaltion korkein oikeus kieltäytynyt tutustumasta juttuun?

Olet usein kuullut, että joku rikas kaveri on tappanut ihmisen tai että rikkaiden perheiden poikia on tuomittu ensimmäisen asteen murhasta. Mutta tiedätkö ainuttakaan, joka heistä olisi joutunut teloitetuksi Yhdysvalloissa? Istuvatko monet heistä edes vankiloissa? Eikö laista löydykin aina sopivasti porsaanreikiä, kuten ”mielenhäiriö” tai ”syyntakeettomuus”, joihin vedotaan näissä rikkaiden jutuissa?

Mutta vaikka Sacco ja Vanzetti olisivatkin olleet vain tavallisia kuolemaantuomittuja rikollisia, niin eikö silti kaikilla elämänaloilla huomionarvoisten ihmisten, hyväntekeväisyysjärjestöjen ja satojentuhansien ystävien ja tukijoiden vetoomukset olisi taanneet heille armahduksen kuolemasta? Eikö epäily heidän syyllisyydestään, mikä esitettiin korkeimpien lain edustajien taholta, olisikin aikaansaanut uuden oikeudenkäynnin, vanhojen todistusten uudelleenarvioinnin ja heidän puolestaan esitettyjen uusien todisteiden huomioon ottamisen?

Miksi tämä kaikki evättiin Saccolta ja Vanzettilta? Miksi ”laki ja oikeus”, kaikki asteet paikallispoliisista ja liittovaltion agenteista alkaen aina tunnustetusti väärintuominneeseen tuomariin, osavaltion korkeimpaan oikeuteen, kuvernööriin ja liittovaltion korkeimpaan oikeuteen asti osoittivat niin suurta päättäväisyyttä pistää heidät sähkötuoliin?

Koska Sacco ja Vanzetti *olivat vaarallisia* pääoman intresseille. Nämä miehet antoivat äänen työläisten tuntemalle tyytymättömyydelle orjuuden olosuhteita kohtaan. He ilmaisivat tietoisesti sen, mitä työläiset monesti tuntevat tiedostamattaan. Koska he olivat *luokkatietoisia* miehiä, anarkisteja, he olivat suurempi uhka kapitalismin turvallisuudelle kuin kokonainen lakkolaisten armeija, joka ei ole selvillä luokkataistelun todellisista tavoitteista ja kohteista. Herrat tietävät, että kun sinä menet lakkoon, niin sinä vaadit vain korkeampaa palkkaa tai lyhyempää työpäivää. Mutta luokkatietoinen työväen taistelu pääomaa vastaan on paljon vakavampi asia: se tarkoittaa koko palkkatyöjärjestelmän lakkauttamista ja työväenluokan vapauttamista pääoman vallasta. Näin on siis ymmärrettävää, miksi herrat näkivät suuremman vaaran Saccossa ja Vanzettissa kuin suurimmassakaan lakossa, joka vaatii pelkkää olojen parantamista kapitalismin sisällä.

Sacco ja Vanzetti uhkasivat koko kapitalismin ja valtion rakennetta. Kyseessä eivät olleet nuo kaksi köyhää proletariaa yksilöinä. Ei, vaan pikemminkin se, mitä nuo kaksi miestä edustivat – olemassa olevien riiston ja sorron olosuhteiden vastaisen tietoisien kapinoinnin henkeä.

Tuon *hengen* pääoma ja valtio halusivat hengiltä tappamalla nuo miehet. Ne halusivat tappaa tuon hengen ja työläisten vapautusliikkeen iskemällä pelkoa kaikkien niiden sisimpään, jotka saattaisivat ajatella ja tuntea kuten Sacco ja Vanzetti; ne halusivat tehdä näistä kahdesta miehestä esimerkin pelotellakseen ja pitääkseen muut poissa työväestön liikehännästä.

Tästä syystä eivät sen enempää Massachusettsin oikeusistuimet kuin hallitukseen voineet myöntää Saccolle ja Vanzettille uutta oikeudenkäyntiä. Siihen sisältyi vaara heidän vapauttamisestaan yleisen oikeudentunnon heräämisen takia; siihen sisältyi pelko, että salahanke heidän murhaamiseen tulisi ilmi. Siksi liittovaltion korkeimman oikeuden tuomarit kieltäytyivät kuulemasta asiaa, aivan kuten Massachusettsin korkein oikeus oli kieltänyt uuden oikeudenkäynnin uusista merkittävistä todisteista huolimatta. Tästä syystä myöskään Yhdysvaltain presidentti ei puuttunut asiaan, vaikka se olisi ollut paitsi hänen moraalinen myös laillinen velvollisuutensa. Moraalinen velvollisuus oikeuden vuoksi; laillinen velvollisuus, koska presidentti oli vannonut puolustavansa perustuslakia, joka takaa jokaiselle puolueettoman oikeudenkäynnin, mitä Sacco ja Vanzetti eivät suinkaan saaneet.

Presidentti Coolidgella oli riittävä ennakkotapaus, jonka perusteella hän olisi voinut puuttua asiaan ja toimia oikeuden puolesta, olihan Woodrow Wilson näyttänyt esimerkkiä Mooneyn tapauksessa. Coolidgella ei kuitenkaan ollut rohkeutta tehdä sitä, koska hän oli täysin suurpääoman palveluksessa. Epäilemättä tapausta Sacco ja Vanzetti pidettiin myös luokkaetujen vuoksi tärkeämpänä ja merkittävämpänä kuin Mooneyn tapausta. Kaikilla tasoilla niin pääoma kuin hallinto sopivat, että Massachusettsin oikeusistuinten tuomiot pidetään voimassa hinnalla millä hyvänsä ja että Nicola Sacco ja Bartolomeo Vanzetti uhrataan.

Herrat päättivät ylläpitää tarua ”tuomioistuinten oikeudesta”, koska heidän valtansa perustuu yleiselle uskalle tällaiseen oikeuteen. Tuomareita ei toki väitetä erehtymättömiksi. Jos niin väitettäisiin, ei tuomareiden päätöksistä voitaisi vedota eikä ylempiä oikeusistuinta tai korkeinta oikeutta tarvittaisi. Oikeuslaitoksen erehtyväisyys tunnustetaan, mutta sitä, että oikeusistuimet ja kaikki valtion instituutiot toimivat vain tukeakseen herrojen valtaa työorjiinsa – että heidän oikeutensa ei ole mitään muuta kuin luokkaoikeutta – *sitä* ei voida myöntää edes hetkeksi. Koska jos ihmiset huomaisivat niin olevan, kapitalismi ja valtio olisivat tuhon omia. Juuri tästä syystä Saccon ja Vanzettin tapauksessa ei voitu sallia todistusaineiston puolueetonta uudelleenkäsittelyä eikä heille voitu sallia uutta oikeudenkäyntiä, koska sellainen olisi paljastanut heidän syyttäjiensä todelliset motiivit ja kohteet.

Siksi päätökseen ei annettu muutosoikeutta eikä uutta oikeudenkäyntimahdollisuutta. Oli vain kuuleminen kuvernöörin kartanossa suljettujen ovien takana, ja siihen osallistui ainoastaan miehiä, joiden uskollisuus hallitsevalle luokalle oli kaiken epäilyn yläpuolella; miehiä, jotka koulutuksensa, perinteidensä ja etujensa takia olivat sitoutuneet säilyttämään oikeusistuimet ja puhdistamaan Saccon ja Vanzettin tuomion kaikista luokkaoikeusviittauksistakin. Siksi Saccon ja Vanzettin täytyi kuolla.

Massachusettsin kuvernööri Fuller vahvisti ja julisti heidän tuomionsa. Viimeiseen hetkeen asti oli tuhansia, jotka toivoivat, että kuvernööri pidättäytyisi tekemästä tätä kylmäveristä murhaa. He eivät joko tienneet tai muistaneet sitä, että vuosia aiemmin, vuonna 1919, samainen Fuller sanoi puheessaan kongressissa, että jokainen ”radikaali, sosialisti, IWW:läinen tai anarkisti pitäisi hävittää lopullisesti”; siis jokainen, joka haluaa vapautta työläisille, tulisi murhata. Voitko

mitenkään järkevästi olettaa, että tällainen mies olisi voinut antaa oikeutta Saccolle ja Vanzettille, kahdelle vannoutuneelle anarkistille?

Kuvernööri Fuller toimi mielipiteidensä mukaisesti pitäen kiinni asenteestaan ja intresseistään hallitsevan luokan jäsenenä, läpikotaisen luokkatietoiseen tapaan. Samoin toimi tuomari Thayer ja kaikki syyttäjän toimiin osalliset, unohtamatta niitä ”kunnianarvoisia herrasmiehiä”, jotka Fuller nimitti komissioonsa ”tarkastelemaan juttua uudelleen” suljettujen ovien takana. Luokkatietoisina heidän etuihinsa kuului vain kapitalistisen ”oikeuden” ylläpitäminen, niin että säilytettiin se ”laki ja järjestys”, josta he saavat elantonsa ja voittonsa.

Voiko työväki saada oikeutta kapitalismin ja valtion sisällä? Voiko oikeutta olla lainkaan niin kauan kuin nykyinen järjestelmä on olemassa? Päätä itse.

Tässä mainitsemani jutut ovat vain harvoja niistä monista taisteluista, joita amerikkalainen työväenluokka on käynyt pääomaa vastaan. Samaa voidaan kertoa jokaisesta maasta. Ne osoittavat selvästi, että

(1) pääoman sodassa työväenluokkaa vastaan on vain *luokkaoikeutta*; työväenluokka ei voi saada oikeutta kapitalismissa.

(2) laki ja hallitus, kuten muutkin kapitalistiset instituutiot (lehdistö, koulut, kirkko, poliisi ja oikeusistuimet) ovat aina pääoman palveluksessa työväenluokkaa vastaan, täysin riippumatta tapauksiin liittyvistä tosiasioista. Pääoma ja valtio ovat naimisissa ja niillä on yhteinen intressi.

(3) pääoma ja valtio käyttävät mitä tahansa ja kaikkia keinoja pitääkseen proletariaatin alistettuna: ne terrorisoivat työväenluokkaa säälimättä ja murhaavat armotta sen kaikkein älykkäimpiä ja omistautuneimpia jäseniä.

Toisin ei voisi ollakaan, koska pääoman ja työn välillä on elämän ja kuoleman taistelu.

Aina kun pääoma ja sen palvelija, laki, hirttävät sellaisia miehiä kuin Chicagon anarkistit, tai istuttavat sähkötuoliin Saccot ja Vanzettit, he julistavat ”vapauttaneensa yhteiskunnan pahasta”. He haluavat *sinun* uskovan, että teloitetut olivat sinun vihollisiasi, yhteiskunnan vihollisia. He haluavat sinun uskovan myös sen, että näiden ihmisten kuolema saattoi asian päätökseen, että kapitalistinen oikeuslaitos on osoittautunut oikeaksi ja että ”laki ja oikeus” ovat voittaneet. Mutta asiaa ei ole viety päätökseensä ja herrojen voitto on vain väliaikaista. Taistelu jatkuu, niin kuin se on jatkunut kautta ihmiskunnan historian, työn ja vapauden esiinmarssin kautta. Yhtäkään asiaa ei ole viety loppuun ennen kuin se on viety loppuun oikein. Ihmisen luontaista vapauden ja hyvinvoinnin kaipuuta ei voi tukahduttaa, riippumatta siitä kuinka paljon hallitukset turvautuvat terroriin ja murhaamiseen. Raatajien vaatimuksia paremmista oloista ei voi vaihtaa. Taistelu jatkuu, ja tulee jatkumaan, riippumatta siitä mitä laki, hallitus ja pääoma tekevät. Jotta työläiset eivät kuitenkaan haaskaisi energiaansa ja ponnistuksiaan väärään suuntaan, heidän täytyy selkeästi ymmärtää, etteivät he voi toivoa oikeutta oikeusistuimilta, laeilta ja hallituksilta, sen enempiä kuin he voivat odottaa herrojen itsensä lakkauttavan palkkaorjuuden.

”Mitä sitten pitäisi tehdä?” kysyt. ”Miten työläiset voivat saada oikeutta?”

9. Voiko kirkko auttaa sinua?

Mitä tulisi tehdä?

Miten lakkauttaa köyhyys, sorto ja tyrannia? Miten poistaa vääräys ja epäoikeudenmukaisuus, repiä korruptio juurineen ja tehdä loppu rikollisuudesta ja tappamisesta?

Miten päästä eroon palkkaorjuudesta?

Miten taata vapaus ja hyvinvointi, onni ja auringonpaiste kaikille?
"Käänny Jumalan puoleen", käskee kirkko; "vain kristillinen elämä voi pelastaa maailman."
"Säädetään uusi laki", sanoo uudistusmielinen; "ihminen täytyy pakottaa hyvään."
"Äänestä minua!" sanoo poliitikko; "Minä pidän huolen sinun eduistasi."
"Ammattiliitto", neuvoo työläisyystäväsi; "siinä on toivosi."
"Vain sosialismi voi lakkauttaa kapitalismin ja tehdä lopun palkkaorjuudesta", väittää sosialisti.
"Olen bolsevikki", toinen julistaa; "vain proletariaatin diktatuuri vapauttaa työläiset."
"Me olemme orjia niin kauan kuin meillä on johtajia ja herroja", sanoo anarkisti; "vain vapaus voi vapauttaa meidät."

Protektionistit ja vapaan kaupan kannattajat, fabianistit, tolstoilaiset ja mutualistit ja koko joukko muita yhteiskunnan tohtoroijia tarjoavat kaikki omia lääkkeitään parantaakseen yhteiskunnan sairaudet, ja voit miettiä kuka on oikeassa ja mikä todellinen ratkaisu voisi olla.

Et voi tehdä suurempaa virhettä kuin hyväksyä *sokeasti* tämän tai tuon neuvon. Silloin joudut varmasti harhaan.

Vain omalla järjellä ja kokemuksellaan voi päättää, missä oikea tie kulkee. Tutki erilaisia ehdotelmia ja päästä oman järkesi mukaan, mikä niistä on kaikkeinärkevin ja toimivin. Vain silloin tiedät, mikä on parasta sinulle, työläiselle ja ihmiskunnalle.

Katsokaamme siis erilaisia suunnitelmia.

Voiko kirkko auttaa sinua?

Olet ehkä kristitty tai jonkin muun uskonnon edustaja – juutalainen, mormoni, muhamettilainen, buddhalainen ja mitä kaikkia niitä onkaan.

Sillä ei ole väliä. Ihmisellä pitäisi olla oikeus uskoa, mihin haluaa. Pointti ei ole siinä, mikä on sinun uskontosi, vaan siinä voiko uskonto poistaa ne pahuudet, joista kärsimme.

Kuten aikaisemmin olen jo sanonut, meillä on vain yksi elämä eletävänä maan päällä, ja me haluamme siltä parasta. Emme tiedä mitä tapahtuu kuolemamme jälkeen. On mahdollista, ettemme koskaan saa sitä tietää, ja siksi sitä on turha miettiä.

Tässä on kysymys elämästä, ei kuolemasta. Elävistähän tässä ollaan kiinnostuneita; sinusta ja minusta ja muista kaltaisistamme. Voiko maailmasta tehdä meille paremman paikan elää? Sen me haluamme tietää. Voiko uskonto tehdä sen?

Kristinusko on noin 2000 vuotta vanha. Onko se poistanut mitään pahaa? Onko se lakkauttanut rikollisuuden ja murhaamisen, onko se päästänyt meidät köyhyydestä ja kurjuudesta, despotismista ja tyranniasta?

Sinä tiedät, *ettei* se ole. Tiedät, että kristillinen kirkko on muiden kirkkojen lailla ollut aina herrojen puolella kansaa vastaan. Ja enemmänkin: kirkot ovat aiheuttaneet pahempaa epäsovua ja verenvuodatusta kuin kaikki kuninkaiden ja keisareiden sodat. Uskonto on jakanut ihmiskunnan vastakkaisiin lahkoihin, ja verisimmät sodat on sodittu uskonnollisten erimielisyyksien vuoksi. Kirkko on vainonnut ihmisiä heidän mielipiteidensä takia, vanginnut ja tappanut heitä. Katolinen inkvisitio terrorisoi kokonaista maailmaa, kidutti niin sanottuja vääräuskoisia ja poltti heitä elävältä. Muut kirkot ovat tehneet samaa, kun niillä on ollut valta. Ne ovat aina pyrkineet orjuuttamaan ja riistämään kansaa, pitämään heidät tietämättömyydessä ja pimeydessä. Ne ovat tuominneet jokaisen inhimillisen yrityksen kehittää omaa mieltään, kehittyä ja parantaa olojaan. Ne ovat tuominneet tieteen ja hiljentäneet ne, jotka ovat tietoa janonneet. Näihin päiviin asti institutionalisoitu uskonto on toiminut oletetun Vapahtajan Juudaksena. Se hyväksyy murhaamisen ja sodan, palkkaorjuuden ja kapitalistisen rosvouksen ja se on aina sen "lain ja järjestyksen" puolella, joka ristiinnaulitsi Nasaretilaisen.

Mietipä tätä: Jeesus halusi, että kaikki ihmiset olisivat veljiä keskenään, eläisivät rauhassa ja että vallitsisi hyvä tahto. Kirkko ylläpitää epäoikeudenmukaisuutta, kansallisia ristiriitoja ja sota.

Jeesus tuomitsi rikkaat kyykäärmeiden sikiöinä ja köyhien sortajina. Kirkko kumartaa rikkaiden edessä ja kerää suunnattomia omaisuuksia.

Nasaretilainen syntyi seimeen ja oli koko elämänsä köyhä. Hänen väitetyt maanpäälliset edustajansa ja puhemiehensä elävät palatseissa.

Jeesus julisti nöyryyttä ja laupeutta. Kirkon ylimykset ovat ylimielisiä ja ylpeitä rikkauksistaan.

”Sen minkä te teette yhdelle näistä pienimmistä, sen te teette minulle”, sanoi Kristus. Kirkko puolustaa kapitalistista järjestelmää, joka orjuuttaa pieniä lapsia ja saattaa heidät ennenaikaiseen hautaan.

”Älä tapa”, käski Nasaretilainen. Kirkko hyväksyy teloitukset ja sodan.

Kristinusko on suurinta tiedossa olevaa tekopyhyyttä. Sen enempiä kristilliset kansakunnat kuin yksilötkään eivät noudata Jeesuksen ohjeita. Varhaiskristityt noudattivat – ja heitä ristiinnaulittiin, poltettiin roviolla tai heitettiin leijonille roomalaisten areenoilla. Myöhempi kristillinen kirkko teki kompromissin vallanpitäjien kanssa; se sai rahaa ja vaikutusvaltaa asettumalla tyranniin puolelle kansaa vastaan. Se hyväksyi kaiken, minkä Kristus tuomitsi, ja voitti siten kuninkaiden ja herrojen hyvän tahdon ja tuen puolelleen. Nykyään kuningas, herra ja pappi ovat yksi kolminaisuus. Ne ristiinnaulitsevat Jeesuksen päivittäin; ylistävät häntä huulillaan ja pettävät hänet hopeakolikoista; ne julistavat hänen nimeään ja tappavat hänen henkensä.

On selvää, että kristinusko on ihmiskunnan suurin huijaus ja häpeän aihe ja täysin epäonnistunut, koska kristillisyyden kutsu on valhetta. Kirkot eivät elä niin kuin opettavat. Lisäksi ne saarnaavat sinulle evankeliumia tietäen, ettei voi elää sen mukaan; ne vaativat sinua tekemään ”parannuksen” tarjoamatta mahdollisuutta tehdä sitä. Päinvastoin kirkot ylläpitävät olosuhteita, jotka tekevät sinusta ”pahan”, samalla kun ne käskvät sinun olla ”hyvä”. Ne hyötyvät materiaalisesti olemassa olevasta hallinnosta ja niiden taloudellisten etujen mukaista on pitää sitä pystyssä. Katolinen kirkko, protestantit, anglikaanit, kristillinen tiede, mormonit ja muut kirkkokunnat ovat rikkaimpien organisaatioiden joukossa tämän päivän maailmassa. Niiden omaisuus edustaa työläisten verta ja lihaa. Niiden vaikutusvalta on osoitus siitä, kuinka harhaan johdettuja ihmiset ovat. Uskonnon profeetat ovat kuolleita ja kuopattuja; jäljellä on enää vain voitot.

”Mutta jos me todella eläisimme kristillistä elämää”, sinä huomautat, ”maailma olisi toisenlainen.”

Olet oikeassa, ystäväiseni. Mutta voitko elää kristillistä elämää nykyisissä olosuhteissa? Sallii-ko hallitus sinulle sen? Antaako edes kirkko sinulle mahdollisuutta elää kristillistä elämää?

Kokeilepa sitä yksi päivä ja huomaa mitä sinulle tapahtuu.

Kun aamulla poistut kodistasi, päättä olla kristitty sen päivän ja puhu vain totta. Kun kadunkulmassa kuljet poliisin ohi, muistuta häntä Kristuksesta ja Hänen käskyistään. Käske hänen ”rakastaa vihollistaan niin kuin itseään” ja taivuta hänet heittämään pampunsa ja aseensa pois.

Ja kun tapaat sotilaan kadulla, tähdennä hänelle sitä, että Jeesus sanoi ”Älä tapa”.

Kaupassa tai virastossa puhu koko totuus työnantajallesi. Kerro hänelle Nasaretilaisen varoitus: ”Mitä hyödyttää ihmistä, jos hän voittaa omakseen koko maailman, mutta menettää sielunsa?” Mainitse, että Hän käski jakaa viimeisen leivän köyhien kanssa; että Hän sanoi, että helpompi on kamelin mennä neulansilmän läpi kuin rikkaan päästä taivasten valtakuntaan.

Ja kun sinut viedään käräjille kunnon kristittyjen häiritsemisestä, muistuta tuomaria: ”Älä tuomitse, ettei sinua tuomittaisi”.

Sinua pidetään houkkana tai hulluna ja he pistävät sinut joko mielisairaalaan tai vankilaan.

Näet siis millaista tekopyhyyttä on taivaan lähetille saarnata sinulle kristillistä elämää. Hän tietää aivan kuten sinäkin, ettei kapitalismin ja valtion alaisuudessa ole mahdollista elää kristillistä elämää, sen enempää kuin kamelin on mahdollista mennä sen kuuluisan neulansilmän läpi. Kaikki ne muka hyvät kristityt ovat vain tekopyhiä, jotka saarnaavat sitä mitä ei voi harjoittaa, minkä mukaan ei voi elää, koska he eivät anna sinulle mitään mahdollisuutta elää kristillisesti. Ei, ethän voi edes elää normaalia kunnollista ja rehellistä elämää, vailla huijausta ja petkutusta, vailla teeskentelyä ja valehtelua.

On totta, että jos voisimme seurata Nasaretilaisen opetuksia, tämä olisi toisenlainen maailma. Silloin ei olisi murhia eikä sotia; ei huijaamista eikä valehtelua eikä voiton pyyntiä. Ei olisi orjia eikä herroja, ja me kaikki eläisimme veljinä, rauhassa ja sopusoinnussa. Ei olisi rikkaita eikä köyhiä, ei rikoksia eikä vankiloita, mutta sitähan kirkko ei halua. Se on sitä mitä anarkistit haluavat, ja siitä puhumme myöhemmin.

Siis, ystäväni, et voi odottaa mitään kristilliseltä kirkolta tai *miltään muultakaan* kirkolta. Kaikki edistys ja parannukset maailmassa on tehty *vastoin* kirkon tahtoa ja toiveita. Voit uskoa mihin uskontoon haluat, mutta älä aseta mitään toiveitasi yhteiskunnallisesta parannuksesta kirkkoon.

Katsotaanpa sitten, josko uudistaja tai poliitikko voisi auttaa meitä.

10. Uudistaja ja poliitikko

Kuka on uudistaja ja mitä hän ehdottaa?

Uudistaja haluaa saada aikaan ”uudistuksia ja parannuksia”. Hän ei ole varma siitä, mitä hän varsinaisesti haluaa muuttaa. Toisinaan hän sanoo, että ”ihmiset ovat pahoja” ja heitä pitää siksi muuttaa; toisinaan hän taas sanoo, että olosuhteita pitää parantaa. Hän ei usko, että pahasta voitaisiin hankkiutua eroon kerralla. Mädännäisyyden poistaminen kokonaan olisi hänelle ”liian radikaalia”. ”Taivaan tähden”, hän varoittaa, ”älkää olko liian hätäisiä!” Hän haluaa muuttaa asioita vähitellen, vähän kerrallaan. Otetaan esimerkiksi sota. Uudistusmielinen myöntää tietenkin sodan olevan paha asia; se on silkkaa murhaamista ja sivilisaatiomme häpeäpilkku. Mutta ettäkö sotimisesta pitäisi luopua? Ei nyt sentään! Uudistusmielinen haluaa ”uudistaa” sodan. Hän haluaa esimerkiksi ”aserajoituksia”. Vähemmällä aseistuksella tappaisimme hänen mukaansa vähemmän ihmisiä. Hän haluaa ”inhimillistää” sodankäynnin, tehdä teurastuksesta niin sanoaksemme kunniallisempaa.

Jos soveltaisit tällaista ajattelua yksityiselämääsi, et antaisi poistaa mätää hammasta suustasi kerralla. Sitä pitäisi vetää irti vähän tänään, vähän lisää ensi viikolla ja niin edelleen kuukausien ja vuosien ajan, ja vasta sitten olisit valmis sen kokonaan poistamiseen, joten ei kai se sitten enää niin paljon sattuisi. Juuri tämä on uudistusmielisen logiikka. Älä ole liian hätäinen, älä vedä mätää hammasta kerralla.

Uudistaja ajattelee, että hän voi lakien avulla tehdä ihmisistä parempia. ”Säädetään uusi laki”, hän sanoo aina kun jokin menee pieleen. ”Pakotetaan ihmiset olemaan hyviä.”

Hän unohtaa kokonaan, että jo satojen ja jopa tuhansien vuosien ajan on säädetty lakeja, joilla on yritetty pakottaa ihmiset olemaan ”hyviä”, eikä ihmisluonto ole muuttunut siitä miksiäkään. Meillä on niin paljon lakeja, että parhaita yliopistoja käyneet asianajajatkin eksyvät niiden vii-

dakkoon. Tavallinen ihminen ei enää pysty sanomaan, mikä on lain edessä oikein ja mikä väärin, mikä on oikeudenmukaista, mikä totta ja mikä valhetta. Erityinen tuomareiden luokka päättää mikä on rehellistä ja mikä epärehellistä; milloin on oikein varastaa ja millä tavalla; milloin huijaus on laillinen ja milloin ei; milloin murhaaminen on oikein ja milloin se taas on rikos; millainen univormu antaa oikeuden tappaa ja millainen ei. Tämän kaiken määrittämiseen tarvitaan paljon lakeja; ja niitä lainsäätäjät ovat säätäneetkin jo vuosisatoja (hyvällä kuukausipalkalla). Ja silti me tarvitsemme aina vain lisää uusia lakeja, koska mitkään edelliset lait eivät ole vielä onnistuneet tekemään meistä ”hyviä”.

Yhä vain lainsäätäjä yrittää pakottaa ihmiset olemaan hyviä. Jos olemassa olevat lait eivät ole tässä onnistuneet, pitää säätää uusia ja ankarampia lakeja. Kovemmat rangaistukset ehkäisevät ja vähentävät rikollisuutta, sanoo lainsäätäjä. Ja näiden rangaistusten toteuttamiseksi hän on valmis nojaamaan juuri niihin ihmisiin, jotka ovat varastaneet kansalta koko maapallon.

Jos joku on tappanut toisen liike-elämässä tapahtuneiden erimielisyyksien vuoksi, rahaa tai jotakin muuta etuisuutta koskevien, ei uudistusmielinen myönnä, että raha ja rahanhimo nostaisivat ihmisissä esiin näiden pahimmat puolet ajaen ihmisiä rikokseen ja murhaan. Sen sijaan hän väittää, että toisen ihmisen tahallinen tappaminen ansaitsee kuolemanrangaistuksen, ja on samantien valmis auttamaan hallitustaan lähettämään aseistettuja joukkoja johonkin vieraaseen maahan toteuttamaan siellä joukkoteurastuksen.

Uudistaja ei kykene ajattelevaan selkeästi. Hän ei ymmärrä, että jos ihmiset käyttäytyvät huonosti, se johtuu siitä että he uskovat hyötyvänsä siitä jotenkin. Uudistajan mukaan uusi laki muuttaisi kaiken. Hän on synnynäinen kieltolakiuskovainen: hän haluaa julistaa pahuuden laittomaksi. Jos joku esimerkiksi menettää työpaikkansa, masentuu sen vuoksi ja alkaa ryyppätä unohtaakseen ongelmansa, ei uudistusmielisen mieleen juolahda auttaa häntä löytämään työtä. Ei, vaan ryyppääminen pitäisi kieltää, hän väittää. Hän uskoo tehneensä sinusta paremman ihmisen, kun et enää ryyppää avoimesti kapakassa, vaan teet sen salaa kuunvalossa kellarissa. Aivan samalla tavalla hän haluaa tehdä sinusta paremman ihmisen sitä kautta mitä syöt, miten vietät aikaasi, mitä ajattelet ja mitä tunnet.

Hän kieltäytyy tajuamasta, että hänen ”parannuksensa” luovat pahempia ilmiöitä kuin niiden oletetaan poistavan; että ne aiheuttavat vain petosta, korruptiota ja moraalityttömyyttä. Hän pistää ihmiset vakoilemaan toisiaan ja uskoo näin parantaneensa ”yleistä moraalialia”. Hän uskoo tehneensä sinusta paremman pakotettuaan sinut tekopyhäksi.

En halua pidättellä sinua enää kauempaa tässä uudistajassa. Tapaamme hänet uudelleen poliittikkona. Haluamatta mitenkään olla julma häntä kohtaan, voin suoraan sanoa, että kun uudistaja on rehellinen, hän on hölmö; ja kun hän on poliitikko, hän on roisto. Kummassakaan tapauksessa, kuten tulemme näkemään, hän ei kykene ratkaisemaan ongelmaamme eli kuinka tehdä maailmasta parempi paikka elää.

Poliitikko on uudistajan lähisukulainen. Uudistaja sanoo: ”Säädetään uusi ja laki ja pakotetaan ihmiset olemaan hyviä.” Poliitikko sanoo: ”Antakaa *minun* säätää se laki, niin asiat muuttuvat paremmiksi.”

Poliitikon erottaa aina hänen tavastaan puhua. Useimmissa tapauksissa hän on huijari, joka haluaa vain kiivetä sinun kauttasi valtaan. Sinne päästyään hän unohtaa juhlalliset lupauksensa ja ajattelee vain omaa kunnianhimoaan ja omia etujaan.

Ollessaan rehellinen poliitikko johtaa sinua yhtä harhaan kuin kuka tahansa muukin huijari. Ehkä enemmänkin, koska olet asettanut toivosi häneen, ja pettymys on sitä suurempi kun hän ei onnistukaan saamaan aikaan mitään hyvää.

Uudistaja ja poliitikko ovat molemmat väärillä raiteilla. Yritys muuttaa ihmisiä laeilla on kuin yrittäisi muuttaa naamaansa muuttamalla peiliä. Sillä ihmiset tekevät lait eivätkä lait ihmisiä. Laki pelkästään *heijastaa* ihmisiä sellaisina kuin he ovat, aivan kuten peili heijastaa naaman sellaisena kuin se on.

”Mutta laki estää ihmisiä tulemasta rikollisiksi”, uudistaja ja poliitikko väittävät.

Jos näin olisi, jos laki todellakin estäisi rikoksia, niin mitä enemmän lakeja sen parempi. Lopulta meillä olisi niin paljon lakeja, ettei enää olisi rikoksia lainkaan. No, miksi hymyilet? Koska tiedät, että se on hölynpölyä. Tiedät, että laki voi vain *rangaista* rikoksista, ei estää niitä.

Jos joskus tulisi aika, jolloin laki pystyisi lukemaan ihmisen mieltä ja löytämään sieltä hänen *aikomuksensa* tehdä jokin rikos, niin silloin se saattaisi pystyä estämään sen. Sellaisessa tapauksessa lailla ei kuitenkaan olisi poliiseja apunaan toimittamassa tätä estämistä, koska he olisivat itse vankilassa. Ja jos lain toimeenpano olisi rehellistä ja puolueetonta, ei myöskään olisi sen enempää tuomareita kuin lainsäätäjiäkään, koska he olisivat pitämässä seuraa poliiseille.

Mutta vakavasti puhuen, kuinka laki voi nykytilanteessa ehkäistä rikollisuutta? Sen se voi tehdä vain silloin, kun aikomus tehdä rikos on julistettu julki tai se on muutoin tullut tietoon. Sellaiset tapaukset ovat hyvin harvinaisia. Kukaan ei mainosta rikollisia suunnitelmiaan. Siten väite, jonka mukaan laki estäisi rikoksia, on täysin perusteeton.

”Entä rangaistuksen pelko”, esität vastalauseen, ”eikö se estäkin rikoksia?”

Jos niin olisi, rikollisuus olisi kadonnut jo aikoja sitten, koska laki on varmasti rangaissut aivan tarpeeksi. Koko ihmiskunnan kokemus osoittaa epätodeksi ajatuksen, että rangaistus estäisi rikoksia. On sen sijaan huomattu, etteivät kaikkein kovimmatkaan rangaistukset pelota ihmisiä ja estä heitä lähtemästä rikoksen teille.

Englannissa, niin kuin muissakin maissa, oli tapana rangaista paitsi murhasta niin myös monista pienemmistä rikoksista kuolemalla. Se ei silti estänyt muita tekemästä aivan samoja rikoksia. Sitten ihmisiä teloitettiin julkisesti hirttämällä, teräksisellä renkaalla kuristamalla tai giljotiinilla, tarkoituksena herättää suurempaa pelkoa. Silti kaikkein pelätyimmätään rangaistukset eivät onnistuneet estämään tai vähentämään rikollisuutta. On havaittu, että julkisilla teloituksilla on ihmisiin raastava vaikutus, ja on kirjallisia merkintöjä tapauksista, joissa teloituksia seuraamassa olleet ovat välittömästi lähteneet itse tekemään saman rikoksen, jonka rangaistusta he ovat juuri olleet todistamassa. Tästä syystä julkiset teloitukset lakkautettiin: niistä oli enemmän haittaa kuin hyötyä. Tilastojen mukaan rikollisuudessa ei ole tapahtunut kasvua niissä maissa, joissa kuolemanrangaistuksesta on kokonaan luovuttu.

Tietysti voi olla myös tapauksia, joissa rangaistuksen pelko estää rikoksen, mutta yleisesti ottaen se tekee rikollisesta vain varovaisemman, niin että hänen kiinnisaamisensa on vaikeampaa.

Yleisesti ottaen on kahdentyyppisiä rikoksia. Toiset tehdään vihan tai tunnekuohun vallassa, eikä silloin pysähdytä miettimään seurauksia. Näihin rikoksiin ei siis rangaistuksen pelolla ole mitään vaikutusta. Toiset rikokset tehdään kylmän harkitsevasti, usein ammattimaisesti, ja näissä tapauksessa rangaistuksen pelko saa rikollisen vain olemaan jättämättä johtolankoja. On ammattirikollisen tunnettu luonteenpiirre uskoa, että hän on riittävän ovela välttääkseen pidätyksen, riippumatta siitä kuinka usein hän on jäänyt kiinni. Hän syyttää aina erityisiä olosuhteita, jotain sattumanvaraista seikkaa tai ”huonoa onnea” kiinnijäämisestään. ”Ensi kerralla olen varovaisempi”, hän sanoo; tai ”toista kertaa en luota kaveriini”. Mutta juuri koskaan hänellä ei ole pienintäkään aikomusta jättää rikosta tekemättä hänelle siitä kiinnijäytyään langetettavan rangaistuksen takia. Olen tuntenut tuhansia rikollisia, joista tuskin yksikään on koskaan ottanut huomioon mahdollisesti seuraavaa rangaistusta.

Juuri siksi, ettei rangaistuksen pelolla ole mitään pelottavaa vaikutusta, rikollisuus jatkuu kaikista laeista ja oikeusistuimista, kaikista vankiloista ja teloituksista huolimatta.

Mutta oletetaan, että rangaistus todella toimisi pelotteena. Eikö silloin pitäisi olla erityisen voimakkaita syitä, jotka saisivat ihmiset tekemään rikoksia niistä langetettavista kauheista rangaistuksista huolimatta?

Mitä ovat nuo syyt?

Jokainen vanginvartija osaa kertoa sinulle, että kun on paljon työttömyyttä, kun eletään kovia aikoja, vankilat ovat täynnä. Tämä tosiasia on todettu myös rikosten syitä tutkittaessa. Suurin osa rikoksista johtuu suoraan olosuhteista, tuotannollisista ja taloudellisista syistä. Siksi vankien ehdoton enemmistö on peräisin köyhistä luokista. On osoitettu, että köyhyys ja työttömyys sekä niiden synnyttämä kurjuus ja epätoivo ovat rikosten pääsyitä. Onko yhtään lakia, joka estäisi köyhyyttä ja työttömyyttä?

Onko olemassa lakia, joka poistaisi näitä rikollisuuden pääsyitä? Eikö kaikki lait olekin suunniteltu pitämään yllä olosuhteita, jotka tuottavat köyhyyttä ja kurjuutta, ja jotka näin ollen tuottavat koko ajan lisää rikollisuutta?

Ajattelepa, jos talosi vesiputki alkaa vuotaa. Pistät vuotokohdan alle ämpärin keräämään tippuvaa vettä. Voit jatkaa ämpäreiden vaihtamista ja asettelua, mutta ellet korjaa rikkoontunutta putkea, vuoto jatkuu, kirositpa sitä sitten miten paljon tahansa.

Täydet vankilamme ovat näitä ämpäreitä. Säädä niin paljon lakeja kuin haluat, rankaise rikollisia kuin vain pystyt, mutta vuoto jatkuu kunnes korjaat rikkoontuneen yhteiskunnan putken.

Haluaako uudistaja tai poliitikko todella korjata tuon putken?

Olen sanonut, että suurin osa rikoksista on taloudesta johtuvia. Ne liittyvät siis rahaan, omistukseen, haluun saada jotakin pienimmin mahdollisin ponnistuksin, turvata toimeentulo tai varallisuus vilpillisin keinoin.

Mutta tähän juuri on meidän koko elämämme ja koko sivilisaatiomme halu. Niin kauan kuin olemassaolomme perustuu tämän kaltaiselle hengelle, onko edes mahdollista poistaa rikollisuutta? Niin kauan kuin yhteiskuntaa rakennetaan ”ota kaikki minkä irti saat” -periaatteella, meidän täytyy jatkaa elämäämme siten. Jotkut yrittävät elää siten ”lainmukaisesti”; toiset rohkeammat, häikäilemättömämmät tai epätoivoisemmat elävät siten lain ulkopuolella. Kaikki tekevät kuitenkin lopulta samaa asiaa, ja se asia on se rikos – eikä se tapa, jolla se tehdään.

Ne, jotka pystyvät ryöstämään lakien mukaan, kutsuvat niitä toisia rikollisiksi. Suurin osa laeista on tehty näitä ”laittomia” rikollisia – ja mahdollisesti tulevia sellaisia – varten.

”Laittomat” rikolliset saadaan usein kiinni. Heidän tuomionsa ja rangaistuksensa riippuu pääasiassa siitä, kuinka hyvin he ovat menestyneet rikollisella urallaan. Mitä menestyksekkäämpi rikollinen ura on ollut, sitä pienempi on tuomion todennäköisyys ja sitä kevyempi on rangaistus. Tehdyt rikokset eivät viime kädessä määrää heidän kohtaloaan, vaan heidän kykynsä palkata kalliit asianajajat, heidän poliittiset ja sosiaaliset suhteensa, heidän rahansa ja vaikutusvaltansa. Yleensä nimenomaan joku köyhä kaveri, jolla ei ole ystäviä, saa kokea lain koko painon har-teillaan; hän saa pikaisen ”oikeuskäsittelyn” ja raskaimmat rangaistukset. Hänellä ei ole mahdollisuutta niihin lukemattomiin viivytyksiin, joita laki tarjoaa rikkaammille rikollisille, sillä ve-toomukset korkeampiin asteisiin ovat kallista ylellisyyttä, jota rahaton rikollinen ei voi itselleen suoda. Tästä syystä rikkaita tapaa vain harvoin telkien takana; joskus heitä tosin ”todetaan syyllisiksi”, mutta harvoin todella rangaistaan. Et myöskään löydä monia ammattirikollisia vankiloista. He tuntevat systeemin; heillä on ystäviä ja suhteita; ja usein heillä on myös rahaa millä voidella oikeita ihmisiä päästäkseen läpi lakien viidakosta. Vankiloistamme ja rangaistuslaitoksistamme

löytyvät vain yhteiskuntamme köyhimmät, satunnaiset rikolliset, jotka yleensä ovat työmiehiä tai maalaispoikia, jotka köyhyys, epäonni, lakkoilu, työttömyys ja yleinen avuttomuus ovat ajaneet telkien taakse.

Muuttaako laki ja heidän kärsimänsä rangaistus heitä vähimmässäkään määrin? Tuskin. He tulevat vankiloista ulos heikossa henkisessä ja fyysisessä kunnossa, väärinkohtelun ja vankilassa kärsimänsä tai todistamansa julmuuden kovettamina, kohtalonsa katkeroittamina. Heidän täytyy palata samoihin olosuhteisiin, jotka tekivät heistä lainrikkooja alunperinkin, mutta nyt heidät on lisäksi leimattu ”rikollisiksi”, heitä halveksutaan yleisesti ja jopa heidän entiset ystävänsä ylenkatsovat heitä. Lisäksi poliisi vainoaa ja jahtaa heitä nyt, kun heillä on ”rikosrekisteri”. Eipä mene kauan, kun monet heistä ovat taas telkien takana.

Näin meidän yhteiskunnallinen karusellimme pyörii. Ja kaiken aikaa ne olosuhteet, jotka tekivät noista onnettomista rikollisia, jatkavat uuden sadon tuottamistaan, ja ”laki ja järjestys” jatkuu kuten ennenkin, ja uudistusmielisellä ja poliitikolla pitää kiirettä, kun heidän täytyy laatia lisää lakeja.

Tuottoisa bisnes tämä lainsäädäntöbisnes. Oletko koskaan pysähtynyt miettimään haluavatko oikeuslaitos, poliisi tai koko niin sanottu oikeuskoneisto todella lakkauttaa rikollisuuden? Onko se poliisin, etsivän, sheriffin, tuomarin, asianajajan, vankilaurakoitsijoiden, vartijoiden, vahtien, apulaissheriffien ja tuhansien muiden, jotka elävät ”oikeuden jakamisesta”, intresseissä, että rikollisuudesta päästäisiin eroon? Jos ajatellaan, ettei olisi rikollisia, olisiko noilla ”oikeuden jakajilla” töitä? Voitaaisiinko sinua verottaa heidän elättämisekseen? Eikö heidän silloin täytyisi tehdä jotain rehellistä työtä?

Mietipä sitä ja pohdi, eikö rikollisuus olekin tuottoisampi tulonlähde näille ”oikeuden käyttäjille” kuin mitä se on rikollisille itselleen. Voisiko perustellusti uskoa, että he todella haluaisivat lakkauttaa rikollisuuden?

Heidän ”bisneksensä” on vangita ja rangaista rikollisia; sen sijaan ei ole heidän intresseissään päästä eroon rikollisuudesta, sillä se tuo heille leipää ja voita sen päälle. Tästä syystä he eivät tarkastele rikollisuuden syitä. He ovat varsin tyytyväisiä tilanteeseen sellaisena kuin se on. He ovat olemassa olevan ”oikeus ja rangaistus” -järjestelmän vankkumattomia kannattajia, ”lain ja järjestyksen” esitaistelijoita. He ottavat ”rikollisia” kiinni ja rankaisevat heitä, mutta rikollisuuden ja sen syyt he jättävät täysin rauhaan.

”Mitä varten laki sitten on olemassa?” vaadit vastausta.

Lain tarkoitus on ylläpitää olemassa olevia olosuhteita, säilyttää ”laki ja järjestys”. Uusia lakeja säädetään jatkuvasti ja niiden kaikkien tarkoitus on puolustaa ja säilyttää nykyinen asiointi. ”Ihmisten kehittämiseksi”, kuten uudistaja sanoo; ”olosuhteiden parantamiseksi”, kuten poliitikko sinulle vakuuttelee.

Uudet lait jättävät kuitenkin ihmiset silleen ja olosuhteetkin säilyvät kokonaisuudessaan samoina. Kapitalismin ja palkkaorjuuden alkuajoista lähtien on säädetty miljoonia lakeja, mutta kapitalismi ja palkkaorjuus ovat yhä olemassa. Totuus on, että lakien tarkoitus on vain tehdä kapitalismista vahvempi ja säilyttää työläisten alamaisuus. Poliitikon asia ja ”politiikan tieteen” tehtävä on saada sinut uskomaan, että laki suojelisi sinua ja sinun etujasi, kun tosiasiaa sen tarkoitus on vain ylläpitää järjestelmää, joka ryöstää, huiputtaa ja orjuuttaa sinun ruumiisi ja mielesi. Kaikki yhteiskunnan instituutiot ovat olemassa vain tämän yhden syyn takia: juurruttaa sinuun kunnioitus lakia ja hallintoa kohtaan, herättää sinussa pelonsekaista kunnioitusta sen auktoriteettia ja pyhyyttä kohtaan, ja siten tukea yhteiskuntarakennetta, joka lepää sinun tie-

tämättömyytesi ja tottelevaisuutesi varassa. Asian suuri salaisuus on siinä, että herrat haluavat pitää varastamansa omaisuuden. Laki ja hallinto ovat *keino*, jolla he sen tekevät.

Lakien ja hallintojen asioissa ei ole mitään suurta mysteeriä. Niissä ei myöskään ole mitään pyhää. Lakeja säädetään ja kumotaan; vanhoja lakeja lakkautetaan ja uusia tehdään niiden tilalle. Se on kaikki ihmisten tekemää, inhimillistä, ja siksi erehtyväistä ja väliaikaista. Siinä ei ole mitään ikuista tai pysyvää. Säädettiin sitten mitä tahansa lakeja ja muutettiin niitä miten tahansa, niillä on aina *yksi* tarkoitus: pakottaa ihmiset tekemään tiettyjä asioita, estää heitä tekemästä toisia asioita tai rangaista niistä. Tämä tarkoittaa sitä, että lakien ja hallinnon ainoa tarkoitus on hallita ihmisiä, estää heitä tekemästä sitä mitä he haluavat ja määrätä heidät tekemään jotakin, mitä jotkut muut haluavat heidän tekevän.

Mutta miksi ihmisiä täytyy estää tekemästä sitä mitä he haluavat tehdä? Ja mitä he oikein haluavat tehdä?

Jos mietit tätä tarkemmin niin huomaat, että ihmiset haluavat elää, tyydyttää tarpeitaan ja nauttia elämästä. Tässä kaikki ihmiset ovat samanlaisia, kuten olen jo aiemmin osoittanut. Mutta jos ihmisiä estetään elämästä ja nauttimasta elämästään, niin joukossamme täytyy olla niitä, joiden intresseissä tällainen on.

Joten tosiasia on tämä: on todellakin olemassa ihmisiä, jotka eivät halua meidän elävän ja nauttivan elämästämme, koska he ovat riistäneet siitä kaiken ilon eivätkä he halua antaa sitä meille takaisin. Kapitalismi on tehnyt tämän ja sen on tehnyt myös hallinto, joka palvelee kapitalismia. Se, että ihmisten annettaisiin nauttia elämästään tarkoittaisi sitä, että heidän riistämisenä ja sortamisensa täytyisi loppua. Siksi kapitalismi tarvitsee hallituksen ja siksi meidät opetetaan kunnioittamaan ”lain pyhyttä”. Meidät on saatu uskomaan, että lain rikkominen on rikollista, vaikka lain rikkominen ja rikollisuus ovatkin usein täysin eri asioita. Meidät on saatu uskomaan, että jokainen teko lakia vastaan on pahaksi yhteiskunnalle, vaikka se saattaisi olla pahaksi vain herroille ja riistäjille. Meidät on saatu uskomaan, että kaikki mikä uhkaa rikkaiden omaisuutta on ”pahaa” ja ”väärin” kuin myös että kaikki mikä heikentäisi kahleitamme ja tuhoaisi orjuuttamme on ”rikollista”.

Lyhyesti ilmaistuna aikojen saatossa on kehittynyt tietty ”moraalisuuden” muoto, joka hyödyttää vain herroja ja hallitsijoita – luokkamoraali; oikeastaan se on orjamoraalia, koska se pitää meidät orjuudessa. Ja kuka tahansa tätä orjamoraalia vastustaakaan, häntä kutsutaan ”pahaksi”, ”moraalittomaksi”, ”rikolliseksi”, ”anarkistiksi”.

Jos minä ryöstäisin sinulta kaiken mitä sinulla on ja sen jälkeen vakuuttaisin sinulle, että tekoni koituu sinun parhaaksesi ja että sinun tulee tästedes suojella ryöstösaalistani muilta, olisi se todella ovela jekku minulta, eikö vain? Se takaisi minulle varastamani omaisuuden hallinnan. Oletetaan vielä, että saisin sinut vakuuttumaan siitä, että meidän täytyy luoda sääntö, jonka mukaan kukaan ei saa koskea minun varastamaani omaisuuteen, ja jonka mukaan minä saan jatkaa sen keräämistä samaan tapaan, ja että tämä järjestely on oikeudenmukainen ja todellakin sinun etujesi mukainen. Jos me todella toteuttaisimme tuon hullun suunnitelman, niin meillähän olisi sama hallinnon ja kapitalismin ”laki ja järjestys” kuin mikä meillä nytkin on.

Tietenkään laeilla ei ole mitään voimaa, jos ihmiset eivät usko niihin eivätkä noudata niitä. Niinpä ensin täytyykin saada heidät uskomaan, että lait ovat ”välttämättömiä” ja hyväksi heille. Vielä parempi, jos heidät saadaan uskomaan, että he itse tekevät nuo lait. Silloin he ovat halukkaita ja innokkaita noudattamaan niitä. Tätä kutsutaan demokratiaksi: ihmiset saadaan uskomaan, että he ovat itse omia herrojaan ja että he ihan itse säättävät maansa lait. Tämä on se suuri etu mikä demokratialla tai tasavallalla on suhteessa monarkiaan. Entisinä aikoina hallinnon ja

ihmisten ryöstämisen bisnes oli paljon vaikeampaa ja vaarallisempaa. Kuninkaan tai feodaaliheran täytyi pakottaa ihmiset väkivalloin palvelemaan itseään. Hän palkkasi aseistautuneita joukkoja saadakseen alamaisansa alistumaan ja osoittamaan hänelle kunnioitusta. Tämä kaikki tuli kalliiksi ja oli vaivalloista. Paremmaksi keinoksi havaittiin väestön ”kasvattaminen” uskomaan siihen, että he olivat kuninkaalle ”velkaa” uskollisuutensa ja palveluksensa. Hallitseminen tuli näin paljon helpommaksi, mutta vieläkin ihmiset tiesivät, että kuningas heitä hallitsi ja määräsi. Tasavalta sen sijaan on paljon turvallisempi ja mukavampi hallitsijoille, koska siellä ihmiset kuvittelevat itse olevansa valtiaita. Ja täysin riippumatta siitä, kuinka riistettyjä ja sorrettuja ihmiset todellisuudessa ovat, ”demokratiassa” he luulevat olevansa vapaita ja itsenäisiä.

Siksi esimerkiksi keskivertotyömies Yhdysvalloissa pitää itseään vapaana kansalaisena, vaikkei hänellä ole sen enempää sananvaltaa maansa hallitsemiseen kuin nälkiintyneellä maatyöläisellä oli tsaarinajan Venäjällä. Keskivertotyömiehemme pitää itseään vapaana, vaikka tosiasiassa hän on pelkkä palkkaorja. He uskoo nauttivansa ”vapaudesta tavoitella onnea” samaan aikaan kun hänen päivänsä, viikkonsa, vuotensa ja koko hänen elämänsä on kiinnitetty kaivoksen tai tehtaan pomolle.

Tyranniassa elävät ihmiset tietävät olevansa orjuutettuja ja kapinoivat toisinaan.. Yhdysvaltain kansa on orjia huomaamatta sitä itse. Siksi Yhdysvalloissa ei ole vallankumouksia.

Moderni kapitalismi on viisas. Se tietää menestyvänsä parhaiten ”demokraattisten” instituutioiden alla, kun kansa valitsee edustajansa lainsäädäntöelimiin ja pääsee epäsuorasti äänestämään jopa presidentistä. Kapitalistit eivät piittaa siitä ketä tai miten äänestät, republikaaneja vai demokraatteja. Mitä väliä sillä heille on? Äänestit sitten ketä tahansa, hän turvaa varmasti ”lain ja järjestyksen” ja pitää asiat sellaisina kuin ne ovat. Vallanpitäjille tärkeintä on se, että sinä uskot edelleen vallitsevaan järjestelmään ja ylläpidät sitä. Siksi he käyttävät miljoonia kouluihin, oppilaitoksiin ja yliopistoihin, joissa sinut ”kasvatetaan” uskomaan valtioon ja kapitalismiin. Poliitikko ja poliitikot, kuvernöörit ja lainsäätäjät ovat vain heidän sätkynukkejaan. He pitävät huolen siitä, ettei mitään heidän etujensa vastaisia lakeja säädetä. Aina silloin tällöin he järjestävät kamppailunäytöksen tiettyjä lakeja vastaan ja toisten puolesta, muutoinhan peli menettäisi kiinnostavuutensa sinun silmissäsi. Olivat lait sitten mitä tahansa, herrat pitävät huolen siitä, etteivät ne häiritse heidän bisneksiään. Ja kuten arkikokemukset osoittavat, heidän hyvin palkatut lakimiehensä kyllä tietävät, kuinka mikä tahansa laki saadaan hyödyttämään suurpääomaa.

Silmäänpistävä esimerkki tästä on kuuluisa Shermanin Anti-Trust laki. Järjestäytyneet työläiset käyttivät tuhansia dollareita ja vuosikausien energian tämän lain läpiviemiseen. Se oli suunnattu kohti kasvavaa kapitalistista monopolia, pääoman voimakkaita konserneja vastaan, jotka määräilivät lainsäätäjiä ja oikeuslaitosta halliten työläisiä rautanyrkillä. Pitkällisen ja kalliin kamppailun jälkeen Shermanin laki saatiin viimein läpi, ja työväen johtajat ja poliitikot puhuivat juhlapuheissaan lain myötä alkaneesta ”uudesta aikakaudesta”, kuten he innokkaasti asiaa kuvasivat raatajia vakuutellen.

Mitä se laki on saanut aikaan? Trusteja se ei ole haitannut; ne ovat turvassa ja hyvinvoivia; ne ovat itse asiassa kasvaneet ja moninkertaistuneet. Ne hallitsevat maata ja kohtelevat työläisiään kuin alhaisia orjia. Ne ovat voimakkaampia ja menestyksekkäämpiä kuin koskaan aiemmin.

Mutta yhden tärkeän asian Shermanin laki sai aikaan. Se säädettiin erityisesti ”työväen etujen” puolustamiseksi, mutta se käännettiin työläisiä ja heidän ammattiliittojaan vastaan. Sitä käytetään nyt hajottamaan työväen organisaatioita, koska ne ovat ”vapaan kilpailun esteitä”. Ammattiliitot kärsivät nyt jatkuvasti Anti-Trust laista, kun taas kapitalistiset trustit jatkavat kulkuaan ilman häiriöitä.

Ystäväni, tarvitseeko minun kertoa lahjonnasta ja irstailusta politiikassa, tuomioistuinten korruptiosta ja kehnosta ”oikeuden” jakamisesta? Tarvitseeko minun muistuttaa sinua suurista öljyskandaaleista ja tuhansista pienemmistä jokapäiväisistä tapahtumista? Olisi loukkaus sinun älyäsi kohtaan viipyillä liikaa noissa yleisesti tiedetyissä aiheissa, sillä ne ovat olennainen osa politiikkaa kaikissa maissa.

Suurin vääryys ei ole siinä, että poliitikot ovat korruptoituneita ja lainkäyttö on epäoikeudenmukaista. Jos nämä olisivatkin ainoat ongelmat, voisimme uudistusmielisen lailla yrittää ”puhdistaa” politiikan ja työskennellä ”oikeudenmukaisemman hallinnon” puolesta. Mutta kun nämä eivät ole varsinainen ongelma. Ongelma ei ole likaisessa politiikassa, vaan siinä että koko poliittinen peli on mätä. Ongelma ei ole lain toteuttamisen epäkohdissa, vaan siinä että laki itsessään on ihmisten alistamisen ja sorron väline.

Koko lain ja hallinnon järjestelmä on koneisto, joka pitää työläiset orjina ja ryöstää heiltä heidän raadantansa hedelmät. Jokainen yhteiskunnallinen ”uudistus”, jonka toteutuminen riippuu laista ja hallinnosta, on jo *täten* tuomittu epäonnistumaan.

”Entä liitto”, ystäväsi huudahtaa; ”ammattiliittohan on työläisen paras puolustus.”

11. Ammattiliitto

”Niinpä, ammattiliitto on ainoa toivomme”, myönnät; ”se tekee meistä vahvoja.”

Todellakin, koskaan ei ole puhuttu todempia sanoja: ammattiliitossa on voimaa. Työväestöltä on kestänyt kauan ymmärtää tämä, eivätkä vielä nykyäänkään kaikki proletaarit tätä täysin ymmärrä.

Oli aika, jolloin työläiset eivät tienneet järjestäytymisestä mitään. Myöhemmin kun he alkoivat kokoontua yhteen parantaakseen olosuhteitaan, sitä vastaan säädettiin lakeja ja työväen yhteensiihtymät kiellettiin.

Herrat ovat aina vastustaneet palkollistensa järjestäytymistä, ja hallitukset ovat auttaneet heitä ehkäisemään ja tukahduttamaan liittoja. Jokin aika sitten Englannissa ja muissa maissa oli todella ankaria lakeja estämässä työläisten järjestäytymistä. Yritykset parantaa yhteisiä olosuhteita yhteisvoimin tuomittiin ”salaliitoksi” ja kiellettiin. Palkansaajilta kesti kauan ennen kuin he saivat taisteltua itselleen oikeuden järjestyä; ja huomaa, että heidän täytyi *taistella* sen puolesta. Tämä osoittaa sen, etteivät pomot ole koskaan antaneet työläisille mitään, elleivät nämä ole taistelleet sen puolesta ja pakottaneet heitä antamaan periksi. Nykyäänkin monet työnantajat vastustavat työntekijöidensä järjestäytymistä. He estävät sen aina kun vain voivat: he pidätyttävät työläisten organisoiijia ja kyyditsevät heitä kaupungin ulkopuolelle, ja laki on aina heidän puolellaan ja apunaan. Tai he voivat turvautua muihin temppuihin, kuten muodostaa työväen valeorganisaatioita, keltaisia ammattiliittoja, joissa määräysvaltaa käyttävät työnantajat.

On helppo ymmärtää, miksi herrat eivät halua sinun järjestäytyvän, miksi he pelkäävät todellista ammattiliittoa. He tietävät varsin hyvin, että vahva, taisteleva liitto voi pakottaa palkan- korotuksiin ja parempiin työolosuhteisiin, ja se taas tarkoittaa vähemmän voittoja raharikkaille. Siksi he tekevät kaiken mikä heidän vallassaan vain on estääkseen työväkeä järjestäytymästä. Silloin kun he eivät kykene estämään sitä, he yrittävät parhaansa mukaan heikentää liittoja tai korruptoida niiden johtohenkilöt, niin ettei liitosta olisi vaaraa pomojen intresseille.

Herrat ovat keksineet erittäin tehokkaan tavan halvaannuttaa järjestäytynyt työväki. He ovat vakuuttaneet työläiset siitä, että heillä on samat intressit työnantajien kanssa; he ovat saaneet

työläiset uskomaan, että pääomalla ja työväellä on ”yhtäläiset intressit”, ja että se mikä on hyvää työnantajalle on sitä myös hänen työläisilleen. He ovat antaneet sille hyvältä kuulostavan nimen ”pääoman ja työn välinen sopusointu”. Jos sinun intressisi ovat samat kuin pomollasi, miksi siis taistella häntä vastaan? Näin he sinulle kertovat. Kapitalistinen lehdistö, hallitus, koulu ja kirkko saarnaavat kaikki samaa asiaa: että sinä elät rauhassa ja yhteisymmärryksessä työnantajasi kanssa. Teollisuuspolhatoille on hyvä, että työläiset uskovat heidän olevan ”kumppaneita” yhteisessä liiketoiminnassa: näin työläiset saadaan työskentelemään kovemmin ja uskollisemmin, koska se on ”heidän omien intressiensä mukaista”; työläiset eivät enää ajattelekaan taistelevansa herroja vastaan olojen parantamiseksi, vaan he odottavat kärsivällisesti, kunnes työnantajalla on varaa ”jakaa voittojaan” heidän kanssaan. He ajattelevat myös ”oman” maansa intressejä ja hyvinvointia, eivätkä ”häiritse teollisuutta” ja ”yhteiskuntarauhaa” lakoilla ja työnseisauksilla. Kun tottelet riistäjäsi ja heidän äänitorviaan, olet ”hyvä ihminen” ja mietit vain pomosi, kaupunkisi ja valtiosi intressejä – kukaan ei tosin välitä *sinun*, perheesi, liittosi ja työläistovereittesi intresseistä. ”Ei pidä olla itsekäs”, he nuhtelevat sinua, ja samalla pomosi rikastuu sinun hyvydestäsi ja epäitsekkydestäsi. Ja he nauravat partaansa ja kiittävät luoja, että olet sellainen idiootti.

Mutta jos olet pysynyt kärryillä tähän saakka, tiedät, etteivät pääoman ja työväen intressit ole samat. Ei ole koskaan keksitty suurempaa valetta kuin niin sanottu ”intressien yhteneväisyys”. Sinä tiedät, että työväki tuottaa kaiken maailman varallisuuden, ja että pääoma itsessään on vain kasautunutta työtä. Tiedät, ettei voi olla olemassa minkäänlaista pääomaa tai varallisuutta ilman, että se olisi syntynyt työstä. Niinpä oikeutetusti kaikki varallisuus kuuluu työväelle, miehille ja naisille, jotka ovat sen luoneet ja luovat sitä kaiken aikaa aivoillaan ja lihaksillaan; so. maailman teollisuus-, maatalous- ja aivotyöläisille; lyhyesti sanottuna koko työväenluokalle.

Tiedät myös, että herrojen omistama pääoma on varastettua omaisuutta, työväeltä varastettuja tuotteita. Kapitalistinen teollisuus on jatkuva työn tuotteiden haltuunoton prosessi herraluokan hyväksi. Toisin sanoen herrat ovat olemassa ja rikastuvat pidättämällä itselleen sinun raadantasi tuotot. Silti sinua, työläistä, vaaditaan uskomaan, että sinulla on samat intressit riistäjäsi ja rosvoajiesi kanssa! Voiko ketään muuta kuin täydellistä hölmöä vetää noin pahasti höplästä?

On selvää, että työläisenä sinulla on *eri* intressit kuin kapitalistiherroillasi. Eivätkä vain erilaiset: ne ovat täysin vastakkaiset; itse asiassa ne ovat toistensa vastakohdat, keskenään antagonistiset. Mitä parempaa palkkaa pomosi maksaa sinulle, sitä vähemmän hän itse tekee voittoa. Tämän ymmärtäminen ei vaadi monimutkaista filosofiaa. Siitä ei pääse yli eikä ympäri, eikä minikäänlainen kiemurtelu ja saivartelu voi muuttaa tätä ilmiselvää totuutta.

Ammattiliittojen olemassaolo on jo itsessään osoitus tästä, vaikka useimmat liitot ja niiden jäsenet eivät sitä ymmärräkään. Jos työväen ja pääoman intressit olisivat samat, mihin liittoja tarvittaisiin? Jos pomosi todellakin uskoo, että se mikä on hyvää hänelle pomona, on myös hyvää sinulle hänen työntekijänään, niin varmastikin hän kohtelee sinua oikein; ja hän maksaa sinulle suurinta mahdollista palkkaa, joten mihin sinä sitä liittoa tarvitset? Mutta sinähän tiedät, että tarvitset liittoa: tarvitset sitä auttamaan *taistelussa* parempien palkkojen ja parempien työolojen puolesta. Taistelussa ketä vastaan? Tietenkin pomoasi, työnantajaasi, kapitalistia vastaan. Mutta jos sinun täytyy taistella työnantajaasi vastaan, niin ei kyllä näytä siltä, että sinulla ja hänellä olisi samat intressit, eihän? Mistä sitten tulee tämä vaalittu ”intressien yhteneväisyys”? Tai ehkä sinä taistelet pomoasi vastaan saadaksesi parempaa palkkaa, koska hän on niin typerä, ettei hän ymmärrä omaa etuaan? Ehkei hän ymmärrä, että hänelle olisi hyväksi maksaa sinulle enemmän?

Huomannet, millaiseen hölynpölyyn ”intressien yhteneväisyyden” idea johtaa. Ja silti keski-verta ammattiliitto on perustettu tämän ”intressien yhteneväisyyden” pohjalle. On tietysti ole-

massa muutamia poikkeuksia, kuten Industrial Workers of the World (IWW), vallankumoukselliset syndikalistiset ammattiliitot ja muut luokkatietoiset työväen järjestöt. Ne tietävät miten asiat ovat. Mutta tavalliset liitot, kuten ne jotka kuuluvat Amerikan työväenliittoon tai Englannin, Ranskan, Saksan ja muiden maiden konservatiiviset ammattiliitot, julistavat kaikki intressien yhteneväisyyttä työväen ja pääoman välillä. Silti kuten olemme nähneet, jo niiden olemassaolo, niiden lakot ja taistelut kaikki todistavat tuon ”yhteneväisyyden” olevan harhaa ja valhetta. Kuinka sitten on niin, että nämä liitot teeskentelevät uskovansa intressien yhteneväisyyteen samaan aikaan kun niiden olemassaolo ja toiminta todistaa sitä vastaan?

Näin on siksi, ettei keskivertotyöläinen pysähdy miettimään asiaa itse. Hän luottaa siihen, että liiton johtajat ja sanomalehdet tekevät sen hänen puolestaan, ja ne taas pitävät huolen siitä, ettei hän ajattele lainkaan. Sillä jos työläiset alkaisivat ajatella omilla aivoillaan, he näkisivät piankin koko sen huijaukseen, petokseen ja ryöstöön perustuvan järjestelmän läpi, jota kutsutaan valtioksi ja kapitalismiksi, eivätkä enää tukisi sitä. He tekisivät sen, minkä ihmiset ovat eri aikoina tehneet aiemminkin. Heti kun he ymmärsivät olevansa orjia, he tuhosivat orjuuden. Myöhemmin kun he huomasivat olevansa maaorjia, he poistivat maaorjuuden. Ja kunhan he huomaavat olevansa palkkaorjia, he lakkauttavat myös palkkaorjuuden.

Huomaat siis, että on pääoman intressissä estää työläisiä tajuamasta sitä, että he ovat palkkaorjia. Huijaaminen puheella ”yhtäläisistä intresseistä” on yksi keino tämän tekemiseksi.

Ei kuitenkaan ole vain kapitalistien intresseissä petkuttua työläisiä. Kaikille palkkaorjuudesta hyötyville on edullista säilyttää tämä järjestelmä, ja kaikki he luonnollisesti pyrkivät estämään työläisiä ymmärtämästä tilannetta.

Olemme jo aiemmin nähneet keiden etuihin kuuluu säilyttää asiat niin kuin ne ovat: hallitsijoiden ja hallinnon, kirkkojen, keskiluokkien ja kaikkien niiden, jotka elävät työväenluokan raadannasta. Jopa työväestön omilla johtajilla on kiinnostusta palkkaorjuuden säilyttämiseen. Heistä monetkin ovat aivan liian tietämättömiä nähdäkseen huijauksen läpi, ja niinpä he todella uskovat, että kapitalismi on ihan hyvä järjestelmä emmekä voi tulla toimeen ilman sitä. On muitakin, älykkäämpiä, jotka tietävät totuuden varsin hyvin, mutta korkeapalkkaisina ja vaikutusvaltaisina ammattiliiton virkamiehinä he hyötyvät kapitalistisen järjestelmän säilymisestä. He tietävät, että jos työläiset näkisivät koko jutun läpi, he vaatisivat johtajansa vastuuseen heidän harhaanjohtamisestaan ja petkuttamisestaan. Työläiset nousisivat kapinaan orjuuttaan ja harhaanjohtajiaan vastaan – saattaisi syttyä vallankumous, kuten on tapahtunut usein historiassa. Eiväthän työväestön johtajat välitä vallankumouksesta; heistä on parempi antaa asioiden olla niin kuin ne ovat, koska asiat ovat *heillä* varsin hyvin.

Työväen harhaanjohtajat eivät totta tosiaan kannata vallankumousta; he ovat jopa lakkoja vastaan ja yrittävät estää ne jos vain voivat.

Sitten kun lakko alkaa, he katsovat päältä, ettei siinä ”mennä liian pitkälle”, ja he tekevät parhaansa sovitellakseen erimielisyyksiä työnantajan kanssa ”neuvottelulla”, josta työläiset yleensä saavat huonoimman mahdollisen ratkaisun. He pitävät kokouksia työnantajien kanssa ja anovat heiltä pieniä myönnytyksiä; ja aivan liian usein he tinkivät lakkolaisten vaatimuksista ammattiliiton tappioksi – mutta kaikissa tapauksissa he kehottavat työläisiä ”säilyttämään lain ja järjestyksen”, pysymään vaiti ja olemaan kärsivällisiä. He istuvat samassa pöydässä riistäjien kanssa, juovat viiniä ja syövät heidän laskuunsa, ja vetoavat sitten hallitukseen, jotta se ”tulisi väliin” ja rauhoittaisi ”levottomuudet”, mutta he varovat visusti koskaan mainitsemasta työväestön levottomuuksien varsinaista lähdettä tai hipaisseeksi palkkaorjuutta sinänsä.

Oletko koskaan nähnyt yhdenkään työväen johtajan, esimerkiksi Amerikan työväenliitosta, nousevan julistamaan, että koko palkkatyöjärjestelmä on silkkaa ryöstöä ja huijausta, ja vaati-
maan työläisille työnsä täyttä tulosta? Oletko koskaan kuullut yhdenkään ”tavallisen” työväen
johtajan yhdessäkään maassa tehneen niin? Minä en ainakaan ole eikä ole kyllä kukaan muu-
kaan. Päin vastoin, kun joku kunnollinen ihminen uskaltaa niin tehdä, niin juuri työväen johtajat
ovat ensimmäisinä julistamassa hänet rauhanhäiritsijäksi, ”työläisten viholliseksi”, sosialistiksi
tai anarkistiksi. He ovat niitä, jotka ensimmäisinä huutavat ”ristiinnaulitkaa!” ja ajattelemattomat
työläiset huutavat valitettavasti siinä kuorossa mukana.

Sellaiset ihmiset ristiinnaulitaan, koska pääoma ja valtio tuntevat olonsa turvallisiksi tehdes-
sään niin, kunhan kansa on teon puolella.

Ymmärrätkö nyt, mitä ajan takaa, ystäväni? Näyttääkö sinusta siltä, että työväen johtajasi ha-
luavat saattaa sinut asioiden *ääreen*, että he haluaisivat saada sinut ymmärtämään olevasi palk-
kaorja? Eivätkö he todellisuudessa palvele herrojen etuja?

Ammattiliittojen johtajat ja poliitikot, älykkäämmät heistä, tietävät kyllä millainen valta työ-
väenluokalla olisi maailman kaikkien rikkauksien ainoana tuottajana. Mutta he eivät halua *sinun*
tietävän sitä. He eivät halua sinun tietävän, että asianmukaisesti järjestäytyneet ja valistuneet
työläiset voisivat tehdä lopun orjuudestaan ja alamaisuudestaan. Sen sijaan he kertovat sinulle,
että ammattiliitto on olemassa siksi, että sen avulla voidaan saada parempia palkkoja, vaikka
he varsin hyvin tietävät, etteivät sinun olosi juuri parane kapitalismin alla; ja että sinun täytyy
aina pysyä palkkaorjana riippumatta siitä millaista palkkaa pomosi sinulle maksaa. He tietävät
varsin hyvin, että silloinkin kun lakkoilulla onnistut saamaan palkankorotuksen, häviät sen taas
kohonneina elinkustannuksina, puhumattakaan lakkoaikana menettämästäsi palkasta.

Tilastot osoittavat, että suurin osa merkittävistä lakoista hävitään. Mutta oletetaanpa, että olet
onnistunut lakossasi ja että lakko kesti vain muutaman viikon. Tuona aikana menetit kuitenkin
enemmän palkkoina kuin voit tienata takaisin kuukausissa uudella korotetulla palkallasi.

Otetaan yksinkertainen esimerkki. Ajatellaan, että tienasit 40 dollaria viikossa ennen lakkoa.
Oletetaan paras lopputulos: sanotaan, että lakko kesti vain kolme viikkoa ja että sait viiden dolla-
rin korotuksen. Kolmen viikon lakon aikana menetit 120 dollaria palkkaa. Nyt saat viisi dollaria
viikossa enemmän, ja sinulta kestää 24 viikkoa saada tuo menetetty 120 dollaria takaisin. Eli
kuuden kuukauden korkeammalla palkalla työskentelyn jälkeen olet omillasi. Mutta miten pal-
jon elinkustannukset ovat nousseet tuona aikana? Sinähän et ole ainoastaan tuottaja, olet myös
kuluttaja. Ja kun menet ostamaan tavaroita, huomaat niiden olevan kalliimpia kuin ennen. Kor-
keammat palkat tarkoittavat kohonneita elinkustannuksia. Koska sen, minkä työnantaja häviää
maksamalla sinulle korkeampaa palkkaa, hän saa takaisin nostamalla tuotteidensa hintaa.

Voit siis huomata, miten koko korkeampien palkkojen idea on todellisuudessa harhaanjohtava.
Se saa työläisen ajattelemaan, että hänelle on oikeasti hyötyä saada korkeampaa palkkaa, mut-
ta todellisuudessa on niin – jos ajatellaan koko työväenluokkaa – että sen minkä työläinen saa
korkeampina palkkoina hän menettää kuluttajana, ja pidemmän päälle tilanne pysyy samana.
Vuoden ”palkankorotusten” jälkeen työläisellä ei ole sen enempää kuin vuoden ”matalapalkkai-
suuden” jälkeen. Joskus tilanne on jopa huonompi, koska elinkustannukset ovat voineet nousta
nopeammin kuin palkat.

Tämä on yleinen sääntö. On toki muitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat palkkaan elinkustannus-
ten tavoin, kuten materiaali- tai työvoimapula. Meidän ei kuitenkaan tarvitse mennä erikoista-
pauksiin, sen enempää teollisuus- tai finanssikriisien aikoihin kuin poikkeuksellisen hyviinkään
aikoihin. Meitä kiinnostaa tavallinen tilanne, työläisen *normaalit* olosuhteet. Ja normaaleissa olo-

suhteissa työläinen pysyy aina työläisenä, palkkaorjana, joka tienaa juuri tarpeeksi säilyäkseen hengissä ja jatkaakseen työntekoaan. Poikkeuksiakin tapahtuu aina silloin tällöin, kuten jos työläinen perii tai saa muuten haltuunsa sen verran rahaa, että hän voi aloittaa oman liiketoimensa tai keksiä jotain, joka voi tuoda hänelle varallisuutta. Tuollaiset tapaukset ovat kuitenkin poikkeuksia eivätkä ne muuta *sinun* tilannettasi; siis keskivertoraatajan, miljoonien maailman työläisten tilannetta.

Kun ajattelemme noita miljoonia ja kun ajattelemme sinua yhtenä heistä, pysyt palkkaorjana työstäsi ja palkastasi riippumatta, eikä sinulla ole mahdollisuutta olla mitään muuta kapitalistisessa järjestelmässä.

Nyt voit oikeutetusti kysyä: ”Mitä hyötyä ammattiliitoista on? Mitä liiton johtajat tekevät asian hyväksi?”

Totuus on, etteivät liittosi johtajat tee asialle mitään. Päin vastoin he tekevät kaikkensa, että sinä pysytkin palkkaorjana. He tekevät sen saamalla sinut uskomaan kapitalismin hyvytyteen ja tukemaan olemassa olevaa järjestelmää hallituksineen ja ”lakineen ja järjestyksineen”. He huijaa-vat sinua sanomalla, ettei toisin voi olla, aivan kuten pomot, koulut, kirkot ja valtiotkin tekevät. Tosiasiassa liittosi johtaja tekee samaa työtä kapitalismin hyväksi kuin poliittinen johtajasi tekee hallituksen ja valtion hyväksi: kumpikin tukee ja saa sinutkin tukemaan nykyistä epäoikeudenmukaista riiston järjestelmää.

”Entä ammattiliitto?” kysyt, ”miksei se muuta asioita?”

Ammattiliittohan *voisi* muuttaa asioita. Mutta mikä on ammattiliitto? Liitto olet vain sinä, to-verisi ja muut toverinne – jäseniä ja toimihenkilöitä. Ymmärtänet nyt, etteivät toimihenkilöt, johtajat, ole kiinnostuneita asioiden muuttamisesta. Se on siis jäsenten tehtävä, eikö vain?

Näin on. Mutta jos jäsenistö – työläiset yleisesti – ei näe, mistä kaikessa on kysymys, ei liitto voi tehdä mitään. Tämä tarkoittaa siis sitä, että jäsenistö on saatava ymmärtämään todellinen tilanne.

Tämän pitäisi olla ammattiliittojen todellinen tarkoitus. Liittojen pitäisi valistaa jäsenistöään tilanteesta, näyttää heille miksi ja miten heitä ryöstetään ja riistetään sekä löytää tapoja ja keinoja päästä siitä eroon.

Se täyttäisi ammattiliittojen todellisen tarkoituksen työläisten etujen suojelijana. Kapitalistisen järjestelmän ja sen hallinnon ja lakien lakkauttaminen on ainoa todellinen keino puolustaa työläisten intressejä. Ja kun liitto valmistautuu sitä varten, sen pitäisi samalla pitää huoli myös työväenluokan välittömistä tarpeista, parantaa nykyisiä olosuhteita niin pitkälti kuin se kapitalismissa on mahdollista.

Tavallinen, vanhoillinen liitto kannattaa kuitenkin kapitalismia ja kaikkea siihen liittyvää. Se ottaa annettuna sen, että sinä olet työläinen ja pysytkin työläisenä ja että asioiden täytyy pysyä sellaisina kuin ne ovat. Se väittää, ettei liitto voi tehdä muuta kuin auttaa sinua saamaan vähän parempaa palkkaa, lyhentää vähän työpäivää ja parantaa vähän työolosuhteita. Se pitää työnantajaa bisneskumppaninaan, jonka kanssa se voi tehdä sopimuksia. Koskaan se ei kyseenalaista sitä, miksi toinen osapuoli – pomo – rikastuu tuosta sopimuksesta, kun toinen osapuoli, työläinen, pysyy aina köyhänä, työnsä raskauttamana ja palkkaorjana kuollen. Jotenkin tämä ei vaikuta tasavertaiselta kumppanuudelta. Pikemminkin se vaikuttaa joltain silmänkääntötempulta, eikö totta?

Sitähän se onkin. Siinä toinen puoli ottaa ensin kaikki kastanjat tulesta ja sitten toinen osapuoli ottaa ne itselleen. Sangen epätasaveroista kumppanuutta, ja kaiken työläisten lakkoilun tarkoitus on vain kerjätä tai pakottaa kapitalistikumppani antamaan edes muutama kastanja isos-

ta kasastaan. Tämä on silkkaa huijausta, silloinkin kun työläinen onnistuu saamaan muutaman kastanjan lisää.

Ja silti he puhuvat sinulle arvokkuudestasi, ”työn arvokkuudesta”. Voitko ajatella suurempaa loukkausta? Sinä olet herrojen orja koko elämäsi, palvelet heitä, tuotat heille hyvinvointia ja yllellisyyttä, annat heidän määrätä sen sinun tehtäväksesi; ja sydämessään he nauravat sinulle ja halveksivat typeriyyttäsi – ja sitten he puhuvat sinun ”arvokkuudestasi”!

Jokainen työväen johtaja ja poliitikko, jokainen riistäjä ja ryöstäjä ylistää ”työn arvokkuutta” saarnastuoleista ja puhujakorokkeilta, kouluissa ja luentosaleissa, istuen samalla mukavasti selkäsi päällä. Etkö näe, kuinka sinua vedetään nenästä?

Mitä ammattiliitto tekee asialle? Mitä liittosi johtajat tekevät liiakan palkkapussinsa eteen, jota sinäkin maksat? Heillä on kiire ”organisoida” sinua, heillä on kiire kertoa sinulle kuinka hieno kaveri oletkaan; kuinka suuri ja mahtava sinun liittosi onkaan ja kuinka paljon sen toimihenkilöt tekevätksää sinun hyväksesi. Mutta mitä he tekevät? Heidän aikansa menee kaikenlaisiin pikkuasioihin, nurkkakuntaiseen nahinointiin, hallinnollisiin asioihin, toimihenkilövaaleihin, konferensseihin ja kokouksiin. Sinä tietysti maksat tämän kaiken, ja siitä syystä toimihenkilösi suosivat liiton suurta varallisuutta, mutta mitä *sinä* siitä saat? Sinä jatkat työtäsi tehtaassa tai kaivoksessa jäsenmaksujasi liitolle maksaen. Liittosi johto ei välitä tuon taivaallista ankarasta raadannastasi tai elinoloistasi, ja sinun täytyy tehdä suuri numero asiastasi liittosi kokouksessa, jotta saisit huomion kääntymään *sinun* tarpeisiisi ja valituksen aiheisiisi.

Kun aletaan puhua lakosta, huomannet, kuten olen aikaisemmin maininnut, että johtajat ovat yleisesti sitä vastaan, koska he haluavat pomojen ja hallitsijoiden lailla ”rauhaa ja sopua” taistelun epämuikavuuksien sijaan. Liittojohtajat yrittävät saada sinut luopumaan lakkoilusta aina kun vain voivat, ja joskus he suorastaan estävät ja kieltävät sen. He julistavat osastosi laittomaksi, jos menette laksoon ilman liiton suostumusta. Sen sijaan jos paine on liian suuri heidän vastustettavakseen, he armollisesti ”hyväksyvät” lakon. Ajattele – sinä teet työtä ja tuet pienistä tuloistasi liittosi toimihenkilöitä, joiden pitäisi olla sinun palveluksessasi, mutta joiden lupaa sinä saat kerjätä parantaaksesi olojasi! Tämä johtuu siitä, että sinä olet tehnyt heistä järjestösi pomoja aivan kuten olet tehnyt hallituksesta herrasi sen sijaan, että se olisi sinun palvelijasi; tai aivan kuten sallit poliisin, joka saa palkkansa sinun veroistasi, käskyttää sinua sen sijaan, että sinä antaisit käskyjä hänelle.

Oletko koskaan ihmetellyt, että miten sattuukin niin olemaan, että kun olet lakossa (ja tämä pätee kaikkiin muihinkin aikoihin), laki ja koko hallintokoneisto on aina pomojen ja herrojen puolella? Vaikka lakkoilijoita olisi tuhansia ja pomoja vain yksi, ja kaikkien oletetaan olevan tasavertaisia kansalaisia – niin kumma kyllä hallitus on aina pomon palveluksessa. Hän saa oikeuslaitoksen tuomitsemaan sen, että sinä ”häiritset” hänen liiketoimintaansa. Hän saa poliisin pamputtamaan sinua lakkomielenosoituksessa ja hän voi saada sinut pidätetyksi tai tuomituksi vankilaan. Oletko koskaan kuullut pormestarin, poliisipäällikön tai kuvernöörin käskeneen poliisia tai armeijaa puolustamaan *sinun* etujasi lakossa? Eriskummallista, eikö? Pomosi sen sijaan voi saada poliisin suojelemana paljonkin rikkureita käyttöönsä hajottaakseen lakkosi, koska sinä olet työskennellyt niin pitkää päivää, että työttömien armeija on aina käsillä valmiina ottamaan paikkasi. Yleisesti ottaen häviät lakkosi, koska liittosi johto ei salli sinun järjestäytyä oikealla tavalla.

Olen nähnyt esimerkiksi New Yorkin pilvenpiirtäjien muurareiden heittävän rukkasensa santaan samalla kun rakennuksen kirvesmiehet ja metallimiehet ovat jatkaneet töitään. Heidän liittonsa mukaan lakko ei koskenut heitä, koska he kuuluivat eri ammattikuntiin; tai he eivät voineet

liittyä lakkoilijoihin, koska se olisi rikkonut sopimuksen, joka heidän järjestöllään oli työnantajien kanssa. Niinpä he jatkoivat työtään rakennuksella, jossa heidän veljesliittolaisensa olivat lakossa. Näin ollen he tosiasiaissa toimivat lakkorikkureina auttaen murtamaan muurareiden lakon. Ja näin siksi, että he kuuluivat eri ammattikuntiin, eri aloille! Ikään kuin pääoman vastaisessa taistelussa olisi kyse ammattikunnista eikä koko työväenluokan yhteisestä asiasta!

Toinen esimerkki: Pennsylvanian hiilikaivostyöläiset ovat lakossa, ja Virginian hiilikaivostyöläiset keräävät keskuudestaan rahaa avustaakseen lakossa olevia. Virginian mainarit pysyvät työssä, koska ”sopimus sitoo” heitä. He jatkavat hiilen kaivamista, joten hiilipohatat voivat tyydyttää markkinoiden tarpeet eivätkä menetä mitään Pennsylvanian lakkolaisten takia. Joskus pohatat jopa hyötyvät lakosta, koska lakkoa voi käyttää tekosyynä hintojen nostamiseen. Onko sitten ihme, kun Pennsylvanian kaivostyöläiset häviävät lakon työläistovereidensa toimiessa rikkureina? Jos työläiset ymmärtäisivät todelliset intressinsä, jos he eivät järjestäytyisi ammatin tai ammattikunnan mukaan vaan teollisuuden alan mukaan, niin että koko teollisuudenala – ja tarpeen vaatiessa koko työväenluokka – olisi lakossa yhtenäisenä, voisiko yksikään lakko epäonnistua?

Palaamme vielä tähän aiheeseen. Juuri nyt haluan painottaa sinulle, ettei sinun liittosi sellaisena kuin se nykyään on eivätkä sen johtajat kykene taistelemaan tehokkaasti kapitalismia vastaan. Ne eivät pysty edes johtamaan lakkoja menestyksekkäästi. Ne eivät pysty edes parantamaan materiaalisia elinolojasi.

Ne vain pitävät työläiset jaoteltuina erilaisiin ja useinkin vastakkaisiin organisaatioihin. Ne opettavat työläiset uskomaan, että kapitalismi on oikein. Ne halvaannuttavat työläisten aloitekyvyn sekä kyvyn ajatella ja toimia luokkatietoisesti. Siksi työväen johtajat ja vanhoilliset liitot ovat vallassa olevien instituutioiden vankin tukipylväs. Ne ovat kapitalismin ja valtion selkäranka, ”lain ja järjestyksen” paras mahdollinen pönkittäjä sekä syy siihen, miksi sinä vieläkin elät palkkaorjuudessa.

”Mutta itsehan me valitsemme liiton johdon ja toimihenkilöt”, esität vastalauseen, ”ja jos nykyiset eivät kelpaa, niin voimme äänestää toiset.”

Tokihan voit äänestää uudet johtajat, mutta onko sillä mitään väliä kuka johtajasi on, onko johtajasi tämä henkilö tässä vai tuo seuraava tuossa, onko hän nimeltänsä Gompers vai Green, Ranskassa asuva Jouhaux vai Englannissa asuva Thomas. Mitä väliä sillä on, kuka liittoasi johtaa, niin kauan kuin se pitäytyy samoissa hölmöissä ideoissa ja samoissa väärissä keinoissa, niin kauan kuin se uskoo kapitalismiin ja tukee ”intressien sopusointua”, jakaa työläiset ammattijärjestöihin ja näin vähentää heidän voimaansa, sitoo työläiset sopimuksilla työnantajiansa ja näin tekee heistä tovereidensa lakkojen rikkureita? Mitä väliä sillä on niin kauan kuin se monin tavoin pitää sinut systeemin kahleissa?

”Siispä ammattiliitto on huono asia?” tiedustelet.

Liitossa on voimaa, mutta liiton täytyy olla todellinen, aito työväen järjestö, koska työläisillä kaikkialla on *samat* intressit riippumatta siitä mitä työtä he tekevät tai mihin ammattikuntaan he kuuluvat. Sellainen liitto perustuu työväen yhteisille intresseille ja solidaarisuudelle maailmanlaajuisesti. Sellainen liitto on tietoinen omasta mahtavasta vallastaan varallisuuden luojana.

”Vallasta!” sinä väität vastaan. ”Olet sanonut, että olemme orjia! Mitä valtaa orjilla voi olla?”

Tarkastelemme tätä seuraavaksi.

12. Kenelle valta kuuluu?

Ihmiset puhuvat maansa suuruudesta, hallituksensa vahvuudesta ja kapitalistisen luokan valasta. Katsotaanpa mistä tuo valta oikeasti koostuu, missä se on ja kenellä se todella on?

Mikä on maasi hallinto? Se on kuningas ministereineen tai presidentti hallituksineen, eduskuntineen tai kongresseineen sekä erinäisine valtiollisine ja kunnallisine virkamiehineen. Joka tapauksessa kyse on pienestä ihmisjoukosta verrattuna koko väestöön.

Milloin sitten tuo hallinnoksi kutsuttu ihmisjoukko on vahva ja mistä sen vahvuus koostuu?

Se on vahva silloin, kun kansa on sen takana. Silloin kansa tukee hallintoa rahallisesti, armeijalla ja laivastolla, totellessaan sitä ja mahdollistaessaan sen toiminnan. Toisin sanoen hallinnon vahvuus on täysin riippuvaista sen saamasta tuesta.

Voiko mikään hallinto pysyä pystyssä, jos kansa on aktiivisesti sitä vastaan? Voisiko vahvinkaan hallinto ryhtyä mihinkään toimeen vailla väestön tukea, ilman massojen ja maan työläisten apua?

Voiko mikään hallinto pysyä pystyssä, jos kansa pelkästään vastustaa sitä? Hallinto voi tehdä vain sellaista, minkä ihmiset hyväksyvät tai vähintäänkin sallivat.

Otetaan esimerkiksi maailmansota. Amerikkalaiset finanssimiehet halusivat Yhdysvallat mukaan sotaan, koska he tiesivät saavansa sillä tavoin valtavia voittoja, kuten sitten saivatkin. Työväenluokalla ei kuitenkaan ollut sodasta mitään saatavaa, koska mitäpä työläiset hyötyvät toisten maiden työläisten teurastamisesta? Yhdysvaltain massat eivät kannattaneet sekaantumista Euroopan melskeisiin. Kuten aiemmin olen jo maininnut, he äänestivät Woodrow Wilsonin presidentiksi, koska hän lupasi ”pitää meidät sodan ulkopuolella”. Jos amerikkalaiset olisivat pitäneet tiukasti kiinni asenteestaan, olisiko hallitus voinut viedä meidät mukaan verilöylyyn?

Kuinka asia sitten hoidettiin? Kuinka hallitus pystyi houkuttelemaan Yhdysvaltain kansan sotaan, jota vastaan se oli äänestänyt valitsemalla Wilsonin presidentiksi? Tämän olen jo selittänyt aikaisemmassa luvussa. Sodasta hyötyjät aloittivat massiivisen propagandakampanjan sodan puolesta. Propagandaa levitettiin lehdistä, kouluissa ja saarnastuoleissa; sitä levitettiin sotilasparaateilla, isänmaallisilla juhlapuheilla ja huutamalla ”demokratiaa” ja ”sotaa joka lopettaa sodan”. Miten iljettävä tapa huijata kansa uskomaan, että sotaa käytäisiin jonkin ”ihanteen” puolesta eikä kapitalistien voittojen puolesta, kuten kaikkia nykyaikaisia sotia käydään. Miljoonia dollareita käytettiin tuohon propagandaan, kansan rahoja tietenkin, koska loppujen lopuksi kansahan se kaiken maksaa. Luotiin keinotekoista kiihkomieltä, jossa työläisille luvattiin mitä ihmeellisimpiä asioita mitä he sodasta saisivatkaan. Kyse oli mitä suurimmasta huijauksesta ja humpuukista, mutta Yhdysvaltain kansa uskoi ja lähti sotaan, ei tosin vapaaehtoisesti vaan yleisten kutsuntojen seurauksena.

Entä työläisten omat puhemiehet ja johtohenkilöt? Kuten tavallista he osoittautuivat mitä parhaimmiksi ”patriooteiksi” ja suorastaan vaativat jäseniään lähtemään sotaan ja tappattamaan itsensä Mammonan suureksi kunniaksi. Mitäpä teki nyt jo edesmennyt Samuel Gompers, joka tuohon aikaan oli Amerikan työväenliiton puheenjohtaja? Hänestä tuli presidentti Wilsonin oikea käsi, tämän johtava värvääjäluutnantti. Hänestä toimihenkilöineen tuli pääoman kersantteja, jotka kokosivat työväkeä teuraaksi vietäväksi. Muiden maiden työväenjohtajat toimivat samoin.

Jokainen tietää, ettei ”sodan lopettava sota” oikeasti lopettanut mitään. Se on päinvastoin aiheuttanut enemmän poliittisia ristiriitoja kuin mitä koskaan aiemmin Euroopassa on ollut ja se on valmistanut tietä uudelle edellistäkin kauheammalle sodalle. Tämä ei kuitenkaan ole varsinaisen kysymyksemme tässä. Otin aiheen esille vain osoittaakseni, että ilman Gompersia ja muita

työväenjohtajia, ilman raatavien massojen tukea ja hyväksyntää, Yhdysvaltain hallituksen olisi ollut täysin mahdotonta toteuttaa finanssi-, teollisuus- ja kauppaherrojen toiveet.

Entäpä sitten tapaus Sacco ja Vanzetti. Olisiko Massachusettsin osavaltio voinut teloittaa heidät, jos Yhdysvaltain järjestäytyneet työläiset olisivat olleet sitä vastaan ja toimineet sen estääkseen? Oletetaan, että Massachusettsin työväenluokka olisi kieltäytynyt tukemasta osavaltion hallitusta sen murhanhimoisissa suunnitelmissa: oletetaan, että työläiset olisivat boikotoineet kuvernööriä ja hänen virkamiehiään, lakanneet varustamasta heitä ruoalla, katkaisseet heidän puhelinlinjansa ja kaikki viestinnän keinot, lopettaneet sähkönjakelun Bostonin ja Charlestonin vankiloihin. Hallinto olisi ollut täysin voimaton toimimaan.

Jos tarkastelet tätä asiaa avoimin ja ennakkoluulottomin silmin, huomaat, ettei kansa ole riipuvainen hallituksesta, kuten yleisesti uskotaan, vaan asia on täysin päin vastoin.

Mitä tapahtuu, kun kansa vetää tukensa hallitukselta, kun se kieltäytyy tottelemasta ja maksamasta veroja? Hallitus ei pysty ylläpitämään virkakoneistoaan, se ei voi maksaa poliisivoimille palkkaa, se ei voi ruokkia armeijaansa. Se on varaton, vailla keinoja panna käskyjään täytäntöön. Se on toimintakyvytön. Hallinnoksi itseään kutsuva pieni ihmisjoukko muuttuu avuttomaksi – he menettävät kaiken valtansa ja auktoriteettinsa. Jos he pystyvät keräämään tarpeeksi apujoukkoja, he voivat yrittää taistella kansaa vastaan. Jos he eivät siihen kykene tai jos he häviävät taistelun, heidän on vain luovutettava. Heidän ”hallinnointinsa” on tullut tiensä päähän.

Tämä tarkoittaa sitä, että voimakkaimmankin hallintovallan valta lepää täysin kansan, sen tuen ja tottelevaisuuden varassa. Tästä seuraa, ettei hallinnolla *itsellään* ole minkäänlaista valtaa. Sillä hetkellä, kun kansa kieltäytyy kumartamasta sen auktoriteettia, hallinto lakkaa olemasta.

Mitä valtaa kapitalismilla sitten on? Onko kapitalistien valta heissä itsessään, vai mistä se tulee?

On itsestään selvää, että heidän valtansa on heidän pääomassaan, omaisuudessa. He omistavat teollisuuslaitokset, kaupat, tehtaat ja maat. Tämä omaisuus ei tuota heille mitään, vaan sen tekee ainoastaan kansan halukkuus tehdä heille työtä ja osoittaa heille kunnioitustaan. Entä jos työläiset sanoisivatkin kapitalistille: ”Me olemme kyllästyneet tekemään sinulle voittoa. Emme ole enää sinun orjiasi. Et sinä ole luonut maata, et sinä ole rakentanut tehtaita, kaivoksia tai kauppoja. *Me* ne rakensimme ja tästä lähtien me käytämme niitä työhömme, ja se mitä tuotamme ei ole sinun vaan kuuluu kansalle. Sinä et saa mitään eikä meidän tarvitse antaa sinulle edes ruokaa rahaasi vastaan. Sinusta tulee yksi meistä ja saat työskennellä leipäsi eteen kuten me muutkin.”

Mitä tapahtuisi? Kapitalistit kutsuisivat tietysti valtion avukseen. He vaatisivat intressiensä ja omaisuutensa suojelemista. Jos kansa taas kieltäytyisi tunnustamasta valtion auktoriteettia, se olisi itsessään voimaton.

Saatat sanoa, että tuohan on vallankumous. Ehkä se onkin. Kutsuit sitä millä nimellä tahansa, se johtaisi tähän: valtio ja kapitalistit – poliittiset ja taloudelliset hallitsijat – huomaisivat kaiken kerskaillun voimansa ja valtansa kadonneen, kun kansa kieltäytyisi tunnustamasta heitä herroiksi ja kieltäytyisi alistumasta heidän herruuteensa.

Voiko tällaista tapahtua, ihmettelet. No, on se tapahtunut monta kertaa aiemminkin eikä kovinkaan kauan sitten Venäjällä, Saksassa ja Itävallassa. Saksassa mahtavan sotaherran, keisarin, piti paeta maasta, koska massat päättivät, etteivät he enää tarvitse häntä. Itävallassa monarkia kaadettiin, koska kansa kyllästyi sen tyranniaan ja korruptioon. Venäjällä mitä mahtavin tsaari luopui ilolla valtaistuimestaan säilyttääkseen päänsä, minkä menetti sitten kuitenkin. Hän ei omasta pääkaupungistaan löytänyt ainuttakaan rykmenttiä itseään suojelemaan, ja koko hänen suuri valtansa haihtui savuna ilmaan, kun kansa kieltäytyi kumartamasta sitä. Samoin olivat Ve-

näjän kapitalistit avuttomia, kun kansa ei enää työskennellytkään heille, vaan otti maat, tehtaot, kaivokset ja tuotantolaitokset itselleen. Millään Venäjän porvareiden rahalla ja ”vallalla” ei voinut ostaa edes leivänpuolikasta, kun massat kieltäytyivät sitä tarjoamasta elleivät nämä tehneet rehellistä työtä.

Mitä tämä kaikki todistaa?

Se todistaa sen, että niin sanottu poliittinen, teollinen ja finanssivalta, koko valtion ja kapitalismin auktoriteetti on *todellakin* kansan käsissä. Se todistaa sen, että *ainoastaan* kansalla, massoilla, on valta.

Tämä valta, kansan valta, on *todellista*: sitä ei voi ottaa pois, kuten pois voi ottaa hallitsijan, poliitikon tai kapitalistin vallan. Sitä ei voi ottaa pois, koska siinä ei ole kyse omaisuudesta vaan kyvykkyydestä. Se on kykyä luoda, tuottaa; se on valtaa, joka ruokkii ja vaatettaa maailman, antaa meille elämän, terveyttä ja hyvinvointia, iloa ja nautintoa.

Tämän vallan suuruuden ymmärrät, kun kysyt itseltäsi:

Olisiko elämä lainkaan mahdollista, jos työläiset eivät raataisi? Eikö kaupungeissa olisi nälänhätä, jos maanviljelijät eivät tuottaisi heille ruokaa?

Toimisivatko rautatiet, jos rautatietyöläiset lopettaisivat työnteon? Voisiko yksikään tehdas, kauppa tai mylly jatkaa toimintaansa, entäpä hiilikaivokset?

Voisiko kaupankäynti jatkua, jos kuljetustyöläiset menisivät lakkoon?

Olisiko teattereissa ja elokuvateattereissa, toimistossasi tai kotonasi valoa, jos sähkötekniikat eivät hoitaisi sähkönjakelua?

Runoilija on puhunut totuuden sanoja:

”Kaikki pyörät seisahtuvat,

kun vahvat kätesi niin tahtovat.”

Siinä on työväenluokan tuotannollinen, teollinen voima.

Se ei riipu politiikasta, ei kuninkaista, presidenteistä, parlamenteista tai kongresseista. Se ei riipu poliisista, ei armeijasta eikä merivoimista – sillä ne vain kuluttavat ja tuhoavat eivätkä luo mitään. Se ei myöskään riipu laeista ja säännöistä, lainsäätäjistä tai oikeussaleista, se ei riipu poliitikoista eikä rahavaltiaista. Se on täysin ja ainoastaan teollisen ja agraarisen proletariaatin aivoissa ja lihaksissa, tehdas- ja maatyöläisten kyvyssä tehdä työtä, luoda, tuottaa.

Se on työläisten *tuottava* voima – se on auraa ja työkalua käyttävän ihmisen, mielen ja lihaksen, massojen, koko *työväenluokan* voima.

Tästä siten seuraa, että työväenluokka kaikissa maissa on väestön tärkein osa. Se on itse asiassa ainoa elintärkeä osa. Lopuista on hyötyä sosiaalisessa elämässä, mutta tarvittaessa voisimme tulla toimeen ilman heitäkin, kun taas emme voisi elää päivääkään ilman työläistä. Hänellä on tuikeitärkeä *taloudellinen valta*.

Valtion ja pääoman valta on ulkoista, se on niiden itsensä *ulkopuolella*.

Työväen valta *ei* ole ulkopuolista. Se on siinä *itsessään*, sen kyvyssä työskennellä ja luoda. Se on ainoa *todellinen* valta.

Silti työväki pidetään alimmaisena yhteiskunnan arvoasteikolla.

Nurinkurinen tämä kapitalismin ja valtion maailma. Työläisillä, jotka luokkana ovat yhteiskunnan olennaisin osa, joilla ainoana on todellinen valta, ei ole valtaa nykyisissä olosuhteissa. He ovat köyhin luokka, vähiten vaikutusvaltainen ja vähiten kunnioitettu. Heitä katsotaan alen-tuen. He ovat kaikenlaisen sorron ja riiston kohteita, saaden vähiten arvontoa ja kunniaa. He

elävät kurjissa olosuhteissa, rumissa ja epäterveellisissä vuokrataloissa, kuolleisuus on korkeinta heidän joukossaan, vankilat ovat heitä täynnä, hirsipuut ja sähkötuolit ovat heitä varten.

Siinä on työläisten palkka hallinnon ja kapitalismin yhteiskunnassamme; tuon kaiken sinä saat ”lain ja järjestyksen” järjestelmältä.

Ansaitseeko tällainen laki ja järjestys elää? Pitäisikö tällaisen yhteiskuntajärjestelmän saada jatkoa? Eikö se pitäisi muuttaa joksikin muuksi, joksikin paremmaksi, ja eikö nimenomaan työläisen enemmän kuin kenenkään muun pitäisi olla kiinnostunut siitä, että näin myös tapahtuu? Eikö hänen oman järjestönsä, hänen etujaan ajavan *liiton*, tulisi auttaa häntä tässä tehtävässä?

Miten?

13. Sosialismi

Kun kysyt tämän kysymyksen, sosialisti sanoo sinulle:

”Anna äänesi sosialistille. Äänestä puoluettamme. Me lakkautamme kapitalismin ja perustamme sosialismin.”

Mitä sosialisti haluaa ja miten hän aikoo sen saada aikaan?

On monenlaisia sosialisteja. On sosiaalidemokraatteja, fabiaanisosialisteja, kansallissosialisteja, kristittyjä sosialisteja ja muitakin sosialisteja. Yleisesti ottaen he kaikki uskovat köyhyyden ja epäoikeudenmukaisten yhteiskunnallisten olosuhteiden poistamiseen. Mutta he ovat hyvin erimielisiä siitä, mitä ”oikeudenmukaiset” olosuhteet tarkoittavat ja vieläkin erimielisempiä sen suhteen, miten sellaiset saavutetaan.

Nykyisin ”socialismiksi” kutsutaan usein pelkkiä yrityksiäkin kapitalismin parantamiseksi, vaikka todellisuudessa niissä on kyse vain uudistuksista. Uudistuksia ei voida pitää sosialistisina, koska ei todellinen sosialismi tarkoita mitään kapitalismin uudistamista tai ”parantamista” vaan sen kokonaan lakkauttamista. Sosialismin mukaan työväen oloja ei voi olennaisesti parantaa kapitalismin vallitessa; päinvastoin työläisten kohtalona on väijäämättä kurjistua teollisen kehityksen edetessä, jolloin yritykset ”parantaa” tai ”uudistaa” kapitalismia ovat täysin sosialismin vastaisia ja vain viivyttävät sen toteutumista.

Olemme aiemmissa luvuissa nähneet, kuinka työläisten orjuutus, epätasa-arvo, epäoikeudenmukaisuus ja muut yhteiskunnalliset ongelmat ovat seurausta monopoleista ja riistosta, ja kuinka hallinnoksi kutsuttu poliittinen koneisto ylläpitää tätä järjestelmää. Tämän vuoksi olisi aivan hyödytöntä keskustella niistä sosialismin koulukunnista, jotka eivät ole kapitalismin ja palkkaorjuuden lakkauttamisen kannalla. Yhtä hyödytöntä olisi lähteä käsittelemään sellaisia näennäisen sosialistisia ehdotuksia, kuten ”oikeudenmukaisempi varallisuuden jako”, ”tulojen tasaaminen”, ”yksinkertainen verotus” tai muut vastaavat. Ne eivät ole sosialismia; ne ovat pelkkiä uudistuksia. Pelkkä salonkiosocialismi, kuten esimerkiksi fabianismi, ei myöskään tarjoa massoille mitään merkityksellistä.

Tutkikaamme siis sellaista sosialismin suuntausta, joka tarkastelee perusteellisesti kapitalismia ja palkkatyöjärjestelmää, joka käsittelee työläisiä ja osattomia ja joka tunnetaan sosiaalidemokraattisena liikkeenä.² Se pitää kaikkia muita sosialismin muotoja epäkäytännöllisinä ja utooppisina; se pitää itseään ainoana järkevänä ja tieteellisenä todellisen sosialismin teoriana,

²Sosiaalidemokraattinen liike on järjestäytynyt useiden nimien alle, kuten ”sosiaalidemokraattinen puolue”, ”sosiaalidemokraattinen työväenpuolue” tai ”socialistinen työväenpuolue”.

kuten Karl Marx on asian muotoillut teoksessaan *Pääoma*, joka on kaikkien sosiaalidemokratien raamattu ja opaskirja.

Mitä siis ehdottavat nämä Karl Marxin sosialistiset seuraajat, jotka myös marxilaisina sosialisteina tunnetaan, mutta joita nyt lyhyemmin kutsumme yksinkertaisesti sosialisteiksi?

He sanovat, etteivät työläiset voi koskaan vapautua ja turvata hyvinvointiaan, elleivät he lakkausta kapitalismia. Tuotantovälineet ja jakelu on otettava yksityisistä käsistä, he opettavat. Tämä tarkoittaa sitä, ettei maata, koneita, kutomoja, tehtaita, kaivoksia, rautateitä ja muita yleishyödyllisiä laitoksia saisi omistaa yksityisesti, koska sellainen omistusmuoto orjuuttaa niin työläiset kuin ihmiskunnan yleensäkin. Ihmiskunnan olemassaololle välttämättömien asioiden yksityisomistuksen on näin ollen lakettava. Tuotantovälineiden ja jakelun tulisi olla yhteisomistuksessa. Mahdollisuus niiden vapaaseen käyttöön hävittäisi monopolit, korot ja voitot, riiston ja palkkaorjuuden. Yhteiskunnallinen epätasa-arvo ja epäoikeudenmukaisuus häviäisivät, kaikki luokat lakkautettaisiin ja kaikki ihmiset olisivat vapaita ja tasa-arvoisia.

Nämä sosialismin näkemykset ovat täysin yhtäpitäviä myös monien anarkistien ajatusten kanssa.

Nykyiset omistajat – sosialistit jälleen meitä opettavat – eivät luovu omaisuuksistaan ilman taistelua. Tämän osoittaa koko historia ja kaikki menneisyyden kokemukset. Etuoikeutetut luokat ovat aina pitäneet kiinni eduistaan ja ne ovat aina vastustaneet kaikkia yrityksiä heikentää omaa valtaansa. Tänäkin päivänä ne taistelevat armotta jokaista työväen olojen parantamiseen tähtäävää pyrkimystä vastaan. Siksi on varmaa, että tulevaisuudessa, aivan kuten menneisyydessäkin, rahavaltiaat vastustavat, jos heiltä yritetään viedä pois heidän yksinoikeutensa, erityisoi- keutensa ja etuoikeutensa. Tämä vastustus aiheuttaa katkeran kamppailun: vallankumouksen.

Todellinen sosialismi on siten *radikaalia ja vallankumouksellista*. Se on radikaalia, koska se pureutuu yhteiskunnallisten ongelmien juuriin (*radix* tarkoittaa juurta latinan kielessä); se ei usko näennäisuudistuksiin ja hätäratkaisuihin, vaan haluaa muuttaa asiat juuriaan myöten. Se on vallankumouksellista, ei siksi että se haluaisi verenvuodatusta, vaan siksi, että se näkee selkeästi ennalta, että vallankumous on väistämätön; tiedetään, ettei kapitalismista päästä sosialismiin ilman väkivaltaista taistelua omistavan luokan ja omistamattomien massojen välillä.

”No jos he haluavat vallankumousta”, sinä kysyt, ”niin miksi sosialistit sitten haluavat minun äänestävän heitä edustajistoihin? Niissäkö se vallankumous tehdään?”

Kysymyksesi osui naulan kantaan. Jos kapitalismi lakkautetaan vallankumouksella, niin miksi sosialistit pyrkivät valtaan, miksi he haluavat päästä mukaan hallintoon?

Juuri tässä on marxilaisen sosialismin perustava ristiriitaisuus; ristiriita, joka on ollut kohtalokas kaikkien maiden sosialistiliikkeille ja joka on tehnyt niistä tehottomia ja voimattomia, jotta ne voisivat olla mitenkään hyödyksi työväenluokalle.

On erittäin tärkeää nähdä tuo ristiriita selkeästi ymmärtääkseen, miksi sosialismi on epäonnistunut, miksi sosialistit ovat ajautuneet umpikujiin eivätkä voi johtaa työläisiä vapautumiseen.

Mikä on tuo ristiriita? Se on tämä: Marx opetti, että ”vallankumous on sen uuden yhteiskunnan kätilö, jota kapitalismi kantaa sisässään”; eli kapitalismia ei voi muuttaa sosialismiksi muuten kuin vallankumouksella. *Kommunistisessa manifestissa* Marx toisaalta väitti, että proletariaatin täytyy ottaa haltuunsa poliittinen koneisto, hallinto, voittaakseen porvariston. Hän opetti, että työväenluokan on otettava käsiinsä valtion ohjekset sosialististen puolueiden avulla ja käytettävä tätä poliittista valtaa alkuna sosialismin saavuttamiseksi.

Tämä ristiriita on aiheuttanut sosialistien keskuudessa suurta hämmennystä ja se on hajottanut liikkeen moniin kuppikuntiin. Niiden enemmistö, siis tavalliset sosialistiset puolueet kannat-

tavat nyt poliittisen vallan haltuunottoa ja sosialistisen hallituksen perustamista, jonka tehtävänä sitten on lakkauttaa kapitalismi ja synnyttää sosialismi.

Mietipä itse, onko sellainen mahdollista. Ensinnäkin sosialistithan itse väittävät, ettei omistava luokka luovu varallisuudestaan ja etuoikeuksistaan ilman katkeraa taistelua, ja että tästä seuraa vallankumous.

Toiseksi onko se lainkaan käytännöllistä? Otetaan esimerkiksi Yhdysvallat. Yli viidenkymmenen vuoden ajan sosialistit ovat yrittäneet saada puolueensa jäseniä kongressiin sillä tuloksella, että puolen vuosisadan poliittisen työn jälkeen heillä on nyt yksi jäsen edustajainhuoneessa Washingtonissa. Montakohan vuosisataa tällä vauhdilla (ja vauhti on pikemminkin lasku- kuin kasvusuunnassa) kestää, että kongressiin saadaan sosialistinen enemmistö?

Oletetaan nyt kuitenkin, että sosialistit vielä jonakin päivänä saavat enemmistön hallituksessa. Voivatko he sitten muuttaa kapitalismin sosialismiksi? Se vaatisi Yhdysvaltain perustuslain korjaamista ja muuttamista, samoin kuin osavaltioiden lakien muuttamista, ja siihen tarvitaan aina kahden kolmasosan enemmistöpäätös. Pysähdypä miettimään: Yhdysvaltain raharikkaat, trustit, porvaristo ja kaikki ne voimat, jotka hyötyvät kapitalismista; istuisivatko ne vain toimeettomina sallien perustuslakiin tehtävän muutoksia, jotka veisivät heiltä heidän varallisuutensa ja etuoikeutensa? Onko tämä uskottavaa? Muistatko mitä Jay Gould sanoi, kun häntä syytettiin siitä, että hän oli saanut omaisuutensa laittomasti ja perustuslain vastaisesti? ”Hitot perustuslaista”, hän vastasi. Näin ajattelee jokainen raharikas, vaikkei olisikaan yhtä suorapuheinen kuin Gould. Oli meillä sitten perustuslaki tai ei, kapitalistit tulevat taistelemaan viimeiseen veripisaraan asti omaisuuksiensa ja etuoikeuksiensa puolesta. Ja juuri tätä tarkoitetaan vallankumouksella. Voit itse arvioida, voidaanko kapitalismi lakkauttaa äänestämällä sosialistit valtaan tai voidaanko sosialismi ylipäänsä saada äänestämällä vaaleissa. Ei ole vaikea arvata, kuka voittaa taistelun äänestyslippujen ja luotien välillä.

Aiemmin sosialistit tajusivat tämän varsin hyvin. Sitten he väittivät, että he aikoivat käyttää politiikkaa vain propagandan välineenä. Noina aikoina sosialistinen agitaatio oli kiellettyä, erityisesti Saksassa. ”Jos te äänestätte meidät Reichstagiin” (Saksan parlamentti), sosialistit tuolloin sanoivat työläisille, ”niin me voimme sieltä käsin julistaa sosialismia ja kasvattaa ihmisiä.” Asias- sa oli tietty järki, koska sosialistisen agitaation kieltävät lait eivät ulottuneet Reichstagiin. Niinpä sosialistit alkoivat suosia poliittista toimintaa ja osallistuivat vaaleihin, jotta saisivat mahdollisuuden ajaa sosialismin asiaa.

Tämä voi näyttää harmittomalta, mutta se osoittautui sosialismin tuhoksi. Koska mikään ei ole enemmän totta kuin se, että keinoista, joita käytetään päämäärän saavuttamiseksi, tulee it- sessään pian päämäärä. Niinpä esimerkiksi raha, joka on pelkkä olemassaolon säilymisen väline, on muuttunutkin itsessään elämämme päämääräksi. Samoin on hallinnon kanssa. Primitiivinen yhteisö valitsi ”vanhimman” hoitamaan jotain kylän asiaa, mutta ”vanhimmasta” tulikin kaiken herra ja hallitsija. Juuri näin kävi sosialisteillekin.

Heidän asenteensa muuttui pikkuhiljaa. Sen sijaan, että vaalit olisivat olleet vain kasvatuksel- linen apukeino, niistä tulikin vähitellen heidän ainoa päämääränsä saada poliittista valtaa, tulla valituiksi lainsäädäntöelimiin ja muihin hallinnollisiin asemiin. Tämä muutos johti luonnollisesti siihen, etteivät sosialistit enää huudelleet suureen ääneen vallankumouksen perään; se pakotti heidät pehmentämään kapitalismin ja hallinnon kritiikkiään, millä he välttyivät vainolta ja tur- vasivat itselleen enemmän ääniä. Tänä päivänä sosialistisen propagandan pääpaino ei ole enää politiikan kasvatuksellisissa arvoissa vaan sosialistien tosiasiallisessa äänestämisessä valtaan.

Sosialistipuolueet eivät enää puhu vallankumouksesta. Nyt ne väittävät, että sitten kun ne saavat enemmistön kongressiin tai parlamenttiin, ne saattavat sosialismin voimaan lainsäädännöllä: ne tulevat laillisesti ja rauhanomaisesti lakkauttamaan kapitalismin. Toisin sanoen sosialistit ovat lakanneet olemasta vallankumouksellisia; heistä on tullut uudistajia, jotka haluavat muuttaa asioita lakien avulla.

Katsotaanpa sitten, mitä he ovat saaneet aikaan muutaman viime vuosikymmenen aikana.

Melkein jokaisessa Euroopan maassa sosialistit ovat saavuttaneet suuren poliittisen vallan. Joissakin maissa on nyt sosialistinen hallitus; toisissa sosialistipuolueilla on enemmistö; ja edelleen joissakin maissa sosialistit ovat saaneet haltuunsa valtion korkeimpia asemia, ministerin ja jopa pääministerin virka-asemia. Tutkikaamme, mitä he ovat aikaansaaneet sosialismin hyväksi ja mitä he tekevät työläisten hyväksi.

Saksassa, jossa sosialistinen liike sai alkunsa, sosiaalidemokraattisella puolueella on hallussaan lukuisia hallinnollisia virkoja. Sen jäseniä on kunnallisissa ja valtakunnallisissa edustajistoissa, tuomareina ja hallituksessa. Kaksi Saksan presidenteistä, Haase ja Ebert, ovat olleet sosialisteja. Nykyinen valtakunnankansleri tohtori Herman Müller on sosialisti. Herra Loebe, Reichstagin puheenjohtaja, on myös sosialistisen puolueen jäsen. Scheidemann, Noske ja lukuisat muut korkean tason virkamiehet armeijassa ja laivastossa ovat kaikki Saksan vahvan sosiaalidemokraattisen puolueen johtajia. Mitä he ovat tehneet proletariaatin hyväksi, jonka asiaa puolue on ajaviinaan? Ovatko he aikaansaaneet sosialismin? Ovatko he lakkauttaneet palkkaorjuuden? Ovatko he tehneet yhtään mitään näiden tavoitteiden eteen?

Vuoden 1918 työläisten kansannousu pakotti keisarin pakenemaan maasta ja Hohenzollernien suvun valtakausi päättyi. Kansa antoi luottamuksensa sosiaalidemokraateille ja äänesti heidät valtaan. Heti valtaan päästyään sosialistit kääntyivät kuitenkin kansaa vastaan. He liittoutuivat Saksan porvariston ja sotilasjohdon kanssa, ja heistä itsestään tuli kapitalismin ja militarismin pönkittäjiä. He eivät ainoastaan riisuneet kansaa aseista ja nujertaneet raatajia, vaan he ampuivat ja vangitsivat jokaisen sosialistin, joka uskalsi protestoida heidän petturuuttaan vastaan. Noske, joka oli sosialistinen armeijan päällikkö vallankumouksen aikana, määräsi sotilaansa työläisiä vastaan ja murhasi heitä joukoittain – samoja työläisiä, jotka olivat äänestäneet hänet valtaan, hänen omia sosialistiveljiään. Hänen käsissään kuolivat Karl Liebknecht ja Rosa Luxemburg, kaksi omistautuneinta ja uskollisinta vallankumouksellista, jotka armeijan upseerit murhasivat kylmaverisesti sosialistisen hallituksen salaisella hyväksynnällä Berliinissä 16. tammikuuta 1919. Anarkistirunoilija ja ajattelija Gustav Landauer ja monet työväenluokan parhaista ystäväistä jakoivat saman kohtalon kaikkialla Saksassa.

Haase, Ebert, Scheidemann, Noske ja heidän sosialistiset luutnanttinsa eivät sallineet vallankumouksen saavuttamaan mitään elinvoimaista. Välittömästi kun he saivat vallan, he käyttivät sitä kapinallisen työväen murskaamiseen. Todellisten vallankumouksellisten sekä avoin että salainen murhaaminen oli vain yksi keino, jota sosialistihallitus käytti vallankumouksen tukahduttamiseen. Kaukana siitä, että sosialistipuolue olisi tehnyt mitään muutoksia työläisten hyväksi, siitä tulikin kapitalismin kiihkomielisin puolustaja, joka säilytti kaikki aristokratian ja herraluokan edut ja etuoikeudet. Tästä syystä Saksan vallankumous ei saavuttanut mitään muuta kuin sen, että se ajoi keisarin pois maasta. Aatelisto säilytti kaikki arvonimensä, omaisuutensa, erikois- ja etuoikeutensa; sotilasluokka säilytti saman vallan mikä sillä oli ollut monarkiassakin; porvaristo on vain vahvistunut, ja rahaherrat ja teollisuuspohatat hallitsevat Saksan raatajia tänään entistäkin itsevaltaisemmin. Saksan sosialistinen puolue on miljoonien äänien tukemana todellakin *onnistunut* – nimittäin pääsemään valtaan. Työläiset ovat orjia ja kärsivät kuten ennenkin.

Sama kuvio toistuu muissa maissa. Ranskassa sosialistinen puolue on vahvasti edustettuna hallituksessa. Ulkoasiainministeri Aristide Briand, joka aikaisemmin oli pääministerinä, kuului muinoin puolueen kirkkaimpiin johtotähtiin. Nykyään hän on kapitalismin ja militarismin vankin puolustaja. Monet hänen aiemmista sosialistitovereistaan ovat hänen kollegoinaan hallituksessa, ja monet muut tämän päivän sosialistit ovat Ranskan parlamentissa ja muissa tärkeissä viroissa. Mitä he tekevät sosialismin hyväksi? Mitä he tekevät työläisten hyväksi?

He auttavat puolustamaan ja ”vakauttamaan” Ranskan kapitalistista hallintoa; heillä on kiire hyväksyä lakeja, joissa korotetaan veroja, jotta hallinnon korkeat virkamiehet saavat parempaa palkkaa; he vaativat sotakorvauksia Saksalta, jonka työläisten selkänahasta ne revittää. He työskentelevät kovin ankarasti ”kasvattaessaan” Ranskaa, ja erityisesti sen koululaisia, vihaamaan Saksan kansaa; he rakentavat lisää sotalaivoja ja sotilaskoneita seuraavaa sotaa varten, jota he itse valmistelevat lietsomalla kiihkoisänmaallista koston ilmapiiriä naapurimaitaan vastaan. Uuden lain, jonka nojalla jokainen ranskalainen mies ja nainen voidaan kutsua asepalvelukseen sodan syttyessä, esitteli huomattava sosialisti Paul Boncour, ja se hyväksyttiin edustajainhuoneen sosialistijäsenten tuella.

Itävallassa ja Belgiassa, Ruotsissa ja Norjassa, Hollannissa ja Tanskassa, Tsekkoslovakiassa ja monissa muissa Euroopan maissa sosialistit ovat nousseet valtaan. Joissakin maissa kokonaan ja joissakin osittain. Ja kaikkialla, ilman ainuttakaan poikkeusta, he ovat seuranneet samaa tietä; kaikkialla he ovat ensin vannoneet ihanteidensa nimeen, hämänneet massat ja kääntäneet sitten poliittisen menestyksensä omaksi voitokseen ja kunniakseen.

”Nämä ihmiset, jotka nousivat valtaan työväenluokan tukemina ja sitten pettivät työläiset, ovat lurjuksia”, kuulen sinun sanovan oikeutetun närkästyksen vallassa. Totta, mutta ei tässä vielä kaikki. Tällä jatkuvalla ja säännöllisellä petturuudella on syvempi syynsä, tällä lähes yleismaailmallisella ilmiöllä on suurempi ja merkittävämpi syynsä. Sosialistit eivät olennaisesti poikke muista ihmisistä. He ovat ihmisiä siinä kuin sinä ja minä. Eikä yhdestäkään ihmisestä tule lurjusta tai petturiä yhdessä yössä.

Valta korruptoi! Tietoisuus siitä, että sinulla on valtaa, on itsessään pahinta myrkkyä, joka pilaa hienoimmankin ihmisen. Poliitiikan likaisuus ja turmeltuneisuus kaikkialla on todiste tästä. On vielä niinkin, että sosialistit ovat parhaimpina aikomuksineenkin täysin kyvyttömiä lainsäädäntö- ja hallintoelimissä saamaan aikaan mitään sosialismin tapaistakaan, mitään mikä hyödyttäisi työläisiä. Sillä ei politiikka ole mikään keino parantaa työväen olosuhteita. Ei se ole sitä koskaan ollut eikä se voi sitä koskaan ollakaan.

Turmeltuminen ja rappio tapahtuvat pikkuhiljaa, niin vähitellen, että sitä tuskin itse huomaa. Ajattelepa hetki esimerkiksi kongressiin valitun sosialistin tilannetta. Hän on aivan yksin satojen muiden eri puolueiden edustajien joukossa. Hän vaistoa, että he ovat hänen radikaaleja ajatuksiaan vastaan, ja huomaa ympärillään oudon ja ynseän ilmapiirin. Mutta siellä hän on, ja hänen täytyy osallistua asioihin, joita siellä ajetaan. Suurin osa noista asioista – esitetyt ehdotukset ja ehdotetut lakimuutokset – ovat hänelle täysin vieraita. Niillä ei ole mitään tekemistä niiden asioiden kanssa, joihin sosialistimme uskoo, ei mitään yhteyttä hänet valinneiden työväenluokkaisten äänestäjien intresseihin. On vain lainsäädännön rutiinia. Vain silloin, kun ehdotetaan jotakin mikä koskee työväenluokkaa tai esille tulee jokin tilanne, joka liittyy teollisuuteen tai talouteen, voi sosialistimme todella ottaa asiaan kantaa. Hän tekeekin niin, ja hänet jätetään joko täysin huomiotta tai hän joutuu naurunalaiseksi asiaa koskevien epäkäytännöllisten ehdotustensa takia. Ja ne tosiaankin ovat epäkäytännöllisiä. Parhaassakin tapauksessa, kun lakiesityksen erityisenä tarkoituksena ei ole myöntää monopoleille uusia erioikeuksia, esitys koskee joka tapauksessa ka-

pitalistiseen liiketoimintaan liittyviä asioita, jotakin kauppasopimusta tai sopimuksia valtioiden välillä. Mutta hänet, sosialisti, valittiin sosialistien äänillä, ja hänen asiansa on lakkauttaa kapitalistinen hallinto, lopettaa kauppajärjestelmä ja voitonpyynti kaiken kaikkiaan, niin että miten hän voi puhua ”käytännöllisesti” käsiteltävistä asioista? Tietysti hänestä tulee kollegoidensa pilkan kohde, ja pian hän alkaa itsekin nähdä, kuinka typerää ja turhaa hänen olonsa lakiasäätävässä elimessä on. Tästä syystä osa Saksan sosialistipuolueen parhaista edustajista kääntyi poliittista toimintaa vastaan, kuten esimerkiksi Johann Most. Mutta niin rehellisiä ja rohkeita ihmisiä on harvassa. Säännönmukaisesti sosialisti pysyy asemassaan, ja joka päivä hän tajuaa yhä selkeämmin oman järjettömän roolinsa. Hänestä alkaa tuntua, että hänen on löydettävä jokin keino suhtautua vakavasti työhönsä, että hänen on ilmaistava järkeviä mielipiteitä käsiteltävistä asioista ja oltava todellinen tekijä päätöksenteossa. Tämä kaikki on välttämätöntä, jotta hän säilyttäisi itsekunnioituksensa, saavuttaisi kollegoidensa kunnioituksen ja näyttäisi valitsijoilleen, etteivät he ole valinneet pelkkää idioottia.

Niinpä hän alkaa tutustua rutiiniin. Hän opiskelee joen ruoppausta ja rannikon parannustyötä, lukee määrärahoista, tutkii ne sata ja yksi käsittelyyn tulevaa lakiehdotusta, ja kun hän sitten joskus pääsee puhumaan – mikä ei ole kovin usein – hän yrittää selittää ehdotettua lakiesitystä sosialistisesta näkökulmasta, kuten hänen velvollisuuksiinsa kuuluu. Hän ”pitää sosialistisen puheen”. Hän rypee työläisten kärsimyksissä ja palkkaorjuuden rikoksissa; hän ilmoittaa kollegoilleen, että kapitalismi on väärin, että rikkaista täytyy päästä eroon ja että koko systeemi pitää lakkauttaa. Loppuhuipennuksensa jälkeen hän vaikenee ja istuu alas. Poliitikot vaihtavat katseitaan, hymyilevät ja vitsailevat, ja kokous palaa päiväjärjestykseen.

Sosialistimme havaitsee, että häntä pidetään naurun aiheena. Hänen edustajatoverinsa alkavat tympääntyä hänen ”palopuheisiinsa”, ja hän huomaa olevan aina vain vaikeampaa saada puheenvuoroa. Hänen käsketään usein palata järjestykseen ja häntä kehoitetaan palaamaan asiaan, mutta hän tietää, ettei sen enempää hänen puheillaan kuin hänen äänestyksilläänkään ole pienintäkään vaikutusta asioiden kulkuun. Hänen puheensa eivät edes tule kansan korviin; ne hautautuvat *kongressin pöytäkirjaan*, jota ei kukaan lue, ja hän on tuskallisen tietoinen siitä, että hän on vain yksinäinen ja kuulumaton ääni poliittisten vehkeilyjen erämaassa.

Hän vetoaa äänestäjiin, että he valitsisivat enemmän tovereita lakiasäätäviin elimiin. Yksittäinen sosialisti kun ei voi saada mitään aikaan, hän kertoo heille. Vuodet kuluvat ja vihdoinkin sosialistipuolue onnistuu saamaan useampia edustajiaan läpi. Heistä jokainen käy läpi samat kokemukset kuin ensimmäinenkin kollega, mutta nyt he tulevat pikaisesti siihen tulokseen, että sosialististen opinkappaleiden saarnaaminen poliitikoille on turhaakin turhempaa touhua. Sen sijaan he päättävät osallistua lainsäädäntötyöhön. Täytyyhän heidän osoittaa, etteivät he ole pelkästään ”lietsomassa vallankumousta”, vaan että he ovat käytännöllisiä valtiomiehiä ja tekevät jotain valitsijakuntansa eteen, puolustavat sen etuja.

Tällä tavoin tilanne pakottaa heidät olemaan ”käytännöllisiä” asiain käsittelyssä, ”puhumaan asiaa”, olemaan linjassa niiden asioiden kanssa, joita lakiasäätävässä elimessä tosiasialisesti käsitellään. He tietävät täysin, ettei niillä asioilla ole mitään tekemistä sosialismin kanssa, saatikka kapitalismin lakkauttamisen kanssa. Päinvastoin, kaikki tämä lakien säätäminen ja poliittinen pantomiimi vain vahvistaa herrojen otetta kansasta. Mikä vielä pahempaa, se harhaanjohtaa työläiset uskomaan, että lainsäädännön avulla voitaisiin tehdä heille jotain hyvää, ja erehdyttää heidät toivomaan, että he voisivat saavuttaa jotain politiikan avulla. Näin se saa heidät odottamaan laeilta ja valtiolta ”muutoksia asioihin” ja ”parannuksia” olosuhteisiin.

Tällä tavoin hallinnon koneisto jatkaa työtään, herrat säilyttävät turvaton asemansa ja työläiset pidetään aisoissa heidän edustajiensa lupauksilla ”toimenpiteistä” ja uusista laeista, jotka muka tuovat työläisille ”helpotuksia”.

Tämä prosessi on Euroopassa ollut käynnissä vuosikausia. Sosialistipuolueet ovat onnistuneet saamaan paljonkin jäseniään eduskuntiin ja hallituksiin. Vietettyään vuosia siinä ilmapiiirissä, nautittuaan hyvästä työpaikasta ja palkasta, on valituista sosialisteista itsestään tullut poliittisen koneiston osia. Heistä on alkanut tuntua, ettei edes kannata odottaa sosialistista vallankumousta kapitalismin tuhoamiseksi. Onhan paljon käytännöllisempää työskennellä joidenkin ”paranusten” eteen ja yrittää saada sosialistinen enemmistö hallitukseen. Koska sitten kun heillä on enemmistö, eivät he enää tarvitse vallankumousta, he nyt sanovat.

Sosialistien muuttuminen on tapahtunut hitaasti ja vähitellen. Saatuaan vaalimenestystä ja poliittista valtaa heistä on tullut yhä konservatiivisempia ja tyytyväisempiä vallitseviin olosuhteisiin. Työväenluokan elämästä ja kärsimyksistä irtaantuneina he elävät porvarillisessa ilmapiiirissä, jossa on hyvinvointia ja vaikutusvaltaa, ja niin he ovat muuttuneet siksi mitä he kutsuvat ”käytännölliseksi”. Nähdessään aitiopaikalta poliittisen koneiston toimintaa, tietäen sen irstauden ja korruption, he ovat huomanneet, ettei sosialismilla ole toivoakaan tuossa petoksen, lahjonnan ja turmeluksen suossa. Mutta muutamalla, todella harvalla sosialistilla on rohkeutta valistaa työläisiä siitä, ettei politiikasta ole apua työväen asialle. Tämän tosiasian tunnustaminen tarkoittaisi kuitenkin loppua sosialistien poliittisille urille palkkioineen ja etuineen. Siksi heidän enemmistönsä tyytyy säilyttämään omat paikkansa ja jättämään asiat silleen. Valta ja asema ovat vähitellen vaientaneet heidän omantuntonsa äänen eikä heillä ole voimaa eikä rohkeutta uida vastavirtaan.

Näin on käynyt sosialismille, joka joskus oli maailman sorrettujen toivo. Sosialistiset puolueet ovat liittyneet kulkemaan käsikynkkää porvariston ja muiden työväenluokan vihollisten kanssa. Niistä on tullut kapitalismin vankimpia tukipylväitä; ne teeskentelevät massoille taistelevansa heidän intressiensä puolesta, kun todellisuudessa ne ovat yhteisellä asialla riistäjien kanssa. Ne ovat niin täydellisesti unohtaneet ja pettäneet alkuperäisen sosialismin, että suuren maailmansodan aikana kaikkien Euroopan maiden sosialistipuolueet auttoivat hallituksiaan johdattamaan työläisiä teuraaksi.

Sota osoitti selvästi sosialismin rappion. Sosialistipuolueet, joiden mottona oli ”kaikkien maiden työläiset – yhtykää!”, lähettivätkin nuo työläiset murhaamaan toisiaan. Oltuaan aiemmin sodan ja militarismin leppymättömiä vihollisia, niistä tulikin ”maansa” puolustajia, jotka vaativat työläisiä pukemaan ylleen sotilaspuvun ja tappamaan muunmaalaisia työläistovereitaan.

Todella outoa! Vuosikausia ne olivat kertoneet työläisille, ettei heillä ollut isänmaata, että heidän ja heidän herrojensa intressit olivat vastakkaiset, ettei työväenluokalla ollut ”muuta menetettävää kuin kahleensa”; ja sitten heti sodan ensimerkeistä ne vaativat työläisiä liittymään armeijaan ja antoivat äänillään tukea ja rahaa hallitukselle verilöylyn toteuttamiseksi. Näin tapahtui Euroopan jokaisessa maassa. Oli toki sosialistisia vähemmistöjä, jotka vastustivat sotaa, mutta sosialistipuolueiden hallitseva enemmistö joko tuomitsi heidät tai jätti heidät huomiotta ja asettui teurastuksen kannalle.

Tässä ei kammottavalla tavalla petetty ainoastaan sosialismia, vaan koko työväenluokka, itse ihmiskunta. Sosialismin tarkoituksena oli ollut opettaa maailma tietämään kapitalismin pahuus, patriotismin murhanhimoiset piirteet, sodan julmuus ja tarpeettomuus. Sosialismi oli ihmisoi-keuksien, vapauden ja oikeuden esitaistelija, toivo ja lupaus paremmasta huomisesta. Tämä sosia-

lismi kääntyi sitten valtion ja herrojen puolustajaksi, siitä tuli militaristien ja kiihkonationalistien palvelija. Entisistä sosiaalidemokraateista tuli ”sosiaalipatriotteja”.

Näin ei kuitenkaan tapahtunut pelkän petturuuden takia. Jos asettuu tuon näkökulman kannalle, hukkaa pääasian ja ymmärtää väärin tarinan varsinaisen opetuksen. Petos se todellakin oli, sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan, ja tämän petoksen seuraukset ovat aiheuttaneet sosialismin konkurssin. Se on haihduttanut miljoonien siihen vilpittömästi uskoneiden ihmisten haaveet ja täyttänyt maailman pimeyden vastaiskulla. Se ei kuitenkaan ollut vain petos, ei tavanomainen petos. Todellinen syy löytyy paljon syvemmältä.

Me olemme sitä mitä syömmе, on eräs suuri ajattelija todennut. Se tarkoittaa, että elämäntapamme, elinympäristömme, ajatuksemme ja kaikki tekemme – kaikki ne muokkaavat luonnettamme ja tekevät meistä sen mitä olemme.

Sosialistien pitkä poliittinen aktiivisuus ja yhteistyö porvarillisten puolueiden kanssa käänsi heidän mielensä ja ajatustottumuksensa pois sosialistisesta ajattelutavasta. Vähitellen he unohtivat, että sosialismin tarkoituksena oli valistaa kansaa, saada heidät näkemään kapitalistisen pelin läpi, opettaa heille että valtio ja hallinto ovat heidän vihollisiaan, että kirkko pitää heidät tietämättömyydessä, että heitä huijataan ideoilla, joiden tarkoituksena on vain säilyttää ne taikauskot ja vääryydet, joiden perustalle nykypäivän yhteiskunta on rakennettu. Lyhyesti sanottuna he unohtivat, että sosialismin piti olla Messias, joka ajaa pimeyden ihmisten mielistä ja elämästä, nostaa heidät tietämättömyyden ja materialismin suosta, ja kannustaa heidän luontaista idealismiaan, pyrkimystä kohti oikeudenmukaisuutta ja veljeyttä, kohti vapautta ja valoa.

He unohtivat sen. He unohtivat sen ollakseen ”käytännöllisiä”, ”saadakseen jotain aikaan”, tulakseen menestyviksi poliitikoiksi. Ei voi sukeltaa suohon ja säilyä puhtaana. Heidän oli pakko unohtaa se, koska heidän tavoitteekseen tuli ”tulosten saaminen”, vaalien voittaminen, vallan haaliminen. He tiesivät, etteivät he olisi menestyneet politiikassa, jos he olisivat kertoneet kansalle totuuden olosuhteista – sillä totuus ei ole pelkästään hallinnon, kirkon ja koulun vastainen; se loukkaa myös massojen ennakkoluuloja. Heidä on välttämätöntä valistaa, ja se on hyvin hädästä ja vaikeaa työtä. Poliittinen peli taas vaatii menestystä ja nopeita tuloksia. Sosialistien piti varoa joutumasta liian suureen konfliktiin vallanpitäjien kanssa; heillä ei ollut varaa haaskata aikaansa kansan valistamiseen.

Siksi heidän päätavoitteekseen tuli vaalien voittaminen. Sen saavuttaakseen heidän piti korjata kurssiaan. Heidän täytyi vähitellen karsia sosialismista pois kaikki sellaiset osat, jotka saattaisivat aiheuttaa vainoa esivallan taholta, johtaa epäsuosioon kirkon taholta tai siihen, etteivät ennakkoluuloiset ihmiset liittyisi heidän joukkoihinsa. Heidän täytyi tehdä kompromisseja.

Ja niitä he tekivät. Ensimmäiseksi he lopettivat vallankumouksesta puhumisen. He tiesivät, ettei kapitalismia voi lakkauttaa ilman katkeraa taistelua, mutta he päättivät kertoa kansalle, että he voisivat saada aikaan sosialismin lainsäädännön avulla, laeilla, ja että ainoa mitä tarvittiin oli vain saada tarpeeksi sosialisteja hallitukseen.

He lakkasivat väittämästä valtiota pahaksi; he lopettivat työläisten valistamisen valtion todellisesta luonteesta orjuuden ylläpitäjänä. Sen sijaan he alkoivat väittää, että *he*, sosialistit, olivatkin ”valtion” vankimpia tukipilareita ja sen parhaimpia puolustajia; etteivät he suinkaan vastustaneet ”lakia ja järjestystä” vaan pikemminkin olivat niiden parhaimpia ystäviä; että he todellakin olivat ainoita, jotka vilpittömästi uskoivat valtioon, paitsi että valtion tuli olla sosialistinen; ja tämä tarkoitti sitä, että sosialistien piti saada säätää lait ja johtaa hallintoa.

Siis sen sijaan, että sosialistit olisivat heikentäneet väärää ja orjuuttavaa uskoa lakiin ja valtioon, ja heikentäneet sitä niin, että nuo instituutiot olisi voitu lakkauttaa sorron välineinä, so-

sialistit alkoivatkin tosiasiaa *vahvistaa* ihmisten uskoa vahvaan valtioon ja auktoriteettiin, niin että tänä päivänä sosialistipuolueiden jäsenet kaikkialla maailmassa ovat valtion hartaimpia uskovaisia, ja siksi heitä kutsutaankin valtiouskoisiksi. Kuitenkin heidän suurimmat opettajansa Marx ja Engels ilmaisivat selkeästi, että valtion tehtävänä on vain tukahduttaa, ja että kun kansa saavuttaa todellisen vapauden valtio lakkautetaan, se ”häviää”.

Sosialistien kompromissit poliittisen menestyksen haalimiseksi eivät jääneet tähän. Ne menivät pidemmälle. Saadakseen ääniä sosialistipuolueet päättivät olla valistamasta ihmisiä järjestäytyneen uskonnon vääryydestä, tekopyhyydestä ja vaarallisuudesta. Tiedämme, millainen kapitalismin ja orjuuden tukipilari kirkko instituutiona on aina ollut ja on edelleen. On selvää, että ihmiset jotka uskovat kirkkoon, vannovat papin nimeen ja kumartavat hänen auktoriteettiaan, ovat luonnollisestikin hänen ja hänen käskyjensä seuraajia. Nämä tietämättömyyden ja taikauskon kyllästävät ihmiset ovat herrojen helpoimpia uhreja. Saavuttaakseen suuremman menestyksen vaalikampanjoissaan sosialistit päättivät kuitenkin poistaa valistuksellisen uskonnon vastaisen propagandan, etteivät tulisi loukanneeksi yleisiä ennakkoluuloja. He julistivat uskonnon ”yksityisasiaksi” ja poistivat agitaatiostaan kaikenlaisen kirkon vastaisen kritisoinnin.

Se, mitä henkilökohtaisesti uskot, on todellakin yksityisasiasi; mutta kun kokoonnut muiden ihmisten kanssa yhteen ja te järjestäydytte tyrkyttämään muille omia uskomuksianne, pakotamaan muut ajattelemaan teidän tavallanne ja vallassanne olevien mahdollisuuksien mukaan rankaisemaan heitä, jos he uskovat toisin, ei kyseessä ole enää mikään sinun ”yksityisasiasi”. Muutoinhan voitaisiin väittää inkvisitiotakin, joka kidutti ja poltti ”harhaoppisina” ihmisiä elävältä, ”yksityisasiaksi”.

Uskonnon julistaminen ”yksityisasiaksi” oli yksi pahimmista sosialistien vapauden asialle tekemistä petoksista. Ihmiskunta on hitaasti kasvanut ulos pelokkaasta tietämättömyydestä, taikauskosta, ennakkoluuloisuudesta ja suvaitsemattomuudesta, jotka mahdollistivat uskonnollisen vainon ja inkvisition. Tieteen ja tekniikan kehitys, painettu sana ja viestintävälineet ovat tuoneet valistusta, ja nimenomaan tuo *valistus* on jossain määrin vapauttanut ihmismielen kirkon tiukasta otteesta. Eipä sillä, että kirkko olisi kokonaan lakannut tuomitsemasta kadotukseen niitä, jotka eivät hyväksy sen opinkappaleita. Tuota vainoa on yhä riittämiin, mutta tiedon kehitys on riistänyt kirkolta sen aiemman absoluuttisen vallan ihmisen mieleen, elämään ja vapauteen; samoin kuin edistys on riistänyt hallituksilta vallan kohdella ihmisiä absoluuttisina orjinaan ja palvelijoinaan.

Voit siis helposti nähdä, miten tärkeää on jatkaa sitä valistustyötä, joka on historiassa osoittautunut ihmisille niin vapauttavaksi siunaukseksi; jatkaa sitä työtä, niin että jonakin päivänä se vapauttaa meidät täysin taikauskosta ja tyranniasta.

Vaan sosialistit päättivät luopua tästä mitä tarpeellisimmasta työstä ja julistivat uskonnon ”yksityisasiaksi”.

Nämä kompromissit ja sosialismin todellisten tavoitteiden hylkääminen olivat jokseenkin kannattava kauppa. Sosialistit saivat poliittista voimaa uhraamalla ihanteensa. Tuo ”voima” vain pitkällä aikavälillä tarkoittaa heikkoutta ja tuhoa.

Mikään ei ole sen korruptioivampaa kuin kompromissi. Yksi askel siihen suuntaan vaatii toisen, tekee sen tarpeelliseksi ja houkuttelevaksi, ja valtaa lopulta voimalla, joka tekee vierivästä lumipallosta lumivyöryn.

Yksi kerrallaan sosialismin todella merkittävät, kasvatukselliset ja vapauttavat piirteet uhrattiin politiikan hyväksi, yleisen mielipiteen miellyttämiseksi, vainon vähentämiseksi ja ”jonkin käytännöllisen” saavuttamiseksi; siis siihen, että saataisiin enemmän sosialisteja valtaan. Tässä

prosessissa, joka on ollut käynnissä vuosikaudet joka maassa, Euroopan sosialistipuolueet ovat saaneet jäsenikseen miljoonia. Eivät nämä miljoonat mitään sosialisteja ole; he ovat puolueen seuraajia, joilla ei ole sosialismin todellisesta hengestä ja tarkoituksesta minkäänlaista käsitystä; he ovat vanhojen ennakkoluulojen ja kapitalististen näkemysten kyllästämiä miehiä ja naisia; porvarillishenkisiä, ahdasmielisiä nationalisteja, kirkon jäseniä, jumalalliseen auktoriteettiin uskovia ihmisiä, jotka tämän seurauksena uskovat myös ihmisten hallintoon, toisen ihmisen ylivaltaan toisen kustannuksella, valtioon ja sen riiston ja sorron instituutioihin, välttämättömyyteen puolustaa ”omaa” maataan ja sen hallitusta, kiihkoisänmaallisuuteen ja militarismiin.

Onko siis mikään ihme, että suursodan syttyessä joka maan sosialistit, joitakin harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta, tarttuivat aseisiin ”puolustaakseen isänmaataan”, siis heidän hallitsijoidensa ja johtajiensa isänmaata? Saksan sosialistit taistelivat itsevaltaisen keisarinsa puolesta, itävaltalaiset sosialistit Hapsburgin monarkian puolesta, venäläiset sosialistit tsaarin puolesta, italialaiset sosialistit kuninkaansa puolesta, ranskalaiset sosialistit ”tasavallan” puolesta. Ja niin nämä kaikkien maiden ”socialistit” seuraajineen lähtivät teurastamaan toisiaan, kunnes heistä kymmenen miljoonaa makasi kuolleina maassa ja kaksikymmentä miljoonaa oli sokeutunut tai vammautunut.

Oli väistämätöntä, että poliittisen, parlamentaarisen toiminnan omaksuminen johti tällaisiin tuloksiin. Sillä tosiasiaa niin kutsuttu poliittinen ”toiminta” on, sikäli kun työläisten asia ja todellinen edistys on kyseessä, paljon pahempaa kuin toimimattomuus. Poliitiikan ydinolemus on korruptiota, takinkääntämistä sekä ihanteiden ja rehellisyyden uhraamista menestyksen vuoksi. Katkerilta maistuvat tuon ”menestyksen” hedelmät maailman massojen, jokaisen rehellisen miehen ja naisen suussa.

Tämän suorana seurauksena miljoonat työläiset kaikkialla maailmassa ovat menettäneet rohkeutensa ja toivonsa. Oikeutetusti he kokevat, että sosialismi on johtanut heitä harhaan ja pettänyt heidät. Viidenkymmenen vuoden tai pikemminkin lähes vuosisadan mittainen sosialistinen ”työ” on johtanut sosialistipuolueiden täydelliseen vararikkoon ja massojen pettymykseen sekä aikaansaanut reaktion, joka nyt hallitsee koko maailmaa kuristaen työläisiä rautaisella otteella.

Vieläkö luulet, että sosialistipuolueet vaaleillaan ja politiikallaan voisivat auttaa proletariaattia pääsemään palkkaorjuudesta?

Hedelmistään te heidät tunnette.

”Mutta bolsevikit eivät pettäneet työläisiä”, esität vastalauseen; ”Venäjällä on nykyisin sosialismi!”

Puhutaanpa sitten Venäjästä.

14. Helmikuun vallankumous

Venäjän valtiota johtavat bolsevikit, jotka tunnetaan myös kommunistisena puolueena. He pääsivät valtaan vuoden 1917 lokakuun vallankumouksen seurauksena³.

Tuo vallankumous oli tärkein tapahtuma maailmassa sitten Ranskan vallankumouksen 1789 – 1793. Sen merkitys oli sitäkin suurempi, koska se pureutui paljon syvemmälle yhteiskunnan perustuksiin. Ranskan vallankumous haki poliittista vapautta ja tasa-arvoa, uskoen sen myötä takaavansa veljeyden ja hyvinvoinnin kaikille. Se oli mahtava harppaus eteenpäin edistyksen

³Venäjän vanhan kalenterin mukaan. Uuden, länsimaisen kalenterin mukaan vallankumous tapahtui marraskuussa.

tiellä ja se muutti lopulta koko Euroopan poliittiset kasvot. Se lakkautti monarkian Ranskassa, muodosti tasavallan ja antoi kuoliniskun feodalismille, kirkon ja aateliston absoluuttiselle valalle. Sen vaikutukset ulottuivat kaikkiin edistyksellisiin Euroopan maihin ja edistivät niiden demokratian henkeä.

Pohjimmiltaan se ei kuitenkaan muuttanut mitään. Se oli *poliittinen* vallankumous, jonka tarkoituksena oli taata poliittiset vapaudet ja oikeudet. Nepä se tosiaankin takasi. Ranska on nykyään ”demokratia” ja sen motto ”vapaus, veljeys, tasa-arvo” on kirjoitettu jopa joka ikisen vankilan seinään. Se ei vapauttanut ihmistä riistosta ja sorrosta; ja sitä kuitenkin loppujen lopuksi eniten tarvittaisiin.

Ranskan vallankumous antoi hallintovallan aristokratian ja aateliston sijaan keskiluokille, porvaristolle. Se antoi tiettyjä perustuslaillisia oikeuksia viljelijöille ja työläisille, jotka siihen asti olivat olleet pelkkiä orjia. Porvariston valta, sen hallinta teollisuudesta, teki kuitenkin viljelijästä sen alhaisen alamaisen ja muutti kaupunkien työläiset palkkaorjiksi.

Toisin ei voisi ollakaan, koska vapaus on pelkkä tyhjä sana niin kauan kuin sinua pidetään taloudellisessa riippuvaisuudessa. Kuten olen jo aiemmin huomauttanut, vapaus tarkoittaa että sinulla on *oikeus* tehdä tietty asia; mutta jos sinulla ei ole *mahdollisuutta* tehdä sitä, on tuo oikeus pelkkää pilkantekoa. Mahdollisuus taas riippuu taloudellisesta tilanteestasi, oli poliittinen tilanne sitten mikä hyvänsä. Ihminen, joka on pakotettu elinikäiseen orjuuteen pitääkseen itsensä ja perheensä hengissä, ei hyödy mitään poliittisista oikeuksista.

Niin mahtava kuin Ranskan vallankumous olikin askeleena kohti vapautumista kuninkaan ja aateliston itsevallasta, se ei kyennyt saavuttamaan mitään *todellista* vapautta koska se ei taannut ihmisen taloudellisia mahdollisuuksia ja itsenäisyyttä.

Tästä syystä Venäjän vallankumous oli paljon merkittävämpi kuin mikään aiempi mullistus. Se ei ainoastaan lakkauttanut tsaarin absoluuttista valtaa; se teki jotakin paljon tärkeämpää: se tuhosi omistavien luokkien, maaherrojen ja teollisuuskapitalistien *taloudellisen* vallan. Tästä syystä se on koko historian suurin tapahtuma, ensimmäinen ja ainoa kerta kun mitään sellaista on yritetty.

Ranskan vallankumous ei olisi kyennyt tätä tekemään, koska tuohon aikaan ihmiset vielä uskoivat, että poliittinen vapautuminen riittäisi tekemään ihmisistä vapaita ja tasa-arvoisia. He eivät vielä käsittäneet, että kaiken vapauden lähtökohtana on talous. Tämän tarkoituksena ei ole millään muotoa vähätellä Ranskan vallankumousta; aika ei vain vielä ollut kypsä perustavampaan taloudelliseen muutokseen.

Venäjän vallankumous oli tältä osin valistuneempi tapahtuessaan 128 vuotta myöhemmin. Se pureutui ongelmien juuriin. Tiedettiin, ettei mikään poliittinen vapaus hyödyttäisi mitään, elleivät talonpojat saisi maita ja työläiset tehtaita haltuunsa, niin ettei heidän tarvitsisi pysyä maanomistajien ja teollisuuskapitalistien armoilla.

Venäjän vallankumous ei saavuttanut tätä tietenkään yhdessä yössä. Vallankumoukset, kuten kaikki muukin, kasvavat: ne alkavat pienestä, kasvattavat voimaansa, kehittyvät ja leviävät.

Venäjän vallankumous alkoi sodan aikana kansan ollessa tyytymätöntä kotona ja armeijan rintamalla. Maa oli väsynyt taisteleamiseen; se oli uupunut nälästä ja kurjuudesta. Sotilaat olivat saaneet tarpeekseen verilöylyistä; he alkoivat kysellä, miksi heidän täytyy tappaa tai tulla tapetuksi – ja kun sotilaat alkavat esittää kysymyksiä, ei yksikään sota voi jatkua enää pitkään.

Tsaarin hallinnon hirmuvalta ja turmeltuneisuus lisäsivät öljyä tuleen. Hovi oli julkisen skandaalin kourissa Rasputinin irstaillessa keisarinnan kanssa ja hoidellessa valtion asioita tsaaripariin kohdistuvan vaikutusvaltansa kautta. Vehkeily, lahjonta ja kaikenlainen turmelus rehottivat. Armeijan rahoja kavallettiin korkea-arvoisten upseerien toimesta ja sotilaat joutuivat taistelui-

hin ilman ammuksia ja tarvikkeita. Heidän saappaansa olivat puhki kuluneita eikä monilla ollut jalkineita lainkaan. Osa rykmenteistä kapinoi; osa kieltäytyi taistelemasta. Yhä useammin sotilaat alkoivat veljeillä ”vihollisen” kanssa – kaltaistensa nuorten miesten kanssa, joilla oli ollut epäonni syntyä eri maahan; ja jotka venäläisten lailla oli määrätty sotaan ilman että he tiesivät, miksi heidän täytyy ampua tai tulla ammutuiksi. Suuret joukot laskivat aseensa ja palasivat koteihinsa. Siellä he kertoivat ihmisille rintaman hirvittävistä olosuhteista, järjettömistä verilöylyistä, kurjuudesta ja surkeudesta. Tämä lisäsi massojen tyytymättömyyttä, ja pian alkoi kuulua ääntä tsaaria ja hänen hallintoaan vastaan.

Tunteet kasvoivat päivä päivältä; veronkorotukset ja valtava pula ruoasta ja elintarvikkeista lietsoivat tätä tyytymättömyyttä ilmieliekkeihin.

Vallankumous puhkesi helmikuussa 1917. Kuten tällaisissa tapauksissa on tavallista, vallanpitäjät olivat tilanteelle täysin sokeita. Yksinvaltiain ministereineen ja aristokraatit neuvonantajineen uskoivat kaikki kyseen olevan vain pienistä katulevottomuuksista, lakoista ja leipämellakoista. He kuvittelivat olevansa turvassa ja tilanteen herroja. Levottomuudet vain jatkuivat levi-ten koko maahan, ja piankin tsaari huomasi olevansa pakotettu luopumaan valtaistuimesta. Ei mennyt kauan, kun tuo kerran niin mahtava monarkki pidätettiin ja karkotettiin Siperiaan, jonne hän itse aiemmin oli lähettänyt tuhansia kuolemaan ja jossa hän perheineen sittemmin kohtasi tuomiopäivänsä⁴. Venäjän yksinvaltiutus oli lakkautettu. Helmikuun vallankumous Euroopan vahvinta valtiota vastaan saavutettiin lähes laukauksitta.

”Kuinka se niin helposti tehtiin?” sinä ihmettelet.

Romanovien hallinto oli rajatonta itsevaltiutta; Venäjä oli tsaarien alaisuudessa Euroopan orjuutetuin maa. Ihmisillä ei käytännössä ollut minkäänlaisia oikeuksia. Itsevaltiaan oikut olivat ylimpänä, poliisin käskyt korkeimpana lakina. Kansa eli köyhyydessä ja kärsi mitä raastavimmasta sorrosta. Ihmiset janosivat vapautta.

Yli sadan vuoden ajan olivat vapauden kannattajat ja vallankumoukselliset työskennelleet Venäjällä heikentääkseen tyrannihallinnon perustuksia, valistaen ihmisiä ja nostattaen heitä kapinaan alamaisuutta vastaan. Tämän liikkeen historia on täynnä mitä hienoimpien ihmisten omistautumista ja antaumusta. Tuhannet, jopa sadattuhannet heistä olivat kulkeneet kärsimysten tietä; he olivat täyttäneet vankilat, joutuneet kidutetuiksi ja heitetyiksi Siperian jäätäville erämaille kuolemaan. Liike alkoi yli sata vuotta sitten dekabristikapinasta perustuslain saamiseksi ja jatkui läpi vuosisadan, jolloin nihilistien ja vallankumouksellisten sankarilliset uhrautumis-
pitivät vapauden liekkiä yllä. Tuon suuren marttyyriuden tarinalla ei ole vertaa ihmishistoriassa.

Taistelu vaikutti häviöön tuomitulta, sillä vapauksien täydellinen puuttuminen esti lähes täysin vapauden edelläkävijöiden mahdollisuudet saavuttaa ihmisiä ja sivistää massoja. Tsaarin valta oli hyvin suojattu runsaslukuisen poliisikunnan ja salaisten palveluiden toimesta, samoin kuin virallisen kirkon, lehdistön ja koululaitoksen toimesta, jotka opettivat ihmisiä kuuliaiseen orjamaisuuteen tsaaria kohtaan ja kyseenalaistamattomaan tottelevaisuuteen ”lakia ja järjestystä” kohtaan. Hirveitä rangaistuksia oli varattu niitä varten, jotka uskalsivat esittää vapaampia ajatuksia; ankarimmat lait rankaisivat jopa yrityksestä opettaa maatyöläisiä lukemaan ja kirjoittamaan. Valtio, aatelisto, papisto ja porvaristo olivat tapansa mukaan yhdessä rintamassa tuhotakseen pienimmätkin yritykset antaa kansalle valistusta. Kun ajatusten levittämiseen käytettävät keinot oli kielletty, liberaalit ainekset pakotettiin käyttämään väkivaltaa barbaarista tyranniaa vastaan; he joutuivat turvautumaan terroritekoihin, millä keinoin he halusivat lieventää hirmu-

⁴Bolševikit teloittivat heidät Siperian Jekaterinburgissa vuonna 1918.

hallintoa edes hieman ja samalla suunnata maansa ja koko maailman huomion sietämättömiin olosuhteisiin. Tämä traaginen välttämättömyys johti Venäjän terroristiseen toimintaan, tehden ihmiselämän pyhyttä kunnioittavista idealisteista tyrannien teloittajia. Jaloa kansaa he olivat: nuo miehet ja naiset, jotka halukkaasti ja jopa innokkaasti antoivat elämänsä nostaakseen kansan pelon ikeestä. Sorron ja vapauden välisestä loputtoman pitkästä sodasta nousevat tässä synkimässä Venäjänmaassa taivaan kirkkaimpien tähtien tavoin esiin Sophia Perovskaja, Kibalchich, Grinevitski, Sasonov ja lukemattomat muut marttyyrit, tunnetut ja tuntemattomat.

Se oli mitä epätasaisin kamppailu, ilmeisen toivoton taistelu. Vallankumouksellisia oli vain kourallinen, kun taas vastassa oli lähes rajaton tsaarin valta: mahtava armeija, runsaslukuinen poliisikunta, valtiollisen poliisin erikoisvirastot, sen pahamaineinen kolmas osasto, salainen *Oh-rana*, sen yleinen tapa käyttää talonmiehiä poliisin apuna, ja kaikki ne resurssit, joita valtava yli sadan miljoonan ihmisen maa vain tarjosi.

Häviöön tuomittu taistelu. Ja siltikään Venäjän nuorison – erityisesti opiskelijoiden – loistava idealismi, sammumaton innokkuus ja vapaudelle omistautuminen ei mennyt hukkaan. Kansa voitti, kuten se aina lopulta voittaa valon taistellessa pimeyttä vastaan. Mikä opetus maailmalle, miten rohkaisevaa hengessään heikoille, mitä toivoa se antaakaan ihmiskunnan loputtomalle edistykselle tulevaisuudessakin huolimatta vainosta ja tyranniasta!

Ensimmäinen vallankumous Venäjällä puhkesi vuonna 1905. Itsevaltius oli voimissaan ja kansannousu murskattiin, tosin tsaari oli pakotettu sen seurauksena myöntämään tiettyjä perustuslaillisia oikeuksia. Hallitus kosti nuo vähäisetkin myönnytykset hirvittävällä tavalla. Sadat vallankumoukselliset saivat maksaa niistä hengellään, tuhansia vangittiin ja monet muut tuhannet tuomittiin Siperiaan.

Despotismi veti jälleen uuden henkäyksen ja tunsi olonsa turvatuksi kansaa vastaan. Muttei pitkäksi aikaa. Vapauden nälkä voidaan tukahduttaa hetkeksi; sitä ei koskaan voida tuhota täysin. Ihmisellä on luontainen vapauden kaipuu eikä mikään voima maan päällä voi sitä murskata loputtoman pitkään.

Kaksitoista vuotta myöhemmin – mikä on hyvin lyhyt aika ihmiselämässä – tuli toinen vallankumous, helmikuussa 1917. Se osoitti, ettei vuoden 1905 henki ollut kuollut, ettei ihmisten hengillä maksettu hinta ollut turha. Niin totta on sanat, joiden mukaan marttyyrien veri ruokkii vapauden puuta. Vallankumouksellisten työ ja uhrautuminen kantoivat hedelmää. Venäjä oli oppinut paljon menneistä kokemuksistaan, kuten menestyksekkäät tapahtumat osoittivat.

Ihmiset olivat oppineet. Vuonna 1905 he olivat vaatineet vain vähäistä lievennystä despotismiin, pieniä poliittisia oikeuksia; nyt he vaativat koko tyrannimaisen hallinnon lakkauttamista.

Helmikuun vallankumous soitti kuolinkelloja tsaarin vallalle. Se on ollut historian verettömin vallankumous. Kuten olen aiemmin selittänyt, vahvimman hallinnon valta katoaa savuna ilmaan samalla hetkellä, kun ihmiset kieltäytyvät tunnustamasta sen auktoriteettia, kieltäytyvät kumartamasta sitä ja antamasta sille tukeaan. Romanovien hallinto voitettiin lähes taisteluitta – tämä oli toki luonnollista, koska koko kansa oli kyllästynyt sen vallanpitoon ja kansa oli päättänyt, että se oli sekä haitallista että tarpeetonta ja että maa tulisi paremmin toimeen ilman sitä. Vallankumouksellisten aineiden (erinäisiä sosialistien ryhmiä mukaanlukien anarkistit) taukoamatonta agitaatio ja kasvatus olivat opettaneet massat ymmärtämään, että tsaarinvallasta oli päästävä eroon. Tämä ajatus oli levinnyt niin laajalle, että jopa armeija – valistumattomin kansanryhmä niin Venäjällä kuin muissakin maissa – oli menettänyt uskonsa vallitseviin olosuhteisiin. Ihmiset olivat *kasvaneet pois* despotismista, vapauttaneet mielensä ja henkensä siitä, ja näin he olivat keränneet voimia ja mahdollisuuksia vapauttaa itsensä myös tosiasiallisesti, fyysisesti.

Tämä on se syy, miksei kaikkivoipa itsevaltiias löytänyt Venäjältä enempää tukea; ei ainuttakaan rykmenttiä itseään suojelemaan. Euroopan mahtavin valtio luhistui kasaan kuin korttitalo. Tilapäinen väliaikaishallitus otti tsaarin paikan. Venäjä oli vapaa.

15. Helmikuun ja lokakuun välissä

Muistan ottaneeni osaa erittäin suureen massatapahtumaan New Yorkin Madison Square Gardenissa, jossa juhlistettiin tsaarin vallasta syöksyä. Suunnattoman suuri sali oli kahdenkymmentuhannen, innostuksesta kiihtyneen ihmisen täyttämä. ”Venäjä on vapaa!” ensimmäinen puhuja aloitti. Valtaisa aplodien ja hurraahuutojen myrsky tervehti julistusta. Sitä kesti minuuttikaupalla aina uudelleen puhjeten. Yleisön hiljentyessä ja puhujan aikoessa jatkaa, väkijoukosta kuului ääni:

”Vapaa mihin?”

Vastausta ei saatu. Puhuja jatkoi juhlapuhettaan.

Venäläiset ovat yksinkertaista ja naiivia kansaa. Heillä ei koskaan ole ollut perustuslaillisia oikeuksia, heillä ei ole ollut kiinnostusta politiikkaan eivätkä he ole olleet sen turmelemia. He tiesivät vain vähän kongresseista ja parlamenteista ja välittivät niistä vielä vähemmän.

”Vapaat mihin?” he ihmettelivät.

”Olette vapaat tsaarista ja hänen tyranniastaan”, heille sanottiin.

No sepä hienoa, he ajattelivat. ”Mutta entäs sota?” sotilas kysyi. ”Entäs maa?” talonpoika vaati. ”Entäs kunnollinen olemassaolo?” työläinen tivasi. Näetkös ystäväiseni, nuo venäläiset olivat niin ”sivistymättömiä” etteivät he tyytyneet olemaan vain vapaita *jostakin*; he halusivat olla vapaita *johonkin*, vapaita *tekemään* mitä halusivat. Ja se mitä he halusivat oli mahdollisuus elää, tehdä työtä ja nauttia työnsä hedelmistä. He siis halusivat oikeuden maahan, niin että he voisivat kasvattaa ruokaa itselleen; he halusivat pääsyn kaivoksiin, kauppoihin ja tehtaisiin, niin että he voisivat tuottaa mitä tarvitsivat. Kuitenkin väliaikaishallituksen alaisuudessa, kuten Romanovienkin hallitessa, nuo asiat kuuluivat rikkaille; ne pysyivät ”yksityisomaisuutena”.

Kuten sanottua, yksinkertainen venäläinen ei tiennyt mitään politiikasta, mutta hän tiesi täsmälleen mitä halusi. Hän ei hukannut aikaa tehdessään halunsa tiettäväksi ja hän oli vakaasti päättänyt ne myös toteuttaa. Sotilaat ja merimiehet valitsivat keskuudestaan puhemiehiä esittämään väliaikaishallitukselle heidän vaatimuksensa sodan lopettamisesta. Nämä edustajat järjestäytyivät sotilasneuvostojen tapaan; venäjän kielellä neuvosto on *sovjet*. Talonpojat ja kaupunkien työläiset toimivat samoin. Tällä tavoin kaikki armeijan ja merivoimien haarat, kaikki maatalouden ja teollisuuden piirit ja jopa kaikki tehtaat muodostivat omat neuvostonsa. Sittemmin nämä eri neuvostot muodostivat yhdessä työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajain yleisvenäläisen neuvoston, joka piti istuntojaan Pietarissa.

Ihmiset alkoivat esittää vaatimuksiaan näiden neuvostojen kautta.

Väliaikaishallitus, Miljukovin johtama uusi ”liberaali” hallinto, ei kiinnittänyt niihin mitään huomiota. Kaikille tuonkaltaisille poliittisille puolueille on tyypillistä, että ne lakkaavat kuulemasta massojen haluja ja tarpeita heti valtaan päästyään. Väliaikaishallitus ei siinä poikennut tsaarillisesta yksinvaltiudesta mitenkään. Siinä ei ymmärretty ajan henkeä, vaan uskottiin typerästi muutaman vähäisen uudistuksen tyydyttävän maan tarpeet. Väliaikaishallituksella oli kovin kiire puhua ja keskustella, esittää uusia lakeja ja hyväksyä niitä. Ihmiset eivät kuitenkaan

halunneet lakeja. He halusivat rauhaa, kun taas hallitus vaati sodan jatkamista. Ihmiset vaativat maata ja leipää, mutta he saivat vain lisää lakeja.

Jos historia opettaa meille yhtään mitään, niin sen selkein opetus on, ettei kokonaisen kansan tahtoa voi uhmata tai vastustaa. Sen voi tukahduttaa hetkeksi, yrittää taistella kansannousun aaltoa vastaan, mutta sitä myrskyisämpänä hyökynä se sitten lopulta purkautuu. Silloin se murtaa kaikki esteet, pyyhkäisee tieltään kaiken vastarinnan ja etenee voimallaan pidemmälle kuin mikä on ollut sen alkuperäinen tarkoitus.

Tämä on ollut kaikkien suurkonfliktien ja jokaisen vallankumouksen tarina.

Muistele vaikka Amerikan itsenäisyysotaa. Siirtokuntien kapina Iso-Britanniaa vastaan alkoi, kun kieltäydyttiin maksamasta Yrjö III:n hallituksen määräämiä teetulleja. Tämä verraten vähäpätöinen vastalause maksaa ”veroja ilman edustuksellisuutta” kohtasi kuninkaan vastarinnan, johti sotaan ja päättyi lopulta Amerikan siirtokuntien täydelliseen vapautumiseen englantilaisten hallinnosta. Näin syntyi Amerikan Yhdysvaltojen tasavalta.

Ranskan vallankumous alkoi samaan tapaan vaatimuksina pienistä parannuksista ja uudistuksista. Ludvig XVI kieltäytyi kallistamasta korvaansa kansan vaatimuksille, minkä seurauksena hän ei menettänyt ainoastaan valtaistuinta vaan myös päänsä, ja mukana seurasi koko Ranskan feodaalijärjestelmän tuho.

Juuri niin uskoi myös tsaari Nikolai II lopettavansa vallankumouksen muutamalla mitättömällä myönnytyksellä. Hänkin maksoi typeryydestään sekä valtaistuimensa että henkensä. Sama kohtalo lankesi väliaikaishallitukselle. Tästä syystä eräskin viisas on todennut ”historian toistavan itseään”. Niin siinä aina käy hallitusten kanssa.

Väliaikaishallitus koostui enimmäkseen konservatiiveista, jotka eivät ymmärtäneet kansaa ja jotka elivät täysin irrallaan kansan tarpeista. Kansa vaati ennen kaikkea rauhaa. Miljukovin ja sittemmin Kerenskin johtama väliaikaishallitus oli päättänyt jatkaa sotaa yleisen tyytymättömyyden keskellä sekä maan teollisen ja taloudellisen elämän hajoamisen uhallakin. Vallankumouksen nousevat aallot olivat pian pyyhkäisevä sen pois: työläisten ja sotilaiden edustajain neuvosto valmistautui ottamaan ohjat omiin käsiinsä.

Sillä välin ihmiset eivät odottaneet. Rintamalla olleet sotilaat olivat jo itse päättäneet häipyä sodasta, joka oli tarpeetonta ja hyödytöntä teurastusta. Sadoin tuhansin he jättivät taistelukentät palaten koteihinsa maatiloille ja tehtaisiin. Siellä he alkoivat saattaa vallankumouksen todellisia tavoitteita käytäntöön. Sillä heille vallankumous ei merkinnyt mitään painettuja julistuksia ja paperilakeja, vaan maata ja työpajoja. Kesä- ja lokakuun välisenä aikana vuonna 1917 väliaikaishallituksen keskustellessa loputtomasti ”uudistuksista” maatyöläiset aloittivat tilojen takavariokoinnin maanomistajilta ja työläiset ottivat tehtaat haltuunsa.

Tätä kutsuttiin kapitalistiluokan *pakkolunastukseksi*: siinä siis riistettiin herroilta ne asiat, joita heillä ei ollut mitään oikeutta monopolisoida; asiat, jotka he olivat anastaneet työväenluokilta, kansalta.

Niin siis maa pakkolunastettiin maanomistajilta, kaivokset ja tehtaat niiden ”omistajilta”, varistorakennukset keinottelijoilta. Työläiset ja maanviljelijät ottivat haltuunsa kaiken ammatti-liittojensa ja maatalousjärjestöjensä välityksellä.

Miljukovin ”liberaali” hallitus oli vaatinut sodan jatkamista, koska liittoutuneet vaativat sitä. Myös Kerenskin ”vallankumouksellinen” hallitus pysyi kuurona kansan vaatimuksille. Se sääti ankaria lakeja estämään maatyöläisten ”laittomia” maiden haltuunottoja. Kerenski teki kaikkensa pitääkseen armeijan rintamalla ja toi jopa kuolemanrangaistuksen takaisin ”karkureita” varten. Mutta nyt kansa jätti hallituksen huomiotta.

Tilanne todisti jälleen kerran sen, että maan todellinen voima on massojen käsissä; se on niiden käsissä, jotka taistelevat, raatavat ja tuottavat, ei missään parlamentissa tai hallituksessa. Yhteen aikaan Kerenskiä palvottiin Venäjällä jopa enemmän kuin ainuttakaan tsaaria. Silti hänen valtansa katosi, hänen hallituksensa kaatui ja hän itse joutui pakenemaan henkensä edestä, kun kansa tajusi, ettei hän palvellutkaan heidän asiaansa. Kerenskin ollessa vielä väliaikaishallituksen johdossa todellinen valta alkoi siirtyä Pietarin neuvostolle, jonka jäsenet olivat enimmäkseen vallankumouksellisia työläisiä, viljelijöitä ja sotilaita.

Neuvostossa esitettiin erilaisia ja jopa vastakkaisia näkemyksiä, mikä on väistämätöntä ryhmissä, jotka on koostettu väestön eri luokista niiden erityisine intresseineen. Suurinta valtaa sellaisissa olosuhteissa käyttävät kuitenkin aina ne, jotka kykenevät lausumaan kansan syvimät tunteet ja tarpeet ääneen. Tästä syystä neuvoston vallankumouksellisemmat ainekset saivat vähitellen valtaa, sillä ne ilmaisivat massojen todellisia haluja ja pyrkimyksiä.

Neuvostossa oli niitä, jotka uskoivat perustuslain, sellaisen kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa, olevan kaikki mitä Venäjä tarvitsi saavuttaakseen vapauden ja hyvinvoinnin. Heidän mukaansa kapitalismi oli ihan hyvä: että täytyykin olla herroja ja palvelijoita, rikkaita ja köyhiä; ja kansan tulisi tyytyä niihin vapauksiin ja oikeuksiin, joita demokraattinen hallinto voi heille suoda. Nämä olivat perustuslaillisia demokraatteja, joita Venäjällä lyhyesti kutsuttiin *kadeteiksi*. He menettivät nopeasti vaikutusvaltansa, koska Venäjän ”naiivit” työläiset ja viljelijät tiesivät, etteivät he halunneet mitään paperille pistettyjä vapauksia ja oikeuksia, vaan mahdollisuuden tehdä työtä ja nauttia työnsä hedelmistä. He osoittivat Amerikkaa perustuslakeineen ja itsenäisyysjulistuksineen ja sanoivat, ettei heitä kiinnostanut se vääräisyys, korruptio ja palkkaorjuus, joka siellä perustuslaillisesti vallitsi.

Seuraavaksi vapaamielisimpiä olivat mensevikkeinä tunnetut sosiaalidemokraatit. Sosialisteina he uskoivat kapitalismin lakkauttamiseen, mutta heidän mielestään vallankumous ei ollut oikea aika sen toteuttamiseen. Miksei? Siksi koska kyseessä ei ollut työläisten vallankumous, he sanoivat, vaikka se sellaiselta näyttikin. He väittivät, ettei kyse voinut olla yhteiskunnallisesta vallankumouksesta, ja siksi maan perustavia talouden rakenteita ei tulisi muuttaa. Heidän mukaansa kyseessä oli vain porvarillinen vallankumous, poliittinen kumous, ja sellaisena sen myös pitäisi tehdä ainoastaan poliittisia muutoksia. Siis kyseessä ei kertakaikkiaan voinut olla mikään muu kuin porvariston vallankumous, mensevikit inttivät, koska eikö itse suuri Karl Marx ollut opettanut, että työläisten vallankumous voi tapahtua vain sellaisessa maassa, jossa kapitalismi on saavuttanut korkeimman kehitysasteensa. Venäjä taas oli teollisesti hyvin takapajuinen, ja siksi olisi Marxin opetusten vastaista pitää vallankumousta proletarisena. Tästä syystä kapitalismin täytyy säilyä Venäjällä ja sille tulee antaa mahdollisuus kypsyä ennen kuin kansa voi edes ajatella palkkaorjuuden lakkauttamista.

Sosiaalidemokraateilla oli runsaasti kannattajia Venäjän työläisten keskuudessa monien ammattiliittojen ollessa mensevikkien käsissä. Mutta väite, jonka mukaan vallankumous ei voinut olla proletaarinen vain siitä syystä, että Marx oli viisikymmentä vuotta aiemmin sanonut sen olevan mahdotonta, ei vedonnut työläisiin. Hehän olivat tehneet vallankumouksen, he olivat taistelleet ja vuodattaneet sen vuoksi verta. He olivat häätäneet tsaarin pois hoveineen, nyt he olivat häättämässä teollisuusherrojaan ja lakkauttamassa näin palkkaorjuuden ja kapitalismin. He eivät millään tajunneet, mikseivät he voineet tehdä sitä, mitä he tosiasiallisesti olivat juuri tekemässä, ja vain siksi, että joku haudassa makaava oli uskonut, ettei sellaista voi tehdä. Sosialistijohtajien järkeily oli aivan liian ”tieteellistä” heille. Heidän maalaisjärkensä kertoi sen olevan silkkaa hölynpölyä, ja mensevikit menettivät suurimman osan kannatuksestaan työläisten joukossa.

Toista poliittista puoluetta kutsuttiin sosiaalivallankumoukselliseksi. Tähän puolueeseen kuuluivat monet niistä terroristeista, jotka olivat toimineet aktiivisesti tsaarinvaltaa vastaan aiemmin. Sosiaalivallankumouksellisilla oli paljon kannattajia, erityisesti viljelijäväestön keskuudessa. He kuitenkin vieraantuivat kannattajistaan asettumalla tukemaan sodan jatkamista tilanteessa, jossa koko maa vastusti sitä. Tämä asenne aiheutti myös puolueen hajoamisen konservatiivisen puolen tullessa tunnetuksi oikeistolaisina sosiaalivallankumouksellisina ja vallankumouksellisemman puolen kutsuessa itseään vasemmistolaisiksi sosiaalivallankumoukselliseksi. Jälkimmäinen puolue, jota johti Maria Spiridonova, oli kärsinyt vuosikausia Siperian vankileireillä tsaarinvallan aikana, kannattanut sodan lopettamista ja taannut näin huomattavan kannattajakunnan etenkin köyhimpien maanviljelijäluokkien parissa.

Radikaaleinta ainesta Venäjällä edustivat anarkistit, jotka vaativat välitöntä rauhaa, vapaata maankäyttöä viljelijöille ja tuotantovälineiden ja jakelun sosialisointia. He halusivat kapitalismin ja palkkaorjuuden lakkauttamista, tasavertaiset oikeudet kaikille eikä erityisoikeuksia kenellekään. Maa, tehtaات ja kaivokset, tuotantovälineet ja jakelukeinot oli saatava koko kansan haltuun. Jokaisen tulisi työskennellä kykyjensä mukaan ja saada tarpeidensa mukaan. Oli saatava täysi vapaus kaikille ja keskinäisiin intresseihin perustuva yhteinen käyttöoikeus. Anarkistit varoittivat työväestöä delegoimasta valtaa millekään hallitukselle tai asettamasta mitään poliittista puoluetta valta-asemaan. Oli hallitus sitten millainen tahansa, he sanoivat, se pyrki vain tukahduttamaan vallankumouksen ja ryöstämään työläisiltä heidän jo saavuttamansa tulokset. He väittivät, että maan hyvinvointi ja elämä olivat riippuvaisia taloudesta, ei politiikasta. Siis se, mitä ihmiset haluavat, on elää, tehdä työtä ja tyydyttää tarpeitaan. Siksi välttämätöntä on nimenomaan teollisuuden järkevä hoitaminen eikä politiikka. Poliitiikka, he väittivät, on peliä, jossa hallitaan ja hallinnoidaan ihmisiä eikä edesauteta heidän elämäänsä. Lyhyesti sanottuna anarkistit neuvoivat työläisiä olemaan antamatta kenellekään enää lupaa hallita heitä, lakkauttamaan poliittisen hallituksen ja hoitamaan itse omat maatalouteen, teollisuuteen ja yhteiskunnalliseen elämään liittyvät asiansa kaikkien hyödyksi sen sijaan, että ne hyödyttäisivät vain riistäjiä ja hallitsijoita. He pyysivät massoja pysymään neuvostojen rinnalla ja huolehtimaan intresseistään omien järjestöjensä avulla.

Anarkistit olivat kuitenkin lukumääräisesti hyvin pieni joukko. Edistyneimpinä ja vallankumouksellisimpina heitä oli vainottu tsaarin aikana jopa pahemmin kuin sosialisteja. Monia oli teloitettu, monia vangittu, ja heidän järjestönsä oli kielletty laittomina. Oli mitä vaarallisinta kuulua anarkisteihin, ja heidän valistustyönsä oli tehty äärimmäisen vaikeaksi. Tästä syystä anarkistit eivät olleet vahvoja eivätkä he kyenneet juurikaan vaikuttamaan laajassa 120 miljoonan ihmisen maassa.

Heillä oli kuitenkin suuri etu siinä, että heidän ideansa vetosivat terveeseen järkeen ja massat kykenivät ymmärtämään niitä. Kykyjensä ja mahdollisuuksiensa mukaan anarkistit rohkaisivat vaatimaan rauhaa, maata ja leipää, ja auttoivat aktiivisesti viemään noita vaatimuksia eteenpäin suoralla pakkolunastustoiminnalla ja vapaan yhteisöelämän muodostamisella.

Venäjällä oli eräs toinen poliittinen järjestö, joka oli kooltaan paljon suurempi ja paremmin järjestäytynyt kuin anarkistit. Tuo puolue ymmärsi anarkististen ideoiden arvon ja ryhtyi työhön ne toteuttaakseen.

Kyseessä olivat bolševikit.

16. Bolsevikit

Keitä olivat bolsevikit ja mitä he halusivat?

Vuoteen 1903 asti bolsevikit olivat Venäjän sosialistisen puolueen jäseniä; he olivat siis sosiaalidemokraatteja, Karl Marxin ja hänen opetustensa seuraajia. Tuona vuonna Venäjän sosiaalidemokraattinen työväenpuolue jakautui kahtia organisaatiokysymysten ja muiden pikkuasioiden vuoksi. Leninin johdolla oppositioon jääneet muodostivat uuden puolueen, jotka kutsuivat itseään bolsevikkeiksi. Vanha puolue tuli tunnetuksi mensevikkeinä.⁵

Bolsevikit olivat vallankumouksellisempia kuin emopuolue, josta he olivat irtaantuneet. Maailmansodan puhjetessa he eivät pettäneet työläisten asiaa ja liittyneet kiihkoisänmaallisiin, kuten suurin osa muista sosialistisista puolueista. Heidän ansiokseen sanottakoon, että useimpien anarkistien ja vasemmistovallankumouksellisten tavoin he vastustivat sotaa siltä pohjalta, ettei proletariaatilla ollut mitään tekemistä kapitalistiryhmien keskinäisissä kiistoissa. Kun helmikuun vallankumous alkoi, bolsevikit ymmärsivät, etteivät poliittiset muutokset yksin riittäisi, ne eivät ratkaisisi työläisten ja yhteiskunnan ongelmia. He tiesivät, ettei yhden hallituksen korvaaminen toisella auttaisi mitään. Se mitä tarvittiin oli radikaali, perustavanlaatuinen muutos.

Vaikka bolsevikit olivat mensevikki-velipuoliensa tavoin marxilaisia (Karl Marxin teorioihin uskovia), he eivät jakaneet mensevikkien asennetta suureen mullistukseen. He pilkkasivat ajatusta, jonka mukaan Venäjällä ei voinut olla proletaarista vallankumousta, koska kapitalistinen teollisuus ei ollut vielä kehittynyt täyteen mittaansa. He ymmärsivät, ettei tapahtumassa ollut mikään pelkkä porvarillinen, poliittinen muutos. He tiesivät, etteivät ihmiset tyytyisi pelkkään tsaarin vallan lakkauttamiseen ja perustuslain luomiseen. He näkivät, että asiat olivat kehitymässä paljon pidemmälle. He ymmärsivät, etteivät maatyöläisten maiden haltuunotot ja omistavien luokkien omaisuuden lisääntyvät pakkolunastukset merkinneet mitään ”uudistusta”. Koska bolsevikit elivät lähempänä massoja kuin mensevikit, he tunsivat kansan sykkeen ja osasivat oikeammin arvioida suurten tapahtumien hengen ja tarkoituksen. Ennen kaikkea bolsevikkien johtaja Lenin uskoi, että oli tulossa aika, jolloin hän puolueineen voisi ottaa hallinnon ohjiinsa ja saada aikaan sosialismin bolsevikkien suunnitelmien mukaisesti.

Bolsevikkien sosialismi tarkoitti sitä, että bolsevikit ottivat poliittisen vallan itselleen proletariaatin nimissä. He olivat yhtä mieltä anarkistien kanssa siinä, että kommunismi olisi paras taloudellinen järjestelmä; tämä tarkoittaa sitä, että maa, tuotannon ja jakelun koneistot ja kaikki julkiset hyödykkeet tulisi olla yhteisomistuksessa, että yksityisomistus noihin asioihin tulisi poistaa. Kun anarkistit halusivat kansan kokonaisuudessaan omistavan nuo asiat, bolsevikit taas halusivat kaiken olevan valtion käsissä, siis ettei valtio olisi pelkästään maan poliittinen hallitsija vaan myös sen teollisuuden ja talouden hallitsija. Marxilaisina bolsevikit uskoivat vahvaan valtioon maan johtajana, sen absoluuttiseen valtaan ihmisten elämien ja kohtaloiden suhteen. Toisin sanoen se, mitä bolsevikit ajoivat oli diktatuuri, kunhan tuo diktatuuri oli heidän omissa käsissään, *heidän* poliittisen puolueensa käsissä.

Tätä järjestelyä he kutsuivat ”proletariaatin diktatuuriksi”, koska heidän puolueensa, he väittivät, edusti työväenluokan parasta ja etummaista osaa, ollen sen etujoukko, ja siksi heidän puolueensa pitäisi hallita diktaattorina proletariaatin nimissä.

⁵Nimitykset tulevat venäjän kielen sanoista bolshe, joka tarkoittaa enemmistöä tai ”enemmän” ja mense, joka tarkoittaa ”vähemmän”.

Anarkistien ja bolsevikkien välinen suuri ero oli siinä, että anarkistit halusivat massojen päättävän ja hoitavan itse omat asiansa, omien järjestöjensä kautta, ilman minkään poliittisen puolueen määräysvaltaa. He halusivat todellista vapautta ja vapaaehtoista yhteistyötä yhteisessä omistajuudessa. Tästä syystä anarkistit kutsuivat itseään *vapaiksi* kommunisteiksi tai kommunistisiksi anarkisteiksi, kun taas bolsevikit olivat *pakkovaltaisia*, hallinnollisia tai valtiokommunisteja. Anarkistit eivät halunneet minkään valtion määräilevän kansaa, koska sellainen määräily tarkoitti heidän mukaansa aina tyranniaa ja sortoa. Bolsevikit taas hylätessään kapitalistisen valtion ja porvariston diktatuurin halusivat valtion ja diktatuurin kuuluvan *heille*, heidän puolueelleen.

Voit siis nähdä, että anarkistin ja bolsevikin välinen ero on kuin yöllä ja päivällä. Anarkistit vastustavat kaikkea hallintoa; bolsevikit kannattavat hallintoa, kunhan se on heidän omissa käsissään. ”He eivät vastusta suurta keppiä”, kuten eräällä nokkelalla ystävälläni on tapana sanoa, ”he haluavat vain itse pitää kiinni sen oikeasta päästä.”

Bolsevikit kuitenkin ymmärsivät anarkistien esittämien näkemysten ja keinojen olevan sekä järkeviä että käytännöllisiä, ja että ainoastaan sellaiset menetelmät voisivat taata vallankumouksen onnistumisen. He päättivät ottaa anarkistiset ideat omiin tarkoituksiinsa. Niin siinä sitten kävi, että vaikka anarkistit itse lukumäärältään olivat liian pieniä saavuttaakseen massat, he onnistuivat tekemään vaikutuksen bolsevikkeihin, jotka pian alkoivat puoltaa anarkistisia keinoja ja taktikoita, teeskennellen tietenkin että ne olivat heidän omiaan.

Mutta ne eivät olleet heidän omiaan. Saatat sanoa, ettei sillä ole mitään väliä, kuka puoltaa tai auttaa toteuttamaan ideaa, joka koituu kansan hyväksi. Jos kuitenkin mietit asiaa uudestaan, ymmärrät, että sillä on hyvinkin paljon väliä, kuten koko historia ja erityisesti Venäjän vallankumous osoittavat.

Sillä on väliä, koska kaikki riippuu motiiveista, tarkoituksesta ja hengestä, jolla asia hoidetaan. Paraskin idea voidaan toteuttaa sellaisella tavalla, että siitä koituu vain paljon haittaa. Suuren idean innostamilta massoilta voi nimittäin jäädä huomaamatta *kuinka ja miten*, millä keinoilla idea toteutetaan. Väärässä hengessä tai väärällä tavalla toteutettuna kaikkein jaloin ja hienoin ajatus voidaan kääntää maan ja sen ihmisten tuhoksi.

Näin juuri tapahtui Venäjällä. Bolsevikit puolsivat ja osittain toteuttivatkin anarkistisia ideoita, mutta bolsevikit eivät olleet anarkisteja eivätkä he sydämessään uskoneet niihin ajatuksiin. He käyttivät niitä omiin tarkoituksiinsa – tarkoituksiin, jotka *eivät* olleet anarkistisia, jotka olivat oikeastaan antianarkistisia, anarkistisen idean vastaisia. Mitä olivat nuo bolsevikkien tarkoitukset?

Anarkistisen idean tarkoitus on päästä eroon kaikenlaisesta sorrosta, lakkauttaa yhden luokan valta toisten luokkien yli, korvata sellainen asioiden hoito, jossa ihminen herruuttaa toista, taata vapaus ja hyvinvointi kaikille. Anarkististen keinojen on arvioitu tuovan nämä tulokset.

Bolsevikit käyttivät anarkistisia keinoja täysin eri tarkoitukseen. Eivät he halunneet lakkauttaa poliittista ylivaltaa ja hallintoa: sen oli vain päädyttävä heidän omiin käsiinsä. Heidän päämääränään oli, kuten olen jo selittänyt, saada poliittinen valta heidän omalle puolueelleen ja muodostaa bolsevikkien diktatuuri. On tärkeää, että tajuaamme tämän hyvin selkeästi, jotta voimme ymmärtää, mitä Venäjän vallankumouksessa tapahtui ja miksi ”proletariaatin diktatuuri” muuttui nopeasti bolsevikkien diktatuuriksi proletariaattia vastaan.

Pian helmikuun vallankumouksen jälkeen bolsevikit alkoivat julistaa anarkistisia periaatteita ja taktikoita. Näiden joukossa oli ”suora toiminta”, ”yleislakko”, ”omaisuuksien haltuunotto” ja muita vastaavanlaisia kansan toimia. Kuten olen jo sanonut, bolsevikit eivät marxilaisina uskoneet tällaisiin toimiin. Ainakaan he eivät olleet uskoneet niihin ennen vallankumousta. Vuosi-

kausien ajan olivat sosialistit kaikkialla, bolsevikit muiden muassa, pilkanneet anarkistien ajatusta yleislakosta työläisten vahvimpana aseena heidän taistellessaan kapitalistista riistoa ja valtion sortoa vastaan. ”Yleislakko on yleistä hölynpölyä”, kuului sosialistien taisteluhuuto anarkisteja vastaan. Eivät sosialistit halunneet massojen turvautuvan suoraan joukkotoimintaan ja yleislakkoon, koska sehän saattaisi johtaa vallankumoukseen ja asioiden ottamiseen omiin käsiin. Eivät sosialistit halunneet mitään itsenäistä massojen vallankumoustoimintaa. He puolsivat poliittista toimintaa. He halusivat työläisten pistävän heidät, sosialistit, valtaan, jotta *he* voisivat tehdä sen vallankumouksen.

Jos vilkaiset sosialistien kirjoituksia viimeisen neljänkymmenen vuoden ajalta, tulet vakuuttuneeksi siitä, että sosialistit ovat aina vastustaneet yleislakkoa ja suoraa toimintaa, samoin kuin he ovat vastustaneet myös pakkolunastuksia ja vallankumouksellista syndikalismia, joka on toinen nimi työläisten neuvostoille. Kaikki sellaiset vallankumoustaktiikat oli ankarasti kiistetty sosialistien kokouksissa ja heidän agitaattorinsa tuomitsivat ne jyrkästi.

Bolsevikit kuitenkin hyväksyivät nämä anarkistiset keinot ja alkoivat tuoda niitä esiin vastasyntyneellä vakaumuksella. Ei tietenkään heti vallankumouksen puhjetessa helmikuussa 1917. Vaan paljon myöhemmin, sen jälkeen kun he olivat nähneet, etteivät massat tyytyneetkään pelkkiin poliittisiin muutoksiin vaan vaativat leipää perustuslain sijaan. Vallankumouksen äkisti vaihtuvat tapahtumat *pakottivat* bolsevikit samaan linjaan kaikkein radikaaleimpien kansan halujen kanssa, koska muutoin he olisivat jääneet jälkeen koko vallankumouksesta, kuten oli tapahtunut mensevikeille, oikeistolaisille sosiaalivallankumouksellisille, perustuslaillisille demokraateille ja muille uudistajille.

Kovin äkkinäistähän tämä bolsevikkien anarkististen keinojen omaksunta oli, koska vain hetkeä aiemmin he olivat itsepintaisesti vaatineet perustuslakia säätävää kansalliskokousta. Helmi-kuun vallankumousta seuranneina kuukausina he olivat vaatineet tämän edustuksellisen elimen koollekutsumista, jotta voitaisiin päättää minkä sortin hallitus Venäjää tulisi hallitsemaan. Bolsevikeille oli aivan omiaan kannattaa perustuslakia säätävää kokousta, olivathan he marxilaisia ja teeskentelivät uskovansa enemmistön valtaan. Koko kansan oli määrä valita perustuslakia säätävä kokous ja kokouksen enemmistön oli sitten määrä päättää asioista. Todellinen syy, miksi bolsevikit kannattivat kansalliskokousta, oli siinä, että he uskoivat massojen olevan heidän puolellaan ja että bolsevikkipuolue saisi varmasti kokouksessa enemmistön taakseen. Pian kävi kuitenkin selväksi, että he jäisivätkin tuossa kokouksessa vähäpätöiseksi vähemmistöksi. Heidän toivonsa päästä sitä hallitsemaan katosi. Kunnollisina hallinto- ja enemmistövaltaan uskovina heidän tulisi vieläpä hyväksyä kansan tahto. Tämähän ei sopinut Leninin ja hänen tovereidensa suunnitelmiin. He alkoivat etsiä muita keinoja saada hallitusvalta itselleen, ja niinpä he ensimmäiseksi aloittivat rajun yllytyksen perustuslakia säätävää kansalliskokousta *vastaan*.

Tietenkään kansalliskokous ei kykenisi antamaan maalle mitään arvokasta. Kyseessä oli pelkkää puhetta syöltävä koneisto, jolta puuttui kaikki elinvoima ja joka ei kyennyt mihinkään aidosti rakentavaan työhön. Ulkopuolella tapahtuva vallankumous oli tosiasia ja se oli täysin riippumaton perustuslakia säätävästä kokouksesta, täysin riippumaton mistään lakiasäätävästä tai hallinnollisesta elimestä. Vallankumous alkoi ja kehittyi riippumatta hallituksesta ja perustuslaista, huolimatta vastarinnasta ja uhmaten kaikkia lakeja. Se oli luonteeltaan täysin laitton, täysin hallitsematon ja jopa hallitsemisen vastainen. Vallankumous noudatti kansan terveitä ja luontaisia impulsseja, heidän tarpeitaan ja halujaan. Todellisessa merkityksessä se oli anarkistinen niin hengessä kuin teoissa. Ainoastaan anarkistit – nuo hallinnolliset vääräoppiset, jotka uskoivat vapauteen ja kansan aloitekykyyn yhteiskunnallisten ongelmien hoitajana – toivottivat vallan-

kumouksen tervetulleeksi sellaisena kuin se oli ja toimivat sen eteenpäin viemiseksi, kasvattamiseksi ja syventämiseksi, niin että koko maa pääsisi sen vaikutuksesta osalliseksi.

Kaikilla muilla puolueilla, bolsevitit mukaan lukien, oli tarkoituksena vain vallankumouksellisen liikkeen valjastaminen ja sen sitominen heidän oman ryhmänsä menestykseen. Bolsevitit tarvitsivat massojen tuen anastaakseen itselleen poliittisen vallan ja päästäkseen julistamaan kommunistista diktatuuria. Kun he näkivät, ettei kansalliskokouksen avulla ollut toivoakaan päästä tuohon tavoitteeseen, he kääntyivät sitä vastaan, liittyivät anarkisteihin sen tuomitsemisessa ja hajottivat sen myöhemmin väkiväkellä. Voit kuitenkin nähdä, että kun anarkistit toimivat asiansa rehellisesti, hallinnottomuuden aatteensa mukaisesti, niin bolsevikkien puolelta samanlainen toiminta oli silkkaa tekopyhyyttä ja poliittista kikkailua.

Perustuslakia säättävän kokouksen vastaisuuden myötä bolsevitit lainasivat anarkistien arsenaalista myös muita militantteja taktiikoita. Niinpä he alkoivat julistaa suurta sotahuutoaan ”kaikki valta neuvostoille”, kehottaen työläisiä olemaan piittaamatta väliaikaishallituksesta ja jopa uhmaamaan sitä sekä turvautumaan joukkomittaiseen suoraan toimintaan vaatimuksiensa läpiviemiseksi. Samaan aikaan he omaksuivat anarkistien keinoista myös yleislakon ja alkoivat ponnekkaasti vaatia ”omaisuuden riistämistä omaisuuden riistäjiltä”.

On tärkeää pitää mielessä, etteivät nämä bolsevikkien taktikat seuranneet loogisesti heidän ideoistaan, vaan ne olivat heille pelkkä väline saavuttaa massojen luottamus ja päästä poliittiseen valtaan. Todellisuudessa nuo keinot olivat tosiaankin marxilaisten teorioiden *vastaisia* eivätkä bolsevitit uskoneet niihin. Ei siksi ole yllättävää, että valtaan päästyään bolsevitit hylkäsivät kaikki nuo marxilaisuuden vastaiset ajatukset ja taktikat.

Bolsevikkien julistamat anarkistiset iskulauseet eivät jääneet vaille tuloksia. Massat alkoivat seurata heidän lippuaan. Puolueesta, jolla ei ollut juuri minkäänlaista vaikutusvaltaa sen johtajien Leninin ja Zinovjevin piileskellessä ja ollessa huonossa maineessa⁶ ja Trotskin ja muiden ollessa vankilassa, tulikin äkkiä merkittävin tekijä vallankumouksellisen työväestön liikehdinnässä.

Tarkkaavaisina massojen ja eritoten sotilaiden ja työläisten vaatimuksille, ilmaistessaan heidän tarpeensa voimalla ja tinkimättömyydellä, bolsevitit saivat jatkuvasti yhä enemmän vaikutusvaltaa kansan parissa ja neuvostoissa, erityisesti niissä, jotka kokoontuivat Pietarissa ja Moskovassa. Väliaikaishallituksen toimetttömyys ja kyvyttömyys tehdä mitään merkittäviä muutoksia pahensi yleistä katkeruutta ja tyytymättömyyttä, joka pian oli puhkeava täyteen raivoon. Kerenskin hallituksen arkaileva luonne oli omiaan vahvistamaan bolsevikkien otetta neuvostoista. Välikirjo neuvostojen ja hallituksen välillä kasvoi päivä päivältä ja yltyi piankin avoimeksi yhteenotoksi ja taisteluksi.

Hallituksen ilmiselvä avuttomuus, Kerenskin päätös lähteä uusiin hyökkäyksiin sotarintamalla samalla kun sotilaskarkuruudesta annettiin kuolemantuomioita, vallankumouksellisten vainoaminen ja heidän johtajiensa pidätykset vauhdittivat kaikki tätä kriisiä. Heinäkuun 3. päivänä 1917⁷ tuhannet aseistautuneet työläiset, sotilaat ja merimiehet osoittivat Pietarin kaduilla mieltään hallituksen kielloista huolimatta ja vaativat ”kaikkea valtaa neuvostoille”. Kerenski pyrki tukahduttamaan kansanliikkeen. Hän jopa kutsui ”luotettavia” rykmenttejä rintamalta antamaan Pietarin työläisille ”hyödyllinen opetus”. Hyödyttömiksi kuitenkin jäivät kaikki porvariston yritykset, niin Kerenskin, sosiaalidemokraattisten johtajien kuin oikeistolaisten sosiaalivallanku-

⁶Tämä johtui siitä, että laajasti, joskin virheellisesti, uskottiin Leninin olevan Saksan palkkalistoilla.

⁷Uuden kalenterin mukaan heinäkuun 16. päivänä.

mouksellistenkin toimet taistella tulevaa hyökyä vastaan. Heinäkuun mielenosoitus tukahdutettiin, mutta piankin vallankumouksellinen liike pyyhkäisi koko väliaikaishallituksen tiehensä. Sotilaiden ja työläisten neuvosto Pietarissa julisti hallituksen lakkautetuksi ja Kerenski joutui pakenemaan valepuvussa henkensä säästääkseen.

Massat tukivat Pietarin neuvostoa. Pääkaupungin esimerkkiä seurattiin pian Moskovassa, ja sieltä se levisi läpi koko maan.

Oli lokakuun 25. päivä⁸, kun väliaikaishallitus julistettiin lakkautetuksi, sen jäsenet pidätettiin ja Pietarin neuvoston sotilaallinen vallankumouskomitea otti Talvipalatsin haltuunsa. Samaisena päivänä aloitti neuvostojen toinen yleisvenäläinen edustajainkokous istuntonsa. Poliittinen hallintovalta oli käytännössä lakkautettu. Kaikki valta oli nyt edustajainkokouksen työläisten, sotilaiden ja viljelijöiden käsissä. Se alkoi välittömästi harkita keinoja kansan tahdon toteuttamiseksi: miten lopettaa sodankäynti, turvata maat maatyöläisille ja tehtaات kaupunkien työläisille, taata vapaus ja hyvinvointi kaikille.

Tämä oli Venäjän vallankumouksen tila lokakuussa 1917. Alkaen tsaarin vallan lakkauttamisesta se vähitellen kehittyi ja laajeni maan teollisuuden ja talouden läpikotaiseksi uudelleenjärjestyksi. Kansan henki ja heidän tarpeensa osoittivat tietä vallankumouksen kehittämiseksi kohti elämän uudelleenrakentamista poliittisen vapauden, taloudellisen tasa-arvon ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden pohjalta.

Nämä voitiin saavuttaa ainoastaan samaan tapaan kuin edeltävätkin suuret muutokset helmikuusta lokakuuhun: työläisten ja maanviljelijöiden yhteisillä pyrkimyksillä ja vapaalla yhteistöminnalla.

Sellainen kehitys ei sopinut kuitenkaan yhteen bolševikkien suunnitelmien kanssa. Kuten on jo selitetty, heidän päämääränsä oli saada aikaan heidän puolueensa johtama diktatuuri. Diktatuurihan tarkoittaa sanelua, sitä että hallitsija sanelee tahtonsa koko maahan. Nyt bolševikit tunsivat itsensä tarpeeksi vahvoiksi alkaakseen toteuttaa todellista aiettaan. He hylkäsivät vallankumoukselliset ja anarkistiset iskulauseet. On oltava vahva poliittinen valta, he julistivat, jotta vallankumouksen tiellä voidaan jatkaa. He ryhtyivät käyttämään sortavia menetelmiä sen varjolla, että he muka suojelivat kansaa monarkisteilta ja porvaristolta. Tosiasiassa Venäjällä ei ollut lainkaan mainitsemisen arvoisia tsaarin kannattajia tai monarkisteja. Kansa oli kasvanut tsaarin vallasta jo pois eikä monarkialla ollut enää minkäänlaisia toteutumisen edellytyksiä. Mitä taas porvaristoon tulee, Venäjälle ei koskaan ollut kehittynyt sellaista järjestäytynyttä kapitalistiluokkaa kuin mitä meillä on korkeasti teollistuneissa maissa – Yhdysvalloissa, Englannissa, Ranskassa ja Saksassa. Venäläinen porvaristo oli vähäinen ja heikko. Sen olemassaolo jatkui helmikuun vallankumouksen jälkeen ainoastaan Kerenskin hallituksen suojelemana. Sillä hetkellä, kun hallitus lakkautettiin, porvaristo hajosi kappaleiksi. Sillä ei ollut sen enempää voimia kuin keinojakaan estää maidensa ja tehtaidensa haltuunottoa maa- ja teollisuustyöläisten toimesta. Niin oudolta kuin se saattaa vaikuttaakin, tosiasia kuitenkin on, ettei porvaristo tehnyt koko vallankumouksen aikana ainuttakaan järjestäytynyttä ja tehokasta yritystä saada omaisuuttaan takaisin⁹.

Mietipä, kuinka erilaista Yhdysvalloissa olisi ollut. Siellä kapitalistit vahvoina ja hyvin järjestäytyneinä olisivat tehneet mitä suurinta vastarintaa. He olisivat muodostaneet puolustusjoukko-

⁸Uuden kalenterin mukaan marraskuun 7. päivänä.

⁹Etelä-Venäjällä (Ukrainassa) porvaristo tosin teki vastarintaa, mutta vain Skoropadskin ja Petljuran hallitusten aikoina liittoutuneiden armeijoiden antaessa tukeaan. Ukrainan porvaristosta tuli avutonta heti ulkomaisen avun lakattua.

ja suojelemaan itseään ja intressejään asevoimin. Minulla ei ole epäilystäkään, etteivätkö he niin teekin, sitten kun tapahtumat alkavat vyöryä siellä kuten Venäjällä vuonna 1917. Ei sillä, että he siinä tulisivat kuitenkaan onnistumaan. Mutta kuten sanottu, ei Venäjän vallankumous tuottanut ainuttakaan tehokasta ja järjestäytynyttä porvariston vastarintatointia siitä yksinkertaisesta syystä, ettei siinä maassa ollut mitään todellista porvaristoa tai kapitalistiluokkaa. Sotilaallisia yrityksiä tosiaan kyllä tehtiin, kuten tsaarin kenraalin Kornilovin hyökkäys Pietariin rintamalta tuotuine kasakoineen, mutta tuo Kornilovin seikkailu oli niin harmiton, että hänen armeijansa hajosi jo ennen pääsyään pääkaupunkiin. Hänen miehensä liittyivät Pietarin vallankumouskaartiin ampumatta lähes laukaustakaan.¹⁰

Asian ydin on siinä, että kun massat ovat yhtä vallankumouksen kanssa, ei voida edes ajatella, että vihollinen onnistuisi vastarinnassaan, ei ole mitään mahdollisuutta tukahduttaa vallankumousta. Se oli tilanne Venäjällä lokakuussa 1917, kun neuvostot ottivat vallan käsiinsä.

Bolsevikkien suunnitelmana oli saada valtio täysin ja yksinomaisesti heidän puolueensa hallintaan. Heidän suunnitelmiinsa ei sopinut antaa ihmisten itsensä hoitaa asioitaan neuvostojensa välityksellä. Niin kauan kuin neuvostoilla oli kaikki sananvalta, ei bolsevikkien suunnitelmista voinut tulla mitään. Siksi heidän oli välttämätöntä joko lakkauttaa neuvostot tai saada ne omaan hallintaansa.

Neuvostojen lakkauttaminen oli mahdotonta. Ne edustivat työtätekeviä massoja; neuvostojen idea oli Venäjän kansan vaalima unelma jo vuosisatojen ajoilta. Kaukaisessa menneisyydessä Venäjällä oli ollut erityyppisiä neuvostoja ja koko kyläelämä muodostui neuvostoperiaatteen mukaan, siis kaikkien jäsenten yhtäläiseen osallistumiseen ja oikeuksiin. Muinainen Venäjän *mir*, yleiskokous kylän tai kaupungin asioiden hoitamiseen, oli yksi sovellus neuvoston ideasta.

Bolsevikit tiesivät, etteivät vallankumoukselliset työläiset ja talonpojat sen enempää kuin sotilaatkaan (jotka olivat työläisiä ja talonpoikia univormuissa) kannattaisi neuvostojensa lakkauttamista. Ainoaksi vaihtoehdoksi jäi saada ne bolsevikkihallintaan. Pitäytyen Leninin periaatteessa, jonka mukaan ”tarkoitus pyhittää keinot”, eivät bolsevikit kavahtaneet mitään keinoja mustamaalatakseen ja eliminoidakseen muut vallankumoukselliset ainekset neuvostoista. He aloittivat sinnikkään ja ilkeämielisen parjauskampanjan, jonka tarkoituksena oli harhauttaa massat ja kääntää heidät muita suuntia vastaan, erityisesti vasemmistolaisia sosiaalivallankumouksellisia ja anarkisteja vastaan. Systemaattisesti ja mitä jesuiittamaisiin keinoin he halusivat päästä ainoaksi mahdiksi, jotta he voisivat toteuttaa Leninin ajatuksen ”proletariaatin diktatuurista”.

Tällaisella taktiikalla bolsevikit lopulta onnistuivat järjestämään kansankomissaarien neuvoston, josta todellisuudessa tuli uusi hallitus. Kaikki sen jäsenet olivat bolsevikkeja lukuun ottamatta kahta vähäistä poikkeusta: oikeus- ja maatalouskomissariaatit olivat vasemmistolaisten sosiaalivallankumouksellisten johtamia. Ennen pitkää heidätkin eliminoitiin ja korvattiin bolsevikkeilla. Kansankomissaarien neuvosto oli bolsevikkipuolueen, joka nyt uudelleenkastettiin Venäjän kommunistiseksi puolueeksi, poliittinen koneisto.

Mitä tämä kommunistinen puolue sitten kannatti, mitkä olivat sen tavoitteet ja päämäärät, senhän me jo tiedämme. Puolue tunnusti avoimesti päättäväisyytensä taata bolsevikkien yksinomainen ylivalta ”proletariaatin diktatuurin” nimissä.

¹⁰ Todellinen vastavallankumous alkoi vasta paljon myöhemmin, kun bolsevikkien terrori ja diktatuuri oli täydessä mitassaan, mikä vieraannutti massat ja johti levottomuuksiin.

Tämä oli kohtalokasta vallankumoukselle ja sen suurelle pyrkimykselle saada aikaan perinpohjaisia yhteiskunnallisia ja taloudellisia muutoksia, kuten Venäjän viimeaikainen historia on osoittanut.

Miksi?

17. Vallankumous ja diktatuuri

Koska vallankumous ja bolsevikkien diktatuuri ovat täysin eri asioita ja jopa luonteeltaan vastakkaisia. Tässä useimmat ihmiset tekevät mitä suurimman virheen, kun he sekoittavat Venäjän vallankumouksen Venäjän kommunistiseen puolueeseen, ja puhuvat niistä ikään kuin ne olisivat yksi ja sama asia, mitä ne todellakaan eivät ole.

Tämä tulee meille selväksi, jos vertaamme vallankumouksen päämääriä bolsevikkien pyrkimykseen.

Vallankumous oli mahtava kansannousu sortoa ja kurjuutta vastaan. Se kuulutti massojen kaipausta vapauteen ja oikeudenmukaisuuteen. Se oli pyrkimystä päästä eroon kaikesta, mikä piti ihmisen alamaisuudessa, mikä teki hänestä orjan ja taakankantajan. Se oli yritys muodostaa uusia elämisen muotoja, todellisen tasa-arvon ja veljeyden olosuhteita.

Olemme jo nähneet, ettei vallankumous merkinnyt mitään pinnallista muutosta, ettei se pysähtynyt helmikuun tapahtumiin. Tsaari oli syrjäytetty ja hänen yksinvaltansa oli hajotettu, mutta seurauksena oli vain toisen muotoinen hallinto. Taloudelliset ja yhteiskunnalliset olosuhteet pysyivät samoina. Kuitenkin juuri niitä ihmiset halusivat muuttaa. Siksi lokakuun vallankumous tapahtui. Sen tarkoituksena oli rakentaa elämä uudelleen kaiken kaikkiaan, uusilla yhteiskunnallisilla perustuksilla.

Miten se oli tarkoitus rakentaa? Onhan selvää, ettei Romanovin poistaminen Kremlin palatsista ja Leninin työntäminen sinne hänen tilalleen sitä tekisi. Jokin muu oli tarpeen. Oli tarpeen antaa maa viljelijöille, oli tarpeen antaa tehtaat työläisten ja heidän järjestöjensä käsiin. Lyhyesti sanottuna lokakuun vallankumouksen tavoitteena oli antaa ihmisille mahdollisuus käyttää helmikuussa voitettua poliittista vapautta hyväkseen.

Tähän tapaan massat arvioivat tilanteen. Ja he toimivat sen mukaan. He alkoivat soveltaa vapautta tarpeisiinsa. He halusivat rauhaa, joten ensitöikseen he lopettivat sodan. Vasta kuukausia myöhemmin bolsevikit allekirjoittivat Brest-Litovskin sopimuksen, jolla tehtiin rauha virallisesti Saksan kanssa. Mutta mitä Venäjän armeijan joukkoihin tulee, sota oli loppunut jo aikoja sitten ilman diplomaattisia neuvotteluja. Trotski myöntää tämän rehellisesti kirjoituksessaan vallankumouksesta¹¹.

Venäjän työläiset ja talonpojat, ollen tilapäisesti sotilasunivormuissa, olivat ottaneet asiat omiin käsiinsä ja lopettaneet sodan lähtemällä rintamalta.

Samaan tapaan toimivat maa- ja teollisuustyöläiset ratkaistessaan teollisuuden ja maatalouden ongelmia. Väliaikaishallituksen keskustellessa maareformeista massat jo toimivat paikalliskokouksensa ja neuvostojensa kautta. Maatyöläiset *ottivat* tarvitsemansa maat ja ryhtyivät viljelemään niitä. Käyttäen yksinkertaista tervettä järkeään ja sisäsyntyistä oikeuden tajuaan he ratkaisivat maatalouden ongelmat, joita poliitikot ja lainsäätäjät eivät olleet kyenneet ratkaistaan vuosikymmenissä. Bolsevikit sitten valtaan päästyään ”laillistivat” sen, minkä maatyöläiset olivat jo saavuttaneet kysymättä keneltäkään lupaa.

¹¹ Lev Trotski: ”1917”. Moskova 1925.

Työläisten neuvostot ryhtyivät samaan tapaan ratkaisemaan teollisuuden ongelmia ottamalla tehtaat ja kaivokset haltuunsa ja hoitamalla niitä yleiseksi hyödyksi sen sijaan, että ne olisivat tuottaneet voittoa ”omistajille”. Se oli *todellista* kapitalismin ja palkkaorjuuden lakkauttamista kauan ennen kuin bolsevikkihallitus julisti kapitalistisen yksityisomaisuuden ”lain mukaan” lakautetuksi.

Samaan tapaan vallankumous massojen omalla käytännöllisellä ja suoralla toiminnalla ratkaisi muutkin jokapäiväisen elämän ongelmat. Yhteistoiminnalliset organisaatiot toivat kaupungin ja kylän yhteen tuotteiden vaihtoa varten; talokomiteat huolehtivat asuntoasioista; kortteli- ja aluekomiteat järjestäytyivät pitämään kaupungin turvallisena; ja muita vapaaehtoisuuteen perustuvia organisaatioita järjestettiin kansan etuja ja vallankumousta suojelemaan.

Tilanteen vaatimukset ohjasivat massojen ponnisteluja; toiminnan vapaus toi omaaloitteellisuutta ja ihmisten halut muovasivat heidän luovia kykyjään vastaamaan senhetkisiä tarpeita.

Vallankumous muodostui näistä yhteisistä toimista. Ne olivat vallankumous. Sillä ei ”vallankumous” ole mikään hämärä asia vailla tarkkaa merkitystä ja tarkoitusta; eikä se tarkoita mitään poliittista paikkojenvaihtoa tai uutta lainsäädäntöä. *Todellinen* vallankumous ei tapahtunut sen enempää helmi- kuin lokakuussakaan vaan niiden välisenä aikana. Se muodostui kansan vallankumouksellisten voimien ja pyrkimysten vapaasta ja keskinäisestä toiminnasta, itsenäisestä oma-alotteisuudesta ja luovasta työstä, jota yhteiset tarpeet ja keskinäiset intressit motivoivat.

Se oli Venäjän suurten taloudellisten ja yhteiskunnallisten mullistusten henki ja elämä. Ongelmat ratkaistiin niiden ilmetessä vapauden ja vapaan yhteistoiminnan pohjalta.

Kommunistinen puolue keskeytti tämän vallankumousprosessin kehityksen ottaessaan itselleen poliittisen vallan ja tehdessään itsestään uuden hallituksen.

Olemme juuri nähneet, mikä oli vallankumouksen päämäärä; me tiedämme, mitä Venäjän massat halusivat ja mitä keinoja he käyttivät niiden saavuttamiseksi.

Bolsevikkien tavoitteet poliittisena puolueena taas olivat täysin eriluonteisia. Kuten he itsekin ovat rehellisesti myöntäneet, heidän välitön tavoitteensa on ollut diktatuuri; se tarkoittaa voimakkaan bolsevikkivaltion muodostamista, joka sitten ohjailee maan elämää ja toimia kommunistisen puolueen näkemysten ja teorioiden mukaisesti.

Antaakseni asianmukaisen ansion bolsevikeille sanottakoon tässä ja nyt, ettei koskaan ole ollut ainuttakaan poliittista puoluetta, joka olisi ollut sen sitoutuneempi asiaansa, sen omistautuneempi täydestä sydäimestään edistämään pyrkimyksiään, sen päättäväisempi ja tarmokkaampi saavuttaakseen päämääränsä. Nuo *päämäärät* vain olivat täysin vieraita vallankumouksen kannalta ja lisäksi ne olivat sen todellisten tarpeiden vastaisia. Itse asiassa ne olivat niin vastakkaisia vallankumouksen hengelle ja tavoitteille, että niiden saavuttaminen merkitsi vallankumouksen tuhoa.

Ei ole epäilystäkään siitä, etteivätkö bolsevikit aivan tosissaan uskoneet, että Venäjä voitaisiin muuttaa työläistä ja viljelijää hemmottelevaksi sosialistiseksi paratiisiksi vain heidän diktatuurinsa avulla. Eiväthän he marxilaisina voineet mitenkään muutenkaan ajatella. Kaikkivaltiaaseen valtioon uskovina heillä ei ollut luottamusta kansaan; heillä ei ollut uskoa sen luoviin ja omaaloitteellisiin kykyihin. He pitivät sitä ”kirjavana väkijoukkona, joka täytyy pakottaa vapauteen”. He olivat yhtä mieltä Rousseauin kyynisen perusohjeen kanssa, jonka mukaan massat ”voidaan vapauttaa vain pakottamalla”.

”Proletaarinen pakottaminen kaikissa muodoissaan”, kirjoitti kommunistiteoreetikko Buharin, ”alkaen summittaisilla teloituksilla ja päättyen pakkotyöhön on, niin paradoksaaliselta kuin se

saattaa kuulostaakin, keino kommunistisen ihmisen kasvattamiseksi kapitalistisen aikakauden inhimillisestä materiaalista.”

Siinä oli bolsevikkien ilosanoma; siinä oli asennetta puolueelta, joka uskoi, että vallankumousta voitaisiin johtaa keskuskomitean määräyksillä.

Se mitä sitten seurasi oli vain bolsevikkien aatteen looginen lopputulos.

Väittäessään, että vain heidän puolueensa diktatuuri voisi kunnolla johtaa vallankumousta, he käyttivät kaikki energiansa tuon diktatuurinsa varmistamiseen. Tämä tarkoitti sitä, että heidän täytyi ottaa asiat yksinomaisesti omiin käsiinsä, saada puolueen suunnitelmat toteutettua hinnalla millä hyvänsä.

Meidän ei tarvitse mennä noiden päivien juonittelujen yksityiskohtiin ja poliittiseen manipulointiin, joka lopulta johti kommunistisen puolueen valtaanpääsyyn. Merkittävintä on, että bolsevikit todellakin onnistuivat toteuttamaan suunnitelmansa. Muutamassa kuukaudessa lokakuun vallankumouksesta, huhtikuussa 1918, heillä oli hallussaan koko valtiovalta.

Hyödyntäen vallankumouksen päivien kiihtymystä ja väistämätöntä sekaannusta bolsevikit käyttivät tilannetta hyväkseen omiin tarkoituksiinsa. He käyttivät hyväkseen poliittisia erimielisyyksiä nostattaakseen kiivaita puoluetunteita; he turvautuivat kaikkiin keinoihin leimata vastustajansa kansan vihollisiksi, tuomiten heidät vastavallankumouksellisiksi ja lopulta onnistuen tuomitsemaan heidät myös työläisten ja sotilaiden silmissä. Julistamalla, että vallankumousta piti suojella noita oletettuja vihollisia vastaan, he saattoivat kuuluttaa omaa diktatuuriaan. ”Vallankumouksen pelastamisen” nimissä he ryhtyivät eliminoimaan kaikkia muita vallankumouksellisia aineksia, niitä jotka eivät olleet bolsevikkeja, riistäen heiltä kaikki vaikutusvaltaiset asemat ja lopulta tukahduttaen heidät täysin.

Jääköön tuleville historiankirjoittajille päätettäväksi se, olivatko bolsevikkien porvaristoon kohdistamat tukahdutusvoimat, joilla he vallanpitonsa aloittivat, ainoastaan keino kaikkien muiden, ei-bolsevikkien tukahduttamiseksi. Sillä Venäjän porvaristo ei ollut uhka vallankumoukselle. Kuten olen jo selittänyt, se oli mitätön vähemmistö, järjestäytymätön ja voimaton. Sen sijaan vallankumoukselliset voimat olivat todellinen este minkä tahansa puolueen diktatuurille.

Koska diktatuuri kohtaisi mitä voimallisinta vastarintaa ei pelkästään porvariston vaan aidosti vallankumouksellisten luokkien taholta, jotka pitivät diktatuuria vahingollisena vallankumouksen parhaimmille pyrkimyksille, oli näiden eliminointi ensiarvoisen välttämätöntä diktatuuria havittelevalla puolueella. Tällainen politiikka ei kuitenkaan voinut menestyksekkäästi *alkaa* vallankumouksellisten tukahduttamisella: sellainen herättäisi työläisten ja sotilaiden paheksuntaa ja vastarintaa. Sen täytyi alkaa porvarillisesta päästä, ja siinä vähitellen löydettyjen keinojen avulla levittäytyä verkkoineen kaiken muunkin päälle. Tuli herättää epäluottamusta ja ristiriitaa, tuli yllyttää suvaitsemattomuuteen ja vainoon, tuli luoda yleistä pelkoa vallankumouksen turvallisuudesta, jotta voitiin varmistaa kansan tuki alati laajenevalle eliminoinnin ja tukahdutuksen kampanjalle; jotta vallankumouksen hengelle voitiin esitellä punaisen terrorin verinen käsi.

Mutta kuten jo sanoin, on tulevien historiankirjoittajien tehtävänä päätellä, missä määrin tuonkaltaiset motiivit muokkasivat noiden päivien tapahtumia. Me olemme tässä enemmän kiinnostuneita siitä, mitä tosiasiallisesti tapahtui.

Se mitä tapahtui oli, että kohtapuoleen bolsevikit olivat saaneet puolueelleen yksinvaltaisen diktatuurin.

”Millaista se diktatuuri oli”, sinä kysyt, ”ja mitä sillä saavutettiin?”

18. Diktatuuri toiminnassaan

Sillä saavutettiin bolsevikkien täydellinen herruus maassa, jossa on 140 miljoonaa asukasta. ”Proletariaatin diktatuurin” nimissä *yhdestä* poliittisesta järjestöstä, kommunistisesta puolueesta, tuli Venäjän absoluuttinen vallanpitäjä. Miljoonat ihmiset eivät kaikki voi olla diktaattoreita. Eivätkä tuhannet puoluejäsenenkään voi olla diktaattoreita. Diktatuuri on luontonsa mukaisesti rajattu pieneen ihmisjoukkoon. Mitä vähemmän heitä on, sitä voimakkaampaa ja yhtenäisempää on diktatuuri. Käytännön todellisuudessa diktatuuri on aina *yhden* ihmisen käsissä, yhden vahvan ihmisen käsissä, joka pakottaa nimelliset kansadiktattorinsa yksimielisyyteen. Toisin ei voi ollakaan, ja näin se oli bolsevikkienkin kanssa.

Todellinen diktaattori ei ollut sen enempää proletariaatti kuin edes kommunistinen puolue. Teoreettisesti valtaa piti puolueen keskuskomitea, mutta tosiasiaa sitä käytti tuon komitean sisäpiiri, jota kutsuttiin poliittiseksi toimikunnaksi eli ”politbyrooksi”. Muttei edes politbyroo ollut todellinen diktaattori, vaikka sen jäsenyys tarjosikin siihen hyvät lähtökohdat. Sillä politbyroossa kaikista tärkeistä kysymyksistä vallitsi eriäviä näkemyksiä, kuten aina täytyy ihmisjoukossa ollakin. Todellinen diktaattori oli se mies, joka vaikutusvallallaan sai taakseen politbyroon enemmistön. Se mies oli Lenin, ja nimenomaan hän oli todellinen ”proletariaatin diktatuuri”, aivan kuten esimerkiksi Mussolini, eikä fasistinen puolue, on Italian diktaattori. Nimenomaan Leninin näkemyksiä ja ideoita noudatettiin aina, aina bolsevikkipuolueen syntyhetkistä alkaen Leninin kuolemaan saakka; niitä noudatettiin silloinkin, kun koko muu puolue vastusti hänen näkemyksiään ja jopa silloin, kun keskuskomitea taisteli ankarasti hänen ehdotuksiaan vastaan niiden ensiesittelyssä. Lenin voitti aina, hänen tahtonsa toteutui. Niin tapahtui kaikissa bolsevikkihistorian käännekohdissa. Muutoin ei olisi voinut olla, koska diktatuuri tarkoittaa aina vahvimman persoonallisuuden ylivaltaa, yhden ainoan tahdon ylivertaisuutta.

Koko kommunistisen puolueen, kuten muidenkin diktatuurien historia osoittaa tämän kiistattomasti. Bolsevikkien omat kirjoitukset ovat siitä todistuksia. Tässä riittää, että mainitsen vain muutaman tärkeimmän tapahtuman perustellakseni väitteeni.

Maaliskuussa 1917, kun Lenin palasi kotiin maanpaosta Sveitsistä, puolueen keskuskomitea oli päättänyt liittyä kokoomushallitukseen, joka muodostettiin tsaarin hallinnon kukistumisen jälkeen. Lenin vastusti yhteistyötä hallituksessa olevien porvarien ja mensevikkien kanssa. Täysin välittämättä siitä, että puolue oli jo tehnyt päätöksensä asiassa ja että Lenin melkeinpä yksin sitä vastusti, hänen vaikutusvaltansa voitti. Keskuskomitea pyörsi päätöksensä ja otti Leninin kannan asiaan.

Myöhemmin heinäkuussa 1917 Lenin kannatti välitöntä vallankumousta Kerenskin hallitusta vastaan. Hänen ehdotuksensa oli pontevasti tuomittu tyhmänrohkeana ja rikollisena jopa hänen läheisimpien tovereidensa ja ystäviensä toimesta. Mutta Lenin voitti jälleen, vaikka hintana olikin se, että Zinovjev, Kamenev ja muut vaikutusvaltaiset bolsevikit kieltäytyivät osallistumasta tähän suunnitelmaan ja erosivat keskuskomiteasta. Sattumoisin tämä *vallankaappaus* (yritys Kerenskin kaatamiseksi) epäonnistui ja maksoi monien työläisten hengen.

Punainen terrori, jota Lenin alkoi toteuttaa heti valtaan päästyään lokakuun vallankumouksen jälkeen, tuomittiin katkerasti hänen tovereidensa taholta; sitä pidettiin täysin tarpeettomana

ja vallankumouksen suoranaisena pettämisenä. Huolimatta puolueen aktiivisimpien ja vaikutusvaltaisimpien jäsenten virallisista protesteista Lenin sai tahtonsa läpi.¹²

Brest-Litovskin neuvotteluiden aikana nimenomaan Lenin vaati Saksan kanssa ”rauhaa mil-lä tahansa ehdoilla”, kun taas Trotski, Radek ja muut merkittävät bolsevikkijohtajat vastustivat keisarin ehtoja ja pitivät niitä häpeällisinä ja tuhoavina. Jälleen kerran Lenin korjasi potin.

Leninin Kronstadtin tapahtumien¹³ aikaan puolueelleen määräämä ”uusi talouspolitiikka” (NEP) sai vastaansa keskuskomitean, joka piti sitä vallankumouksen saavutusten mitätöintinä ja kuoliniskuna kommunismille. Ja tosiaankin kyse oli vallankumouksen ihanteiden täydellisestä päälaelleen kääntämisestä ja paluusta juuri niihin olosuhteisiin, joita lokakuun mullistuksissa oli lakkautettu. Lenin sai kuitenkin tahtonsa jälleen läpi, ja hänen päätöslauselmansa hyväksyttiin kommunistien yhdeksännessä kokouksessa, joka pidettiin Moskovassa maaliskuussa 1921.

Kuten huomaat, oletettu proletariaatin diktatuuri oli vain Leninin diktatuuria. Hän määräsi poliitbyroota, poliitbyroo määräsi keskuskomiteaa, keskuskomitea määräsi puoluetta, puolue määräsi proletariaattia ja kaikkia muitakin. Venäjällä oli yli sadan miljoonan väestö; kommunistisella puolueella oli vähemmän kuin 50 000 jäsentä; keskuskomiteassa oli muutamia kymmeniä; poliitbyroon jäseniä oli tusinan verran; ja Leninin lukumäärä oli yksi. Ja tuo yksi oli nimenomaan se proletariaatin diktatuuri.

Venäjä on valtavan laaja maa, ulottuen yli puoleen Eurooppaa ja hyvän matkaa Aasiaan. Sitä kansoittavat lukuisat eri rodut ja kansallisuudet, jotka puhuvat eri kieliä, joilla on erityinen psykologiansa, joiden intresseissä ja elämänskatsomuksissa on valtavaa vaihtelua. Mehän tiedämme, mitä tsaarin diktatuuri aiheutti tälle maalle. Katsotaanpa nyt, mitä ”proletariaatin” diktatuuri sai aikaan.

Tänään, kun bolsevikit ovat hallinneet Venäjää yli vuosikymmenen, voimme arvioida sen vaikutuksia rehellisesti ja tutkia sen saavuttamia tuloksia. Tehkäämme niistä yhteenveto.

Poliittisesti vallankumouksen päämääränä oli lakkauttaa valtiollinen sorto ja tyrannia ja tehdä ihmisistä vapaita. Bolsevikkien valtio edustaa eittämättä Euroopan pahinta despotismia, ainoana poikkeuksena Italian fasistinen hallinto. Kansalaisella ei ole minkäänlaisia oikeuksia, joita valtio kunnioittaisi. Kommunistisella puolueella on poliittinen monopoliasema ja kaikki muut puolueet ja liikkeet on kielletty. Henkilökohtaista turvallisuutta ja oikeutta valita asuinpaikkansa ei tunneta. Ilmaisun ja lehdistön vapautta ei ole. Jopa puolueen sisällä tukahdutetaan pienim-mätkin mielipide-eroavaisuudet ja niistä rangaistaan vankeudella ja maastakarkotuksella, kuten Trotskin ja hänen oppositioseuraajiensa kohtalot osoittavat. Itsenäistä ajattelua ei suvaita. Val-tiollinen poliisi GPU (aiemmalta nimeltään *Tseka*) on ylihallinnollinen elin, jolla on rajaton mie-livalta puuttua ihmisten elämään ja vapauteen. Vain ne, jotka ovat täydellisesti valtaapitävän puolueklikin puolella, pääsevät nauttimaan minkäänlaisista vapauksista ja etuoikeuksista. Täl-laista vapautta nyt voi olla pahimmassakin hirmuhallinnossa: ellei sinulla ole mitään sanottavaa, voit aivan vapaasti sanoa sanottavasi jopa Mussolinin maassa. Kuten yksi äskettäisen kommu-nistisen kokouksen huomattava osanottaja asian ilmaisi: ”Venäjällä on tilaa kaikille poliittisille puolueille: kommunistinen puolue on hallituksessa ja muut puolueet ovat vankilassa.”

Taloudellisesti vallankumouksen perustavana päämääränä oli lakkauttaa kapitalismi ja saada aikaan kommunismi ja tasa-arvo.

¹²Korkea-arvoisten bolsevikkien kuten Solomon Lozovskin ja muiden virallisia vastalauseita on siteerattu Trotskin kirjoituksessa ”1917”.

¹³Kronstadtin merisotilaiden kapina maaliskuussa 1921. Ks. ”Kronstadtin kapina” tämän tekijältä.

Bolsevikkien diktatuuri aloitti vakiinnuttamalla järjestelmän, joka perustui syrjiviin korvauksiin ja epätasa-arvoisiin palkkioihin, ja päättyi ottamaan uudelleenkäyttöön kapitalistisen omistajuuden sen jälkeen, kun se oli maa- ja teollisuusproletariaatin suoralla toiminnalla lakkautettu. Tämän päivän Venäjä on maa, joka on osittain valtiokapitalistinen ja osittain yksityiskapitalistinen.

Diktatuuri ja punainen terrori, jolla sitä pidettiin yllä, olivat päätekijät maan talouselämän lamaantumisessa. Itsevaltainen bolsevikkihallinto asetti ihmiset toisiaan vastaan ja sen hirmuvalta katkeroitti massat. Kaikkien omaehtoisten pyrkimysten tukahduttaminen vieraannutti vallankumouksen parhaimmat voimat ja sai heidät tuntemaan, että siitä oli tullut vain vallassa olevan poliittisen puolueen yksityisasiä. Työläisiltä katosi voima ja rohkeus, kun he kauan kaivatun vapauden sijasta saivatkin vain uuden tyrannian. He saivat kokea, kuinka heidän vallankumoukselliset saavutuksensa vietiin heiltä pois ja kuinka niitä käytettiin aseena heitä ja heidän unelmiaan vastaan. Tehdastyöläinen näki, miten tehdaskomitea alistettiin kommunistisen puolueen määräysvallan alle ja miten hänestä itsestään tehtiin avuton suojelemaan intressejään työntekijänä. Hänen ammattiliitostaan tuli bolsevikkimääräysten äänitorvi ja käskyläinen, eikä hänellä itsellään ollut ääntä enää lainkaan sen enempää teollisuuden yleiseen hoitoon kuin oman tehtaan asioihinkaan. Hän sai vain raataa pitkää päivää kertakaikkisen surkealla palkalla. Pian työläiset tajusivat, että vallankumous oli riistetty heidän käsistään, että neuvostot oli tehty kyvyttömiksi ja että maata hallittiin joidenkin ihmisten toimesta kaukaa Kremlistä, aivan kuten tsaarin aikoina. Työläisestä tuli katkera koko vallankumousta kohtaan, kun häneltä kiellettiin kumouksellinen ja luova toiminta, kun hän sai elää ainoastaan totellakseen uusia isäntiään, tulla alituisen bolsevikkien ja salaisen poliisin ahdistamaksi, saada pienimmänkin vastalauseenilmaisun jälkeen aina pelätä vankilaa tai teloitusta. Hän jätti tehtaan ja etsiytyi kylään, jossa hän voisi olla mahdollisimman kaukana pelätyistä vallanpitäjistä ja jossa hän voisi edes taata jokapäiväisen leipänsä. Ja näin maan teollisuuslaitokset romahtivat.

Maatyyöläinen näki nahkatakkisten ja aseistautuneiden kommunistien ilmestyvän hiljaiseen kyläänsä, ryöstävän sen hänen raskaan työnsä hedelmistä ja kohtelevan häntä vanhojen tsaarin virkamiesten raakuudella ja röyhkeydellä. Hän näki, kuinka hänen neuvostoaan hallitsi joku laiska ja täysin kyvytön tyhjäntoimittaja, joka kutsui itseään bolsevikiksi ja jolle Moskovasta käsin oli tämä valta annettu. Hän oli halukkaasti, jopa avokätisesti, antanut vehnänsä ja maissinsa ruokkiakseen työläisiä ja sotilaita, mutta nyt hän näki tuotteidensa makaavan pilaantumassa rautatieasemilla ja varastoissa, koska bolsevikit eivät kyenneet järjestämään asioita eivätkä antaneet kenenkään muunkaan sitä tehdä. Hän tiesi, että hänen veljensä tehtaissa ja armeijassa kärsivät ruoan puutteesta kommunistien tehottomuuden, byrokratian ja korruption takia. Hän ymmärsi, miksi häneltä aina vain vaadittiin enemmän. Hän näki, kuinka hänen vähäinen omaisuutensa, hänen sukuperintönsä, pakkoluovutettiin valtiollisten poliisien toimesta, jotka usein ottivat jopa hänen viimeisen hevosensa, jota ilman maalainen ei voinut tehdä työtä eikä elää. Hän näki naapurikylänsä, jotka kapinoivat näitä hirveyksiä vastaan, pistettävän maan tasalle; hän näki kuinka kyläläisiä ruoskittiin ja ammuttiin, ihan niin kuin vanhoina aikoina. Hän kääntyi vallankumousta vastaan ja epätoivoissaan hän päätti, ettei enää kylvä eikä korjaa sen enempää kuin mitä itse tarvitsee ja senkin kätkee metsään.

Tällaisia tuloksia diktatuurista saatiin Leninin sotilaskommunismien ja bolsevikkimenetelmien avulla. Teollisuus seisoj püsähdyksissä ja nälänhätä vallitsi. Yleinen kärsimys, työläisten katkeruus ja maalaisten kapinat alkoivat uhata bolsevikkihallinnon olemassaoloa. Pelastaakseen diktatuurinsa Lenin päätti esitellä uuden talouspolitiikan, joka tunnetaan nimellä NEP.

NEP:n tarkoitus oli elvyttää maan talouselämä. Sen piti rohkaista maalaisia suurempaan tuotantoon sallimalla heidän myydä ylijäämänsä sen sijaan, että se takavarikoitiin hallintojärjestelmän toimesta. Sen piti myös mahdollistaa tuotteiden vaihto laillistamalla kauppa ja elvyttämällä aiemmin vastavallankumouksellisia kielletyt osuuskunnat. Kommunistisen puolueen päättäväisyys pitää kiinni diktatuuristaan teki kuitenkin näistä talouden uudistuksista tehottomia, koska teollisuus ei pääse kehittymään hirmuhallinnon alaisuudessa. Taloudellinen kasvu, samoin kuin kaupankäynti, vaatii toimiakseen ihmisten ja omaisuuden turvaa, tietyn määrän vapautta ja puutumattomuutta. Diktatuuri ei tätä vapautta salli; sen ”takeet” eivät voi luoda luottamusta. Tästä syystä uusi talouspolitiikka ei ole tuottanut haluttuja tuloksia ja Venäjä pysyy köyhyyden loukossa, jatkuvan talouskatastrofin partaalla.

Teollisesti diktatuuri on riistänyt vallankumoukselta sen perustarkoituksen asettaa tuotanto proletariaatin käsiin ja tehdä työläisestä talousherroista riippumattoman. Diktatuuri vaihtoi vain herrojaan: valtiosta tuli työnantaja yksityiskapitalistin sijaan, joskin myös jälkimmäisenä mainitusta on kehittymässä Venäjälle uusi luokka. Raataja on pysynyt riippuvaisena siinä kuin ennenkin. Itse asiassa hän on sitä tänään vielä enemmän. Hänen työjärjestöltään on riistetty kaikki valta ja hän on menettänyt oikeutensa lakkoilla valtiotyönantajansa vastaan. ”Koska työläiset luokkana pitävät hallussaan diktatuuria”, kommunistit argumentoivat, ”he eivät voi lakkoilla itseään vastaan.” Vastaavasti Venäjän työläiset maksavat itselleen niin huonoa palkkaa, ettei se riitä edes hengissä säilymiseen, he asuvat täyteen ahdetuissa saastaisissa kortteleissa, työskentelevät mitä epäterveellisimmissä olosuhteissa, vaarantavat terveytensä ja henkensä puuttuvan työturvallisuuden takia ja vieläpä pidättävät ja vangitsevat itsensä pienimmästäkin tyytymättömyyden ilmaisusta.

Kulttuurisesti bolsevikkien hallinto on harjoituskoulua kommunismiin ja puoluefanatismiin, vailla pääsyä ajatuksiin, jotka poikkeavat hallitsevan klikin näkemyksistä. Se on kokonaisen kansan kasvattamista poliittisen kirkon oppeihin, vailla mahdollisuutta avartaa ja kehittää mieltään valtaapitävän luokan sallimien mielipiteiden ulkopuolelle. Venäjällä ei ole muuta lehdistöä kuin viralliset kommunistijulkaisut ja jotkut muut, jotka bolsevikkisensuuri on hyväksynyt. Yleiset tuntemukset eivät löydä siellä ilmaisun kanavaa, sillä hallituksella on yksinoikeus ilmaisuun, lehdistöön ja kokoontumiseen.

Ei ole lainkaan liioiteltua sanoa, että bolsevikkien diktatuurissa on vähemmän mielipiteenvapautta ja ilmaisun mahdollisuuksia kuin mitä oli tsaarin aikana. Kun Romanovit vielä hallitsivat Venäjää, saattoi ainakin salaa julkaista pamfletteja ja kirjoja, koska hallituksella ei silloin ollut yksinoikeutta paperivaroihin ja painotoimintaan. Ne olivat yksityisissä käsissä ja vallankumoukselliset saattoivat aina löytää jonkin keinon käyttää niitä propagandansa tuottamiseen.

Tänään Venäjällä kaikki tiedotusvälineet ja kaikki jakelun keinot ovat poikkeuksetta valtion omistuksessa, eikä kukaan saa ilmaista näkemyksiään julkisesti, ellei hän ensin ole saanut siihen bolsevikkien lupaa. Tuhansittain laittomia julkaisuja levitettiin vallankumouksellisten puolueiden toimesta itsevaltaisen Romanovien hallinnon aikana. Kommunistivallan alla sellainen tapahtuma on mitä poikkeuksellisin, mitä todistaa bolsevikkien närkästynyt hämmästy, kun he huomasivat, että Trotski oli onnistunut julkaisemaan puolueen opposition ohjelman.

Yhteiskunnallisesti bolsevikkien Venäjä on kymmenen vuotta vallankumouksen jälkeen maa, jossa yksikään ihminen ei voi nauttia poliittisesta turvallisuudesta tai taloudellisesta vapaudesta; jossa GPU:n salainen käsi on aina työssä terrorisoiden ihmisiä äkillisillä öisillä etsinnöillään, pidätyksillä ilman mitään tunnettua syytä, salaisilla ilmiannoilla oletetusta vastavallankumouksellisuudesta henkilökohtaisina kostoina, vankeudella ilman oikeudenkäyntiä ja vuosikausien

karkotuksilla Pohjois-Siperian jäätiköille tai Länsi-Aasian erämaihin. Massiivinen vankila, jossa tasa-arvo tarkoittaa kaikkien pelkoa kaikkia vastaan ja ”vapaus” tarkoittaa kyseenalaistamatonta alistumista vallanpitäjille.

Moraalisesti Venäjä edustaa ihmisen hienimpien ominaisuuksien kamppailua niitä halventavia ja korruptoivia vaikutuksia vastaan, joita pakkovallan ja uhkailun varaan perustettu järjestelmä syöltää. Vallankumous toi esiin ihmisen parhaimmat vaistot: ihmisyyden, tietoisuuden ihmisarvosta, rakkauden vapauteen ja oikeudenmukaisuuteen. Vallankumouksellinen ilmapiiri innoitti ja kehitti näitä ihmisissä uinuvia taipumuksia, erityisesti sorron vastaisia tuntemuksia, vapaudennälkää, keskinäisen avunannon ja yhteistyön henkeä. Diktatuurilla taas on ollut taipumus nujertaa nämä piirteet ja tuoda niiden sijaan pelkoa ja vihaa, suvaitsemattomuuden henkeä ja vainoamista. Bolsevikkien menetelmät ovat systemaattisesti heikentäneet ihmisten moraalialueita; ne ovat rohkaissut nöyryytystä ja tekopyhyyttä, luoneet pettymystä ja epäluuloa, ja ne ovat kehittäneet sen hännystelyn ilmapiiriin, joka Venäjällä nyt vallitsee.

Sellainen on tilanne tänään tuossa onnettomassa maassa. Tätä kaikkea on seurannut siitä bolsevikkien ajatuksesta, jonka mukaan ihmiset voidaan vapauttaa pakolla, ja siitä heidän opinkappaleestaan, jonka mukaan diktatuuri voi johtaa vapauteen.

”Sinä siis ajattelet, että vallankumous epäonnistui diktatuurin takia?” sinä kysyt. ”Eikö Venäjä ollut liian takapajuinen, jotta se olisi voinut onnistua?”

Vallankumous epäonnistui bolsevikkien ideoiden ja menetelmien takia. Eiväthän Venäjän masat olleet liian ”takapajuisia” lakkauttaakseen tsaarinvallan, päihittääkseen väliaikaishallituksen, tuhotakseen kapitalismin ja palkkajärjestelmän, antaakseen maat maalaisille ja teollisuuden työläisille. Siihen asti vallankumous oli mitä suurin menestys, ja ihmiset olivat alkamassa rakentaa uutta elämäänsä perustuen tasa-arvoisille vapauksille, mahdollisuuksille ja oikeudenmukaisuudelle. Mutta heti, kun yksi poliittinen puolue sai anastettua hallintovallan omiin käsiinsä ja pääsi julistamaan diktatuuriaan, katastrofaaliset seuraukset olivat väistämättömiä.

Vallankumouksen on tullessaan käsiteltävä olosuhteita sellaisina kuin ne ovat. Käytetyt keinot ja menetelmät ovat ensiarvoisen tärkeitä kuten myös se tarkoitus, mihin niitä käytetään. Niistä riippuu vallankumouksen suunta ja tulevaisuus.

Oli maan yhteiskunnallinen, poliittinen tai taloudellinen tilanne sitten mikä tahansa – oli kyse sitten ”takapajuisesta” Venäjästä tai ”kehittyneestä” Amerikan Yhdysvalloista – kaikkein tärkein ongelma on siinä, mitä halutaan saavuttaa ja millä keinoilla nämä tavoitteet parhaiten saavutetaan.

Jos Venäjän vallankumouksen tavoitteena oli perustaa diktatuuri, niin bolsevikkien keinot olivat siihen omiaan ja niitä voitiin siinä onnistuneesti käyttää.

Jos taas vallankumouksen päämääränä oli lakkauttaa sorto ja alamaisuus, niin silloin bolsevikit ja heidän menettelytapansa epäonnistuivat surkeasti.

Kaikki riippuu siitä, kuten huomaat, mikä on tarkoituksena, mitä halutaan saavuttaa. Päämäärä täytyy määrittää keinot. Oikeastaan keinot ja päämäärät ovat todellisuudessa yhtä: niitä ei voi erottaa. Nimenomaan keinot muokkaavat päämääriä. Keinot ovat siemeniä, jotka puhkeavat kukkaan ja kantavat hedelmää. Hedelmästä tulee aina siemenensä kaltainen. Ei ruusua voi kasvattaa kaktuksen siemenestä. Eikä myöskään vapauden satoa voi korjata pakkovallasta; diktatuurista ei voi korjata oikeudenmukaisuutta ja inhimillisyyttä.

Tämä läksy kannattaa opetella hyvin, koska vallankumouksen kohtalo riippuu siitä. ”Mitä ihmisen kylvää, sitä hän myös niittää” on kaiken inhimillisen viisauden ja kokemuksen huipentuma.

Sairasta ei voi parantaa juoksuttamalla hänen verensä pois. Vallankumouksen elämännesteenä on massojen vapaa toiminta. Jos se estetään tai tukahdutetaan, vallankumouksesta tulee aneeminen ja se kuolee.

Tämä tarkoittaa sitä, että vallankumouksen päämäärien täytyy mukailla sen menetelmiä. Vallankumouksen päämäärinä ei voi olla minkäänlainen pakkovalta ja diktatuuri, vaan ainoastaan massojen vapaus ja vapaa ilmaisu voivat palvella sen päämääriä. Kuten ei tavallisessa elämässäkään niin ei vallankumouksessakaan ole mitään keskitettyä: vallitsee joko pakko tai vapaus.

Diktatuuria ja terroria on nyt kokeiltu Venäjällä. Tuon kokeilun antamat opetukset ovat selkeitä ja vakuuttavia: käytetyt menetelmät merkitsevät vallankumouksen tuhoa. On löydettävä uusi tie.

”Onko olemassa toista tietä?” sinä kysyt.

On vain vapauden tie eikä sitä ole vielä kokeiltu.

En tiedä, haluatko lähteä sille tielle: useimmat ihmiset pelkäävät vapautta. Tiedän kuitenkin sen, että ellei sitä tietä yritetä, ellei yritetä vapauden, oikeuden ja järjen tietä, vallankumous johtaa väistämättä diktatuuriin, epäonnistumiseen ja kuolemaan.

Diktatuuri, oli se sitten punaista tai valkoista, tarkoittaa aina samaa asiaa: se tarkoittaa pakkoa, sortoa ja kurjuutta. Siinä on sen luonne ja syvin olemus. Ei se voi olla mitään muuta. Diktatuuri on hallintoa, joka hallitsee eniten. Mutta kuten Thomas Jefferson viisaasti lausui: ”Se hallinto on paras, joka hallitsee vähiten.”

Tätähän anarkistit väittävät, joten kääntykäämme pois sosialismista ja bolsevismista, pois Marxista ja Leninistä, ja tarkastelkaamme mitä anarkismilla on meille tarjota.

19. Onko anarkismi väkivaltaa?

Olet kuullut, että anarkistit heittelevät pommeja, että he uskovat väkivaltaan ja että anarkia tarkoittaa epäjärjestystä ja kaaosta.

Ei ole yllättävää, jos ajattelet niin. Lehdistö, saarnastuoli ja jokainen vallassaolija pauhaa sitä jatkuvasti sinun korviisi. Useimmat heistä jopa tietävät asian olevan toisin, vaikka heillä onkin syynsä olla kertomatta sinulle totuutta. Nyt sinun on kuultava se.

Aion puhua sinulle rehellisesti ja suoraan, ja voit ottaa sanani todesta, koska minä olen yksi niistä anarkisteista, joita nimitetään väkivallan ja tuhon levittäjiksi. Minun siis pitäisi tietää eikä minulla ole mitään salattavaa.

”Siis tarkoittaako anarkismi todellakin epäjärjestystä ja väkivaltaa?” ihmettelet.

Ei, ystäväiseni, kapitalismi ja hallinto edustavat epäjärjestystä ja väkivaltaa. Anarkismi on juuri niiden vastakohta: se tarkoittaa järjestystä ilman hallintoa ja rauhaa ilman väkivaltaa.

”Onko sellainen mahdollista?” sinä kysyt.

Juuri siitä aiomme nyt puhua. Ensin kuitenkin ystäväsi vaatii saada tietää, eivätkö anarkistit sitten koskaan ole heitelleet pommeja tai käyttäneet väkivaltaa.

Kyllä, anarkistit ovat heitelleet pommeja ja turvautuneet joskus väkivaltaan.

”Siinä sitä ollaan!” ystäväsi huudahtaa. ”Niinpä arvelinkin.”

Mutta eipäs hätiköidä. Jos anarkistit ovat joskus käyttäneet väkivaltaa, tarkoittaako se väistämättä sitä, että anarkismi on väkivaltaa?

Kysy itseltäsi tämä kysymys ja yritä vastata siihen rehellisesti.

Kun kansalainen pukee ylleen sotilaan univormun, hän saattaa joutua heittämään pommeja ja käyttämään väkivaltaa. Sanotko sitten, että kansalaisuus tarkoittaa pommeja ja väkivaltaa?

Sinä tietysti närkästyneenä kiistät tuollaisen väitteen. Sehän tarkoittaa vain sitä, vastaat, että *tietyissä olosuhteissa* ihminen saattaa joutua käyttämään väkivaltaa. Tuo ihminen voi olla demokraatti, monarkisti, sosialisti, bolsevikki tai anarkisti.

Huomaat, että tämä pätee kaikkiin ihmisiin kaikkina aikoina.

Brutus tappoi Caesarin, koska hän pelkäsi ystävänsä pettävän tasavallan ja ryhtyvän kuninkaaksi. Ei sen vuoksi, että Brutus ”Caesaria vähemmän rakasti, vaan sen vuoksi että enemmän rakasti Roomaa”. Brutus *ei* ollut anarkisti. Hän oli uskollinen tasavallalleen.

Wilhelm Tell ampui kansanperinteen mukaan tyrannin kuoliaaksi vapauttaakseen maansa sorrosta. Tell ei ollut koskaan kuullutkaan anarkismista.

Mainitsen nämä esimerkit osoittaakseni sen tosiasian, että jo ammoisista ajoista lähtien hirmuvallat ovat kohdanneet kohtalonsa vapauden rakastajien käsissä. Nämä ihmiset ovat kاپinoineet tyranniaa vastaan. Yleensä he ovat olleet patriootteja, demokraatteja tai tasavaltalaisia, toisinaan sosialisteja tai anarkisteja. Heidän tekonsa ovat olleet osoituksia yksilön kapinasta vääryyttä ja epäoikeudenmukaisuutta vastaan. Sillä ei ole ollut mitään tekemistä anarkismin kanssa.

Antiikin Kreikassa oli aika, jolloin despootin tappamista pidettiin korkeimpana hyveenä. Nykyaikainen laki tuomitsee sellaiset teot, mutta ihmisten myötätunto näyttää säilyneen samanlaisena kuin ennenkin tämän asian suhteen. Maailman omatunto ei suinkaan joudu suunniltaan tyrannin murhasta. Vaikkei sitä julkisesti hyväksyttäisikään, ihmiskunta antaa sen sydämissään anteeksi ja usein jopa salaa iloitsee sellaisista teoista. Eivätkö muka tuhannet isänmaalliset amerikkalaisnuoret olleetkin valmiita salamurhaamaan Saksan keisarin, jota he pitivät syyllisenä maailmansotaan? Eikö Ranskan tuomioistuimien äskettäin vapauttanutkin miehen, joka tappoi Petljuran koston tuhansien miesten, naisten ja lasten murhaamisesta tämän juutalaisvastaisissa pogromeissa Etelä-Venäjällä?

Tyranneja on murhattu jokaisessa maassa ja kaikkina aikoina. Siis miehet ja naiset ovat rakastaneet maataan niin paljon, että he ovat olleet valmiit uhraamaan jopa henkensä sen puolesta. Yleensä he ovat olleet ihmisiä, jotka eivät ole kuuluneet mihinkään poliittiseen puolueeseen tai aatteeseen, vaan he ovat vain yksinkertaisesti vihanneet tyranniaa. Toisinaan he ovat olleet uskonnollisia fanaatikkoja, kuten harras katolinen Kullmann, joka yritti salamurhata Bismarckin¹⁴ tai harhaanjohdettu kiihkoilija Charlotte Corday, joka tappoi Marat”n Ranskan vallankumouksen aikana.

Yhdysvalloissa on murhattu kolme presidenttiä. Lincolnin ampui John Wilkes Booth, joka oli Etelän demokraatti, vuonna 1865; Garfieldin ampui republikaani Charles Jules Guiteau vuonna 1888; ja McKinleyn ampui Leon Czolgosz vuonna 1901. Vain yksi näistä kolmesta oli anarkisti.

On luonnollista, että maassa, jossa on pahimmat sortajat, on myös eniten tyranniin murhia. Otetaan esimerkiksi Venäjä. Kun tsaarit tukahduttivat täysin sanan- ja lehdistönvapauden, ei hirmuhallinnon hillitsemiseksi ollut muita keinoja kuin ”pistää Jumalan pelkoa” suoraan tyrannin sydämeen.

Nuo kostajat olivat enimmäkseen mitä jaloimpia tyttäriä ja poikia, idealistisia nuoria, jotka rakastivat vapautta ja kansaa. Kun kaikki muut tiet oli suljettu, heistä tuntui, että heidän oli pakko tarttua pistooliin ja dynamiittiin yrittäessään helpottaa maansa kurjia olosuhteita. Heidät tunnettiin nihilisteinä ja terroristeina. He eivät olleet anarkisteja.

¹⁴Heinäkuun 13. päivänä 1874.

Nykyisinä aikoina yksilöiden poliittiset väkivallanteot ovat käyneet jopa yleisemmiksi kuin entisinä aikoina. Esimerkiksi Englannissa naisten äänioikeuden puolesta taistelleet turvautuivat niihin varsin usein yrittäessään levittää ja toteuttaa vaatimuksiaan tasavertaisista oikeuksista. Sodanjälkeisessä Saksassa kaikkein konservatiivisimpia näkemyksiä edustaneet ihmiset ovat käyttäneet näitä keinoja yrittäessään palauttaa kuningaskunnan valtaan. Nimenomaan monarkisti tappoi Karl Erzbergerin, Preussin talousministerin; ja ulkoasiainministeri Walter Rathenau joutui myös saman poliittisen puolueen edustajan uhriksi.

Kas, jopa suuren maailmansodan alkuperäinen syy, tai ainakin tekosyy, oli Itävallan kruununperillisen tappaminen serbialaisen patriootin toimesta, joka ei ollut koskaan kuullutkaan anarkismista. Saksassa, Unkarissa, Ranskassa, Italiassa, Espanjassa, Portugalissa ja kaikissa muissakin Euroopan maissa mitä erilaisimpia poliittisia näkemyksiä edustaneet ihmiset ovat turvautuneet väkivallantekoihin, puhumattakaan täysimittaisesta poliittisesta terrorista, jota harjoittavat senkaltaiset järjestäytyneet ryhmittymät kuten fasistit Italiassa, Ku Klux Klan Yhdysvalloissa ja katolinen kirkko Meksikossa.

Huomaat siis, ettei anarkisteilla ole mitään yksinoikeutta poliittiseen väkivaltaan. Anarkistien tekemien poliittisten väkivallan tekojen määrä on äärettömän pieni verrattuna muiden poliittisten suuntien edustajien tekemiin.

Totuus on, että väkivalta on ollut taistelun osa jokaisessa maassa ja kaikissa yhteiskunnallisissa liikkeissä jo ammoisista ajoista. Jopa Nasaretilainen, joka julisti rauhan ilosanomaa, turvautui väkivaltaan ajaessaan rahanvaihtajat pois temppelistä.

Kuten jo sanoin, ei anarkisteilla ole minkäänlaista monopolia väkivaltaan. Anarkismin opeukset päinvastoin julistavat rauhaa ja harmoniaa, hyökkäämättömyyttä, elämän ja vapauden pyhyyttä. Mutta anarkistitkin ovat ihmisiä, kuten muukin ihmiskunta, ja ehkäpä vielä enemmänkin. He ovat herkempiä vääryydelle ja epäoikeudenmukaisuudelle, he reagoivat nopeasti sortoon eivätkä he siksi toisinaan voi olla ilmaisematta vastalausestaan myös väkivallan teoilla. Sellaiset teot ovat kuitenkin yksilöllisen luonteenlaadun ilmauksia eivätkä seurausta jostain teoriasta.

Saatat kysyä, eivätkö vallankumoukselliset aatteet luonnostaan ajakin ihmistä väkivallan tekoihin. Minä en usko niin, koska olen nähnyt myös kaikkein konservatiivisimpien ihmisten käyttävän väkivaltaisia keinoja. Jos täysin vastakkaisia poliittisia näkemyksiä edustavat ihmiset turvautuvat samoihin keinoihin, on tuskin järkevää väittää, että nuo aatteet ovat sinänsä syynä noihin tekoihin.

Samankaltaisilla seurauksilla on samankaltaiset syyt, mutta nuo syyt eivät löydy poliittisista vakaumuksista; pikemminkin ne löytyvät yksilön temperamentista ja yleisestä suhtautumisesta väkivaltaan.

”Voit olla oikeassa temperamentin suhteen”, sanot. ”Ymmärrän kyllä, etteivät vallankumoukselliset aatteet ole poliittisen väkivallan syy, muutenhan kaikki vallankumoukselliset tekisivät niitä tekoja. Mutta eivätkö sellaiset näkemykset jossain määrin oikeutakin tekemään noita tekoja?”

Ensisilmäyksellä saattaa näyttääkin siltä. Jos kuitenkin mietit asiaa tarkemmin, huomaat ajatuksen olevan täysin virheellinen. Paras todiste tästä on siinä, että anarkistit, joilla on täsmälleen samat näkemykset hallinnosta ja sen lakkauttamisen välttämättömyydestä, ovat useinkin täysin eri mieltä väkivallasta. Niinpä tolstoilaiset anarkistit ja suurin osa individualistianarkisteista tuomitsee poliittisen väkivallan, kun taas muut anarkistit joko hyväksyvät sen tai ainakin pitävät sitä oikeutettuna.

Onko siis perusteltua sanoa, että anarkistiset näkemykset ovat syynä väkivaltaan tai että niillä on vaikutusta sellaisiin tekoihin?

Monet anarkistit, jotka joskus ovat uskoneet väkivaltaan propagandan välineenä, ovat muuttaneet mieltään eivätkä enää suosi sellaisia menetelmiä. Oli esimerkiksi aika, jolloin anarkistit käyttivät yksilöllisiä väkivallan tekoja, jotka tunnetaan ”teon propagandana”. Eivät he odottaneet, että sellaiset teot olisivat muuttaneet valtion ja kapitalismin anarkismiksi, eivätkä he ajatelleet, että hirmuvaltiaan poistaminen lakkauttaisi hirmuvallan. Ei, vaan terrorismia pidettiin keinona kostaa yleinen vääräys, herättää vihollisessa pelkoa ja kiinnittää huomiota siihen epäkohtaan, jota vastaan terroriteko oli suunnattu. Useimmat nykypäivän anarkistit eivät kuitenkaan enää usko ”teon propagandaan” eivätkä kannata sellaisia tekoja.

Kokemus on opettanut heille, että vaikka sellaiset menetelmät ovat saattaneet olla oikeutettuja ja käyttökelpoisia menneisyydessä, nykyiset elämän olosuhteet tekevät niistä tarpeettomia ja jopa haitallisia heidän ajatustensa leviämislle. Heidän ajatuksensa ovat kuitenkin pysyneet samoina, mikä tarkoittaa sitä, ettei anarkismi ole muokannut heidän suhtautumistaan väkivaltaan. Se osoittaa sen, etteivät tietyt ajatukset tai ”ismit” johda väkivaltaan, vaan väkivalta on seurausta joistakin muista syistä.

Siksi meidän täytyy hakea oikeaa selitystä jostain muualta.

Kuten olemme nähneet, eivät poliittiseen väkivaltaan ole turvautuneet pelkästään anarkistit, sosialistit ja kaikenlaiset vallankumoukselliset, vaan myös patriootit ja nationalistit, demokraatit ja republikaanit, suffragetit, konservatiivit ja taantumukselliset, monarkistit ja kuningasmieliset, jopa kiihkouskovaiset ja hartaat kristityt.

Tiedämme nyt, ettei näiden tekojen vaikuttimena voi olla mikään tietty aate tai ”ismi”, koska mitä erilaisimmista aatteista ja ”ismeistä” on seurannut samankaltaisia tekoja. Tarjosin syyksi yksilöllistä temperamenttia ja yleistä suhtautumista väkivaltaan.

Tässä on asian vaikeus. Mitä on tämä yleinen suhtautuminen väkivaltaan? Jos osaamme vastata tähän kysymykseen oikein, koko asia selvenee meille.

Jos olemme rehellisiä, meidän täytyy myöntää, että jokainen uskoo väkivaltaan ja harjoittaa sitä, vaikka hän saattaakin tuomita sen muiden tekoina. Tosiasiassa kaikki tukemamme instituutiot ja koko elämä vallitsevassa yhteiskunnassa perustuu väkivaltaan.

Mitä se on, mitä kutsumme hallinnoksi? Onko se järjestäytynyttä väkivaltaa? Laki määrää sinut tekemään sitä ja olemaan tekemättä tuota, ja jos et tottele, sinut pakotetaan siihen väkivallan. Emme ota tässä kantaa siihen, onko se oikein vai väärin, pitäisikö niin olla vai olla olematta. Tässä olemme kiinnostuneita siitä tosiasiasta, että niin on – että kaikki hallinto, kaikki lait ja auktoriteetit nojaavat lopulta pakkoon ja väkivaltaan, rangaistukseen tai rangaistuksen pelkoon.

Kas, kun jopa hengellinen auktoriteetti, kirkon ja Jumalan auktoriteetti, perustuu pakkoon ja väkivaltaan, koska nimenomaan jumalallisen vihan ja koston pelko pitää sinua vallassaan, saa sinut tottelemaan ja jopa uskomaan vastoin omaa järkeäsi.

Katsoit sitten minne tahansa niin huomaat, että koko elämämme rakentuu väkivallalle tai sen pelolle. Varhaisesta lapsuudestasi olet ollut alttiina vanhempiesi tai vanhempien ihmisten väkivallalle. Kotona, koulussa, virastossa, tehtaassa, pellolla tai kaupassa – aina jonkun *auktoriteetti* pitää sinut kuuliaisena ja pakottaa sinut tahtoonsa.

Sitä, että jollakin on oikeus pakottaa sinua, kutsutaan auktoriteetiksi. Rangaistuksen pelosta on tehty velvollisuus ja sitä kutsutaan kuuliaisuudeksi.

Tässä pakon ja väkivallan ilmapiirissä, auktoriteetin, kuuliaisuuden, velvollisuuden, pelon ja rangaistuksen ilmapiirissä me kaikki kasvamme aikuisiksi; me hengitämme sitä läpi elämämme.

Olemme niin väkivallan hengen kyllästämisiä, ettemme edes koskaan pysähdy miettimään, onko väkivalta oikein vai väärin. Kysymme ainoastaan onko se laillista, salliiiko laki sen. Valtion oikeutta tappaa, takavarikoida ja vangita ei kyseenalaisteta. Jos yksityinen ihminen syyllistyy tekoihin, joita valtio tekee koko ajan, häntä nimitetään murhaajaksi, varkaaksi ja roistoksi. Mutta niin kauan kuin väkivaltaa tehdään ”laillisesti”, se hyväksytään ja siihen alistutaan. Kyseessä ei siis oikeasti ole väkivalta, jota vastustettaisiin, vaan ihmiset, jotka käyttävät väkivaltaa ”laittomasti”.

Laillinen väkivalta ja sen pelko hallitsevat koko yksilöllistä ja yhteisöllistä olemassaoloamme. Auktoriteetti määrää meidän elämämme kehdosta hautaan – vanhempien auktoriteetti, papillinen ja jumalallinen auktoriteetti, poliittinen, taloudellinen, yhteiskunnallinen ja moraalinen auktoriteetti. Oli auktoriteetin luonne sitten mikä hyvänsä, kyseessä on aina sama pyöveli, joka sinua hallitsee rangaistuksen pelkosi kautta muodossa tai toisessa. Sinä pelkää Jumalaa ja pirtua, pappia ja naapuria, työnantajaa ja pomoa, poliitikkoa ja poliisia, tuomaria ja vanginvartijaa, lakia ja hallitusta. Koko elämäsi on yhtä pelkoa pelon perään – pelkoa, joka murjoo ruumistasi ja raatelee sieluasi. Noihin pelkoihin perustuu Jumalan, kirkon, vanhempien, kapitalistien ja hallitsijoiden auktoriteetti.

Tutkailepa sisintäsi ja sano, ettei se mitä sanon ole totta. Voi, kun lastenkin parissa kymmenvuotias Jaakko määräälee nuorempia sisarusiaan suuremman fyysisen voimansa tuomalla auktoriteetilla, aivan kuten Jaakon isä määräälee Jaakkoa omalla ylivertaisella voimallaan sekä Jaakon riippuvaisuudella isän antamasta elannosta. Sinä kannatat papin ja saarnaajan auktoriteettia, koska ajattelet, että he voivat ”langettaa päällesi Jumalan vihan”. Sinä alistut pomosi, tuomarisi ja hallituksesi ylivaltaan, koska heillä on valta riistää sinulta sinun työsi, tuhota sinun liiketoimesi ja pistää sinut vankilaan – sen vallan sinä muuten itse olet antanut heidän käsiinsä.

Niin auktoriteetti hallitsee sinun koko elämäsi, menneisyyden ja nykyisyyden auktoriteetit, kuolleiden ja elävien auktoriteetit, ja sinun olemassaolosi on yhtä jatkuvaa hyökkäyksen ja väkivallan kohteena olemista, jatkuvaa alistumista jonkun muun ajatuksiin ja tahtoon.

Ja kun sinua vastaan hyökätään ja käytetään väkivaltaa, sinä alitajuisesti kostat sitä hyökkäämällä ja käyttämällä väkivaltaa sellaisia vastaan, joihin sinulla on auktoriteettia tai joita kohtaan sinä voit harjoittaa fyysistä tai moraalista pakkoa. Tällä tavoin koko elämästä on tullut yhtä hullua auktoriteetin, hallinnan ja alistumisen, käskyjen ja kuuliaisuuden, pakkovallan, alamaisuuden, hallitsijoiden ja hallittujen, väkivallan ja pakon niiden tuhansissa eri muodoissaan sekoittamaa sillisalaattia.

Voitko sitten ihmetellä, että jopa idealistit ovat yhä tämän auktoriteetin ja väkivallan hengen pauloissa ja ajautuvat usein tunteidensa ja ympäristönsä yllyttäminä käyttämään väkivaltaa täysin heidän aatteidensa vastaisesti?

Me kaikki olemme vieläkin barbaareja ja turvaudumme pakkoon ja väkivaltaan ratkaistessamme vaikeuksiamme, velkojamme ja ongelmiamme. Väkivalta on tietämättömien väline, heikkojen ase. Sydämetään ja älyltään vahvat eivät tarvitse väkivaltaa, koska he ovat vastustamattomia tietoisuudessaan siitä, että ovat oikeassa. Mitä kauemmaksi menemme primitiivisestä ihmisestä ja piilukirveiden ajasta, sitä vähemmän pakkoa ja väkivaltaa tarvitsemme. Mitä valistuneemmaksi ihminen tulee, sitä vähemmän hän käyttää pakkoa ja pakkovaltaa. Todella sivistynyt ihminen riisuu itsestään kaiken pelon ja auktoriteetin. Hän nousee tuhkasta ja seisoo suorana: hän ei kummarra ainuttakaan herraa, ei taivaassa eikä maan päällä. Hänestä tulee täysi ihminen, kun hän halveksii käskyvaltaa ja kieltäytyy tulemasta käsketyksi. Hän on todella vapaa vasta sitten, kun ei enää ole herroja.

Anarkismi tarkoittaa sellaisten olosuhteiden ihannetta, yhteiskuntaa ilman pakkoa ja pakkovaltaa, tilannetta jossa kaikki ihmiset ovat tasavertaisia ja elävät vapaudessa, rauhassa ja harmoniassa.

Sana anarkia tulee kreikan kielestä ja tarkoittaa ilman pakkoa, ilman väkivaltaa tai hallintoa, koska hallinto on väkivallan, pakon ja pakkovallan nimenomainen alkulähde.

Anarkia¹⁵ ei siten tarkoita epäjärjestyä ja kaaosta, kuten aiemmin ajattelit. Se on päinvastoin sen täydellinen vastakohta – se tarkoittaa ei hallintoa, toisin sanoen se tarkoittaa vapautta ja vapauksia. Epäjärjestys on auktoriteetin ja pakkovallan jälkeläinen. Vapaus on järjestyksen äiti.

”Kaunis ihanne”, sinä sanot; ”mutta vain enkelit ovat kelpollisia sellaiseen.”

Katsotaanpa sitten, pystymmekö kasvattamaan ne siivet, jotka tarvitsemme tuota yhteiskunnan ihannetilaa varten.

20. Mitä anarkismi on?

”Voitko lyhyesti kertoa meille”, ystäväsi kysyy, ”mitä anarkismi oikeasti on?”

Minä yritän. Vähimmin sanoin anarkismi opettaa, että me voimme elää yhteiskunnassa, jossa ei ole minkäänlaista pakkoa.

Elämä ilman pakkoa tarkoittaa luonnollisesti vapautta. Se tarkoittaa vapautta sorrosta ja alistamisesta, mahdollisuutta elää sellaista elämää, mikä sinulle parhaiten sopii.

Sinä et voi elää sellaista elämää, ennen kuin lakkautat ne instituutiot, jotka kahlitsevat sinun vapauttasi ja sekaantuvat elämääsi; ennen kuin lopetat ne olosuhteet, jotka pakottavat sinut toimimaan eri tavoin kuin todella haluaisit.

Mitä ovat nuo instituutiot ja olosuhteet? Katsotaanpa, mistä kaikesta meidän täytyy päästä eroon turvataksemme vapaan ja sopusointuisen elämän. Kunhan tiedämme, mikä täytyy lakkauttaa ja minkä on tultava sen tilalle, löydämme myös keinon sen toteuttamiseen.

Mitä siis täytyy lakkauttaa taataksemme vapauden?

Ensiksi on tietenkin lakkautettava se asia, mikä sinua eniten loukkaa, mikä nujertaa tai estää sinun vapaan toimintasi; asia, joka sekaantuu elämääsi ja pakottaa sinut elämään toisin kuin itse valitsisit.

Se asia on hallinto.

Katsopa sitä tarkkaan niin huomaat, että hallinto on suurin loukkaaja; ja enemmänkin, se on suurin rikollinen minkä ihminen on koskaan tuntenut. Se täyttää maailman väkivallalla, petoksella ja huijauksella, sorrolla ja kurjuudella. Kuten eräs suuri ajattelija on todennut: ”sen henki on myrkkyä”. Se turmelee kaiken mihin se koskee.

”Kyllä, hallinto tarkoittaa väkivaltaa ja se on paha”, sinä myönnät, ”mutta voimmeko tulla sitä ilman toimeen?”

Juuri tästä haluamme nyt puhua. Jos kysyisin *sinulta*, tarvitsetko sinä hallintoa, olen varma että vastaisit, että ethän sinä sitä tarvitse, mutta että sitä tarvitaankin muita varten.

Jos sinä taas kysyisit keneltä tahansa noista ”muista”, hän vastaisi kuten sinäkin: hän sanoisi, ettei hän sitä tarvitse, mutta se on tarpeellista ”muista varten”.

Miksi jokainen ajattelee, että hän kyllä osaa olla tarpeeksi kunnolla ilman poliisiakin, mutta että pamppua tarvitaan niitä ”muista” varten?

”Ihmiset ryöstelisivät ja murhaisivat toisiaan, ellei olisi mitään hallintoa ja lakia”, sinä sanot.

¹⁵ Anarkia viittaa tilaan tai olosuhteeseen. Anarkismi on sitä koskevaa teoriaa tai opetusta.

Jos he todella niin tekisivät, *miksi* he niin tekisivät? Tekisivätkö he niin vain siitä saamansa nautinnon vuoksi vai joistakin muista syistä? Jos tutkimme heidän syitään, löydämme niihin ehkä lääkkeen.

Oletetaanpa, että sinä, minä ja joukko muita olisimme joutuneet haaksirikkoon ja ajelehtisimme saarelle, jossa kasvaa kaikenlaisia hedelmiä. Ryhtyisimme tietysti heti toimeen ja lähtisimme keräämään ruokaa. Oletetaan, että yksi meidän joukostamme julistaisikin sitten, että se kaikki kuuluu hänelle eikä kukaan saa suupalaakaan ennen kuin maksaa hänelle siitä jotain korvausta. Me olisimme varmaankin jotenkin närkästyneitä, vai mitä? Me nauraisimme hänen vaatimuksilleen. Jos hän yrittäisi nostaa asiasta meteliä, me voisimme heittää hänet mereen, ja se olisi hänelle aivan oikein, eikö totta?

Oletetaan edelleen, että me itse esivanhempinemme olisimme viljelleet saarta ja saaneet sen varustetuksi kaikella, mitä tarvitaan elämään ja hyvinvointiin. Sitten joku tulisi ja väittäisi sitä kaikkea omakseen. Mitä me sanoisimme? Me emme piittäisi hänestä, vai mitä? Saattaisimme toki kertoa hänelle, että hän voi kyllä jakaa meidän kanssamme ja osallistua työhömmme. Oletetaan kuitenkin, että hän yhä vain inttäisi omaa omistusoikeuttaan ja sitten hän näyttäisi meille jonkin paperinpalan ja sanoisi, että tämä osoittaa kaiken kuuluvan hänelle. Me sanoisimme hänelle, että hän on hullu, ja menisimme jatkamaan omia puuhiamme. Mutta jos hänellä olisikin hallinto takanaan, hän voisi vedota siihen ja pyytää sitä suojelemaan ”hänen oikeuksiaan”, ja hallintokoneisto lähettäisi poliiseja ja sotilaita häätämään meidät ja palauttamaan ”omaisuuden sen lailliselle omistajalle”.

Tämä on hallinnon tehtävä; tätä varten hallinto on olemassa, ja sitä se tekee kaiken aikaa.

Vieläkö sinä luulet, että ilman tätä hallinnoksi kutsuttua asiaa me ryöstäisimme ja murhaisimme toisiamme?

Eikö pikemminkin ole niin, että me ryöstämme ja murhaamme toisiamme tämän hallinnon *avulla*? Koska ei hallinto takaa meille meidän oikeutettua omaisuuttamme, vaan päinvastoin vie sen meiltä pois sellaisten hyödyksi, joilla ei ole siihen mitään oikeutta, kuten olemme aiemmissa luvuissa nähneet.

Jos sinä heräisit huomenaamuna ja saisit tietää, ettei enää ole hallintoa, olisiko ensimmäinen ajatuksesi rynnätä kadulle ja tappaa joku? Ei tietenkään, sinähän tiedät tuon olevan hölynpölyä. Me puhumme järkevistä ja normaaleista ihmisistä. Mielisairas, joka haluaa tappaa, ei ensimmäisenä kysele onko jotain hallintoa vai ei. Sellaiset ihmiset kuuluvat lääkärrien ja psykiatrien hoivaan; heidät tulisi pistää sairaaloihin, joissa heidän sairauttaan hoidetaan.

On todennäköistä, että jos sinä tai herra Virtanen heräisitte ja huomaisitte, ettei hallintoa enää ole, niin teillä olisi kiire järjestää elämäanne uusissa olosuhteissa.

Tietenkin on niin, että jos sitten näkisitte joidenkin mässäilevän samaan aikaan kun te itse näkisitte nälkää, vaatisitte mahdollisuutta syödä ja siihen teillä olisi täysi oikeus. Kuten kaikilla muillakin, mikä tarkoittaa sitä, etteivät ihmiset enää sietäisi sitä, että joku kahmii itselleen kaiken hyvän; he haluaisivat saada siitä osansa. Edelleen se tarkoittaa sitä, että köyhät kieltäytyvät olemasta köyhiä samaan aikaan kun toiset piehtarovat ylellisyydessä. Se tarkoittaa sitä, että työläinen kieltäytyy luovuttamasta tuottamiaan tavaroita pomolle, joka väittää ”omistavansa” tehtaan ja kaiken mitä siellä tehdään. Se tarkoittaa sitä, ettei maanviljelijä salli satojen hehtaarien olla joutomaana samaan aikaan, kun hänellä itsellään ei ole tarpeeksi maata perheensä elättämiseen. Se tarkoittaa sitä, ettei kenelläkään ole yksinoikeutta maahan tai tuotantovälineisiin. Se tarkoittaa sitä, ettei *elämänlähteiden* yksityisomistusta enää suvaita. Suurimpana rikoksena pidetään sitä, jos jotkut omistavat enemmän kuin pystyvät käyttämään monienkaan elämien aikana,

samaan aikaan kun lähimmäisellä ei ole tarpeeksi leipää lapsilleen. Se tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset jakavat yhteiskunnallisen omaisuuden ja että kaikki osallistuvat tuon varallisuuden tuottamiseen.

Lyhyesti sanottuna se tarkoittaa sitä, että ensimmäistä kertaa historiassa todellinen oikeus ja tasa-arvo voittaisivat lain sijaan.

Huomaat siis, että hallinnon lakkauttaminen merkitsee myös yksinoikeuksien lakkauttamista sekä tuotantovälineiden ja jakelun yksityisomistuksen lakkauttamista.

On vääjäämätöntä, että sitten kun hallinto on lakkautettu, täytyy palkkaorjuuden ja kapitalismin lakata, koska ne eivät voi olla olemassa ilman hallinnon tukea ja suojaa. Aivan samaan tapaan kuin se aiemmin mainitsemani mies, joka vaati yksinoikeutta saareen, oli ilman hallinnon apua kyvytön toteuttamaan omia hulluja vaatimuksiaan.

Asioiden tila, jossa vallitsisi vapaus hallinnon sijaan, olisi *anarkiaa*. Ja se, missä vallitsisi tasavertainen käyttöoikeus yksityisomaisuuden sijaan, olisi *kommunismia*.

Se olisi *kommunistista anarkismia*.

”Ahaa, kommunismia”, ystäväsi huudahtaa, ”mutta sinähän sanoit, ettet ole mikään bolsevikki.”

Minä en tosiaankaan ole bolsevikki, koska bolsevikit haluavat vahvan hallinnon tai valtion, kun taas anarkismi tarkoittaa valtion ja hallinnon lakkauttamista kokonaan.

”Mutta eivätkö bolsevikit olekin kommunisteja?” sinä vaadit selitystä.

Kyllä, bolsevikit ovat kommunisteja, mutta he haluavat oman diktatuurinsa, heidän hallintonsa, pakottamaan ihmiset elämään kommunismissa. Anarkistinen kommunismi taas tarkoittaa vapaaehtoista kommunismia, kommunismia vapaasta tahdosta.

”Ymmärrän eron. Se olisi tietysti hienoa.”, ystäväsi myöntää. ”Mutta luuletko, että se olisi todella mahdollista?”

21. Onko anarkia mahdollista?

”Se saattaisi olla mahdollista”, sinä sanot, ”jos me voisimme selvittää ilman hallintoa. Mutta voimmeko me?”

Kenties paras tapa vastata kysymykseesi on tutkia omaa elämääsi.

Minkälainen rooli hallinnolla on sinun olemassaolossasi? Auttaako se sinua elämään? Ruokkiko se sinut, vaatettaako se sinut ja antaako se sinulle asunnon? Tarvitsetko sitä avuksesi työhösi tai vapaa-aikaan? Jos olet sairas, soitatko lääkärille vai poliisille? Voiko hallinto antaa sinulle suuremmat kyvyt kuin mitä luonto on sinulle suonut? Voiko se pelastaa sinut sairaudelta, vanhenemiselta tai kuolemalta?

Mieti omaa jokapäiväistä elämääsi, niin huomaat, ettei hallinnolla ole todellisuudessa mitään tekemistä siinä, paitsi silloin, kun se alkaa sekaantua sinun asioihisi, kun se pakottaa sinut tekemään tiettyjä asioita tai estää sinua tekemästä toisia. Se esimerkiksi pakottaa sinut maksamaan veroja ja tukemaan itseään, halusitpa tai et. Se pistää sinut pukemaan päällesi univormun ja liittymään armeijaan. Se tunkeutuu sinun henkilökohtaiseen elämänpiiriisi, määräälee sinua, pakottaa sinua, säätelee sinun käyttäytymistäsi ja kohtelee sinua ylipäänsä niin kuin haluaa. Se käskää sinua jopa siinä, mitä sinun tulee uskoa, ja se rankaisee sinua, jos ajattelet ja toimit toisin. Se ohjailee sitä, mitä sinä syöt ja juot, ja vangitsee tai ampuu sinut tottelemattomuudesta. Se kohtelee sinua ja hallitsee elämäsi jokaista askelta. Se kohtelee sinua kuin pahantapaista poikaa

tai *edesvastuutonta* lasta, joka tarvitsee suojakseen holhoajan vahvaa kättä, mutta jos et tottele, se joka tapauksessa pitää sinua *vastuullisena*.

Käsitlemme myöhemmin elämän yksityiskohtia anarkian vallitessa ja katsomme mitkä olosuhteet ja instituutiot sellaisessa yhteiskuntamuodossa ovat olemassa, miten ne toimivat ja mikä todennäköinen vaikutus niillä on ihmiseen.

Nyt haluamme ensin varmistaa, että sellainen olotila on mahdollinen; että anarkia on toteutettavissa.

Millaista on keskivertoihmisen elämä nykypäivänä? Melkein kaikki käytössä oleva aika menee toimeentulon hankkimiseen. Elinehtojen hankkiminen vaatii niin paljon, ettei elämälle ja elämästä nauttimiselle jää juuri mitään aikaa. Ei ole aikaa eikä rahaa. Sinulla on onnea, jos sinulla on jonkinlainen toimeentulon lähde, jokin työpaikka. Vähän väliä tulee lamakausi: on työttömyyttä ja tuhansia irtisanotaan, joka vuosi ja kaikissa maissa.

Tuo lamakausi tarkoittaa sitä, ettei ole tuloja eikä tule palkkaa. Siitä seuraa murhetta ja puutetta, sairautta, epätoivoa ja itsemurhia. Se tietää köyhyyttä ja rikollisuutta. Tuon köyhyyden helpottamiseksi rakennetaan köyhäintaloja, ilmaisia sairaaloita, kaikkea mitä sinä veroillasi tuet. Sinä maksat myös poliisit, rikosetsivät, erikoisjoukot, tuomarit, asianajajat, vankilat ja vanginvartijat, joiden tehtävänä on estää rikollisuutta ja rangaista rikollisia. Voitko kuvitella mitään mielettömämpää ja mitään epäkäytännöllisempää? Lainsäätäjät tekevät lakeja, tuomarit tulkitsevat niitä ja erinäiset virkamiehet panevat ne täytäntöön, poliisit jahtaavat ja ottavat rikollisen kiinni ja lopulta vanginvartija saa hänet hoivaansa. Lukemattomat ihmiset ja instituutiot puuhautavat kiireissään estäessään työtöntä varastamasta, ja rankaisevat häntä, jos hän sellaista yrittää. Sen jälkeen hänelle tarjotaan ne olemassaolon edellytykset, joiden puutteen vuoksi hän alun perinkin rikkoi lakia. Ennemmin tai myöhemmin hänet päästetään vapaaksi. Ellei hän onnistu saamaan työtä, hän aloittaa uudelleen alusta saman varkauden, pidätyksen, oikeudenkäynnin ja vankeuden kierteen.

Tämä on karkea mutta tyypillinen kuvaus järjestelmämme typerästä luonteesta; typerästä ja tehottomasta. Laki ja hallinto ylläpitävät tätä järjestelmää.

Eikö ole kummallista, että suurin osa ihmisistä kuvittelee, ettemme voi tulla toimeen ilman hallintoa, kun todellisessa elämässä meillä ei itse asiassa ole siihen mitään yhteyttä, eikä tarvetaakaan, ja se vaikuttaa elämäämme vain silloin, kun laki ja hallinto itse siihen tunkeutuvat?

”Entäs turvallisuus ja yleinen järjestys”, esität vastalauseen, ”olisiko meillä niitä ilman lakia ja hallintoa? Kuka suojelisi meitä rikollisilta?”

Totuus on, että se mitä kutsutaan ”laiksi ja järjestykseksi” on todellisuudessa pahinta epäjärjestyttä, kuten olemme aiemmista luvuista nähneet. Se vähä rauha ja järjestys, mitä meillä on, on seurausta ihmisten terveestä järjestä ja heidän yhteisistä ponnisteluistaan, jotka toimivat yleensä hallinnosta huolimatta. Tarvitsetko sinä hallitusta käskemään itseäsi olemaan hyppäämättä liikkuvan ajoneuvon eteen? Tarvitsetko sinä hallintoa, ettet hyppäisi Brooklynin sillalta tai Eiffel-tornista?

Ihminen on sosiaalinen olento: hän ei voi elää yksin; hän elää yhteisöissä tai yhteiskunnissa. Keskinäisistä tarpeista ja yhteisistä intresseistä seuraa tiettyjä järjestelyitä, joiden turvin voimme elää rauhassa ja mukavuudessa. Sellainen yhteistyö on kuitenkin vapaata, vapaaehtoista; siihen ei tarvita minkäänlaisen hallinnon pakkokeinoja. Sinä liityt urheiluseuraan tai laulukuoroon, koska sinun taipumuksesi tai mieltymyksesi ohjaavat sinua siihen suuntaan, ja olet yhteistoiminnassa muiden jäsenten kanssa ilman, että sinua siihen pakotetaan. Tieteentekijä, kirjailija, taiteilija ja keksijä hakeutuvat kaltaistensa pariin saadakseen innoitusta ja tehdäkseen yhteistyötä. Heidän

mielihalunsa ja tarpeensa riittävät heitä patistamaan: minkäänlaisen hallinnon tai auktoriteetin väliintulo voi ainoastaan haitata heidän pyrkimyksiään.

Kaikilla elämänaloilla huomaat, että ihmisten tarpeet ja taipumukset suuntautuvat kohti yhteisliittymiä, keskinäistä suojelua ja apua. Tämä on ero asioiden hoidon ja ihmisten hallitsemisen välillä; vapaasta tahdosta tekemisen ja pakosta tekemisen välillä. Se on ero vapauden ja pakkokeinojen välillä, anarkismin ja hallinnon välillä, koska anarkismi tarkoittaa vapaaehtoista yhteistyötä pakollisen osallistumisen sijaan. Se tarkoittaa sopusointua ja järjestystä ristiriidan ja epäjärjestyksen sijaan.

”Mutta kuka meitä suojelee rikoksilta ja rikollisilta?” sinä vaadit yhä vastausta.

Kysy mieluummin itseltäsi, suojeleeko hallinto sinua niiltä todella. Eikö hallinto nimenomaan luo ja ylläpidä olosuhteita, jotka aiheuttavat rikollisuutta? Eikö se tunkeilu ja väkivalta, jolle kaikki hallinto perustuu, levitä suvaitsemattomuuden ja vainon henkeä, vihaa ja vain enemmän väkivaltaa? Eikö rikollisuus lisäännä hallinnon vaaliman köyhyyden ja epäoikeudenmukaisuuden kasvaessa? Eikö hallinto itsessään edusta suurinta epäoikeutta ja rikollisuutta?

Rikollisuus on seurausta taloudellisista olosuhteista, yhteiskunnallisesta epätasa-arvosta ja niistä ongelmista ja vääryyksistä, joita hallinto ja yksinoikeudet synnyttävät. Hallinto ja laki voivat ainoastaan rangaista rikollista. Ne eivät sen enempää poista kuin ehkäisekään rikollisuutta. Ainoa todellinen ratkaisu rikollisuuteen on poistaa sen syyt, ja tätä hallinto ei voi tehdä ikinä, koska se on olemassa nimenomaan säilyttääkseen ne syyt. Rikollisuus saadaan poistettua vain hankkiutumalla eroon niistä olosuhteista, jotka luovat sitä. Hallinto ei voi sitä tehdä.

Anarkismi tarkoittaa noista olosuhteista eroon hankkiutumista. Hallinnosta, sen sorrosta ja epäoikeudenmukaisuudesta, epätasa-arvosta ja köyhyydestä johtuvat rikokset katoavat anarkiasa. Nämä muodostavat ehdottomasti suurimman osan rikollisuudesta.

Tietyt muut rikokset säilyvät jonkin aikaa, kuten ne jotka ovat seurausta mustasukkaisuudesta, intohimosta ja nykymaailmaamme hallitsevasta pakottamisen ja väkivallan hengestä. Kuitenkin jopa nämä, ollen vallan ja omistamisen jälkeläisiä, katoavat vähitellen järkevissä olosuhteissa yhdessä niitä ruokkineen ilmapiirin katoamisen myötä.

Anarkia ei siten koskaan ruoki rikollisuutta eikä tarjoa sille minkäänlaista maaperää. Satunnaisia epäsosiaalisia tekoja pidetään aiempien sairaiden olosuhteiden ja asenteiden jäänteinä ja niitä kohdellaan pikemminkin hengen epäterveenä tilana kuin rikoksena.

Anarkiassa aloitettaisiin ruokkimalla ”rikollinen” ja takaamalla hänelle työtä, sen sijaan että hänet ensin vahdittaisiin, pidätettäisiin, tuomittaisiin ja vangittaisiin, ja lopulta kuitenkin päädyttäisiin ruokkimaan hänet yhdessä niiden monien muiden kanssa, joiden täytyy rikollistamme valvoa ja ruokkia. Varmastikin jo tämä esimerkki osoittaa, kuinka paljon järkevämpää ja yksinkertaisempaa elämä olisi anarkismissa kuin nyt.

Totuus on, että nykyinen elämä on epäkäytännöllistä, monimutkaista ja sekavaa, eikä se ole tyydyttävää mistään näkökulmasta katsottuna. Siksi on niin paljon kurjuutta ja tyytymättömyyttä. Työläinen ei ole tyytyväinen; eikä myöskään hänen herransa ole onnellinen joutuessaan jatkuvasti murehtimaan ”huonoja aikoja”, peläten omaisuutensa ja valtansa menetystä. Huomispäivään kohdistuvan pelon aave varjostaa niin köyhän kuin rikkaan askelia.

Työläisellä ei taatusti ole mitään hävittävää siinä, että hallinto ja kapitalismi muutetaan hallinnottomuuden tilaan, anarkiaan.

Keskiluokkien olemassaolo on lähes yhtä epävarmaa kuin työläistenkin. He ovat riippuvaisia tehtailijoitten ja tukkumyyjien, koko teollisuuden ja pääoman laajan verkoston hyvästä tahdosta. Konkurssi ja perikato uhkaavat alituisen.

Jopa suurkapitalisteilla on vain vähän menetettävää siirtymisessä nykyisestä järjestelmästä anarkiaan, koska jälkimmäisessä turvattaisiin kaikkien elämä ja hyvinvointi; kilpailun pelko poistuisi yksityisomaisuuden lakkauttamisen myötä. Jokaisella olisi täydet ja esteettömät mahdollisuudet elää ja nauttia elämästään täydessä mitassaan.

Lisätään tähän tietoisuus rauhasta ja harmoniasta; tunne, joka syntyy siitä, että on vapaa rahallisista ja materiaalisista huolista; sen toteaminen, että sinä elät ystävällisessä maailmassa, jossa ei ole vihollista tai kilpakumppania mieltäsi häiritsemässä; veljeyden maailmassa; vapauden ja yleisen hyvinvoinnin ilmapiirissä.

On lähes mahdotonta kuvitella kaikkia niitä ihmeellisiä mahdollisuuksia, jotka ihmiselle avautuisivat anarkistisessa ja kommunistisessa yhteiskunnassa. Tiedemiehet voisivat omistautua täysin rakkaille pyrkimyksilleen, vailla huolta jokapäiväisestä leivästä. Keksijöillä olisi käytössään kaikki resurssit hyödyttää ihmiskuntaa löydöillään ja keksinnöillään. Kirjailijat, runoilijat ja taiteilijat nousisivat vapauden ja yhteiskunnallisen harmonian siivin mitä korkeimpiin saavutuksiin.

Vain silloin vallitsisi oikeudenmukaisuus ja oikeus. Ei pidä aliarvioida näiden tuntemusten merkitystä ihmisen tai kansakunnan elämässä. Me emme elä pelkästään leivästä. On totta, että olemassaolo on mahdotonta vailla mahdollisuuksia tyydyttää fyysisiä tarpeitamme. Niiden tyydyttäminen ei kuitenkaan millään muotoa muodosta koko elämäämme. Sivilisaation nykyinen järjestelmä on, jättämällä miljoonat osattomiksi, tehnyt niin sanoakseni vatsastamme maailman-kaikkeuden keskipisteen. Järkevässä yhteiskunnassa, jossa kaikille on kylliksi, pelkkä olemassaolon kysymys, siis elintarpeiden takaaminen, olisi itsestäänselvyys ja yhtä ilmaista kuin ilma on nyt kaikille. Inhimillisillä myötätunnon ja oikeudenmukaisuuden tunteilla olisi mahdollisuus kehittyä, tulla tyydytetyiksi, laajeta ja kasvaa. Vielä tänäkin päivänä oikeuden ja reilun pelin taju elävät ihmisen sisimmässä, huolimatta vuosisatojen sorrosta ja kieroutumisesta. Ne eivät ole tuhoutuneet eikä niitä voi tuhota, koska ne ovat sisäsyntyisiä, ihmiselle luontaisia, yhtä vahvoja kuin itsesäilytysviettimme ja yhtä elintärkeitä kuin onnellisuutemme. Sillä ei kaikki kokemamme kurjuus tämän päivän maailmassa ole seurausta materiaalisien hyvinvoinnin puutteesta. Ihminen sietää paremmin nälkää kuin tietoisuutta epäoikeudenmukaisuudesta. Tietoisuus siitä, että sinua kohdellaan epäoikeudenmukaisesti, saa sinut protestoimaan ja kapinoimaan yhtä nopeasti kuin nälkäkin, ehkä jopa nopeammin. Nälkä saattaa olla jokaisen kapinan tai kansannousun välitön syy, mutta sen taustalla on vellova ristiriita ja massojen viha niitä kohtaan, joiden takia he kärsivät epäoikeudenmukaisuutta ja vääryyttä. Totuus nimittäin on, että oikeudenmukaisuudella on elämässämme paljon tärkeämpi rooli kuin monet tajuavatkaan. Jotka tämän kiistävät eivät tunne sen enempää ihmisluontoa kuin sen historiaakaan. Jokapäiväisessä elämässään voi nimittäin jatkuvasti nähdä, kuinka ihmiset suuttuvat sen edessä mitä he pitävät epäoikeudenmukaisena. ”Tuo ei ole oikein” on ihmisen vaistomainen vastalause, kun hän kokee vääryyttä tehdyn. Tietysti jokaisen käsitys oikeasta ja väärästä riippuu hänen perinteestään, ympäristöstään ja kasvatuksestaan. Kuitenkin oli tuo käsitys sitten mikä tahansa, hänen luonnollinen reaktionsa on paheksua sitä, minkä hän kokee vääräksi ja epäoikeudenmukaiseksi.

Sama pätee historiallisestikin. Oikean ja väärän ideoista on taisteltu, kapinoitu ja sodittu enemmän kuin materiaalisista syistä. Marxilaiset saattavat esittää vastalauseensa, jonka mukaan käsityksemme oikeasta ja väärästä on itsessään muotoutunut taloudellisista olosuhteista, mutta tämä ei mitenkään muuta sitä tosiasiaa, että oikeuden tunto on kaikkina aikoina innoittanut ihmiset sankaruuteen ja itseuhrauksiin ihanteidensa puolesta.

Historian Kristuksia ja Buddhia eivät ole innoittaneet materiaaliset seikat, vaan he ovat omistautuneet oikeudenmukaisuudelle ja sille mikä on oikein. Kaikenlaisen inhimillisen kehityksen edelläkävijät ovat kohdanneet vainoa, panettelua ja jopa kuoleman, eivät siksi että olisivat pyrkineet korottamaan itsensä, vaan koska ovat uskoneet asiansa oikeellisuuteen. John Hussit, Lutherit, Savonarolat, Galileot ja lukemattomat muut uskonnolliset ja yhteiskunnalliset idealistit ovat taistelleet ja kuolleet oikeaksi katsomansa asian puolesta. Samoin monilla tieteen, filosofian, taiteen, runouden ja koulutuksen aloilla ovat ihmiset Sokrateen ajoista nykypäiviin omistaneet elämänsä totuuden ja oikeudenmukaisuuden palvelukseen. Poliittisessa ja yhteiskunnallisessa edistämisessä ovat ihmiskunnan jaloimmat henkilöt aina Mooseksesta ja Spartacuksesta asti pyhittäneet itsensä vapauden ja tasa-arvon ihanteille. Eikä tämä ihanteiden mukaansatempaava voima ole rajoittunut pelkästään poikkeusyksilöihin. Se on aina innoittanut myös massoja. Esimerkiksi Amerikan itsenäisyysota alkoi siirtomaan asukkaiden yleisestä närkästyksestä joutua epäoikeudenmukaisesti verotetuiksi vailla edustusoikeutta. Ristiretkiä jatkettiin kahden sadan vuoden ajan tavoitteena turvata Pyhä maa kristityille. Tämä uskonnollinen ihanne innoitti kuutta miljoonaa ihmistä, jopa lapsiarmeijoita, kohtaamaan sanoinkuvaamattomia vaikeuksia, ruttoa ja kuolemaa oikean ja oikeudenmukaisuuden nimissä. Jopa äskettäistä maailmansotaa, niin kapitalistinen kuin se olikin syiltään ja seurauksiltaan, taisteltiin miljoonien ihmisten voimin, jotka uskoivat olevansa oikealla asialla, puolustavansa demokratiaa ja lopettavansa kaikki sodat.

Niin on kautta historian oikeuden tunto innoittanut ihmistä niin yksilöllisesti kuin kollektiivisestikin uhrautumiseen ja omistautumiseen ja nostanut hänet jokapäiväisen olemassaolonsa julman yksitoikkoisuuden yläpuolelle. On tietysti traagista, että tämä idealismi on ilmennyt vainona, väkivaltana ja teurastuksena. Nuo ilmenemismuodot ovat kuitenkin määrittäneet kunninkaiden, pappien ja herrojen ilkeydestä ja itsekkyydestä sekä tietämättömyydestä ja fanaattisuudesta. Mutta taistelijat ovat olleet täynnä oikean ja oikeudenmukaisuuden henkeä. Kaikki menneet kokemukset osoittavat, että tuo henki elää yhä ja että se on voimakas ja hallitseva tekijä ihmiselämässä.

Nykyiset olemassaolomme olosuhteet heikentävät ja pyrkivät mitätöimään tämän ihmisen ja loimman piirteen, vääristämään sitä ja muuttamaan sen suvaitsemattomuuden, epäsovun, vainon ja vihan suuntiin. Sitten, kun ihminen vapautuu materiaalistien intressiensä turmelevista vaikutuksista, kun hän nousee tietämättömyydestä ja luokkajaosta, hänen sisäinen oikeudentunnon henkensä löytää uusia ilmenemismuotoja, jotka johtavat kohti suurempaa veljeyttä ja hyvää tahtoa, kohti yksilöllistä rauhaa ja yhteiskunnallista sopusointua.

Tämä henki voi saavuttaa täyden kehityksensä vain anarkian vallitessa. Kun ihmisen sydän ja mieli vapautuu jokapäiväisen leivän hankinnan alentavasta ja raaistavasta taistelusta, kun työn tulokset jaetaan yhteiseksi hyvinvoinniksi, saavat ihmisen parhaimmat ominaisuudet mahdollisuuden kasvaa ja toteutua kaikkia hyödyttävästi. Näin ihmisestä voi todellakin tulla se jalo luontokappale, joksi hän tähän asti on voinut itsensä kuvitella vain unelmissaan.

Näistä syistä anarkia ei ole ihannetila pelkästään jollekin tietylle osalle tai luokalle; se on sitä koko ihmiskunnalle. Se hyödyttäisi paljon laajemmassa mitassa meitä kaikkia. Sillä anarkismissa muotoillaan sanoiksi ihmiskunnan universaalit ja ikaikaikaiset toiveet.

Siksi jokaisen naisen ja miehen tulisi osallistua auttamaan anarkian aikaansaamisessa. Varmasti he niin tekisivätkin, jos he vain ymmärtäisivät tuon uudenlaisen elämän kauneuden ja oikeudenmukaisuuden. Jokainen ihmisolento, joka ei ole täysin vailla tunteita ja jolla on vähänkin tervettä järkeä, kallistuu anarkismin suuntaan. Jokainen, joka kärsii nykypäivän vääryydestä ja epäoikeudenmukaisuudesta, pahuudesta, korruptiosta ja saastasta, suhtautuu vaistomaisen myö-

tämielisesti anarkiaan. Jokaisen, jonka sydän ei ole täysin kuollut lempeydelle, myötätunnolle ja myötäelämiselle, on osallistuttava sen edistämiseen. Jokaisen, joka joutuu kärsimään köyhyydestä, kurjuudesta, tyranniasta ja sorrosta, tulisi toivottaa anarkia tervetulleeksi. Jokaisen vapautta ja oikeudenmukaisuutta rakastavan naisen ja miehen tulisi auttaa sen toteuttamisessa.

Ja kaikkein tärkeintä olisi, että kaikki maailman alistetut ja alaspainetut osallistuisivat siihen. Ne, jotka rakentavat palatseja mutta asuvat itse hökkeleissä; ne, jotka kattavat elämän pöydän, mutta joiden ei anneta osallistua sen aterialle; ne, jotka luovat maailman varallisuuden ja jäävät itse osattomiksi; jotka täyttävät elämän ilolla ja päivänpaisteella, mutta saavat osakseen vain halveksuntaa pimeyden syvyyksissä; nuo Simsonit, joiden elämänvoiman pelko ja tietämättömyys ovat vieneet; työväestön avuttomat jättiläiset, aivojen ja lihasten proletariaatti, maatalouden ja teollisuuden massat – näiden tulisi syleillä anarkiaa mitä suurimmalla ilolla.

Juuri heihin anarkismi vetoaa vahvimmin; juuri heidän tulisi ensimmäisinä työskennellä sen uuden päivän hyväksi, joka palauttaa heille heidän perintönsä ja tuo koko ihmiskunnalle vapauden ja hyvinvoinnin, ilon ja auringonpaisteen.

”Mahtava juttu”, sinä huomautat; ”mutta toimiiko se? Ja miten siihen päästään?”

22. Toimiiko kommunistinen anarkismi?

Kuten edeltävässä luvussa huomasimme, ei elämä voi olla vapaata ja turvallista, sopusointuista ja tyydyttävää, ellei sitä rakenneta oikeudenmukaisuuden ja reilun pelin periaatteille. Oikeudenmukaisuuden ensimmäinen edellytys on tasavertainen vapaus ja mahdollisuudet sen toteuttamiseen.

Hallinnossa ja riistossa ei voi olla sen enempää vapautta kuin tasaveroisia mahdollisuuksia – ja siitä johtuvat kaikki nykyisen yhteiskunnan ongelmat ja vääryydet.

Kommunistinen anarkismi perustuu tämän kiistämättömän tosiasian ymmärtämiselle. Se perustuu puuttumattomuuden ja pakottamattomuuden periaatteille; toisin sanoen se perustuu vapauteen ja mahdollisuuksiin.

Niihin perustuva elämä tyydyttää täysin oikeudenmukaisuuden vaatimukset. Sinä olet oleva täysin vapaa ja jokainen muu on nauttiva samanveroista vapautta; mikä tarkoittaa sitä, ettei kellään ole oikeutta pakottaa toista, sillä pakottaminen missään muodossa on puuttumista vapauteen.

Vastaavasti tasavertaiset mahdollisuudet kuuluvat kaikille. Näin ollen olemassaolon välineisiin liittyvät yksinoikeudet ja yksityisomistus poistetaan rajoittamasta kaikkien tasavertaisia mahdollisuuksia.

Jos pidämme mielessämme tämän yksinkertaisen periaatteen kaikkien tasavertaisesta vapaudesta ja mahdollisuuksista, voimme ratkaista ne kysymykset, jotka liittyvät kommunistisen anarkistisen yhteiskunnan rakentamiseen.

Poliittisesti ihminen ei silloin tule hyväksymään minkäänlaista pakottavaa auktoriteettia. Hallinto lakkautetaan.

Taloudellisesti hän ei salli minkäänlaista ulossulkevaa elämänlähteiden omistusta, koska hänellä tulee olla vapaa pääsy mahdollisuuksiinsa.

Maan, tuotantovälineiden, jakelun ja tiedonvälityksen monopoleja ei siten voida suvaita anarkiassa. Sen, mitä jokainen tarvitsee elääkseen, täytyy olla vapaasti kaikkien käytettävissä.

Pähkinänkuoressa kommunistinen anarkismi tarkoittaa siis tätä: hallinnon, pakkovaltaisen auktoriteetin ja kaikkien sen toimijoiden lakkauttamista; yhteisomistajuutta – mikä tarkoittaa vapaata ja tasavertaista osallistumista yhteiseen työhön ja hyvinvointiin.

”Väitit, että anarkia takaa taloudellisen tasa-arvon”, ystäväsi huomauttaa. ”Tarkoittaako se samaa palkkaa kaikille?”

Kyllä vain. Tai sitä mikä vastaa samaa, yhtäläistä osuutta yhteisestä hyvinvoinnista. Koska kuten jo tiedämme, työ on yhteistä, sosiaalista. Kukaan ei voi luoda mitään aivan itse, omine ponnisteluineen. Ja jos siis työ on sosiaalista, on järkeenkäypää, että myös sen tulokset, tuotettu varallisuus, ovat sosiaalisia, yhteisiä. Kukaan ei siksi voi oikeutetusti väittää, että hänellä olisi jokin yksinoikeus yhteiseen varallisuuteen. Kaikkien tulee saada nauttia siitä yhtäläisesti.

”Mutta miksei jokaiselle anneta hänen työnsä arvon mukaan?” sinä kysyt.

Siksi, ettei ole mitään menetelmää, millä arvoa voitaisiin mitata. Tässä on arvon ja hinnan välinen ero. Arvo on se, minkä arvoinen jokin asia on, kun taas hinta on se, millä se voidaan ostaa tai myydä markkinoilla. Sitä, minkä arvoinen jokin asia on, ei oikeasti tiedetä. Poliittiset taloustieteilijät väittävät yleensä, että hyödykkeen arvo määräytyy sen tuottamiseksi vaaditun työmäärän mukaan, ”yhteiskunnallisesti välttämättömän työn määrästä” kuten Marx sanoisi. Ilmiselvästikään tämä ei ole mikään oikeudenmukainen mittaamistapa. Oletetaan, että puuseppä työskentelee kolme tuntia valmistukseen keittiön jakkaran, kun samaan aikaan kirurgilta menee vain puoli tuntia henkesi pelastamiseen. Jos työn määrää käytetään arvon määrittämiseen, niin silloin keittiön jakkara on elämäsi arvokkaampi. Tämä on tietenkin silkkaa järjettömyyttä. Vaikka mukaan laskettaisiin se opiskelun ja ammatinharjoittamisen aika, mikä leikkauksen suorittamiseen tarvitaan, kuinka päätetään se, minkä arvoinen on ”yksi leikkaustunti”? Myös puusepän ja muurarin on täytynyt opiskella ja harjoitella ennen kuin he osaavat tehdä työnsä kunnolla, mutta et sinä sitä aikaa ryhdy laskemaan, kun teet heidän kanssaan sopimuksen jostakin työsuorituksesta. On sitä paitsi otettava huomioon myös jokaisen työläisen, kirjailijan, taiteilijan tai lääkärin työssään käyttämät kyvyt ja lahjat. Ne ovat täysin yksilöllisiä, henkilökohtaisia tekijöitä. Kuinka niiden arvo pitäisi mitata?

Tästä syystä arvoa ei voida määrittää. Sama asia voi olla hyvinkin arvokas yhdelle ihmiselle ja samaan aikaan vähäarvoinen tai arvoton toiselle. Samallekin ihmiselle se asia voi eri aikoina olla arvoltaan erilainen. Timantti, maalaus tai kirja voi merkitä hyvin paljon yhdelle ja vain vähän toiselle. Leipäpala voi olla suunnattoman arvokas silloin, kun kärsit nälkää, ja paljon vähemmän arvokas silloin, kun et ole nälkäinen. Siksi asian todellista arvoa ei voida todeta sen ollessa tuntematon suure.

Hinta sen sijaan löytyy helpostikin. Jos tarjolla on viisi leipäpalasta ja kymmenen ihmistä haluaa itselleen leipää, leivän hinta nousee. Jos taas tarjolla on kymmenen leipää ja vain viisi ostajaa, hinta laskee. Hinta riippuu kysynnästä ja tarjonnasta.

Hyödykkeiden vaihto hinnoittelun avulla johtaa voiton tekemiseen, oman edun tavoitteluun ja riistoon; lyhyesti sanottuna se johtaa jonkinlaiseen kapitalismiin. Jos halutaan päästä eroon voitoista, ei voida ylläpitää minkäänlaista hintajärjestelmää, eikä myöskään minkäänlaista palkkatai maksujärjestelmää. Tämä tarkoittaa sitä, että vaihdon täytyy tapahtua arvon mukaan. Mutta koska tuo arvo on epävarma tai sitä ei voida todentaa, vaihdon pitää tämän seurauksena olla vapaata, ilman ”vastaavaa” arvoa, koska sellaista ei ole. Toisin sanoen työtä ja sen tuotteita pitää vaihtaa ilman hintaa, ilman voittoa ja vapaasti tarpeen mukaan. Tämä johtaa loogisesti yhteisomistukseen ja yhteiseen käyttöoikeuteen. Mikä on järkevä, oikeudenmukainen ja reilu järjestelmä, joka tunnetaan kommunismina.

”Mutta onko se oikein, että kaikki saavat saman verran?” vaadit vastausta. ”Ihan sama, onko älykäs vai tyhmä, tehokas vai tehoton? Eikö tässä jokin ero pitäisi olla, että jollakin lailla annettaisiin kyvykkäille erityistunnustusta?”

Annapas, ystäväiseni, minun puolestani kysyä sinulta: tuleeko meidän rangaista ihmistä, jolle luonto ei ole suonut yhtä anteliaasti kuin hänen vahvemmalle ja lahjakkaammalle lähimmäiselleen? Tuleeko meidän lisätä tuohon luonnon tarjoamaan vajavaisuuteen vielä epäoikeudenmukaisuuskin? Se, mitä me voimme järkevästi odottaa keneltäkään, on että hän tekee parhaansa – voiko kukaan tehdä sen enempää? Ja ellei Jannen paras olekaan aivan yhtä hyvä kuin veljensä Sepon, se on hänen epäonnensa, muttei missään tapauksessa hänen syynsä, josta häntä pitäisi rangaista.

Mikään ei ole vaarallisempaa kuin erottelu, syrjintä. Heti kun vähempään pystyviä aletaan syrjiä, luodaan olosuhteet, jotka synnyttävät tyytymättömyyttä ja kaunaa: silloin haetaan kateutta, eripuraa ja riitaa. Sinä pitäisit sitä täysin raakalaismaisena, jos vähemmän kyvykkäiltä ihmisiltä riistettäisiin heidän tarvitsemansa ilma ja vesi. Eikö saman periaatteen pitäisi toteutua myös muissa ihmisten tarpeissa? Loppujen lopuksi ruoan, vaatetuksen ja asumisen osuus on hyvin pieni maailmantaloudessa.

Varmin tapa saada ihminen tekemään parhaansa ei ole siinä, että häntä syrjitään, vaan siinä, että häntä kohdellaan tasavertaisena muiden kanssa. Se on kaikkein tehokkainta kannustusta ja innoitusta. Se on oikeudenmukaista ja inhimillistä.

”Mutta mitä te teette laiskurille, joka ei halua tehdä työtä?” ystäväsi kyselee.

Tämä on mielenkiintoinen kysymys, ja sinä luultavasti hämmästyit suuresti kun sanon, ettei sellaista asiaa oikeasti ole olemassakaan kuin laiskuus. Se, mitä kutsumme laiskaksi ihmiseksi, on yleisesti ottaen sama kuin kuutiopalikka pyöreässä reiässä. Siis oikea ihminen väärässä paikassa. Ja sen voi aina todeta, että kun kaveri on väärässä paikassa, niin hän on tehoton tai neuvoton. Sil-lä niin sanottu laiskuus ja se, mitä yleensä kutsutaan tehottomuudeksi, on vain sopimattomuutta, väärää sijoittumista. Jos sinut pakotetaan tekemään asia, johon et taipumustesi tai luonteenlaatusi puolesta sovellu, niin olet tehoton siinä toimessa; jos sinut väkijonon pistetään työhön, josta et ole kiinnostunut, niin sinusta tulee siinä työssä laiska.

Jokainen, joka on järjestellyt suurten ihmisjoukkojen tekemisiä, voi allekirjoittaa tämän. Vankilaelämä on erityisen vakuuttava todiste tästä – eikä nykyelämä suurimmalle osalle ihmisiä merkitse muuta kuin vähän suurempaa selliä. Kuka tahansa vanginvartija osaa kertoa sinulle, että kun vangit pistetään tehtäviin, joihin heillä ei ole kykyjä tai kiinnostusta, heistä tulee laiskoja, ja niin heitä jatkuvasti rangaistaan. Mutta heti, kun nämä ”niskoittelevat vangit” pistetäänkin heidän taipumuksiinsa vastaaviin töihin, heistä tulee ”mallivankeja”, kuten vankilatermi kuuluu.

Venäjän tilanne on myös selvästi osoittanut käsityksemme totuuden. Se on osoittanut, kuinka vähän tiedämme ihmissuhteiden potentiaaleista ja ympäristön vaikutuksesta häneen – kuinka me virheellisesti sekoitamme väärät olosuhteet huonoon käyttäytymiseen. Venäjän pakolaiset, jotka elivät kurjaa ja merkityksetöntä elämää vieraissa maissa, löysivät kotiin palattuaan val-lankumouksesta otollisen kentän toiminnalleen. Oikeassa ympäristössään he pääsivät tekemään mitä ihmeellisimpiä tekoja ja heistä kehittyi loistavia organisoijia, rautateiden rakentajia ja teol-lisuuden luoja. Ihmiset, joita pidettiin avuttomina ja tehottomina olosuhteissa, joissa he eivät voineet kunnolla käyttää kykyjään ja energiaansa, ovat nyt parhaiten tunnettujen venäläisten nimien joukossa.

Sellainen on ihmisluonne: tehokkuus tiettyyn suuntaan tarkoittaa halua ja kykyä siihen; ah-keruus ja uutteruus ilmaisevat kiinnostusta. Siksi nykymaailmassa on niin paljon tehottomuutta

ja laiskuutta. Sillä kukapa nykyisin olisi todella oikeassa paikassaan? Kuka tekee sitä, mistä hän todella pitää ja mistä on kiinnostunut?

Vallitsevissa olosuhteissa keskivertoihmisellä ei juuri ole mahdollisuutta omistautua sellaisiin toimiin, jotka vastaisivat hänen taipumuksiaan ja mieltymyksiään. Syntymän ja yhteiskunnallisen aseman sattumat määräävät yleensä ennalta alan tai ammatin. Pankkiirin pojasta ei säännön mukaisesti tule metsuria, vaikka hän saattaisikin soveltua käsittelemään tukkeja paremmin kuin tilejä. Keskiluokka lähettää lapsensa korkeakouluihin, jotta heistä tulisi tohtoreita, lakimiehiä tai insinöörejä. Jos taas vanhemmat ovat työläisiä, joilla ei ole varaa kouluttaa lapsiaan, on hyvin todennäköistä, että lapsen täytyy ottaa vastaan mikä tahansa tarjottu työ tai mennä jollekin alalle, jolle sattuu pääsemään oppilaaksi. Nimenomaan tietty tilanne määrää työn tai ammatin, ei suinkaan ihmisen luontaiset mieltymykset, kyvyt tai taipumukset. Onko sitten mikään ihme, että useimmat ihmiset, itse asiassa heidän ehdoton enemmistönsä, on aivan väärässä paikassa? Kysy ensimmäiseltä sadalta vastaantulijalta, olisivatko he valinneet sen työn, mitä he tekevät, tai haluaisivatko he jatkaa työnsä tekemistä, jos heillä olisi vapaus valita, niin 99 heistä myöntää, että oikeastaan he tekisivät mieluummin jotain muuta. Pakko ja materiaaliset hyödyt, tai toive niistä, pitää useimmat ihmiset aivan väärässä paikassa.

On aivan järkeenkäypää, että ihminen voi antaa parhaansa vain silloin, kun hän on kiinnostunut tekemästään, kun hän tuntee siihen luontaista vetoa ja pitää siitä mitä tekee. Silloin hänestä tulee ahkera ja tehokas. Käsityöläisen tekemät tavarat ennen nykyaikaista kapitalismia olivat ilon ja kauneuden lähteitä, koska käsityöläinen rakasti työtään. Voitko edes odottaa, että nykyaikaisessa teollisuuslaitoksessa raatava nykyajan työläinen voisi tuottaa kauniita asioita? Hän on vain koneen osa, sieluttoman teollisuuden yksi ratas, ja hänen työnsä on mekaanista ja pakotettua. Lisätään tähän vielä hänen tunteensa, ettei hän työskentele itselleen vaan jonkun toisen hyväksi, ja että hän vihaa työtään tai parhaassa tapauksessakaan ei ole siitä kiinnostunut muutoin kuin palkkapäivänä. Seurauksena on työnteon välttelyä, tehottomuutta ja laiskuutta.

Toiminnan tarve on yksi perustavimmista ihmisen sisäisistä yllykkeistä. Katsele lasta, niin huomaat kuinka suuri tarve hänellä on toimintaan, liikkumiseen, jonkin tekemiseen. Vahva ja alituinen tarve. Sama se on terveellä ihmisellä. Hänen energiansa ja elinvoimansa vaativat toteutumista. Kun hänen annetaan tehdä haluamaansa työtä, työtä jota hän rakastaa, hän ahertaa väsymättä ja laistamatta. Tämän voit havaita tehdastyöläisessä, joka on tarpeeksi onnekas omistaakseen puutarhan tai maapalstan, jossa hän voi kasvattaa kukkia ja vihanneksia. Päivän raadannasta väsyneenäkin hän voi nauttia tuosta kovin raskaasta työstä, jota hän tekee omaksi hyödykseen ja omasta vapaasta tahdostaan.

Anarkismissa jokaisella on mahdollisuus valita mikä tahansa ammatti, joka vetoaa hänen luontaisiin taipumuksiinsa ja lahjoihinsa. Työstä tulee nautintoa nykyisen tappavan raadannan sijaan. Laiskuutta ei tunneta. Halulla ja rakkaudella tuotetut asiat ovat kauneuden ja ilon lähteitä.

”Mutta voiko työstä ikinä tulla nautintoa?” vaadit saada tietää.

Nykyään työ on raatamista, epämiellyttävää, näännyttävää ja uuvuttavaa. Yleensä työ itsessään ei ole niinkään raskasta: olosuhteet, joissa sitä on pakko tehdä, tekevät siitä sellaista. Eriytyisesti pitkät työpäivät, epäterveelliset työolot, huono kohtelu, riittämätön palkka jne tekevät siitä sellaista. Kuitenkin mitä epämiellyttävinkin työ voitaisiin tehdä kevyemmäksi ympäristöä kehittämällä. Otetaan esimerkiksi viemäreiden huolto. Se on likaista työtä, josta maksetaan huonosti. Oletetaanpa esimerkiksi, että sellaisesta työstä maksettaisiinkin 20 dollaria päivältä nykyisen viiden dollarin sijaan. Heti työ muuttuisi kevyemmäksi ja miellyttävämmäksi. Työhön hakijoiden määrä lisääntyisi kertaheitolla. Ja tämä tarkoittaa sitä, etteivät ihmiset suinkaan ole

laiskoja eivätkä pelkää raskasta ja epämiellyttävää työtä, kunhan siitä maksetaan riittävästi. Tätä työtä pidetään kuitenkin alentavana ja sitä halveksutaan. Miksi sitä pidetään alentavana? Eikö se muka ole mitä hyödyllisintä ja täysin välttämätöntä työtä? Eivätkö muka epidemiat valtaisi kaupunkiamme ilman viemäreiden ja katujen puhtaanapitäjiä? Ihmiset, jotka pitävät kaupunkimme puhtaana ja terveellisenä ovat taatusti todellisia hyväntekijöitä, tärkeämpiä terveydellemme ja hyvinvoinnillemme kuin lääkärit konsanaan. Yhteiskunnallisen hyödyllisyyden näkökulmasta katsottuna kadunlakaisija on lääkärin kollega: lääkäri hoitaa meitä silloin, kun me olemme sairaita, mutta kadunlakaisija auttaa meitä pysymään terveisinä. Kuitenkin lääkäriä ihaillaan ja kunnioitetaan, mutta kadunlakaisijaa ylenkatsotaan. Miksi? Johtuuko se siitä, että kadunlakaisijan työ on likaista? Kirurgillahan on useinkin huomattavasti ”likaisempia” töitä suoritettavanaan. No miksi sitten kadunlakaisijaa halveksitaan? Siksi koska hänen palkkansa on pieni.

Tässä nurinkurisessa sivilisaatiossamme asioiden arvo määräytyy rahan perusteella. Kaikkein hyödyllisimpiä töitä tekevät ihmiset ovat alimpana yhteiskunnallisella arvoasteikolla, kun heidän työstään ei makseta hyvin. Jos kuitenkin sattuisi niin, että kadunlakaisija saisikin yhtäkkiä sata dollaria palkkaa lääkärin saadessa vain viisikymmentä, niin ”likainen” kadunlakaisija nousisi välittömästi yhteiskunnalliselta statukseltaan ja arvonannoltaan ja hän muuttuisi ”likaisesta työläisestä” hyvätuloiseksi ja suosituksi ihmiseksi.

Huomaat siis, että voiton tekemisen järjestelmässämme nimenomaan palkka, palkkio ja *palkka-asteikko* määräävät niin työn arvon kuin sitä tekevän ihmisenkin ”arvon”, ei suinkaan työn itsensä arvo tai sen ansiokkuus.

Järkevässä yhteiskunnassa – siis anarkistisissa olosuhteissa – olisi täysin toisenlaiset standardit tuollaisten asioiden arvioinnissa. Ihmisiä arvostettaisiin sen mukaan, kuinka *halukkaita he ovat olemaan yhteiseksi hyödyksi*.

Voitko kuvitella, miten suuria muutoksia tuollainen uusi asenne aiheuttaisi? Jokainen kaipaa lähimmäistensä kunnioitusta ja arvonnantoa: se on jotain mitä ilman emme voi elää. Jopa vankilassa olen nähnyt, miten ovela taskuvaras tai kassakaappien räjäyttäjä kaipaakaan ystäviensä hyväksyntää ja miten lujasti hän yrittääkään saada heidät arvostamaan itseään. Piiriimme kuuluvien mielipiteet määräävät meidän käyttäytymistämme. Sosiaalinen ilmapiiri määrää mitä perustavimmalla tavalla meidän arvomme ja asenteemme. Omat henkilökohtaiset kokemuksesi osoittavat kyllä, miten totta tämä onkaan, etkä siksi hämmästy kun sanon, että anarkistisessa yhteiskunnassa ihmiset hakeutuvat pikemminkin hyödyllisiin ja vaikeisiin töihin kuin kevyempiin hommiin. Jos otat tämän huomioon, et enää murehdi laiskuutta tai työn välttelyä.

Raskaimmista ja vaikeimmistakin tehtävistä voitaisiin tehdä kevyempiä kuin nykyisin. Kapitalistista työnantajaa ei kuitenkaan kiinnosta kuluttaa rahaa, jos hän vain voi sitä välttää, siihen että hänen työntekijöidensä raadanta olisi miellyttävämpää ja valoisampaa. Hän tekee parannuksia vain silloin, kun siitä on odotettavissa suurempia voittoja, mutta puhtaasti humanitaarisista syistä hän ei ole valmis uhraamaan mitään ylimääräistä. Vaikkakin tässä minun täytyy sanoa, että älykkäämmät työnantajat ovat alkaneet jo ymmärtää, että heidän laitostensa olosuhteita kannattaa kehittää, tehdä niistä hygieenisempiä ja terveellisempiä ja ylipäänsä parantaa työläisten olosuhteita. He ovat huomanneet, että se on hyvä investointi: työtyytyväisyys lisääntyy ja sen seurauksena myös työläisten työteho kasvaa. Periaate on järkevä. Tietenkin tänä päivänä sitä käytetään vain suurempien voittojen saamiseen. Sen sijaan anarkismissa sitä ei käytettäisi henkilökohtaisen hyödyn saamiseen vaan kiinnostuksesta työläisten terveyttä kohtaan ja halusta työn keventämiseen. Tekninen kehityksemme on niin suurta ja jatkuvasti eteenpäin menevää, että nykyaikaisilla koneilla ja työtäsäästävillä laitteilla voitaisiin poistaa suuri osa raskaista töis-

tä. Monilla teollisuudenaloilla, kuten esimerkiksi kaivosteollisuudessa, ei kuitenkaan hyödynnetä uusia turvallisuus- ja työterveyssovelluksia, koska herrat suhtautuvat täysin välinpitämättömästi alaistensa hyvinvointiin eivätkä ole valmiita maksamaan siihen liittyviä kustannuksia. Sen sijaan järjestelmä, joka ei perustu voitonpyyntiin, voi toimia teknisessä kehityksessään nimenomaan ajatellen työn tekemistä helpommaksi, turvallisemmaksi, terveellisemmäksi ja miellyttävämmäksi.

”No tehtiin työstä sitten miten kevyttä tahansa, niin ei se kahdeksan tuntia päivässä ole mikään nautinto”, ystäväsi tokaisee.

Hän on aivan oikeassa. Mutta mietitkö koskaan, miksi meidän täytyy tehdä työtä kahdeksan tuntia päivässä? Tiedätkö, että vielä vähän aikaa sitten ihmiset joutuivat raatamaan 12 – 14 tuntia päivässä ja että niin on vielä nytkin sellaisissa takapajuisissa maissa kuin Kiina ja Intia?

Tilastollisesti voidaan osoittaa, että kolmen tunnin työ päivässä, enimmillään, riittää ruokimaan, asuttamaan ja vaatettamaan koko maailman sekä varustamaan sen välttämättömyyksien lisäksi myös nykyaikaisilla mukavuuksilla. Juttu on vain siinä, että nykyisin vain vajaa viidennes tekee mitään tuottavaa työtä. Pieni raatajien vähemmistö joutuu elättämään koko maailman.

Mietipä ensiksikin kaikkea sitä nyky-yhteiskunnassa tehtävän työn määrää, joka anarkistisissa olosuhteissa olisi täysin tarpeetonta. Otetaan vaikka maailman armeijat ja sotalaivastot, niin ajattele kuinka monta miljoonaa ihmistä voitaisiin vapauttaa hyödylliseen ja tuottavaan työhön, kun kerran sotakin on lakkautettu, kuten asianlaita anarkiassa tietenkin olisi.

Jokaisessa maassa työläiset elättävät miljoonia, jotka eivät anna mitään hyödyllistä maansa hyvinvoinnille, eivät luo mitään eivätkä ylipäättään tee minkäänlaista hyödyllistä työtä. Nuo miljoonat ovat pelkkiä kuluttajia olematta tuottajia. Esimerkiksi Yhdysvalloissa 120 miljoonan väestöstä vähemmän kuin 30 miljoonaa on työläisiä, maanviljelijät mukaan laskettuna¹⁶. Vastaavanlainen tilanne on sääntönä joka maassa.

Onko siis mikään ihme, että työläisten täytyy raataa pitkää päivää, kun työläisiä on vain 30 jokaisesta 120 ihmisen joukosta? Laajat liiketalouden luokat kirjanpitäjiineen, assistentteineen, agentteineen ja kauppamatkustajineen; oikeuslaitos tuomareineen, kirjureineen, haastemiehiineen jne; asianajajien armeija henkilökuntineen; sotaväki ja poliisivoimat; kirkot ja luostarit; hyväntekeväisyyslaitokset ja köyhäintalot; vankilat vartioineen, virkailijoineen ja tuottamattomine asukkeineen; mainostajien armeija avustajineen, joiden liiketoimintana on saada sinut ostamaan sitä mitä et halua etkä tarvitse; puhumattakaan niistä lukemattomista joukoista, jotka elävät yllellisyydessä täysin toimettomina. Kaikki nämä muodostavat ne jokaisen maan miljoonat.

Jos kaikki nuo miljoonat hakeutuisivat hyödylliseen työhön, tarvitsisiko työläisen enää raataa kahdeksaa tuntia päivässä? Jos 30 ihmistä käyttää kahdeksan tuntia tehdäkseen jonkin asian, kuinka paljon vähemmän aikaa menisi 120 ihmiseltä samaan työhön? En halua rasittaa sinua tilastoilla, mutta on olemassa riittävästi aineistoa, joka todistaa, että vähemmän kuin 3 tuntia päivässä fyysistä työtä riittäisi siihen, että maailman työt tulevat tehdyiksi.

Voitko epäillä, etteikö raskainkin työ muuttuisi nykyisestä kirotusta orjuudesta miellyttäväksi, jos sitä tarvitsisi tehdä vain kolme tuntia päivässä ja sekin aika mitä puhtaimmissa ja terveimmissä olosuhteissa, veljeyden ja työn kunnioituksen ilmapiirissä?

Eikä ole mitenkään kaukaa haettua nähdä jo sekin päivä, kun nuo lyhyet työtunnit vähenisivät entisestään. Sillä me kehitämme jatkuvasti teknisiä menetelmiämme ja uusia työtä säästäviä

¹⁶N.Y. World Almanac 1927.

koneita keksitään kaiken aikaa. Tekninen edistys tarkoittaa vähemmän työtä ja suurempia mukavuuksia, kuten voit nähdä vertaamalla elämää Yhdysvalloissa siihen mitä se on Kiinassa tai Intiassa. Jälkimmäisissä maissa raadannan pitkät tunnit riittävät hädin tuskin elämän välttämättömyyksiin, kun taas Yhdysvalloissa jopa keskivertotyöläisellä on huomattavasti korkeampi elintaso ja vähemmän työtunteja. Tieteen ja keksintöjen kehitys merkitsee enemmän vapaa-aikaa tehdä niitä asioita, joita rakastamme.

Olen kuvannut suurilla ja laajoilla ympyröillä elämän mahdollisuuksia sellaisessa järkevässä järjestelmässä, josta voitto on lakkautettu. Ei ole tarpeen mennä sellaisen yhteiskuntatilanteen aivan pieniin yksityiskohtiin: riittää, että sanotaan voitavan osoittaa, että kommunistinen anarkismi tarkoittaa suurinta materiaalista hyvinvointia taaten vapaudellisen elämän kaikille.

Me voimme nähdä edessämme ajan, kun työstä on tullut miellyttävää harjoitusta, fyysisen ponnistelun iloista soveltamista maailman tarpeisiin. Ihmiset tulevat silloin vielä katsomaan taaksepäin nykyiseen yhteiskuntaamme ja he ihmettelevät, kuinka työ on koskaan voinut olla orjuutta; ja he epäilevät hulluiksi sukupolvia, jotka pistivät alle viidenneksen väestöstään hankkimaan otsa hiessä leivän koko loppuväestölle, joka puolestaan oli jouten ja vain hukkasi aikansa, terveytensä ja yhteisen varallisuuden. Tulevaisuuden ihmiset ihmettelevät, kuinka ihmisten tarpeiden vapaata tyydyttymistä on koskaan voitu pitää muuna kuin itsestäänselvyytenä, ja kuinka samoihin päämääriin luontaisesti pyrkivät ihmiset onnistuivatkin väkisin tekemään elämästään vaikeaa ja kurjaa keskinäisillä kiistoillaan. He eivät voi uskoa, kuinka koko ihmisen olemassaolo on joskus voinutkin olla pelkkää jatkuvaa taistelua ruoasta keskellä maailmaa, jossa on runsaasti rikkautta ja ylellisyyttä; taistelua, joka ei jättänyt suurelle enemmistölle sen enempää aikaa kuin voimiakaan pyrkiä sielunsa ja mielensä korkeampaan etsintään.

”Mutta eikö elämä anarkiassa, jossa vallitsee taloudellinen ja yhteiskunnallinen tasa-arvo, tarkoita yleistä tasapäistämistä?” sinä kysyt.

Ei, rakas ystäväiseni, aivan päinvastoin. Sillä ei tasa-arvo tarkoita samaa määrää, vaan tasavertaisia *mahdollisuuksia*. Se ei esimerkiksi tarkoita, että jos Järvinen tarvitsee viisi ateriaa päivässä, niin Virtasenkin täytyy syödä yhtä monta. Jos Virtanen haluaa vain kolme ateriaa päivässä kun Järvinen tarvitsee viisi, niin heidän kuluttamansa määrä voi olla epätasainen, mutta molemmat ovat täysin tasavertaisia siinä mahdollisuudessa, että itse kukin saa kuluttaa niin paljon kuin hän tarvitsee, niin paljon kuin hänen erityinen luontonsa vaatii.

Älä tee sitä virhettä, että samastaisit vapaudessa eletyn tasa-arvon rangaistusleirin pakotettuun tasa-arvoon. Todellinen anarkistinen tasa-arvo ilmaisee vapautta, ei määrää. Se ei tarkoita, että jokaisen täytyy syödä, juoda tai käyttää samoja asioita, tehdä samaa työtä tai elää samaan tapaan. Kaukana siitä: itse asiassa juuri päinvastoin.

Yksilölliset tarpeet ja makumieltymykset eroavat aivan kuten ruokahalutkin eroavat. *Tasavertainen mahdollisuus* tyydyttää niitä muodostaa todellisen tasa-arvon.

Kaukana tasapäistämisestä, sillä sellainen tasa-arvo avaa oven suurimpaan mahdolliseen toiminnan ja kehittymisen kirjoon. Sillä ihmisluonne on moninainen, ja vain tämän moninaisuuden tukahduttaminen johtaa tasapäistämiseen, yhdenmuotoisuuteen ja samankaltaisuuteen. Vapaa mahdollisuus ilmaista ja ilmentää yksilöllisyyttään tarkoittaa luontaisten eroavaisuuksien ja erilaisuuksien kehittymistä.

On sanottu, ettei yksikään ruohonkorsi ole samanlainen kuin toinen. Huomattavasti vähemmän samanlaisia ovat ihmisolennot. Koko laajassa maailmassa ei ole kahta persoonaa, jotka olisivat täysin samanlaisia edes ulkonäöltään; ja sitä erilaisempia he ovat fysiologiselta, mentaaliselältä ja psyykkiseltä luonteeltaan. Tästä moninaisuudesta huolimatta ja huolimatta luontemme luke-

mattomista eroavaisuuksista me nykyisin pakotamme ihmiset olemaan samanlaisia. Elämämme ja tottumuksemme, tapamme ja käyttäytymisemme, jopa ajatuksemme ja tunteemme puristetaan samaan muottiin ja muokataan samanlaisuudeksi. Auktoriteetin ja lain, niin kirjoitetun kuin kirjoittamattomankin, perinteen ja tapakulttuurin henki pakottaa meidät samaan kaavaan ja tekee ihmisestä tahdottoman automaatin, jolla ei ole sen enempää itsenäisyyttä kuin yksilöllisyyttäkään. Tämä moraalinen ja älyllinen kahlehtiminen on pakottavampaa kuin mikään fyysinen pakottaminen, se on paljon tuhoisampaa ihmisyydellemme ja kehityksellemme. Me olemme kaikki sen uhreja, ja ainoastaan poikkeuksellisen vahvat onnistuvat murtamaan sen kahleet, ja hekin vain osittain.

Menneisyyden ja nykyisyyden auktoriteetit eivät sanele vain käyttäytymistämme vaan ne hallitsevat itse mieltämme ja sieluumme, ja jatkuvassa työssään ne taistelevat jokaista epäsovinnaisuuden, itsenäisen asenteen ja omalaatuisen näkemyksen oirettakin vastaan. Koko yhteiskunnallisen tuomion painolasti tulee sen naisen tai miehen päälle, joka uskaltaa uhmata vakiintuneita koodeja. Armoton kosto purkautuu protestoijan niskaan, joka kieltäytyy seuraamasta tallattua latua, tai harhaoppisen niskaan, joka ei usko yleisesti hyväksytyihin sääntöihin. Tieteessä ja taiteessa, kirjallisuudessa, runoudessa ja maalaustaiteessa tämä henki pakottaa sopeutumaan ja mukautumaan, mikä johtaa vakiintuneen jäljittelyyn ja hyväksytyyn, yhdenmukaiseen ja samanlaiseen stereotyyppiseen ilmaisuun. Tätäkin kauheammin rangaistaan epäsovinnaisuuksista todellisessa elämässämme, jokapäiväisissä suhteissamme ja toiminnassamme. Maalari tai kirjailija saa toisinaan anteeksi tapainrikkomuksensa ja hävyttömyytensä, koska loppujen lopuksi heidän kapinansa rajoittuu vain paperille tai kankaalle: sillä on vaikutusta vain hyvin pieniin piireihin. Heistä voidaan olla piittaamatta tai heidät voidaan leimata melko harmittomiksi kummajaisiksi, mutta näin ei voida tehdä sellaisen toiminnan ihmisen kanssa, joka tuo hyväksytyjen normien vastaiset haasteensa yhteiskunnalliseen elämään. Ei ole harmiton hän. Hän on vaarallinen esimerkin voimallaan, pelkällä läsnäolollaan. Hänen sosiaalisten sääntöjen rikkomisiaan ei voida sen enempää katsoa sormien läpi kuin antaa anteeksikaan. Hänet julistetaan yhteiskunnan viholliseksi.

Tästä syystä vallankumouksellisen tunteen tai ajatuksen ilmaisua eksoottisessa runoudessa tai oppineissa filosofisissa tutkielmissa voidaan vielä suvaita, ja ne saattavat ohittaa niin virallisen kuin epävirallisenkin sensuurin, koska suuri yleisö ei kumminkaan näe niitä tai ainakaan ymmärrä niitä. Mutta ilmaisepa sama toisinajattelamisen asenne kansanomaiseen tapaan, niin saat välittömästi vastaasi kaikkien niiden voimien vaahtoavan paheksunnan, jotka kannattavat vakiintuneen säilyttämistä.

Pakollinen mukautuminen on vaarallisempaa ja tappavampaa kuin pahinkaan myrkky. Kautta aikain se on ollut suurin este ihmisen kehitykselle; se on piirittänyt hänet tuhansilla kielloilla ja tabuilla; nujertanut hänen mielensä ja sydämensä aikansa eläneillä säännöillä ja määräyksillä; mitätöinyt hänen tahtonsa ajatusten ja tunteiden käskytyksillä ”sinun pitää” ja ”sinä et saa”, antaen näin käyttäytymiselle ja toiminnalle ohjeitaan. Elämästä, elämän taidosta, on tullut kaavamaisen tylsää, latteaa ja elotonta.

Niin vahva on kuitenkin ihmisen luonnon sisäinen moninaisuus, etteivät vuosisadatkaan tätä tylsistämistä ole täysin onnistuneet juuriaan myöten hävittämään hänen ainutlaatuisuuttaan ja omaperäisyyttään. Totta kyllä: suuri enemmistö on vajonnut siihen kuoppaan, jota lukemattomat jalat ovat vain tallanneet syvemmäksi, eivätkä he enää pääse avarammalle maaperälle. Jotkut aina kuitenkin onnistuvat pääsemään pois tallatusta urasta ja löytävät avoimen tien, jossa uudet kauneuden ja innoituksen näkymät liikuttavat heidän sieluaan ja henkeään. Heidät maailma tuo-

mitsee, vaikka se vähitellen tuleekin seuraamaan heidän esimerkkiään ja johdatustaan päästen lopulta heidän rinnalleen. Sillä välin nämä alkuperäiset tien löytäjät ovat jo edenneet pidemmälle tai kuolleet. Sitten me rakennamme heille muistomerkkejä ja ylistämme heitä, jotka olemme tuominneet ja ristiinnaulinneet, ja jatkamme samaan aikaan heidän hengenheimolaistensa, oman aikamme edelläkävijöiden ristiinnaulitsemista.

Tämän suvaitsemattomuuden ja vainon hengen takana on vallankäytön tottumus: pakko muokautua vallitseviin normeihin, moraalinen ja laillinen pakko olla ja käyttäytyä kuten toiset, totunnaisuuksien ja sääntöjen mukaan.

Se yleinen käsitys, jonka mukaan yhdenmukaisuus olisi luontainen piirre, on täysin väärä. Asia on aivan päinvastoin. Jos annetaan pienikin mahdollisuus vapautua kehdestä asti juurrutetuista mielen tottumuksista, ihminen alkaa todistaa omaa ainutlaatuisuuttaan ja omaperäisyyttään. Tarkkaile esimerkiksi lapsia, niin huomaat heidän tavoissaan ja asenteissaan, mentaalisissa ja psyykkisissä ilmauksissaan mitä suurinta kirjoa. Voit havaita vaistomaisen taipumuksen kohti yksilöllisyyttä, riippumattomuutta ja epäsovinnaisuutta, joka ilmenee avoimena tai piiloteltuna uhmana ulkopuolelta määrättyä tahtoa vastaan, kapinana vanhemman ja opettajan auktoriteettia vastaan. Lapsen opettamisessa ja ”kasvattamisessa” on kyse jatkuvasta prosessista, jolla tätä taipumusta pyritään tukahduttamaan ja murskaamaan, jolla hänen selkeästi erottuvia ominaisuuksiaan pyritään karsimaan, siis sitä että hän jollain tavoin poikkeaa muista, on persoonallinen ja ainutlaatuinen. Kuitenkin huolimatta tästä vuosien tukahduttamisesta, alistamisesta ja kaavamaistamisesta lapsella on vielä aikuisuuteen päästessäänkin himpun verran omaperäisyyttä, mikä osoittaa sen, miten syvällä yksilöllisyytemme juuret ovatkaan. Otetaan esimerkiksi kaksi henkilöä, jotka ovat molemmat olleet todistamassa samaa tragediaa, sanotaan vaikka suurta tulipaloa. He kertovat tarinansa eri tavoin kummankin suhtautuessa siihen omalla tavallaan ja tuottaessa siitä erilaisen vaikutelman, koska he eroavat luontaiselta psykologialtaan. Otetaan sitten nämä samat kaksi henkilöä ja pistetään heidät keskustelemaan jostain perustavanlaatuisesta yhteiskunnallisesta asiasta, esimerkiksi elämästä ja hallinnosta, niin he ilmaisevatkin välittömästi samaa ja täsmälleen samalla asenteella; he ilmaisevat yleisesti hyväksytyn käsityksen, hallitsevan mielenjuonteen.

Miksi? Koska kun ihmisellä on vapaus ajatella ja tuntee itse, totunnaisuuden ja säännön kahlitsematta, vailla pelkoa että on jotenkin ”erilainen” ja vääräoppinen, ja vailla tähän liittyviä epämiellyttäviä seuraamuksia, hän on riippumaton ja vapaa. Mutta heti kun on kyse asioista, jotka koskettavat sosiaalisten sääntöjemme piiriä, ihminen löytääkin itsensä kaikenlaisten kieltojen kynsistä ja hänestä tuleekin pelkkä toisen kopio ja papukaija.

Elämä vapaudessa, anarkiassa, tulee olemaan paljon enemmän kuin pelkästään ihmisen vapauttamista nykyisestä poliittisesta ja taloudellisesta orjuudesta. Se on oleva vain ensi askel, valmistautumista todelliseen ihmiselämään. Suurempia ja merkittävämpiä ovat sellaisen vapauden *seuraamukset*, sen vaikutukset ihmisen mieleen ja hänen persoonallisuuteensa. Ulkoisen pakko-vallan lakkauttaminen ja auktoriteetin pelon katoaminen sen myötä tulee höllentämään moraalisten pakkojen kahleita siinä missä taloudellisia ja fyysisiäkin. Ihmisen sielu saa hengittää vapaasti, ja tämä mielen vapautus tulee olemaan uuden kulttuurin ja uuden ihmisyyden syntyhetki. Käsyt ja kiellot häviävät, ja ihminen voi ryhtyä olemaan itsensä, kehittämään ja ilmaisemaan omia yksilöllisiä taipumuksiaan ja omaa ainutlaatuisuuttaan. Sen sijaan, että yleinen omatunto sanoisi ”sinä et saa”, se sanookin ”sinä saat, ja otat siitä täyden vastuun”. Tämä tulee olemaan harjoitusta ihmisarvoon ja itseluottamukseen; se alkaa kotona ja koulussa ja tulee tuottamaan uuden rodun, jolla on uudenlainen asenne elämään.

Huomisen ihminen tulee näkemään ja tuntemaan olemassaolonsa täysin eri tasolla. Elämisestä tulee hänelle taidetta ja iloa. Hän lakkaa ajattelemasta sitä kilpailuna, jossa jokaisen täytyy yrittää olla yhtä hyvä kuin kaikkein parhain. Hän alkaa pitää vapaa-aikaa tärkeämpänä kuin työtä, ja työ saa sille kuuluvan paikkansa vapaa-ajan välineenä, elämästä nauttimisen keinona.

Elämästä tulee pyrkimystä kohti hienompia kulttuuriarvoja, luonnon salaisuuksien selvittämistä ja korkeamman totuuden saavuttamista. Vapaana harjoittamaan mielensä rajattomia mahdollisuuksia, seuraamaan tiedon haluaan, soveltamaan nerokasta kekseliäisyyttään, luomaan ja liittelemään mielikuvituksensa siivin ihminen saavuttaa täyden suuruutensa ja tulee todella aidosti ihmiseksi. Hän kasvaa ja kehittyy oman luontonsa mukaan. Hän halveksii yhdenmukaisuutta inhimillisen moninaisuuden antaessa hänelle paljon suurempaa kiinnostusta ja ymmärrystä elämän rikkaudesta. Hänen elämänsä ei tule koostumaan toimimisesta vaan elämisestä, ja hän saavuttaa suurimman mahdollisen vapauden mihin ihminen kykenee, vapauden ilossa.

”Se päivä on niin kaukana tulevaisuudessa”, sinä sanot; ”kuinka me sinne pääsemme?”

Kaukana tulevaisuudessa, ehkä; ja ehkei kuitenkaan niin kaukana – emme tiedä. Joka tapauksessa meidän tulisi aina pitää tämä perimmäinen tavoitteemme näkyvissämme, jos aiomme pysyä oikealla tiellä. Kuvaamani muutos ei tapahdu yhdessä yössä; mikään ei tapahdu yhdessä yössä. Se on asteittaista kehitystä kuten kaikki muukin luonnossa ja yhteiskuntaelämässä. Se on kuitenkin looginen, tarpeellinen ja uskallan sanoa myös väistämätön kehityskulku. Se on väistämätön, koska kaikki ihmisen kasvu on tapahtunut siihen suuntaan; ja vaikka siinä joskus kuljetaankin puolelta toiselle ja ajaudutaan usein harhaan, niin lopulta palataan kuitenkin aina takaisin oikealle polulle.

Kuinka tämä voitaisiin sitten saada aikaan?

23. Muut kuin kommunistiset anarkistit

Ennen kuin jatkamme minun täytyy selittää yksi asia. Olen sen velkaa niille anarkisteille, jotka eivät ole kommunisteja.

Koska sinun pitää saada tietää, etteivät kaikki anarkistit ole kommunisteja: he eivät kaikki usko, että kommunismi – yhteinen omistus ja jakaminen tarpeen mukaan – olisi paras ja oikeudenmukaisin taloudellisen järjestelyn tapa.

Olen ensin kertonut sinulle kommunistisesta anarkismista, koska se on oman arvioni mukaan kaikkein toivottavin ja käytännöllisin yhteiskunnan muoto. Kommunististen anarkistien mukaan anarkia voi päästä täyteen kukoistukseensa vain kommunistisissa olosuhteissa, ja tällöin tasavertainen vapaus, oikeudenmukaisuus ja hyvinvointi voidaan taata kaikille ilman erottelua tai syrjintää.

On kuitenkin olemassa anarkisteja, jotka eivät usko kommunismiin. Heidät voidaan yleisesti jakaa individualisteihin ja mutualisteihin¹⁷.

Kaikki anarkistit ovat yhtä mieltä tästä perustavasta ajatuksesta: että hallinnointi tarkoittaa epäoikeudenmukaisuutta ja sortoa; että se on hyökkäävä, orjuuttava ja suurin este ihmisen kasvulle ja kehitykselle. Kaikki anarkistit uskovat, että vapaus voi toteutua vain sellaisessa yhteis-

¹⁷Vaikka mutualistit eivät kutsukaan itseään anarkisteiksi (luultavasti koska tämä nimitys on niin väärinymmärretty), ovat he joka tapauksessa läpikotaisen anarkistisia, koska he eivät usko hallintoon eivätkä minkäänlaiseen poliittiseen auktoriteettiin.

kunnassa, jossa ei ole minkäänlaista pakkovaltaa. Siksi he kaikki ovat yksimielisiä siitä perusperiaatteesta, että hallinto tulee lakkauttaa.

Eri mieltä he ovat pääsääntöisesti seuraavista kohdista:

Ensinnäkin siitä tavasta, millä anarkia toteutetaan. Kommunististen anarkistien mukaan vain yhteiskunnallinen vallankumous voi lakkauttaa hallinnon ja toteuttaa anarkian, kun taas individualistianarkistit ja mutualistit eivät usko vallankumoukseen. Heidän mukaansa nyky-yhteiskunta kehittyy vähitellen pois hallinnosta hallinnottomuuden olotilaan.

Toiseksi individualistiset anarkistit ja mutualistit uskovat yksityiseen omistukseen, kun taas kommunistiset anarkistit näkevät nimenomaan yksityisomistuksen instituution yhtenä epäoikeudenmukaisuuden, epätasa-arvon, köyhyyden ja kurjuuden pääasiallisena lähteenä. Individualistit ja mutualistit puolustautuvat, että vapaus tarkoittaa ”jokaisen oikeutta työnsä tuloksiin”; mikä on tietenkin totta. Vapaus todellakin tarkoittaa sitä. Kyse ei kuitenkaan ole siitä, onko yksilöllä oikeus tuotteeseensa, vaan onko sellaista asiaa kuin yksilöllinen tuotos edes olemassa. Olen edellisissä kappaleissa huomauttanut, ettei sellaista asiaa ole nykyaikaisessa historiassa; kaikki työ ja työn tuotteet ovat yhteiskunnallisia, yhteisiä. Siksi väitteellä yksilön oikeudesta tuotteeseensa ei ole käytännön merkitystä.

Olen myös osoittanut, ettei tuotteiden tai hyödykkeiden vaihto voi olla yksilöllistä tai yksityistä, ellei käytetä voiton pyynnin järjestelmää. Koska hyödykkeen arvoa ei voida riittävästi määritellä, ei yksikään vaihtokauppa vastaa toistaan. Tämä tosiasia johtaa mielestäni yhteisomistukseen ja -käyttöön; siis kommunismiin käytännöllisimpänä ja oikeudenmukaisimpana talousjärjestelmänä.

Mutta kuten sanottu, individualistiset anarkistit ja mutualistit ovat eri mieltä kommunististen anarkistien kanssa tästä asiasta. Heidän mukaansa taloudellisen epätasa-arvon lähde on yksinoikeuksissa, monopoleissa, ja että yksinoikeudet katoavat hallinnon lakkauttamisen myötä, koska kyse on erityisoikeudesta, jonka hallinto on suonut ja jota se suojelee. Vapaa kilpailu, he väittävät, poistaisi yksinoikeudet ongelmiseen.

Individualistisilla anarkisteilla, Stirnerin ja Tuckerin seuraajilla, samoin kuin tolstoilaisilla anarkisteilla, jotka uskovat väkivallattomuuteen, ei ole kovin selkeää suunnitelmaa taloudellisesta elämästä anarkian vallitessa. Mutualisteilla sen sijaan on täsmällinen ehdotus uudesta talousjärjestelmästä. He uskovat opettajansa, ranskalaisen filosofi Proudhonin tavoin, että keskinäinen pankkijärjestelmä ja koroton laina olisivat paras talouden muoto hallinnottomassa yhteiskunnassa. Heidän teoriansa mukaan vapaa luotto, joka antaisi jokaiselle mahdollisuuden lainata rahaa ilman korkoa, johtaisi tulojen tasaantumiseen ja vähentäisi voitot minimiinsä, ja näin se poistaisi niin rikkaudet kuin köyhyydenkin. Vapaa luotto ja kilpailu avoimilla markkinoilla, he sanovat, johtaisi taloudelliseen tasa-arvoon, ja samaan aikaan hallinnon lakkauttaminen takaisi yhtäläisen vapauden. Niin mutualistisen yhteisön kuin individualistisen yhteiskunnankin yhteiselämä perustuisi vapaaehtoisten sopimisten ja vapaiden sopimusten loukkaamattomuudelle.

Olen tässä antanut hyvin lyhyen kuvauksen individualististen anarkistien ja mutualistien näkemyksistä. Tämän kirjan tarkoituksena ei ole käsitellä yksityiskohtaisesti niitä anarkistisia ideoita, joita tämän kirjoittaja pitää virheellisinä ja epäkäytännöllisinä. Koska itse olen kommunistinen anarkisti, haluan välittää lukijalle niitä näkemyksiä, joita itse pidän parhaina ja järkevimpinä. Ajattelin kuitenkin, ettei olisi reilua jättää sinua tietämättömäksi toisenlaisten, muidenkin kuin kommunististen anarkistien teorioiden olemassaolosta. Jos haluat tutustua niihin tarkemmin, suosittelen lukemaan kirjoja, jotka käsittelevät anarkismia yleisellä tasolla.

24. Miksi vallankumous?

Palatkaamme kysymykseesi ”miten pääsemme anarkiaan? Kuinka me voimme saada sen aikaan?”

Tämä on mitä tärkein kysymys, koska jokaisessa ongelmassa on kaksi elintärkeää asiaa: ensinnäkin täytyy tietää selkeästi mitä halutaan; ja toiseksi miten se saavutetaan.

Me jo tiedämme mitä haluamme. Me haluamme yhteiskunnalliset olosuhteet, joissa kaikki ovat vapaita ja joissa jokaisella on täydet mahdollisuudet tyydyttää tarpeensa ja toteuttaa kykyjään kaikkien tasavertaisen vapauden pohjalta. Toisin sanoen me tavoittelemme vapaata ja yhteistoiminnallista kommunistisen anarkistista yhteiskuntaa.

Miten se saavutetaan?

Emme ole profeettoja, eikä kukaan pysty tarkkaan sanomaan, mitä tulevaisuudessa tapahtuu. Maailma ei kuitenkaan ole eilispäivänä syntynyt, ja ihmisen täytyy järkevänä olentona käyttää hyväkseen menneisyyden kokemuksia.

Millaisia nuo kokemukset sitten ovat? Jos vilkaiset historiaan, huomaat että ihmiskunnan koko elämä on ollut taistelua olemassaolosta. Primitiivinen ihminen taisteli omine neuvoineen metsän petoja vastaan ja joutui avuttomana kohtaamaan nälän, kylmyyden, pimeyden ja myrskyt. Hänen tietämättömyytensä vuoksi kaikki luonnonvoimat olivat hänen vihollisiaan: ne olivat pahoja ja pyrkivät tuhoamaan hänet, ja hän oli yksin voimaton taistelemaan niitä vastaan. Vähitellen ihminen oppi kuitenkin hakeutumaan kaltaistensa joukkoon; ja yhdessä he hakivat suojaa ja turvaa. Piankin he alkoivat yhteisvoimin käyttää luonnonvoimia hyödykseen. Keskinäinen avunanto ja yhteistyö moninkertaistivat vähitellen ihmisen kyvyt ja voimat, kunnes hän onnistui valloittamaan luonnon käyttämällä sen voimia omaksi hyödykseen. Hän keksi sähkön ja alkoi hallita meriä ja jopa ilmaa.

Primitiivisen ihmisen tietämättömyys ja pelko tekivät hänen elämästään myös jatkuvaa taistelua ihmisten, perheiden ja heimojen välillä, kunnes hän ymmärsi, että yhteen liittymällä, yhteisvoimin ja toinen toisiaan auttaen he kykenisivät saavuttamaan enemmän kuin taistelun ja viiolisuuksien kautta. Nykyaikainen tiede osoittaa, että jopa eläimet ovat oppineet tuon eloonjäämistäistelussaan. Tietyt eläimet jäivät henkiin, koska ne lopettivat keskinäiset vihamielisyytensä ja alkoivat elää laumoissa, ja niin ne pystyivät paremmin suojautumaan muilta pedoilta.¹⁸ Sitä mukaa kuin ihmiset yhdistivät voimiaan ja ryhtyivät yhteistyöhön keskinäisen taistelun sijaan, he edistyivät, kasvoivat ulos barbaarisuudesta ja sivistyivät. Perheet, jotka aikaisemmin olivat taistelleet toisiaan vastaan kuolemaan asti, yhdistyivät ja muodostivat yhtenäisen ryhmän; ryhmät liittyivät yhteen ja niistä tuli heimoja, heimot liittoutuivat kansoiksi. Kansat taistelevat vieläkin typerästi toisiaan vastaan, mutta vähitellen nekin oppivat saman asian, ja nyt ne jo etsivät keinoja lopettaa kansainvälinen teurastus, jota sodaksi kutsutaan.

Valitettavasti me yhteiskunnallisessa elämässämme olemme vieläkin barbaarisessa tuhon tilassa, veli veljeä vastaan: ryhmä taistelee vieläkin toista ryhmää vastaan, luokka luokkaa vastaan. Tässäkin ihmiset alkavat kuitenkin jo ymmärtää, miten järjetöntä ja tuhoavaa sodankäyntiä se on, kun maailma on aivan tarpeeksi laaja ja rikas, niin että me kaikki voisimme nauttia siitä kuten auringonpaisteesta, ja että yhdistyneenä ihmiskunta voisi saavuttaa paljon enemmän kuin jakautuneena sotiessaan itseään vastaan.

Se mitä kutsutaan edistykseksi on vain tämän toteutumista, askel siihen suuntaan.

¹⁸Ks. Pjotr Kropotkin teos Mutual Aid.

Koko ihmiskunnan kehitys on ollut pyrkimystä lisääntyvään turvaan ja rauhaan, parempaan turvallisuuteen ja hyvinvointiin. Ihminen pyrkii luonnostaan kohti keskinäistä avunantoa ja yhteistyötä, hän janoaa vaistomaisesti vapautta ja iloa. Hänen kykynsä vaativat toteuttamista huolimatta kaikista esteistä ja vaikeuksista. Ihmiskunnan koko historia opettaa, etteivät sen enempää luonnon vihamieliset voimat kuin toisten ihmisten vastustuskaan voi estää hänen eteenpäin kulkuaan. Jos minun pitäisi määritellä sivilisaatio yhdellä lauseella, sanoisin, että se on ihmisen voitto kaikista pimeyden voimista, olivat ne sitten luonnollisia tai inhimillisiä. Olemme voittaneet luonnon vihamieliset voimat, mutta meidän on vielä taisteltava ihmisen pimeitä voimia vastaan.

Historiasta ei löydy ainuttakaan merkittävää yhteiskunnallista parannusta, joka olisi saatu aikaan ilman hallitsevien vallanpitäjien vastustusta – siis kirkon, hallinnon ja pääoman vastustamatta. Yhtäkään askelta ei ole otettu eteenpäin ilman, että ensin on pitänyt murskata herrojen vastarinta. Jokainen edistysaskel on vaatinut katkeran taistelun. Tarvittiin monia pitkiä taisteluita orjuuden lakkauttamiseen; kapinoita ja kansannousuja takaamaan tärkeimmät perusoikeudet; kapinointeja ja vallankumouksia lakkauttamaan feodalismi ja maaorjuus. Tarvittiin sisällissotia, jotta päästiin eroon kuninkaiden itsevallasta ja voitiin luoda demokratioita, saada massoille enemmän vapautta ja hyvinvointia. Maan päällä ei ole yhtään maata eikä historiassa ainuttakaan aikakautta, jolloin valtava yhteiskunnallinen ongelma olisi voitu poistaa ilman katkeraa taistelua vallanpitäjien kanssa. Vastikään tarvittiin taas vallankumouksia, jotta Venäjällä päästiin eroon tsaarista, jotta Saksassa päästiin eroon keisarista, sulttaanista Turkissa ja monarkiasta Kiinassa, ja sama juttu monissa muissakin maissa.

Ei ole todisteita siitä, että yksikään valtio tai auktoriteetti, mikään vallassa oleva ryhmä tai luokka olisi luopunut vapaaehtoisesti vallastaan. Jokaisessa tapauksessa on tarvittu voimankäyttöä tai ainakin sen uhkaa.

Onko järkevää olettaa, että valta ja varallisuus yhtäkkiä kokisivatkin täydellisen mielenmuutoksen ja että ne toimisivat tulevaisuudessa eri tavoin kuin menneisytydessä?

Terve järkesi kertoo sinulle, että tuo on turha ja typerä toivo. Hallintovallat ja pääomat taistelevat varmasti säilyttääkseen valtansa. Sitähän ne tekevät tänäkin päivänä pienimmänkin haitan uhatessa niiden etuoikeuksia. Ne *taistelevat* kuolemaan asti oman olemassaolonsa puolesta.

Tästä syystä ei tarvitse olla profeetta nähdäkseen, että jonakin päivänä on käytävä ratkaiseva taistelu elämän herruuttajien ja osattomien luokkien välillä.

Itse asiassa tuota taistelua käydään kaiken aikaa.

Pääoman ja työväenluokan välillä on jatkuva sotatila. Tuota sotaa käydään tavallisesti niin sanotusti lain puitteissa. Mutta sekin puhkeaa silloin tällöin väkivallaksi lakkojen ja työsulkujen kautta, koska valtion aseistettu nyrkki on aina herrojen palveluksessa. Ja tuo nyrkki toimii aina, kun pääoma kokee voittonsa uhatuiksi. Silloin se riisuu kasvoiltaan ”yhteisten etujen” ja ”kumppanuuden” naamion ja turvautuu jokaisen herran viimeiseen argumenttiin: pakkoon ja väkivaltaan.

Siksi on varmaa, etteivät hallinto ja pääoma salli vain hiljaksen lakkauttaa itseään, jos ne vain voivat sen estää. Eivätkä ne myöskään ihmeellisesti itsestään ”katoa”, niin kuin jotkut näyttävät uskovat. Tarvitaan vallankumous niistä eroon pääsemiseksi.

Jotkut ihmiset hymyilevät epäuskoisina, kun kuulevatkin sanan vallankumous. ”Mahdotonta!” he tokaisevat vakuuttuneina. Niin ajattelivat myös Ludvig XVI ja Marie Antoinette Ranskassa vielä muutama viikko ennen kuin menettivät kruununsa ja päänsä. Niin uskoi myös aatelisto tsaari Nikolai II:n hovissa vielä kansannousua edeltävänä päivänä, joka syöksi heidät vallasta. ”Nyt ei näytä olevan vallankumouksen aika”, väittää pinnallinen tarkkailija. Vallankumouksilla on kui-

tenkin tapana syttyä silloin, kun ”ei näytä olevan sen aika”. Kaukonäköisemmät nykykapitalistit eivät kuitenkaan näytä haluavan ottaa mitään riskiä. He tietävät, että kansannousut ja vallankumoukset ovat mahdollisia milloin tahansa. Siksi suuryhtiöt ja suurtyönantajat, erityisesti Yhdysvalloissa, ovat alkaneet ottaa käyttöönsä uusia keinoja, joiden lasketaan toimivan eräänlaisina ukkosenjohdattimina yleistä tyytymättömyyttä ja kapinamieltä vastaan. Ne ovat alkaneet maksaa bonuksia työntekijöilleen, jakaa voittojaan, ja muuta vastaavaa, jonka tarkoitus on tehdä työläisistä tyytyväisempiä ja kiinnostuneempia oman teollisuutensa menestyksestä. Näillä keinoilla voidaan väliaikaisesti sokaista köyhälistö näkemästä heidän todellisia etujaan, mutta on turha uskoa, että työläiset tyytyisivät ikuisesti palkkaorjuuteensa, vaikka heidän häkkiään aika ajoin kullattaisiinkin. Materiaalisten olosuhteidemme parantaminen ei ole mikään vakuutus vallankumousta vastaan. Päinvastoin, tarpeittemme tyydytys luo uusia tarpeita, se synnyttää uusia haluja ja pyrkimyksiä. Sellainen on ihmisluonto, ja se juuri tekee kehityksen ja edistyksen mahdolliseksi. Työläisten tyytymättömyyttä ei voida vaijentaa muutamalla ylimääräisellä leipäpalasella, vaikka ne olisivat kuinka voideltuja. Tästä syystä Euroopan kehittyneemmissä teollisuuskeskuksissa on tietoisempaa ja aktiivisempaa kapinointia kuin takapajuisemmassa Aasiassa tai Afrikassa. Ihmisen henki janoaa ikuisesti suurempaa hyvinvointia ja vapautta, ja kansa kantaa sisällään tätä edistyksen siementä. Modernin rahavallan toive pysäyttää vallankumous heittämällä raatajalle lihaisampi luu on illuusiota ja perusteetonta. Uudet pääoman toimintatavat voivat näyttää rauhoittavan työväestön hetkeksi, mutta sen etenevää marssia ei voida pysäyttää millään korvikkeilla. Kapitalismin lakkauttaminen on väistämätöntä, kaikista juonista ja vastarinnasta huolimatta, ja se saavutetaan vain vallankumouksella.

Vallankumouksessa pätee sama kuin ihmisen kamppailussa luontoa vastaan. Yksinään hän on voimaton eikä voi onnistua; tovereidensa avulla hän voittaa kaikki esteet.

Voiko yksittäinen työläinen saavuttaa mitään taistelussa suuryhtiötä vastaan? Voiko pieni ammattiliitto pakottaa suuren työnantajan suostumaan vaatimuksiinsa? Kapitalistiluokka on järjestäytynyt taistelussaan työväenluokkaa vastaan. On siis järkeenkäypää, että vallankumous voidaan voittaa vain, kun työläiset ovat yhdistyneinä, kun he ovat organisoituneet maanlaajuisesti; ja kun kaikkien maiden proletarit yhdistävät voimansa, koska pääoma on kansainvälistä ja herrat yhdistyvät aina työväenluokkaa vastaan kaikissa suurissa kysymyksissä. Tästä syystä esimerkiksi koko maailman rahavalta kääntyi Venäjän vallankumousta vastaan. Niin kauan kuin Venäjän kansa halusi vain päästä eroon tsaarista, kansainvälinen pääoma ei sekaantunut asiaan; sitä ei kiinnostanut millainen poliittinen järjestelmä Venäjällä on, kunhan se oli porvarillinen ja kapitalistinen. Mutta heti kun vallankumous yritti päästä eroon kapitalistisesta järjestelmästä, kaikkien maiden hallitukset ja porvaristot liittoutuivat keskenään sen tuhotakseen. Ne näkivät siinä uhan oman vallanpitonsa jatkuvuudelle.

Pidä tuo hyvin mielessäsi, ystäväni. Koska on olemassa vallankumouksia ja vallankumouksia. Toiset vallankumoukset muuttavat vain hallitusmuotoa ja vaihtavat uudet hallitsijat entisten tilalle. Ne ovat poliittisia vallankumouksia ja sellaisinaan ne kohtaavat vain vähän vastarintaa. Sen sijaan vallankumouksen, joka tähtää koko palkkatyöjärjestelmän lakkauttamiseen, on lakkautettava myös yhden luokan valta sortaa toista luokkaa. Eikä silloin ole kyse mistään vallanpitäjien vaihtamisesta, hallituksen muuttamisesta, poliittisesta vallankumouksesta, vaan koko yhteiskunnan luonteen muuttamisesta. Kyse on silloin yhteiskunnallisesta vallankumouksesta. Ja sellaisena sillä on vastassaan hallitusten ja kapitalismin lisäksi yleinen tietämättömyys ja ennakkoluulot, erityisesti niiden jotka uskovat hallintoon ja kapitalismiin.

Miten se siis voidaan saavuttaa?

25. Ideasta lähdetään

Oletko koskaan kysynyt itseltäsi, kuinka on mahdollista, että hallinto ja kapitalismi voivat jatkaa olemassaoloaan huolimatta kaikista niistä ongelmista ja vääryyksistä, mitä ne saavat maailmassa aikaan?

Jos olet, niin vastauksesi on varmaankin ollut, että tämä tapahtuu siitä syystä, että ihmiset tukevat noita instituutioita, ja he tukevat niitä, koska he *uskovat* niihin.

Siinä on koko asian vaikeus: nykyinen yhteiskunta nojaa siihen ihmisten uskomukseen, että se on hyvä ja hyödyllinen. Se perustuu ideaan auktoriteetista ja yksityisomistuksesta. Nimenomaan ideat ylläpitävät olosuhteita. Hallinto ja kapitalismi ovat muotoja, joissa nämä yleiset ideat ilmenevät. Ideat ovat perusta; instituutiot ovat sen pohjalle rakennettuja laitoksia.

Uudella yhteiskunnallisella rakenteella täytyy olla uusi perusta, sen täytyy pohjautua uusiin ideoihin. Vaikka kuinka muutettaisiin instituution muotoa, sen luonne ja tarkoitus pysyvät samana kuin se perusta, jolle se on rakennettu. Katso tarkasti elämää, niin huomaat tämän totuuden. Maailmassa on kaikenlaisia hallitusmuotoja, mutta niiden todellinen luonne on sama kaikkialla, aivan kuten niiden vaikutuksetkin: aina on kyse vallasta ja kuuliaisuudesta.

Mikä siis pitää hallinnon pystyssä? Armeijat ja laivastotko? Kyllä, mutta vain näennäisesti niin. Mikä ylläpitää armeijoita ja laivastoja? Se ihmisten ja massojen usko, että hallinnointi on tarpeellista; kyse on nimenomaan yleisesti hyväksytystä ideasta, jonka mukaan hallinnointiin on *tarve*. Siinä on sen todellinen ja luja perusta. Jos tuo ajatus tai usko otetaan pois, ei mikään hallinto kestä pystyssä päivääkään.

Sama pätee yksityisomistukseen. Ajatus, että se on oikein ja tarpeellista on sen tukipilari, joka sitä ylläpitää ja antaa sille turvaa.

Kaikki nykypäivän instituutiot pohjaavat viime kädessä yleiseen uskomukseen, että ne ovat hyviä ja hyödyllisiä.

Havainnollistetaanpa tilannetta esimerkiksi Yhdysvalloilla. Kysy itseltäsi, miksi vallankumouksellisella propagandalla on ollut siinä maassa niin vähän vaikutusta huolimatta sosialistien ja anarkistien yli 50 vuoden mittaisista ponnisteluista. Eikö muka amerikkalainen työläinen ole jopa voimakkaammin riistetty kuin työväenluokka muissa maissa? Eikö muka poliittinen korruptio rehota siellä siinä missä muissakin maissa? Eikö Amerikan kapitalistiluokka olekin maailman itsevaltaisinta ja despoottisinta? On totta, että amerikkalaisella työläisellä voi materiaalisesti mennä eurooppalaista toveriaan paremmin, mutta eikö hän toisaalta joudu mitä raaimman terrorin uhriksi heti, jos hän vain osoittaa pienintäkään tyytymättömyyttä? Kaikesta tästä huolimatta amerikkalainen työläinen pysyy lojaalina hallinnolleen ja on ensimmäisenä puolustamassa sitä kaikkea kritiikkiä vastaan. Hän on vieläkin mitä antaumuksellisin ”maailman hienoimman maan suurten ja jalojen instituutioiden” puolesta taistelija. Miksi? Koska hän uskoo, että ne ovat hänen instituutioitaan; että hän, itsenäisenä ja vapaana kansalaisena, on niiden johdossa; ja että hän voisi muuttaa niitä, jos hän vain niin haluaisi. Nimenomaan hänen *uskonsa* vallitsevaan järjestykseen muodostaa suurimman turvan vallankumousta vastaan. Hänen uskonsa on typerä ja perusteeton, ja jonakin päivänä se vielä murtuu rytisten ja sen mukana kaatuu amerikkalainen kapitalismi ja despotismi. Mutta niin kauan kuin tuo usko on voimissaan, amerikkalainen rahavalta on turvassa vallankumoukselta.

Kun ihmisten tietoisuus avartuu ja kehittyy, kun he tarttuvat uusiin ideoihin ja menettävät uskonsa entisiin, instituutiot alkavat muuttua ja lopulta niistä päästään eroon. Ihmiset oppivat

ymmärtämään, että heidän aiemmat näkemyksensä ovat olleet väärä; etteivät ne olleetkaan totta vaan pelkkää ennakkoluuloa ja taikauskoa.

Tähän tapaan on monia aiemmin tosina pidettyjä ideoita alettukin pitää pahoina ja vääränlaisina. Kuten ideaa kuninkaiden jumalallisesta oikeudesta, ideaa orjuudesta ja maaorjuudesta. Keran koko maailma uskoi noiden instituutioiden olevan oikein, oikeassa ja muuttumattomia. Kun kehittyneet ajattelijat alkoivat laajemmin taistella noita harhauskomuksia ja taikauskoja vastaan, niistä tuli epäuskottavia ja ne menettivät otteensa kansasta, ja lopulta noihin ideoihin liittyneet instituutiot lakkautettiin. Oppineet kertovat sinulle, että ne ”menettivät hyödyllisyytensä” ja että ne siksi ”kuolivat”. Mutta miten ne ”menettivät hyödyllisyytensä”? Kenelle ne olivat hyödyllisiä? Ja miten ne oikein ”kuolivat”?

Me jo tiedämme, että niistä oli hyötyä vain herraluokalle ja että niistä päästiin eroon kansannousuilla ja vallankumouksilla.

Miksi vanhat ja aikansa eläneet instituutiot eivät vain ”kadonneet” ja kuolleet pois rauhanomaisesti?

Kahdesta syystä. Ensinnäkin koska jotkut ihmiset ajattelevat nopeammin kuin toiset. Tästä syystä aina vähemmistö etenee ajattelussaan nopeammin kuin muut. Mitä enemmän tuo vähemmistö innoittuu uusista ideoista, mitä vakuuttuneempi se on niiden sisältämästä totuudesta ja mitä voimakkaammaksi se itsensä tuntee, sitä nopeammin se pyrkii toteuttamaan uudet ideansa; ja tämä tapahtuu yleensä kauan ennen kuin ihmisten enemmistö on alkanut nähdä uuden valon. Joten vähemmistön täytyy taistella enemmistöä vastaan, joka takertuu vielä vanhoihin näkemyksiin ja olosuhteisiin.

Toinen syy on vallanpitäjien vastarinta. On yhdentekevää, onko kyseessä kirkko, kuningas, keisari, demokraattinen hallitus vai diktatuuri, tasavalta vai autokratia – ne, joilla on valta, taistelevat epätoivoisesti pitääkseen sen niin kauan kuin vain suinkin voivat. Ja mitä enemmän ne saavat apua hitaasti ajattelevalta enemmistöltä, sitä parempaan vastarintaan ne pystyvät. Tästä seuraa kapinoiden ja vallankumouksien hurjuus.

Massojen epätoivo, heidän vihansa niitä kohtaan, jotka ovat vastuussa heidän kurjuudestaan, ja elämän herrojen päättäväisyys pitää kiinni omista etuoikeuksistaan ja hallinnostaan muodostavat yhdessä kansannousujen ja kapinoiden väkivallan.

Sokea kapinointi vailla määrättyä kohdetta ja tarkoitusta ei kuitenkaan vielä merkitse vallankumousta. Vallankumous on kapinointia, joka on tullut tietoiseksi päämääristään. Vallankumous on *yhteiskunnallista*, kun se pyrkii *perustavanlaatuiseen* muutokseen. Koska elämän perusta on taloudessa, tarkoittaa yhteiskunnallinen vallankumous maan teollisen ja taloudellisen elämän ja sitä seuraten koko yhteiskunnan rakenteen uudelleenjärjestämistä.

Olemme kuitenkin nähneet, että yhteiskuntarakenne pohjautuu *ideoihin*, ja se viittaa siihen, että rakenteen muutoksia edeltävät ideoiden muutokset. Toisin sanoen yhteiskunnallisten ideoiden täytyy muuttua *ensin* ennen kuin uutta yhteiskunnallista rakennetta voidaan rakentaa.

Yhteiskunnallinen vallankumous ei näin ollen ole mikään sattuma, ei mikään yhtäkkäinen tapahtuma. Siinä ei ole mitään yhtäkkistä, sillä ideat eivät muutu yhtäkkisesti. Ne kasvavat hitaasti ja vaiheittain, kuin kasvi tai kukka. Näin ollen yhteiskunnallinen vallankumous on seuraus, se on vallankumouksellisen kehityksen lopputulos. Se kehittyy siihen tilanteeseen, jolloin huomattavat ihmismäärät ovat omaksuneet uudet ajatukset ja ovat päättäneet pistää nuo ajatukset käytäntöön. Kun he pyrkivät näin tekemään ja kohtaavat vastarintaa, silloin hidas, hiljainen ja rauhanomainen yhteiskunnallinen kehitys muuttuu nopeaksi, militantiksi ja väkivaltaiseksi. Evoluutiosta tulee revoluutiota.

Pitäkää siis mielessänne, että evoluutio ja revoluutio *eivät* ole erillisiä ja erilaisia asioita. Vielä vähemmän ne ovat toistensa vastakohtia, kuten jotkut ihmiset virheellisesti uskovat. Vallankumous on pelkästään kehityksen kiehumispiste.

Koska vallankumous on kehitystä sen kiehumispisteessään, ei todellista vallankumousta voi ”tehdä” sen enempää kuin voisi kiihdyttää teppannun kiehumista. Tuli pannun alla saa veden kiehumaan: se, miten nopeasti vesi saavuttaa kiehumispisteen, riippuu tulen voimasta.

Maan taloudelliset ja poliittiset olosuhteet ovat tuli kehityksen kattilan alla. Mitä pahempaa on sorto, mitä suurempaa on ihmisten tyytymättömyys, sitä voimallisempi on tuli. Tämä selittää sen, miksi yhteiskunnallisen vallankumouksen liekit pyyhkäisivät nimenomaan Venäjällä, mitä tyrannimaisimmassa ja takapajuisimmassa maassa, eikä Yhdysvalloissa, jossa teollinen kehitys oli saavuttanut lähes korkeimman asteensa – ja näin tapahtui kaikista Karl Marxin vastakkaisista oppineista väitteistä huolimatta.

Ymmärrämme siis, että vaikka vallankumouksia ei voidakaan tehdä, niitä voidaan kiirehtiä tiettyjen tekijöiden avulla; nimittäin paineella ylhäältä: poliittisen ja taloudellisen sorron ankaruudella; ja paineella alhaalta: suuremmalla valistuksella ja agitaatiolla. Nämä levittävät ideoita; ne edistävät kehitystä ja siten myös vallankumouksen tuloa.

Vaikka paine ylhäältä voikin kiirehtiä vallankumousta, se voi myös aiheuttaa sen epäonnistumisen, koska sellainen vallankumous voi helposti puhjeta ennen kuin on saavutettu riittävän pitkälle edennyt kehityksellinen taso. Ennenaikaisesti tullessaan se raukeaa pelkäksi kapinoinnin purskahteluksi; se on siis vailla selkeää, tietoista päämäärää ja tarkoitusta. Parhaimmillaankin kapinointi voi taata ainoastaan jonkin hyvin väliaikaisen helpotuksen; kamppailun todelliset syyt jäävät tällöin kuitenkin ennalleen jatkamaan samaa toimintaansa eli ne aiheuttavat jälleen uutta tyytymättömyyttä ja kapinointia.

Kun teemme yhteenvedon siitä, mitä olen sanonut vallankumouksesta, päädymme siihen johtopäätelmään, että:

- (1) yhteiskunnallinen vallankumous on sellainen, joka muuttaa yhteiskunnan koko perustan täydellisesti, sen poliittisen, taloudellisen ja sosiaalisen luonteen;
- (2) sellaisen muutoksen täytyy tapahtua ensin kansan ajatuksissa ja mielipiteissä, sen täytyy tapahtua ihmisten mielissä;
- (3) sorto ja kurjuus voivat edistää vallankumousta, mutta ne voivat myös kääntää sen epäonnistumisen tielle, koska kehityksellisten valmistelujen puute voi aiheuttaa sen, etteivät todelliset saavutukset ole vielä mahdollisia;
- (4) vain sellainen vallankumous voi olla perustavanlaatuinen, yhteiskunnallinen ja onnistunut, joka on ilmausta ajatusten ja mielipiteiden perustavasta muuttumisesta.

Tästä selvästikin seuraa, että yhteiskunnallista vallankumousta on valmisteltava. Sitä on valmisteltava siinä mielessä, että edistetään kehityksellistä prosessia, jossa valistetaan kansaa nykyisen yhteiskunnan pahuudesta ja vakuutetaan heidät siitä, että vapautteen perustuvan yhteiskuntaelämän oikeudenmukaisuus ja käytännöllisyys on paitsi haluttavaa myös mahdollista; edelleen sitä on valmisteltava saamalla massat ymmärtämään hyvin selkeästi mitä he oikein tarvitsevat ja kuinka nuo tarpeet tyydytetään.

Tällainen valmistelu ei ole pelkästään täysin välttämätön ensiaskel. Siihen liittyy myös vallankumouksen turvallisuus, ainoat takeet siitä, että se myös saavuttaa tavoitteensa.

Koska useimmista vallankumouksista on puuttunut tämä valmistelu, on niiden kohtalona ollut ajautua sivuraiteille päätarkoituksestaan, joutua väärinkäytetyiksi ja johdetuiksi umpikujiin. Venäjä on tästä paras viimeaikaisin osoitus. Helmikuun vallankumous, jossa pyrittiin eroon it-

sevaltiudesta, onnistui täydellisesti. Ihmiset tiesivät tarkalleen mitä halusivat; nimittäin tsaarinvallan loppua. Mitkään poliitikkojen ketkuilut, mitkään Lvovien ja Miljukovien – noiden aikojen ”liberaalien” johtajien – puheenlahjat ja vehkeilyt eivät kyenneet pelastamaan Romanovien hallintoa sen joutuessa vastatusten kansan älykkään ja tietoisien tahdon kanssa. Nimenomaan tämä päämäärien selkeä ymmärrys teki helmikuun vallankumouksesta täydellisen menestyksen, ja huomautan: vieläpä lähes verettömästi.

Sen enempää väliaikaishallituksen vetoomukset kuin uhkauksetkaan eivät onnistuneet pysäyttämään kansan päättäväisyyttä sodan lopettamiseksi. Armeijat jättivät rintamat ja päättivät näin koko kysymyksen omalla suoralla toiminnallaan. Päämääristään tietoisien kansan tahto voittaa aina.

Kansan tahto nimenomaan, heidän luja tavoitteensa saada maa haltuunsa, oli takeena sillekin, että maatyöläinen sai tarvitsemansa maa-alat. Vastaavasti kaupunkityöläiset, kuten jo aiemminkin on toistuvasti mainittu, ottivat haltuunsa tehtaat ja tuotantovälineet.

Tähän asti Venäjän vallankumous oli täydellinen menestys. Mutta siinä vaiheessa, missä massoilta puuttui tietoisuus määrätystä tarkoituksesta, tappio alkoi hämmöttää. Tämä on aina se hetki, kun poliitikot ja poliittiset puolueet astuvat kehiin käyttääkseen vallankumousta omiin tarkoituksiinsa tai koetellakseen omia teorioitaan sen suhteen. Tämä tapahtui Venäjällä ja sama on tapahtunut monissa aiemmissakin vallankumouksissa. Kansa taisteli hyvän taistelun – ja poliittiset puolueet taistelivat sitten saaliinjaosta vallankumouksen haitaksi ja kansan tappioksi.

Sitten Venäjällä tapahtui seuraavaa. Maatyöläinen, joka oli saanut maansa, ei omistanutkaan tarvitsemiaan työkaluja ja -välineitä. Työläinen, joka oli ottanut haltuunsa koneet ja tehtaat, ei tiennytkään kuinka niitä käyttää päämäärät saavuttaakseen. Toisin sanoen hänellä ei ollut riittävää kokemusta tuotannon organisoinnissa eikä hän myöskään kyennyt hoitamaan tuottamiensa tavaroiden jakelua.

Ihmisen – työläisen, maatyöläisen, sotilaan – omat ponnistelut olivat lopettaneet tsaarinvallan, halvaannuttaneet hallituksen, pysäyttäneet sodan ja lakkauttaneet maan ja tuotantovälineiden yksityisomistuksen. Tuota varten ihmistä oli valmisteltu vuosien ajan vallankumouksellisella koulutuksella ja agitaatiolla. Häntä ei kuitenkaan oltu valmisteltu yhtään enempään. Ja koska häntä ei oltu valmisteltu mihinkään enempään, niin siinä missä hänen tietonsa ja määrätty tarkoituksensa uupuivat, siinä esiin astui poliittinen puolue ja otti asiat haltuunsa vallankumouksen tehneiden massojen käsistä. Poliitiikka korvasi taloudellisen jälleenrakennuksen enteillen näin koko yhteiskunnallisen vallankumouksen loppua; sillä ihmiset elävät leivästä, taloudesta, eivätkä politiikasta.

Ruokaa ja tarvikkeita ei luoda puolueen tai hallituksen määräyksillä. Lainsäädännölliset julistukset eivät muokkaa maata; lait eivät pistä teollisuuden rattaita pyörimään. Tyytymättömyys, eripura ja nälkä seurasivat hallinnon pakkovallan ja diktatuurin kintereillä. Ja taas, kuten aina, politiikka ja valta osoittautuivat suoksi, johon vallankumouksen liekit sammuiivat.

Meidän on opeteltava tämä äärimmäisen tärkeä opetus. Se, että massat ymmärtävät läpikotaisin vallankumouksen todelliset tavoitteet, merkitsee sen onnistumista. Se, että he toteuttavat tietoisien tahtonsa omilla ponnisteluillaan, takaa uuden elämän oikeanlaisen kehityksen. Toisaalta tämän ymmärryksen ja siihen liittyvien valmisteluiden puute merkitsee varmaa tappiota, joko taantumuksen käsissä tai poliittisia puoluetovereita teeskentelevien teoreettisissa kokeiluissa.

Ryhtykäämme siis valmistautumaan.

Mihin ja miten?

26. Valmistautuminen

”Valmistautua vallankumoukseen!” ystäväsi huudahtaa; ”onko se mahdollista?”

Kyllä. Se ei ole ainoastaan mahdollista vaan täysin välttämätöntä.

”Viittaatko sinä nyt salaisiin valmisteluihin, aseistettuihin joukkioihin ja taistelun johtajiin?” sinä kysyt.

Ei, ystäväiseni, ei mitään sellaista.

Jos yhteiskunnallinen vallankumous tarkoittaisi vain katutaisteluja ja barrikaadeja, niin silloin nuo valmistelut, jotka olivat mielessäsi, olisivat itse asia. Mutta vallankumous ei tarkoita sitä; ainakin sen taisteluvaihe on sen pienin ja vähämerkityksisin osa.

Totuus on, ettei vallankumous nykyään tarkoita enää barrikaadeja. Ne kuuluvat menneisyyteen. Yhteiskunnallinen vallankumous on täysin erilainen ja huomattavasti perustavanlaatuisempi asia, joka sisältää koko yhteiskunnan elämän uudelleenjärjestelyn. Lienet samaa mieltä, ettei tätä taatusti saavuteta pelkällä taistelulla.

Tietenkin yhteiskunnallisen uudelleenrakentamisen tiellä olevat esteet täytyy poistaa. Tämä tarkoittaa sitä, että uudelleenrakennuksen välineiden tulee olla kansanjoukkojen hallussa. Tällä hetkellä nuo välineet ovat hallinnon ja kapitalismin käsissä, ja ne taas tulevat vastustamaan kaikkia yrityksiä valtansa ja omaisuuksiensa viemiseksi. Siksi siihen liittyy taistelua. Muista kuitenkin, ettei taistelu ole pääasia, se ei ole mikään päämäärä eikä se todellakaan ole vielä vallankumous. Se on vain sen esinäytös, se on vallankumouksen valmistelua.

On hyvin tärkeää, että sinä ymmärrät tämän oikein. Useimmilla ihmisillä on hyvin sekavia käsityksiä vallankumouksesta. Heille se tarkoittaa vain taistelua, tavaroiden hajottamista, tuhoamista. Se on sama kuin jos hihojen käärimistä ennen työhön ryhtymistä pidettäisiin varsinaisena työnä. Vallankumouksen taistelupuoli on pelkkää hihojen käärimistä. Todellinen ja varsinainen tehtävä on edessä.

Mikä on se tehtävä?

”Vallitsevien olosuhteiden hävittäminen”, sinä vastaat.

Totta. Mutta ei *olosuhteita* hävitetä rikkomalla ja hajottamalla asioita. Et voi tuhota palkkaorjuutta rikkomalla laitosten ja tehtainten koneita, vai voitko? Et voi hävittää hallintoa tuikkaamalla Valkoisen Talon tuleen.

Jos vallankumousta ajatellaan väkivallan ja tuhoamisen käsitteillä, niin silloin väärintulkitaan ja vääristellään koko vallankumouksen idea. Käytännössä sellainen käsitys johtaa väistämättä katastrofaalisiin seurauksiin.

Kun suuri ajattelija, sellainen kuin kuuluisa anarkisti Bakunin, puhuu vallankumouksesta hävittämisenä, hänellä on mielessään ideat auktoriteetista ja kuuliaisuudesta, jotka siis tulee hävittää. Tästä syystä hän sanoi hävittämisen tarkoittavan rakentamista, sillä väärän uskomuksen hävittäminen on tosiaankin mitä rakentavinta työtä.

Keskivertoihminen taas, ja aivan liian usein myös vallankumouksellinen, puhuu huolimattomasti vallankumouksesta tuhoisana pelkästään sanan fyysisessä merkityksessä. Se on väärä ja vaarallinen näkemys. Mitä pikemmin pääsemme siitä eroon, sen parempi.

Vallankumous, ja eritoten yhteiskunnallinen vallankumous, *ei ole tuhoamista vaan rakentamista*. Tätä ei voi riittävästi painottaa, ja ellemme ymmärrä sitä täysin selvästi, vallankumous jää pelkästään tuhoisaksi ja siten se myös aina epäonnistuu. Luonnollisesti vallankumousta säestää väkivalta, mutta yhtä hyvin voisit sanoa, että uuden talon rakentaminen vanhan tilalle on tuhoavaa, koska vanha täytyy ensin purkaa tieltä pois. Vallankumous on tietyn kehityksellisen

prosessin kulminaatiopiste. Se alkaa väkivaltaisella mullistuksella. Se on hihojen käärimistä valmistautuessamme *aloittamaan varsinaisen työn*.

Tosiaankin kun mietit, mitä yhteiskunnallisen vallankumouksen on määrä tehdä, mitä sen on saavutettava, niin huomaat, ettei se tule tuhoamaan vaan rakentamaan.

Mitä oikeastaan on tuhottava?

Rikkaiden omaisuusko? Ei, sehän on jotain, mistä me haluamme koko yhteiskunnan nauttivan.

Maat, pellot, hiilikaivokset, rautatiet, tehtaot, tuotantolaitokset ja kaupatko? Näitä me emme halua tuhota vaan tehdä niistä hyödyllisiä kaikille ihmisille.

Lennättimet, puhelimet, kommunikaatiovälineet ja jakelun kanavat – nekö me haluamme tuhota? Ei, me haluamme niiden palvelevan kaikkien tarpeita.

Mitä sitten yhteiskunnallisen vallankumouksen on tuhottava? Sen on otettava asiat yleiseen hyötyyn, ei tuhottava niitä. Sen on uudelleenjärjestettävä olosuhteet yhteiseksi hyvinvoinniksi.

Ei tuhoaminen ole vallankumouksen päämäärä, vaan uudelleen suunnittelu ja uudelleen rakentaminen.

Sitä tarkoitusta varten tarvitaan valmistautumista, koska yhteiskunnallisessa vallankumouksessa ei ole kyse mistään raamatullisesta messiaasta, joka suorittaisi lähetystehtävänsä yksinkertaisella julistuksella tai määräyksellä. Vallankumous toimii ihmisten käsien ja aivojen avulla. Ja heidän on ymmärrettävä vallankumouksen päämäärät, jotta he kykenisivät ne toteuttamaan. Heidän on tiedettävä mitä he haluavat ja kuinka ne saavutetaan. Keinot saavuttamiseen ilmenevät saavutettavissa päämäärissä. Sillä lopputulos määrää keinot, aivan kuten sinun täytyy kylvää aivan tietynlainen siemen kasvattaaksesi sen mitä tarvitset.

Millaista yhteiskunnallisen vallankumouksen valmistautumisen sitten täytyy olla?

Jos sinun tavoitteenasi on taata vapaus, sinun täytyy oppia tulemaan toimeen ilman pakottamista ja vallankäyttöä. Jos aikomuksesi on elää rauhassa ja sopusoinnussa kanssaihmitesi kanssa, sinun ja heidän tulisi kehittää veljeyttä ja kunnioitusta toisianne kohtaan. Jos haluat työskennellä heidän kanssaan yhdessä yhteiseksi hyväksenne, on harjoitettava yhteistoimintaa. Yhteiskunnallinen vallankumous tarkoittaa paljon enemmän kuin pelkkää olosuhteiden uudelleenjärjestämistä: se tarkoittaa uusien ihmisarvojen ja sosiaalisten suhteiden muodostumista, asenteen muutosta siinä miten vapaa ja itsenäinen ihminen suhtautuu toiseen vertaisenaan; se tarkoittaa erilaista henkeä niin yksilöllisessä kuin yhteisöllisessäkin elämässä, eikä tuota henkeä synnytetä tuosta vain. Se on henki, jota täytyy jalostaa, jota täytyy ravita ja kasvattaa kuin herkintä kukkaa, sillä todellakin se on uuden ja kauniin olemassaolon kukka.

Älä petä itseäsi sillä typerällä mielikuvalla, että ”asiat kyllä järjestyvät itseksenne”. Mikään ei koskaan järjesty itseksenne, ei ainakaan inhimillisissä suhteissa. Ihmiset sen järjestämisen tekevät, ja he tekevät sen asenteidensa ja ymmärryksensä mukaisesti.

Uudet tilanteet ja muuttuneet olosuhteet saavat meidät tuntemaan, ajattelemaan ja toimimaan eri tavoin. Uudet olosuhteet itsessään ovat kuitenkin vain seurausta uusista tunteista ja ajatuksista. Yhteiskunnallinen vallankumous on sellainen uusi olosuhde. Meidän täytyy ajatella eri tavoin ennen kuin vallankumous voi tulla. Ja vain se voi tuoda vallankumouksen.

Meidän täytyy oppia ajattelemaan eri lailla hallintoa ja auktoriteettia, sillä niin kauan kuin me ajattelemme ja toimimme kuten nykyään, on oleva suvaitsemattomuutta, vainoa ja sortoa, siinäkin tapauksessa että järjestäytynyt hallinto lakkautettaisiin. Meidän täytyy oppia kunnioittamaan kanssaihmisemme ihmisyyttä, ei hyökätä häntä vastaan tai pakottaa häntä, vaan pitää hänen vapauttaan yhtä pyhänä kuin omaamme; kunnioittaa hänen vapauttaan ja persoonallisuut-

taan, häättää jo ennakolta kaikenlainen pakottaminen: ymmärtää, että parannuskeino vapauden ongelmiin on lisää vapautta ja että vapaus on järjestyksen äiti.

Lisäksi meidän täytyy oppia, että tasa-arvo tarkoittaa tasa-arvoisia mahdollisuuksia, eivätkä yksinoikeudet sitä mahdollista vaan ihmisten välinen veljeys. Me voimme oppia tämän vain vapauttamalla itsemme kapitalismin ja omaisuuden vääristä ideoista, siitä mikä on minun ja sinun, omistuksen kapeasta käsittämisestä.

Kun me tämän opimme, me kasvamme todellisen vapauden ja solidaarisuuden henkeen, ja tiedämme että vapaa yhdistyminen on jokaisen saavutuksen sielu. Silloin me ymmärrämme, että yhteiskunnallinen vallankumous on yhteistoimintaa, solidaarisia päämääriä ja vastavuoroista ponnistelua.

Ehkä sinä ajattelet, että tämä on liian hidas prosessi, työ joka tulee viemään liian pitkän ajan. Kyllä, minun täytyy myöntää, että se on vaikea tehtävä. Mutta kysy itseltäsi, onko parempi rakentaa uusi talosi kiireellä ja huonosti, niin että se romahtaa niskaasi, kuin tehdä se pätevästi vaikka se vaatisikin enemmän työtä ja aikaa.

Muista, että yhteiskunnallinen vallankumous edustaa koko ihmiskunnan vapautta ja hyvinvointia, ja että siitä riippuu työväen täydellinen ja lopullinen vapautuminen. Ota myös huomioon, että jos työ tehdään huonosti, kaikki siihen liittyneet ponnistelut ja kärsimykset ovat olleet turhia, ja kenties pahempaakin kuin turhia, koska vallankumouksen hutilointi tarkoittaa vain vanhan tyrannian korvaamista uudella, ja uudella tyrannialla on uutuudestaan johtuen uusi elinaikansa. Uusi tyrannia takoo vain uudet ja entistä vahvemmat kahleet.

Ajattele myös sitä, että se yhteiskunnallinen vallankumous, joka meillä on mielessämme, saat-
taa päätökseen koko sen työn, jonka saavuttamiseksi monet sukupolvet ovat työskennelleet, sillä koko ihmiskunnan historia on ollut kamppailua vapaudesta orjuutta vastaan, kamppailua yhteiskunnallisesta hyvinvoinnista köyhyyttä ja kurjuutta vastaan, kamppailua oikeudesta epäoikeudenmukaisuutta vastaan. Se, mitä me nimitämme edistykseksi, on ollut tuskallista mutta jatkuvaa kulkua siihen suuntaan, jossa auktoriteettia ja hallintovaltaa vähennetään ja lisätään yksilön ja massojen oikeuksia ja vapauksia. Se kamppailu on vienyt tuhansia vuosia. Syy siihen, että se on kestänyt niin kauan – eikä se ole vielääkään päättynyt – on siinä, etteivät ihmiset ole tienneet, mikä todellinen ongelma on: he ovat taistelleet sitä vastaan ja tätä vastaan, he ovat vaihtaneet kuninkansa ja muodostaneet uusia hallintoja, he ovat syrjäyttäneet yhden hallitsijan vain pistääkseen tilalle toisen, he ovat ajaneet pois ”vieraan” sortajan vain kärsiäkseen oman kansansa sortajan ikeestä, he ovat lakkauttaneet yhdenlaisen tyrannian, kuten tsaarinvallan, vain korvatakseen sen puolueen diktatuurilla, ja aina ja ainiaan he ovat vuodattaneet vertaan ja uhranneet sankarillisesti elämänsä toivossaan taata vapaus ja hyvinvointi.

Mutta he ovat taanneet vain uudet herrat, koska sillä ei ole väliä miten jalosti ja uhkarohkeasti he ovat taistelleet, kun he eivät koskaan ole edes hipaisseet ongelman *todellista lähdeä, auktoriteetin ja hallinnon periaatetta*. He eivät tienneet, että *nimenomaan se oli orjuutuksen ja sorron alkulähde*, ja tästä syystä he eivät koskaan onnistuneet saavuttamaan vapautta.

Nyt me kuitenkin ymmärrämme, ettei todellisessa vapaudessa ole kyse kuninkaiden tai hallitsijoiden vaihtamisesta. Me tiedämme, että koko herran ja orjan järjestelmän täytyy poistua, että koko yhteiskunnallinen suunnitelma on väärä, että hallinto ja pakkovalta täytyy lakkauttaa, että auktoriteetit ja yksinoikeudet on poistettava juuriaan myöten. Vieläkö ajattelet, että valmistautuminen sellaiseen suureen tehtävään olisi liian vaikeaa?

Ymmärtäkäämme siis täysin, kuinka tärkeää on valmistautua yhteiskunnalliseen vallankumoukseen ja valmistautua siihen oikealla tavalla.

”Mikä se oikea tapa on?” sinä kysyt. ”Ja kenen siihen on valmistauduttava?”

Kenen on valmistauduttava? Ensinnäkin sinun ja minun – niiden, joita vallankumouksen onnistuminen kiinnostaa; niiden, jotka haluavat saada sen aikaan. Sinä ja minä tarkoittaa jokaista miestä ja naista; ainakin jokaista kunnan miestä ja naista, jokaista joka vihaa sortoa ja rakastaa vapautta, jokaista joka ei voi sietää kurjuutta ja epäoikeudenmukaisuutta, jotka maailmamme tänään täyttävät.

Ja ennen kaikkea niiden, jotka eniten kärsivät vallitsevista olosuhteista, palkkaorjuudesta, alistamisesta ja nöyryyttämisestä.

”Siis tietenkin työläisten”, sinä sanot.

Kyllä, työläisten. Ollen nykyisten instituutioiden suurimpia uhreja on heidän oman etunsa mukaista lakkauttaa ne. On totta, kun on sanottu, että ”työläisten täytyy itse vapauttaa itsensä”, sillä sitä ei mikään toinen luokka voi tehdä heidän puolestaan. Työväen vapautuminen tarkoittaa kuitenkin samalla koko yhteiskunnan pelastusta, ja siksi jotkut puhuvat työväen ”historiallisesta tehtävästä”, joka tuo meille paremman huomispäivän.

”Tehtävä” on kuitenkin väärä sana. Se viittaa velvollisuuteen tai toimeen, joka on määrätty yksilölle ulkopuolelta, jonkin ulkoisen vallan toimesta. Se on käsitteenä virheellinen ja harhaanjohtava, olemukseltaan uskonnollinen ja metafyyssinen. Jos työväen vapautuminen todellakin on ”historiallinen tehtävä”, niin historia toteuttaa sen riippumatta siitä, mitä me siitä ajattelemme tai tunnemme tai mitä me sen suhteen teemme. Sellainen asenne tekee ihmisten ponnisteluita tarpeettomia ja jonninjoutavia; koska ”se tapahtuu minkä täytyy tapahtua”. Tuonkaltainen mielikuvituksellinen käsitys on tuhoisaa ihmisten oma-alotteisuudelle sekä heidän mielensä ja tahtonsa harjoittamiselle.

Se on vaarallinen ja vahingollinen idea. Ei ihmisen ulkopuolella ole mitään voimaa, joka hänet voisi vapauttaa, ei mitään sellaista, joka voisi sälyttää hänelle jonkin ”tehtävän”. Sitä ei voi tehdä sen enempää taivas kuin historiakaan. Historia on kertomusta siitä, mitä on tapahtunut. Se voi opettaa meille asioita, mutta se ei aseta meille tehtäviä. Eikä kyseessä ole proletariaatin ”tehtävä”, vaan *intressi* vapauttaa itsensä orjuudesta. Ellei työväestä pyri siihen tietoisesti ja aktiivisesti, ei mitään ikinä ”tapahdu”. On välttämätöntä vapauttaa itsemme ”historiallisen tehtävän” typerästä ja väärästä käsityksestä. Massat voivat saada vapauden vain oppimalla todella ymmärtämään nykytilanteensa, näkemään mahdollisuutensa ja voimansa, opettelemalla yhtenäisyyttä ja yhteistoimintaa ja harjoittamalla sitä. Tämän saavuttaessaan he tulevat samalla vapauttaneeksi muunkin ihmiskunnan.

Tästä syystä proletariaatin taistelu on kaikkien asia, ja kaikkien rehellisten miesten ja naisten tulisi palvella tätä työväen suurta tehtävää. Sillä vaikka vain raatajat voivatkin vapauttaa itsensä, he todellakin tarvitsevat siihen myös muiden yhteiskunnallisten ryhmien apua. Täytyy nimittäin muistaa, että vallankumous joutuu kohtaamaan vaikeita ongelmia, kun se järjestää maailman uudelleen ja rakentaa uuden sivilisaation – ja se tulee vaatimaan mitä suurinta vallankumouksellista rehellisyyttä sekä kaikkien hyvään pyrkivien ja vapautta rakastavien älykästä yhteistyötä. Me jo tiedämme, ettei yhteiskunnallisessa vallankumouksessa ole kyse pelkästä kapitalismin lakkauttamisesta. Mehän voisimme päästä eroon kapitalismista samaan tapaan kuin pääsimme eroon feodalismista ja silti pysyä orjina kuten ennenkin. Sen sijaan, että olisimme yksityisomistuksen orjia, kuten nyt, saattaisimmekin muuttua valtiokapitalismin orjiksi, kuten esimerkiksi Venäjän kansalle on tapahtunut, ja mikä on kehityksen suunta myös Italiassa ja joissakin muissa maissa.

Ei saa koskaan unohtaa, ettei yhteiskunnallisessa vallankumouksessa vaihdeta yhtä alistamisen muotoa toiseen, vaan päästään eroon kaikesta, mikä voi orjuuttaa ja riistää.

Poliittinen vallankumous voidaan saattaa menestyksekkääseen päätökseen vehkeilevän vähemmistön toimesta, vaihtamalla yksi hallitseva ryhmä toisen tilalle. Yhteiskunnallinen vallankumous ei kuitenkaan ole vain poliittinen muutos: se on perustavalla tavalla taloudellinen, eettinen, ja kulttuurinen muutos. Jos sellaiseen työhön ryhtyisi jokin vehkeilevä vähemmistö tai poliittinen puolue, se joutuisi vastatusten suuren enemmistön niin aktiivisen kuin passiivisenkin vastarinnan kanssa, ja muutos ajautuisi siten rappiolle diktatuurin ja terrorin järjestelmäksi.

Vihamielisen enemmistön edessä yhteiskunnallinen vallankumous on tuomittu epäonnistumaan jo alusta alkaen. Siksi vallankumouksen ensimmäinen valmistava työ on saada massat laajassa mitassa hyväksymään vallankumous ja sen päämäärät, voittaa heidät puolelleen ainakin siinä määrin, että he muuttuvat neutraaleiksi, aktiivisista vihollisista passiivisiksi kannattajiksi, niin että he eivät ainakaan taistele vallankumousta vastaan, vaikkeivät taistelisikaan sen puolesta.

Yhteiskunnallisen vallankumouksen varsinaisen positiivisen työn pitää tietysti toteutua raatajien itsensä toimesta, työtätekevien ihmisten toimesta. Ja tässä muistakaamme, ettei työväkeä ole pelkästään ihmiset tehtaissa vaan myös maataloustyöläiset. Jotkut radikaalit ovat taipuvaisia panemaan liikaakin painoa teollisuustyöläisille, niin että lähes unohdetaan maatalouden raatajien olemassaolo. Mutta mitäpä voisi tehdastyöläinen tehdä ilman viljelijää? Maatalous on elämän alkulähde, ja kaupunki näkisi nälkää ellei maaseutua olisi. On aivan turha verrata teollisuustyöläistä maatyöläiseen tai keskustella heidän suhteellisesta arvostaan. Kumpikaan ei tule toimeen ilman toista; molemmat ovat yhtä tärkeitä elämän järjestyksessä ja sitä ne ovat myös vallankumouksessa ja uuden yhteiskunnan rakentamisessa.

On totta, että vallankumous puhkeaa todennäköisesti ensin teollisuusalueella eikä maaseudulla. Tämä on luonnollista, koska teollisuuskeskuksissa on enemmän työläisiä ja siten myös enemmän tyytymättömyyttä. Jos kuitenkin teollisuustyöläiset katsotaan vallankumouksen etujoukoksi, niin maatyöläinen on silloin sen selkäranka. Jos selkäranka on heikko tai murtunut, on etujoukkokin ja myös vallankumous mennyttä kalua.

Siksi yhteiskunnallisen vallankumouksen työ on niin teollisuustyöläisten kuin maatyöläistenkin käsissä. Valitettavasti täytyy myöntää, että näiden kahden välillä on aivan liian vähän yhteisymmärrystä eikä juuri minkäänlaista ystävyyttä tai suoraa yhteistoimintaa. Mikä vielä pahempaa – ja epäilemättä seurausta edellisestä – pellon työläisen ja tehtaan työläisen välillä vallitsee tietty epäluulo ja vastakkainasettelu. Kaupunkilainen ei juuri osaa arvostaa viljelijän kovaa ja kuluttavaa raadantaa. Viljelijä vaistomaisesti pahastuu tästä, ja tietämättömänä tehtaan raskaasta ja usein vaarallisestakin työstä hän helposti pitää kaupunkityöläistä vain joutilaana. Lähempi tuttavuus ja parempi ymmärrys näiden kahden välillä olisi ensiarvoisen tärkeää. Kapitalismi ei hyödy niinkään paljon työnjaosta kuin mitä se hyöttyy työläisten jaosta. Se pyrkii yllyttämään rodun toista rotua vastaan, tehdastyöläisen viljelijää vastaan, työläisen ammattilaista vastaan ja yhden maan työläiset toisen maan työläisiä vastaan. Riistävän luokan voima piilee sen kyvyssä hajottaa ja jakaa työväestö. Yhteiskunnallisessa vallankumouksessa tarvitaan kuitenkin raatavien joukkojen *yhtenäisyyttä* ja ennen kaikkea yhteistyötä tehtaan proletaarin ja hänen pellolla raatavan veljensä välillä.

Läheisempi suhde näiden kahden välillä on tärkeä askel yhteiskunnallisen vallankumouksen valmistelussa. Todellinen kontakti heidän välillään on ensiarvoisen tärkeää. Yhteiset neuvostot, delegaattien vaihdot, osuuskuntajärjestelmä ja muut vastaavat menetelmät voisivat muodostaa läheisemmän siteen ja paremman yhteisymmärryksen työläisen ja maalaisen välille.

Vallankumoukseen ei vielä kuitenkaan riitä pelkkä yhteistyö tehdastyöläisen ja maatyöläisen välillä. Rakentavaan työhön tarvitaan ehdottomasti vielä yksi aines. Se on ammattilaisen koulutettu mieli.

Älä tee sitä virhettä, että luulisit maailman rakennetuksi pelkkien käsien voimin. Siihen on tarvittu myös aivoja. Samoin vallankumous tarvitsee sekä lihasvoimaa että aivovoimaa. Monet ihmiset kuvittelevat, että pelkkä ruumiillisen työn tekijä voisi tehdä kaiken yhteiskunnassa tarvittavan työn. Se on väärä idea ja hyvin vakava virhe, joka voi tuottaa vain loputtomasti harmia. Itse asiassa tällainen käsitys on aikaansaanut suurta vahinkoa aiemmissa tilanteissa, ja on erittäin hyvä syy pelätä sellaisen ajattelutavan saattavan vallankumouksen parhaimmatkin ponnistelut tappioon.

Työväenluokka koostuu teollisista palkansaaajista ja maatalouden raatajista. Työläiset tarvitsevat kuitenkin ammattitaitoisten ihmisten palveluksia, he tarvitsevat teollisuuden järjestelijää, sähkö- ja koneinsinööriä, teknistä erityisosaajaa, tieteentekijää, keksijää, kemistiä, kouluttajaa, lääkäriä, kirurgia. Proletariaatti tarvitsee siis aivan ehdottomasti apua tietyiltä ammattilaisilta, joita ilman mikään tuottava työ ei ole mahdollista.

Suurin osa noista ammattilaisista kuuluu todellisuudessa myös proletariaattiin. He ovat älyllistä proletariaattia, aivojen proletariaattia. On selvää, ettei sillä ole mitään väliä, ansaitseeko ihminen elantonsa käsillään vain päällään. Itse asiassa mitään työtä ei tehdä pelkästään käsillä tai pelkästään päällä. Molempia tarvitaan kaikenlaisiin toimiin. Esimerkiksi puusepän täytyy työtään tehdessään arvioida, mitata ja laskea; hänen täytyy käyttää sekä käsiään että aivojaan. Vastaavasti arkkitehdin täytyy ensin ajatella suunnitelmansa, ennen kuin hän voi piirtää sen paperille ja antaa sen tuotannon käyttöön.

”Mutta vain työläiset voivat tuottaa”, ystäväsi vastustaa, ”aivotyö ei ole tuottavaa.”

Väärin, ystäväiseni. Sen enempää ruumiillinen työ kuin aivotyökään eivät voi yksin tuottaa mitään. Jonkin luomiseen tarvitaan molempia, yhteistyössä. Muurari ei voi rakentaa tehdasta ilman arkkitehdin suunnitelmaa eikä arkkitehti voi pystyttää siltaa ilman rautaa ja terästä. Kumpikaan ei voi tuottaa yksin. Mutta molemmat yhdessä voivat saada aikaan ihmeitä.

Älä myöskään tee sitä virhettä, että uskoisit ainoastaan tuottavan työn merkitsevän jotain. On paljon työtä, joka ei sinänsä suoraan ole tuottavaa, mutta joka on hyödyllistä ja jopa täysin välttämätöntä olemassaolomme ja mukavuuksiemme kannalta, ja siten se on aivan yhtä tärkeää kuin tuottavakin työ.

Otetaan esimerkiksi rautatieinsinööri ja junankuljettaja. He eivät ole tuottajia, mutta he ovat olennaisia tekijöitä tuotannon järjestelmässä. Ilman rautateitä ja muita liikkumisen ja kommunikaation välineitä emme pystyisi hoitamaan sen enempää tuotantoa kuin jakeluakaan.

Tuotanto ja jakelu ovat saman elämänkeskuksen kaksi puolta. Ne työläiset, joita tarvitaan yhteen puoleen, ovat aivan yhtä tärkeitä kuin ne, joita tarvitaan toiseen.

Se, mitä olen yllä sanonut, pätee moniin inhimillisen ponnistelun vaiheisiin, joilla on hyvin tärkeä osa taloudellisen ja yhteiskunnallisen elämämme kulussa, vaikkeivät ne itsessään olisikaan suoraan tuottavia. Tiedemies, opettaja, fyysikko ja kirurgi eivät ole tuottavia sanan teollisessa merkityksessä. Heidän työnsä on kuitenkin täysin välttämätöntä elämällemme ja hyvinvoinnillemme. Sivistynyt yhteiskunta ei voi ilman heitä olla olemassa.

Sen takia on itsestään selvää, että hyödyllinen työ on aina yhtä tärkeää riippumatta siitä, onko se aivotyötä vai lihastyötä, ruumiillista vai henkistä. Eikä ole väliä silläkään, saako ihminen kuukausi- vai urakkapalkkaa, maksetaanko hänelle hyvin vai huonosti tai minkälaiset poliittiset ja muut mielipiteet hänellä on.

Kaikkia niitä, jotka voivat antaa hyödyllisen panoksensa yhteiseen hyvinvointiin, tarvitaan rakentamaan uutta elämää vallankumouksessa. Mikään vallankumous ei voi onnistua ilman solidaarista yhteistyötä, ja mitä nopeammin me tämän ymmärrämme, sen parempi. Yhteiskunnan uudelleenrakentamiseen liittyy teollisuuden uudelleenjärjestely, tuotannon kunnollinen toiminta, jakelun hoito ja lukemattomat muut sosiaaliset, kasvatukselliset ja kulttuuriset ponnistelut, joilla nykyinen palkkaorjuuden ja alamaisuuden todellisuus muutetaan vapaudeksi ja hyvinvoinniksi. Aivojen ja lihasten proletariaatti kykenee ratkaisemaan nämä ongelmat vain yhdessä käsi kädessä työskennellen.

On mitä valitettavinta, että ruumiillisen ja henkisen työn tekijöiden välillä vallitsee epäystävällisyyden ja jopa vihamielisyyden henki. Tuolla tunteella on juurensa molempien osapuolten ymmärryksen puutteessa, ennakkoluuloissa ja ahdasmielisyydessä. On surullista joutua myöntämään, että tiettyjen työväenpiirien, ja jopa joidenkin sosialistien ja anarkistien, keskuudessa on pyrkimystä asettaa työläiset henkisen proletariaatin jäseniä vastaan. Sellainen asenne on typerä ja suorastaan rikollinen, koska se voi aiheuttaa vain haittaa yhteiskunnallisen vallankumouksen kasvulle ja kehitykselle. Se juuri oli yksi bolševikkien pahimmista virheistä Venäjän vallankumouksen ensimmäisessä vaiheessa, että he ehdoin tahdoin pistivät palkkatyöläiset ammattilaisluokkia vastaan siinä määrin, että ystävällismielinen yhteistyö oli todellakin mahdotonta niiden välillä. Tuon politiikan suorana seurauksena oli teollisuuden romahtaminen suunnitelmallisen johtamisen puuttuessa ja lähes täydellinen rautatieliikenteen jumiutuminen ammattitaitoisien henkilökunnan puuttuessa. Kun Lenin näki Venäjän olevan menossa kohti taloudellista vararikkoa, hän päätti, etteivät tehdastyöläinen ja maanviljelijä yksin voineetkaan pyörittää maan teollista ja maataloudellista elämää, vaan että siihen tarvittiin ammattilaisten apua. Hän esitteli uuden järjestelmän, jolla tekniset taitajat saatiin auttamaan jälleenrakennustyössä. Tämä muutos tuli kuitenkin liian myöhään, sillä vuosikausien keskinäinen vaino ja vihanpito olivat luoneet sellaisen kuilun ruumiillisen työntekijän ja hänen älyllisen veljensä välille, että yhteisymmärrys ja yhteistoiminta olivat äärimmäisen vaikeita. Venäjältä on vienyt vuosikausia ponnistella purkaakseen tuon veljessodan vaikutuksia edes jossain määrin.

Opetelkaamme siis tämä arvokas läksy Venäjän kokeilusta.

”Mutta ammattilaiset kuuluvat keskiluokkaan”, sinä vastustat, ”ja he ovat porvarillismielisiä.”

Totta, ammattilaiset suhtautuvat yleisesti hyvin porvarillisella asenteella asioihin; mutta eikö myös suurin osa työläisistä ole porvarillismielisiä? Sehän tarkoittaa vain sitä, että molemmat ovat syvällä autoritaarisissa ja kapitalistisissa ennakoasenteissa. Ja ne täytyy repiä juuriaan myöten pois valistamalla ja kouluttamalla kansaa, teki se sitten ruumiillista tai henkistä työtä elääkseen. Siinä on ensimmäinen askel valmistautuessamme yhteiskunnalliseen vallankumoukseen.

Eikä sekään ole totta, että ammattitaitoiset ihmiset sinänsä välttämättä kuuluisivat keskiluokkaan.

Niin sanottujen intellektuellien todelliset intressit ovat pikemminkin samoja työläisten kanssa eikä herrojen kanssa. Tietenkään useimmat heistä eivät ymmärrä tätä. Muttei myöskään suhteellisen hyväpalkkainen rautateiden konduktööri tai veturinkuljettaja tunne enää kuuluvansa työväenluokkaan. Niillä tuloilla ja asenteilla myös hän kuuluu porvaristoon. Ihmisen yhteiskuntaluokkaa ei kuitenkaan määritetä hänen tulojensa tai tunteidensa perusteella. Jos kerjäläinen kuvittelisi olevansa miljonääri, olisiko hän sitten miljonääri? Se mitä itsestään kuvittelee ei muuta todellista tilannetta. Ja todellinen tilanne on, että se, jonka täytyy myydä työvoimaansa, on työntekijä, palkastaan riippuvainen palkansaaja, ja sellaisena hänen todelliset intressinsä ovat työntekijöiden intressejä ja hän kuuluu siis työväenluokkaan.

Oikeastaan henkisen työn tekijä on jopa alisteisemmassa asemassa suhteessa kapitalistiherraan kuin hakkua ja lapiota käyttävä työläinen. Jälkimmäinen voi nimittäin helpommin vaihtaa työpaikkaansa. Jos hän ei välitä työskennellä jollekin pomolle, niin hän voi etsiä toisen. Sen sijaan henkisen työn tekijä on paljon riippuvaisempi juuri omasta tietystä työstään. Hänen alansa on paljon rajallisempi. Kouluttamattomana muihin ammatteihin ja fyysisesti kyvyttömänä tekemään päivätöitä hän on (säännönmukaisesti) rajoittunut verraten kapealle alalle arkkitehtuurissa, insinööritaidossa, journalismissa tai muussa vastaavassa. Tämä pistää hänet enemmän työnantajan armoille ja saa hänet myös helposti taipumaan työnantajan puolelle vastustamaan itsenäisempiä työläistovereitaan sorvin ääressä.

Oli palkastaan riippuvaisen intellektuellin asenne sitten mikä tahansa, hän kuuluu joka tapauksessa työväenluokkaan. On sitä paitsi täysin virheellistä väittää, että intellektuellit aina seisoisivat rinta rinnan herrojen kanssa työläisiä vastaan. ”Yleensä he kyllä niin tekevät”, kuulen jonkun radikaalin fanaatikon sanovan tähän väliin. No entä työläiset sitten? Eivätkö he, yleensä ottaen, kannatakin herroja ja koko kapitalistista järjestelmää? Voisiko tämä järjestelmä edes jatkua ilman heidän tukeaan? Tämän perusteella olisi kuitenkin väärin väittää, että työläiset paiskaisivat tietoisesti kättä riistäjiensä kanssa. Eikä sellainen ole totta intellektuellienkaan kohdalla. Jos heidän enemmistönsä seisookin hallitsevan luokan rinnalla, niin se johtuu yhteiskunnallisesta tietämättömyydestä, siitä että he eivät suuresta ”älyllisyydestään” huolimatta ymmärrä omia parhaita intressejään. Ja samaan tapaan työväestön suuret massat tajuamatta omia todellisia intressejään auttavat herrojaan työläistovereitaan vastaan, joskus jopa saman alan ja jopa oman tehtaan tovereita vastaan, puhumattakaan siitä että heiltä puuttuu niin kansallinen kuin kansainvälinenkin solidaarisuus. Tämä kaikki osoittaa vain sen, miten paljon he molemmat, yhtä lailla ruumiillisen kuin henkisenkin työn tekijät, tarvitsevat valistusta.

Jotta olisimme oikeudenmukaisia intellektuelleja kohtaan, älkäämme unohtako, että heidän parhaimmat edustajansa ovat aina olleet sorrettujen puolella. He ovat puolustaneet vapauksia ja oikeuksia, ja usein he ovat olleet ensimmäisiä tuomaan julki raatavien massojen syvimpiä tuntemuksia. Taistelussa vapauden puolesta he ovat useinkin taistelleet barrikaadeilla rinta rinnan työläisten kanssa ja kuolleet heidän asiaansa puolustaen.

Todisteita tälle ei tarvitse kaukaa hakea. On tunnettu tosiasia, että jokainen edistysellinen, radikaali ja vallankumouksellinen liike viimeisen sadan vuoden aikana on saanut innoituksensa, niin sielullisesti kuin henkisesti, intellektuelliluokan hienoimpien jäsenten ponnisteluista. Esimerkiksi Venäjän vallankumouksellisen liikkeen alullepanijat ja organisoijat viimeisen sadan vuoden ajalta ovat olleet intellektuelleja, alkuperältään ja asemaltaan proletariaatin ulkopuolisia miehiä ja naisia. Eikä heidän vapaudenrakkautensa ole ollut pelkästään teoreettista. Tuhannet heistä ovat pyhittäneet tietonsa ja kokemuksensa sekä omistaneet elämänsä kirjaimellisesti massojen palvelukseen. Sellaista maata ei olekaan, jossa tällaiset jalot miehet ja naiset eivät olisi todistaneet omaa solidaarisuuttaan osattomia kohtaan ja asettaneet itsensä alttiiksi oman luokansa vihalle ja vainolle, kun he ovat käyneet käsi kädessä sorrettujen kanssa. Lähihistoria siinä missä varhempikin on täynnä tämän kaltaisia esimerkkejä. Keitä olivatkaan Garibaldit, Kossuthit, Liebknechtit, Rosa Luxemburgit, Laundauerit, Leninit ja Trotskit elleivät keskiluokkaisia intellektuelleja, jotka antoivat itsensä proletariaatille? Joka maan ja jokaisen vallankumouksen historia hehkuu heidän epäitsekästä omistautumisestaan vapaudelle ja työläisille.

Pitäkäämme nämä tosiasiat mielessämme ja älkäämme sokaistuko fanaattisista ennakkoluuloista ja perusteettomasta vastakkainasettelusta. Älymystö on tehnyt suuria palveluksia työväelle menneisyydessä. Riippuu työläisten asenteesta henkisen työn tekijöitä kohtaan, missä määrin

he tulevat antamaan panoksensa yhteiskunnallisen vallankumouksen valmistelulle ja toteuttamiselle.

27. Työväen järjestäytyminen vallankumousta varten

Asianmukainen valmistelu, kuten edeltävillä sivuilla ehdotettiin, tulee suuresti helpottamaan yhteiskunnallisen vallankumouksen tehtävää ja varmistamaan sen terveen kehityksen ja toiminnan.

Ja mitä ovatkaan vallankumouksen päätehtävät?

Jokaisella maalla on omat erityiset olosuhteensa, oma psykologiansa, omat tavat ja perinteet, ja vallankumousprosessi heijastelee luonnollisesti kunkin maan ja sen kansan erityispiirteitä. Pohjimmiltaan kaikki maat ovat kuitenkin samanlaisia sosiaaliselta (tai pikemminkin epäsosiaaliselta) luonteeltaan: riippumatta niistä poliittisista muodoista, joilla taloudelliset olot on järjestetty, ne kaikki rakentuvat hyökkäävälle auktoriteetille, yksinoikeuksille ja työväen riistolle. Yhteiskunnallisen vallankumouksen päätehtävä on siten kaikkialla ytimeltään sama: hallinnon ja taloudellisen epätasa-arvon lakkauttaminen sekä tuotannon ja jakelun välineiden sosialisointi.

Tuotanto, jakelu ja kommunikaatio ovat olemassaolon peruslähteitä; niiden hallintaan perustuu pakottavan auktoriteetin ja pääoman valta. Kun hallitsijoilta ja vallanpitäjiltä riistetään tuo valta, heistä tulee tavallisia ihmisiä kuten sinä ja minä, tavallisia kansalaisia miljoonien muiden joukkoon. Tämän toteutuminen on yhteiskunnallisen vallankumouksen perustavin ja tärkein tehtävä.

Me tiedämme, että vallankumous alkaa katulevottomuuksilla ja mellakoilla; se on alkuvaihe, johon liittyy voimankäyttöä ja väkivaltaa. Se on kuitenkin vain todellisen vallankumouksen mahtavaa alkusoittoa. Massojen iät ja ajat kärsimä kurjuus ja alamaisuus leimahtavat epäjärjestykseksi ja sekasorroksi; vuosikymmeniä sävyisästi kannetut nöyryytykset ja epäoikeudenmukaisuudet löytävät purkautumistiensä raivon ja tuhon toimissa. Tämä on väistämätöntä, ja yksinomaan hallitseva luokka on siitä vastuussa, että tämä vallankumouksen valmistava vaihe on luonteeltaan mikä on. Sillä yhteiskunnallisesti on jopa suuremmassa määrin kuin yksilöllisesti totta se, että ”joka tuulta kylvää se myrskyä niittää”: mitä suurempaa sortoa ja kurjuutta massat ovat joutuneet kestämaan, sitä kiihkeämpänä tulee yhteiskunnallinen myrsky raivoamaan. Historia voi todistaa tämän, mutta eiväthän elämän herrat ole koskaan välittäneet kuunnella sen varoituksen ääniä.

Vallankumouksen tämä vaihe on kestoltaan lyhyt. Tavallisesti sitä seuraa tietoisempi, joskin edelleen spontaani virkavallan linnakkeiden tuhoaminen, järjestelmällisen väkivallan ja raakuu-den näkyvimpien symbolien hävitys; vankiloihin, poliisilaitoksiin ja muihin hallintorakennuksiin hyökätään, vangit vapautetaan ja juridiset dokumentit tuhotaan. Tämä on kansanoikeuden vaistomaista ilmentymää. Ranskan vallankumouksessa yksi ensimmäisistä teoista oli Bastiljin hävitys. Vastaavasti Venäjällä vankiloihin tehtiin rynnäköitä ja vangit vapautettiin heti vallankumouksen alussa¹⁹. Kansan terve intuitio näkee oikeudentajuisesti vangit yhteiskunnallisten olosuhteiden uhreina ja kohtelee heitä myötätunnolla. Massat pitävät oikeusistuimia ja niiden pöytäkirjoja luokkaepäoikeuden välineinä, ja nämä tuhotaan heti vallankumouksen alussa, mikä on kerrassaan hyvä asia.

¹⁹Poliittisten vankien virallinen vapauttaminen tapahtui vasta myöhemmin – sen jälkeen, kun vallankumoukselliset joukot olivat hajottaneet vankilat Pietarissa, Moskovassa ja muissa kaupungeissa.

Tämä vaihe menee kuitenkin nopeasti ohi: ihmisten suuttumus on pian loppuun käytetty. Samaan aikaan vallankumous aloittaa rakentavan työnsä.

”Luuletko tosiaan, että uudelleenrakennus voisi alkaa niin pian?” kysyt.

Ystäväiseni, sen täytyy alkaa välittömästi. Itse asiassa mitä valistuneempia ihmisistä on tullut, mitä selvemmin työläiset ymmärtävät päämääränsä ja mitä paremmin he ovat valmistautuneet toteuttamaan ne, sitä väkivallattomampi vallankumous on ja sitä nopeammin ja tehokkaammin uudelleenrakentaminen pääsee alkamaan.

”Etkö ole vähän liian toiveikas?”

Ei, en usko olevani. Olen vakuuttunut siitä, ettei yhteiskunnallinen vallankumous ”vain tapahdu”. Se täytyy valmistella ja organisoida. Aivan, todellakin organisoida – aivan kuten lakkokin organisoidaan. Ja kysehän on tosiasiassa eräänlaisesta lakosta, koko maan yhtenäisen työväestön lakosta – *yleislakosta*.

Pysähdytänpä hetkeksi ja mietitään tätä.

Kuinka sinä kuvittelet, että vallankumousta voitaisiin taistella nykypäivänä, kun on panssarivaunuja, myrkkykaasuja ja sotilaslentokoneita? Uskotko sinä, että aseettomat joukot barrikadeineen voisivat vastustaa äärimmäisen tehokasta tykistöä ja pommeja, joita pudotetaan lentokoneista? Voisiko työväki taistella hallinnon ja pääoman sotavoimia vastaan?

Ilmeisen naurettavaa, vai mitä? Ja yhtä naurettavia ovat kommunistipuolueiden ehdotukset, jotka neuvovat työläisiä muodostamaan omia rykmenttejään, ”iskujoukkoja” tai ”punarintaman”. Kykenevätkö sellaiset työläisten ryhmittymät koskaan pärjäämään hallintojärjestelmän kouluttamia armeijoita ja pääoman yksityisjoukkoja vastaan? Onko heillä pienintäkään mahdollisuutta?

Tuollaisia ehdotuksia täytyy vain lausua nähdäkseen ne kaikessa mielettömyydessään. Se tarkoittaisi yksinkertaisesti tuhansien työläisten lähettämistä varmaan kuolemaan.

On aika hylätä tämä vanhentunut vallankumouskäsitelmä. Nykyään hallinto ja pääoma ovat aivan liian hyvin järjestäytyneitä sotilaallisessa mielessä, jotta työläiset voisivat koskaan pärjätä niille. Olisi rikollista edes yrittää sitä ja hulluutta sen ajattelemisenkin.

Työväen voima ei ole taistelukentillä. Se on työpaikoilla, kaivoksissa ja tehtaissa. Siellä on sen voima, jota mikään maailman armeija ei voi lyödä, jota mikään inhimillinen voima ei voi voittaa.

Toisin sanoen yhteiskunnallinen vallankumous voi toteutua ainoastaan *yleislakon* keinoin. Yleislakko oikein ymmärrettynä ja huolella toteutettuna on yhteiskunnallinen vallankumous. Tämän brittiläinen hallintojärjestelmä tajusi paljon nopeammin kuin työläiset, kun yleislakko julistettiin Englannissa toukokuussa 1926. ”Se tarkoittaa sitten vallankumousta”, hallituksesta todettiin lakkojohtajille. Kaikkine armeijoineen ja laivastoineenkin vallanpitäjät olivat avuttomia tilanteen edessä. Ihmisiä voi ampuu kuoliaaksi, mutta ihmisiä ei voi ampuu töihin. Työväen johtajat itse säikähtivät ajatusta, että yleislakko todellakin merkitsi vallankumousta.

Brittiläinen pääoma ja hallintovalta voittivat lakon – eivät aseiden voimalla vaan siksi, että työväen johtajilta puuttui älyä ja rohkeutta, ja siksi, etteivät työläiset olleet lainkaan valmistautuneet yleislakon seurauksiin. Itse asiassa koko idea oli heille varsin uusi. He eivät olleet koskaan aiemmin olleet kiinnostuneita siitä, eivätkä he olleet tutkineet sen merkitystä ja mahdollisuuksia. Voidaan hyvin sanoa, että vastaavanlainen tilanne Ranskassa olisi kehittynyt aivan toisella tavalla, koska sen maan raatajat ovat jo vuosia olleet tietoisia yleislakosta työläisten vallankumouksellisena aseena.

On erittäin tärkeää, että ymmärrämme yleislakon olevan ainoa yhteiskunnallisen vallankumouksen mahdollisuus. Yleislakkoa on propagoitu eri maissa painottamatta kuitenkaan sitä, että sen todellinen merkitys on vallankumous ja että se on ainoa käytännöllinen tapa vallankumouk-

sen toteuttamiseen. Nyt on aika oppia tämä, ja kun me sen opimme, niin yhteiskunnallinen vallankumous lakkaa olemasta häilyvä ja tuntematon suure. Siitä tulee todellisuutta, tietynlainen menetelmä ja päämäärä, ohjelma, jonka ensimmäinen askel on teollisuudenalojen haltuunotto järjestäytyneen työväen toimesta.

”No nyt minä ymmärrän, miksi sinä sanoit, että yhteiskunnallinen vallankumous tarkoittaa rakentamista eikä tuhoamista”, ystäväsi huomauttaa.

Olen iloinen että ymmärrät. Ja jos olet seurannut minua tähän asti, lienet yhtä mieltä siitä, ettei teollisuudenalojen haltuunotossa ole mitään sellaista, minkä voisi jättää sattuman varaan, eikä sitä myöskään voida toteuttaa miten sattuu umpimähkään. Se voidaan tehdä vain hyvin suunnitelmallisesti, systemaattisesti ja organisoidusti. Sinä yksin et voi tehdä sitä, enkä minä, eikä kukaan, oli hän sitten työläinen, Fordin sukua tai Rooman paavi. Sitä ei voi kukaan tehdä, paitsi *työläiset itse*, koska teollisuutta hoitamaan tarvitaan työläisiä. Mutta edes työläiset eivät voi tehdä sitä, elleivät he ole järjestäytyneet ja *järjestäytyneet nimenomaan sen tekemiseen*.

”Minä kun luulin, että sinä olet anarkisti”, ystäväsi keskeyttää.

Niin olen.

”Minä olen kuullut, etteivät anarkistit usko järjestäytymiseen.”

Niin sinä varmaankin olet kuullut, mutta se on vanha väittämä. Se joka väittää, etteivät anarkistit usko järjestäytymiseen, puhuu pötyä. Järjestäytyminen on kaikki ja kaikki on järjestäytymistä. Koko elämä on järjestäytymistä, tietoista tai tiedostamatonta. Jokainen kansakunta ja jokainen perhe – jopa jokainen yksilö – on järjestäytynyt järjestelmä. Kaiken elollisen kaikki osat ovat järjestäytyneet sillä tavoin, että kokonaisuus toimii sopusoinnussa. Muutoinhan eri elimet eivät pystyisi toimimaan kunnolla ja elämä kävisi mahdottomaksi.

On kuitenkin järjestäytymistä ja järjestäytymistä. Kapitalistinen yhteiskunta on niin huonosti järjestäytynyt, että sen jäsenet kärsivät: aivan kuten jos sinulla on kipua jossain osassa, niin koko ruumistasi särkee ja sinä olet sairas.

On järjestäytynyt järjestelmä, joka on tuskallinen, koska se on sairas, ja on järjestelmä, joka on iloinen, koska se edustaa terveyttä ja elinvoimaa. Järjestelmä on sairas tai paha, kun se laiminlyö tai tukahduttaa minkä tahansa elimensä tai jäsenensä. Terveessä järjestelmässä kaikki osat ovat yhtä arvokkaita eikä mitään niistä syrjitä. Pakkovallalle rakennettu järjestelmä, joka käyttää pakkoa ja väkivaltaa, on huono ja epäterve. Vapaudellinen järjestelmä, joka on muodostettu vapaaehtoisesti ja jonka jokainen jäsen on vapaa ja tasa-arvoinen, on kuin terve ruumis, joka kykenee toimimaan hyvin. Sellaiseen järjestelmään anarkistit uskovat.

Ja sellaisia täytyy työläisten järjestelmien olla, mikäli he haluavat olla terve ruumis, sellainen joka kykenee toimimaan tehokkaasti.

Tämä tarkoittaa ensinnäkin sitä, ettei ainuttakaan liiton tai järjestön jäsentä voi haitatta syrjiä, tukahduttaa tai jättää huomiotta. Sellainen olisi samaa kuin olla piittaamatta särkevistä hampaista: sairastuisit kokonaan.

Toisin sanoen työväen liiton täytyy rakentua sen kaikkien jäsenten tasa-arvoisen vapauden periaatteelle.

Vain kun jokainen on vapaa ja itsenäinen yksikkö, joka on omasta valinnastaan yhteistyössä muiden kanssa keskinäisten intressien hyväksi, voi kokonaisuuskin toimia onnistuneesti ja tulla voimakkaaksi.

Tämä tasa-arvo tarkoittaa sitä, ettei sillä ole väliä, mikä tai kuka yksittäinen työläinen on: onko hän ammattitaitoinen vai kouluttamaton, onko hän muurari, kirvesmies, insinööri vai päivätyö-

läinen, ansaitseeko hän vähän vai paljon. *Kaikkien* intressit ovat samat; kaikki kuuluvat yhteen, ja vain yhdessä he voivat saavuttaa päämääränsä.

Tämä tarkoittaa sitä, että tehtaan, tuotantolaitoksen tai kaivoksen työläisten täytyy järjestäytyä yhdeksi elimeksi; sillä kyse ei ole siitä, mikä on heidän työtehtävänsä tai mitä ammattialaa he edustavat, vaan siitä mitkä ovat heidän intressinsä. Ja heidän intressinsä ovat samat, ne ovat työnantajien ja riiston järjestelmän vastaisia.

Mietipä, miten typerästi ja tehottomasti työväenjärjestöt ovat nykyisin organisoituneet, kun yksi ammattiala tai työläisryhmä voi lakkoilla samaan aikaan, kun saman teollisuuden muut osat jatkavat töitään. Eikö esimerkiksi ole täysin naurettavaa, että kun New Yorkin raitiovaunutyöläiset menevät lakkoon, niin maanalaisten, taksien ja bussien kuljettajat jatkavat vain töitään? Lakon päätavoitehan on aikaansaada tilanne, jossa työnantajan on pakko suostua työläisten vaatimuksiin. Sellainen tilanne voidaan luoda vain koko teollisuudenalan yhteisellä työnseisauksella, joten osittainen lakko on pelkkää työväen ajan ja energian haaskausta, puhumattakaan siitä, miten haitallinen vaikutus väistämättömällä tappiolla on työväen moraaliin.

Ajattele niitä lakkoja, joihin olet itse ottanut osaa ja muitakin joista tiedät. Onko liittosi koskaan voittanut, paitsi silloin kun se on pystynyt pakottamaan työnantajan myöntymään? *Milloin* se on siihen kyennyt? Vain silloin, kun pomo on tiennyt, että työläiset ovat tosissaan, ettei heidän keskuudessaan ole erimielisyyksiä, etteivät he epäröi tai suhtaudu asiaan veltosti ja että he ovat päättäneet voittaa hinnalla millä hyvänsä. Ja eritoten silloin, kun työnantaja on kokenut olevansa täysin liiton armoilla, kun hän ei ole voinut pyörittää toimintaansa työläisten päättäväisen asenteen takia, kun hän ei ole saanut mistään käyttöönsä rikkureita tai lakonmurtajia ja kun hän on joutunut toteamaan, että hänen etunsa kärsivät enemmän työntekijöiden vastustamisesta kuin heidän vaatimuksiinsa suostumisesta.

On siis selvää, että vaatimuksiin voi pakottaa myöntymään vain silloin, kun ollaan päättäväisiä, kun liitto on vahva, kun työläiset ovat hyvin järjestäytyneitä ja kun he ovat yhdistyneet sellaisella tavalla, ettei pomo voi pyörittää tehdastaan elleivät työläiset niin tahdo. Työnantaja on kuitenkin yleensä jokin suuri teollisuudenomistaja tai yhtiö, jolla on laitoksia tai kaivoksia useissa paikoissa. Otetaanpa esimerkiksi hiiliyhtymä. Ellei se voi pyörittää kaivostoimintaansa Pennsylvaniassa lakon takia, se yrittää peittää tappionsa lisäämällä tuotantoaan Virginiassa tai Coloradossa. Jos kaivostyöläiset noissa osavaltioissa jatkavat työskentelyään, kun Pennsylvaniassa ollaan lakossa, ei yhtymä häviä mitään. Se saattaa jopa hyötyä lakosta, kun se voi sen varjolla nostaa hiilen hintaa. Silloin yhtymä ensinnäkin helposti murtaa lakon, mutta se saa myös yleisen mielipiteen lakkolaisia vastaan, koska ihmiset saadaan typerästi luulemaan, että hiilen hinnan nousu johtuu lakosta eikä hiilikaivosten omistajien ahneudesta. Lakko hävitään, ja jonkin aikaa niin lakkoilijat kuin työläiset kaikkialla joutuvat maksamaan hiilestään korkeampaa hintaa, eikä pelkästään hiilestä vaan kaikista muistakin elämän välttämättömyyksistä, koska hiilen hinnan korotus nostaa kaikkia elinkustannuksia.

Oletko tullut ajatelleeksi, miten typerästi liittosi toimii nykyisin, kun se sallii muiden kaivosten jatkaa toimintaansa silloin, kun sinun kaivoksesi on lakossa? Muut pysyvät töissä ja tarjoavat rahallista tukeaan sinun lakollesi, mutta etkö huomaa, että heidän apunsa vain auttaa murskaamaan sinun lakkosi, koska heidän täytyy jatkaa työntekoaan avustaakseen sinun lakkorahastoasi, vaikka se toiminta todellisuudessa toimii lakkosi rikkurina. Voiko mikään olla järjettömämpää ja rikollisempää?

Tämä pätee kaikkiin teollisuudenaloihin ja kaikkiin lakkoihin. Onko sitten mikään ihme, että useimmat lakot hävitään? Näin tapahtuu Yhdysvalloissa siinä kuin muissakin maissa. Edessäni

on Englannin parlamentin asiakirjakokoelmien tuore julkaisu otsikolla *Työväen tilastoja*. Luvut osoittavat, etteivät lakot johda työläisten voittoihin. Viimeisten kahdeksan vuoden ajalta tulokset lakkojen voittajista ovat seuraavat:

		Työläisten voittoon päättäneet	Työnantajien voittoon päättäneet
	1920	390	507
	1921	152	315
	1922	111	222
	1923	187	183
	1924	163	235
	1925	154	189
	1926	67	126
	1927	61	118

Näin siis tosiasiallisesti lähes 60% lakoista hävitään. Ota muuten huomioon myös lakon aikana menetettyjen työpäivien määrä, jolloin palkkoja ei makseta. Vuonna 1912 menetettyjä työpäiviä oli Englannissa 40 890 000, mikä vastaa lähes kahdentuhannen ihmisen elämää 60 vuoden eliniän odotteella. Vuonna 1919 menetettyjen työpäivien lukumäärä oli 34 969 000, vuonna 1920 26 568 000, vuonna 1921 85 872 000 ja vuonna 1926 yleislakon seurauksena 162 233 000. Nämä luvut eivät sisällä työttömyydestä johtuvan ajan ja palkan menetyksiä.

Ei tarvita kovinkaan paljon laskutaitoa sen asian huomaamiseen, että nykyisin järjestettävät lakot eivät kannata; että ammattiliitot eivät voita teollisia kiistoja.

Tämä ei tarkoita sitä, etteikö lakoilla olisi mitään merkitystä. Päinvastoin niillä on hyvin suuri arvo: ne opettavat työläisille yhteistoiminnan tärkeyttä, sitä miten seisotaan rinta rinnan tovereiden kanssa ja taistellaan yhtenäisinä yhteisen asian hyväksi. Lakot kouluttavat työläisiä luokkataisteluun ja kehittävät heidän yhteishenkeään, vastarintaa herroja vastaan, solidaarisuutta ja vastuuta. Tässä mielessä hävittykään lakko ei ole täysin turha. Sen kautta raatajat voivat oppia, että ”yhdelle tehty vääräys on loukkaus kaikkia kohtaan” – käytännöllisen viisauden, joka kantaa työläisten taistelun syvimmän merkityksen. Tämä ei koske ainoastaan materiaalistien parannusten jokapäiväistä taistelua, vaan yhtä lailla kaikkea sitä, mikä liittyy työläiseen ja hänen olemassaoloonsa ja erityisesti sellaisiin asioihin, joissa on kyse oikeudenmukaisuudesta ja vapaudesta.

On yksi kaikkein innoittavimmista asioista nähdä joukot nousseina taistelemaan yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden puolesta, riippumatta siitä keihin käsillä oleva asia liittyy. Sillä se todellakin on meidän kaikkien asiamme mitä todellisimmassa ja syvimässä merkityksessä. Mitä enemmän työläiset saavat valistusta ja tulevat tietoisiksi laajemmista intresseistään, sitä avarammaksi ja yleismaailmallisemmaksi muuttuu heidän ajattelutapansa ja sitä maailmanlaajuisempaa on oikeudenmukaisuuden ja vapauden puolustaminen. Tämän ymmärryksen ilmentymää oli se, kun työläiset kaikissa maissa protestoivat Saccon ja Vanzettin oikeusmurhaa vastaan. Vaistomaisesti ja tietoisesti massat kaikkialla maailmassa kokivat kaikkien kunnon miesten ja naisten tavoin, että kyse oli *heidän* asiastaan, kun sellaista rikosta oltiin tekemässä. Valitettavasti tuo protesti, kuten monet muutkin vastaavat, ilmeni vain pelkkien päätöslauselmien tasolla. Jos järjestäytynyt työväki olisi ryhtynyt toimintaan, vaikkapa yleislakkoon, ei sen vaatimuksia olisi voitu sivuuttaa eikä kahta työläisten parasta ystävää ja mitä jalointa miestä olisi uhrattu taantumuksen voimille.

Yhtä tärkeää on se, että sellainen olisi ollut arvokas osoitus työväestön suunnattomasta voimasta – voimasta, joka voittaa aina ollessaan yhdistynyt ja määrätietoinen. Tästä on lukuisia osoituksia menneisyydessä, kun työväki on määrätietoisella asenteellaan pystynyt estämään lain nojalla suunniteltuja vääryyksiä, kuten esimerkiksi Haywoodin, Moyersin ja Pettibonen tapauksessa. He olivat Kaivostyöläisten läntisen federaation ammattiyhdistysvirikailijoita, ja Idahon osavaltion hiiliparonit olivat tehneet salaliiton lähettääkseen heidät hirteen kaivostyöläisten lakon aikana 1905. Edelleen vuonna 1917 raatajien solidaarisuus esti Tom Mooneyn teloituksen Kaliforniassa. Amerikan järjestäytyneen työväen myötätuntoinen asenne Meksikoa kohtaan on tähän asti estänyt sen, ettei öljy-yhtiöiden intressejä suojeleva Yhdysvaltain hallitus ole voinut miehittää tuota maata sotilaallisesti. Vastaavasti Euroopassa työläisten yhdistynyt toiminta on useinkin onnistunut pakottamaan vallanpitäjät suomaan poliittisille vangeille armahduksia. Englannin hallitus pelkäsi siinä määrin maansa työläisten osoittamaa tukea Venäjän vallankumoukselle, että sen oli pakko teeskennellä puolueettomuutta. Se ei uskaltanut avustaa Venäjän vastavallankumousta avoimesti. Kun satamatyöläiset kieltäytyivät lastaamasta ruokaa ja aseita, jotka olivat menossa valkoiselle armeijalle, Englannin hallitus turvautui tapansa mukaan petokseen. Pyhästi se vakuutti työläisille, että laivalastit oli tarkoitettu vietäväksi Ranskaan. Kerätessäni Venäjää koskevaa historiallista aineistoa vuosilta 1920 – 1921, sain haltuuni virallisia brittiasiakirjoja, jotka todistavat, että kyseiset laivalastit oli välittömästi lähetetty Britannian hallituksen suoralla määräyksellä Ranskasta eteenpäin vietäväksi Pohjois-Venäjän vastavallankumouksellisille kenraaleille, jotka olivat pystyttäneet sinne niin sanotun Tsaikovski-Millerin hallituksen. Tämä tapaus – joka on vain yksi monista – osoittaa vallanpitäjien terveen pelon kansainvälisen proletariaatin heräävää luokkatietoisuutta ja solidaarisuutta kohtaan.

Mitä voimakkaammiksi työläiset kasvavat tässä hengessä, sitä tehokkaammin he voivat kamppailla vapauden puolesta. Luokkatietoisuuden ja solidaarisuuden täytyy saavuttaa kansallinen ja kansainvälinen taso, jotta työväki voi saavuttaa täyden vahvuutensa. Missä on epäoikeudenmukaisuutta, missä on vainoa ja sortoa – oli se sitten riistoa Filippiineillä, hyökkäys Nicaraguaan, belgialaisten riistäjien harjoittamaa työläisten orjuuttamista Kongossa, massojen nujertamista Egyptissä, Kiinassa, Marokossa tai Intiassa – on työläisten asia kaikkialla maailmassa nostaa äänensä noita hirveyksiä vastaan ja osoittaa solidaarisuutensa riistettyjen ja osattomien hyväksi, yhteisen asian hyväksi.

Työläiset ovat hitaasti kehittyvässä tässä yhteiskunnallisessa tietoisuudessa: lakot ja muut myötätunnon ilmaukset ovat tämän hengen arvokkaita ilmentymiä. Jos suurin osa lakoista häviääkin nykyisin, niin se tapahtuu siitä syystä, ettei proletariaatti ole vielä täysin tietoinen omista kansallisista ja kansainvälisistä tavoitteistaan, se ei ole järjestäytynyt oikeille periaatteille eikä se vielä riittävästi ymmärrä maailmanlaajuisen yhteistoiminnan tarvetta.

Päivittäiset kamppailusi parempien elinolosuhteiden puolesta saisivat äkkiä eri luonteen, jos järjestäytyminen toimisikin siihen tapaan, että kun sinun tehtaasi tai kaivoksesi menee lakkoon, koko teollisuudenala lopettaisi työnteon; ei vähitellen vaan kerralla, kaikki yhtä aikaa. Silloin työnantaja olisi armoillanne, sillä mitäpä hän pystyisi tekemään, kun yksikään ratas ei liikahtaisi koko teollisuudessa. Yksittäiseen tai muutamaa kaivokseen voidaan vielä hankkia lakkorikkurit, mutta koko teollisuudenala ei voi toimia heidän työllään, eikä sellainen tilanne olisi työnantajan kannalta muutoinkaan turvallinen ja suositeltava. Lisäksi työn seisahtuminen millä tahansa teollisuudenalalla vaikuttaa välittömästi lukuisiin muihin, koska nykyaikainen teollisuus on yhteen kietoutunutta. Tilanteesta tulisi pian koko maan suoranainen huolenaihe ja yleisö nousisi vaatimaan asian sovittelua. (Nykyisin kun yksittäinen tehdas on lakossa, ei kukaan välitä ja ihmiset saavat nääntyä vaikka nälkään kunhan pysyvät hiljaa.) Sovittelu riippuisi jälleen työläisistä ja heidän järjestäytymisensä voimasta. Kun pomot näkisivät, että te tiedätte oman valtanne ja olette päättäväisiä, he antautuisivat nopeastikin tai lähtisivät hakemaan kompromissia. Hehän menettäisivät miljoonia joka päivä. Lakkoilijat voisivat jopa sabotoida koneita ja laitteita, ja niin työnantajille tulisi kiire *sopia*, kun taas yhden tehtaan tai alueen lakon kohdalla he yleensä vain toivottavat tilanteen tervetulleeksi tietäen, että kaikki mahdollisuudet ovat heidän puolellaan.

Ajattelepa siksi, miten merkittävä onkaan se, millä tavoin, millä periaatteilla liittosi on rakennettu, ja kuinka tärkeää työläisten solidaarisuus ja yhteistyö onkaan jokapäiväisissä kamppailuissa parempien olojen puolesta. Yhtenäisyydessä on voimaa, mutta tuota yhtenäisyyttä ei ole eikä voikaan olla niin kauan kuin järjestäytyminen tapahtuu ammattikuntien eikä teollisuudenalojen mukaan.

Mikään ei ole sen tärkeämpää ja kiireellisempää kuin se, että sinä ja työläistoverisi muutatte järjestäytymisenne muotoa ja teette sen välittömästi.

Muoto ei kuitenkaan ole ainoa, joka täytyy muuttaa. Sinun liittosi täytyy tulla täysin selväksi omista päämääristään ja tarkoituksistaan. Työläisen tulisi mitä rehellisimmin miettiä, mitä hän todella haluaa ja millä keinoin hän aikoo sen saavuttaa. Hänen täytyy oppia, millainen hänen liittonsa tulisi olla, miten sen tulisi toimia ja mitä sen tulisi pyrkiä saavuttamaan.

No niin, mitä liiton on määrä saavuttaa? Mitä todellisen työväenliiton päämäärien tulisi olla?

Ensinnäkin ammattiliiton tarkoituksena on palvella jäsentensä etuja. Tämä on sen ensisijainen velvollisuus. Tästä asiasta ei ole kiistaa; jokainen työläinen ymmärtää tämän. Jos jotkut kieltäytyvät liittymästä työläisjärjestöön, niin se tapahtuu siksi, että he ovat liian tietämättömiä arvostamaan sen suurta arvoa, ja tässä tapauksessa heitä täytyy valistaa. Yleensä he kuitenkin jättävät

kuulumatta liittoon siksi, ettei heillä ole siihen uskoa tai siksi että he ovat pettyneet siihen. Suurin osa niistä, jotka pysyvät poissa ammattiliitoista, tekevät niin siksi, koska he kuulevat niin paljon rehentelyä järjestäytyneen työvoiman voimasta samalla kun he tietävät, usein katkerasta kokemuksestaan, että se häviää melkein kaikki tärkeimmät taistelut. ”Ai liitto”, he tuhahtavat halveksien, ”no siitä nyt ei ole mitään hyötyä.” Totta puhuen he ovat tietyllä tapaa oikeassa. He näkevät järjestäytyneen pääoman palkkaavan järjestäytymätöntä työväkeä ja voittavan liitot; he näkevät työväenjohtajien pilaavan lakot ja pettävän työläiset; he näkevät jäsenistön, tavallisen kenttävään avuttomuuden poliittisten kähmintöjen seassa niin liiton sisä- kuin sen ulkopuolellakin. Tietenkään he eivät ymmärrä, miksi näin on, mutta he näkevät kyllä tosiasiat ja kääntyvät ammattiliittoa vastaan.

Edelleen jotkut eivät halua olla missään tekemisissä liiton kanssa, koska he ovat joskus kuuluneet siihen ja tietävät, miten merkityksetön rooli yksittäisellä jäsenellä, keskiwertotyöläisellä, on järjestön asioihin. Paikallisjohtajat, piiri- ja keskusjärjestöt, kansalliset ja kansainväliset virkailijat, Yhdysvalloissa Amerikan työväenliiton pääjehut ”pyörittävät koko showta”, he kertovat sinulle; ”eikä sinulla ole muuta tekemistä kuin äänestää, ja jos esität vastalauseita niin lennät ulos.”

Valitettavasti he ovat oikeassa. Sinähän tiedät kuinka liittoa hoidetaan. Tavallisilla jäsenillä ei ole juuri mitään sananvaltaa. He ovat delegoineet kaiken vallan johtajille, joista on tullut pomoja, ja aivan kuten muussakin yhteiskuntaelämässä ihmiset joutuvat alistumaan niiden määräyksiin, joiden piti alun perin palvella heitä – siis hallinnon kaikkine toimijoineen. Ja kun tuo valta on kerran delegoitu, sitä tullaan käyttämään aina sinua ja intressejäsi vastaan. Sitten voit valittaa, että johtajasi ”väärinkäyttävät valtaansa”. Ehei, ystäväiseni, eivät he väärinkäytä sitä; he vain käyttävät sitä, sillä vallankäyttö itsessään on sen pahinta väärinkäyttöä.

Kaiken tämän täytyy muuttua, jos todella halutaan saada aikaan tuloksia. Muutoksen täytyy tapahtua yhteiskunnassa ottamalla poliittinen valta pois hallitsijoilta ja lakkauttamalla se kerta-kaikkiaan. Olen osoittanut, että poliittinen valta tarkoittaa auktoriteettia, sortoa ja tyranniaa, ja ettemme tarvitse poliittista hallintoa vaan yhteisten asioidemme järkiperäistä hoitoa.

Aivan kuten sinäkin tarvitset liitoltasi asioidesi järkevää hoitoa. Me tiedämme, miten valtava voima työläisillä on maailman varallisuuden luojina ja ylläpitäjinä. Jos työläiset järjestäytyisivät ja yhdistyisivät asianmukaisesti, he hallitsisivat koko tilannetta, he olisivat sen herroja. Mutta kun työläisen vahvuus ei ole liittokokouksen salissa; se on työpaikalla ja tehtaassa, laitoksessa ja kaivoksessa. *Siellä* hänen täytyy järjestäytyä; siellä, työpaikallaan. Siellä hän tietää, mitä haluaa ja mitkä hänen tarpeensa ovat, ja siellä hänen täytyy keskittyä pyrkimyksiinsä ja tahtoonsa. Jokaisella tehtaalla ja työpaikalla pitäisi olla erityinen komitea huolehtimassa työntekijöiden tarpeista ja vaatimuksista: ei mitään johtajia, vaan tavallisia työläisiä, jotka huolehtisivat työläistovereidensa vaatimuksista ja valituksista. Tällainen komitea on paikan päällä ja herkeämättä työläisten ohjauksen ja opastuksen alla, se ei käytä valtaa: se vain toteuttaa ohjeita. Sen jäsenet kutsutaan tarvittaessa takaisin ja muut valitaan heidän tilalleen, riippuen hetken tarpeista ja niistä kyvyistä, joita tarvitaan kyseessä olevassa asiassa. Työläiset itse päättävät, mitä ovat kyseessä olevat asiat ja toteuttavat päätöksensä työpaikkakomiteoiden kautta.

Tämä on se järjestäytymisen muoto ja laatu, jonka työväki tarvitsee. Ainoastaan tässä muodossa se voi ilmaista työväen todellista tarkoitusta ja on oleva sen sopiva puhemies, on palveleva sen todellisia intressejä.

Tällaiset työpaikka- ja tehdaskomiteat yhdistyneinä vastaaviin muiden tuotantolaitosten ja kaivosten komiteoihin, liittoutuneina paikallisesti, alueellisesti ja maanlaajuisesti muodostaisi-

vat uudentyypin työväenjärjestön, joka olisi raatajien elinvoimainen ääni ja tehokas toimija. Sen takana olisi yhdistyneiden työläisten koko paino ja energia ja se edustaisi valtavaa voimaa ulottuvuuksissaan ja mahdollisuuksissaan.

Sellainen järjestö pystyisi saavuttamaan sellaisia voittoja työläisten jokapäiväisissä kamppailuissa, joista tämänhetkiset konservatiiviset liitot eivät voi edes unelmoida. Se saisi massojen kunnioituksen ja luottamuksen, se houkuttaisi niin järjestäytymätöntä kuin järjestäytyntäkin työväkeä kaikkien työläisten tasa-arvoisuuden sekä heidän yhteisten intressiensä ja päämääriensä nojalla. Se pääsisi kohtaamaan herrat takanaan koko työväenluokan mahti, jolla olisi tietoisuuden ja voiman tuoma uusi asenne. Vasta sitten voi työväki saada oman arvontunton ja sen ilmaukset todellista merkitystä.

Sellaisesta liitosta tulisi piankin paljon enemmän kuin pelkkä työläisten puolustaja ja suojelija. Yhtenäisyyden merkitys ja siitä seuraava voima, työläisten solidaarisuus, toteutuisivat siinä elävästi. Tehtaat ja työpaikat toimisivat harjoitusleireinä kehitettäessä työläisen ymmärrystä hänen oikeasta elämänroolistaan, jalostettaessa hänen itseluottamustaan ja itsenäisyyttään; ne opettaisivat hänelle keskinäistä apua ja yhteistyötä ja tekisivät hänet tietoiseksi omasta vastuustaan. Ja niin työläinen oppii päättämään ja toimimaan oman arvionsa mukaan eikä jättämään asioidensa hoitoa ja hyvinvointinsa huolenpitoa johtajille ja poliitikoille. Työläinen itse päättää yhdessä muiden työtovereidensa kanssa mitä he haluavat ja mitkä keinot parhaiten heidän päämääriään palvelevat. Työpaikkakomitea ainoastaan toteuttaa nämä ohjeet. Työpaikasta ja tehtaasta tulee työläisen koulu ja opinahjo. Siellä hän oppii paikkansa yhteiskunnassa, tehtävänsä teollisuudessa ja tarkoituksen elämässään. Hän kypsyy työläisenä ja ihmisenä; työläisjättiläinen saavuttaa täyden mittansa. Hän tietää ja on siksi vahva.

Hän ei tule kauan tyytymään siihen, että hän on palkkaorja, työntekijä ja riippuvainen herransa hyvästä tahdosta, jota hän raadannallaan elättää. Hän oppii ymmärtämään, että vallitsevat taloudelliset ja yhteiskunnalliset järjestelyt ovat vääriä ja rikollisia, ja hän päättää muuttaa niitä. Työpaikkakomiteasta ja liitosta tulee kenttä valmistautua uutta talousjärjestelmää ja uutta yhteiskunnallista elämää varten.

Huomaat siis, kuinka tärkeää on, että sinä, minä ja jokainen mies ja nainen, jolla on työväen intressit sydäntään lähellä, toimii saavuttaakseen nämä päämäärät.

Tässä kohtaa haluan korostaa, että erityisen kiireellistä on se, että työläisten kehittyneempi osa, siis radikaalit ja vallankumoukselliset, ryhtyvät pohtimaan tätä vakavissaan, sillä useimmille heistä ja jopa joillekin anarkisteille tässä on kyse vain hartaasta toivomuksesta, kaukaisesta toiveesta. He eivät ymmärrä tuonsuuntaisten ponnistelujen muutosvoimaista merkittävyyttä. Eikä kyseessä sitä paitsi ole mikään pelkkä unelma. Suuret joukot edistyksellisiä työläisiä ovat jo pääsemässä tähän ymmärrykseen: IWW ja vallankumoukselliset anarkosyndikalistit joka maassa omistautuvat tälle päämäärälle. Se on tämän hetken pakottavin tarve. Sitä ei voi liikaa painottaa, että *ainoastaan työläisten oikea järjestäytyminen* voi aikaansaada sen mitä haluamme. Siinä piilee työläisten ja tulevaisuuden pelastus. Vain järjestäytyminen alhaalta ylös, joka alkaa työpaikassa ja tehtaassa ja perustuu kaikkien maiden työläisten yhteisiin intresseihin riippumatta ammatista, rodusta tai maasta, ja joka toimii keskinäisten ponnistelujen ja yhdistyneen tahdon keinoin, voi ratkaista työväenkysymyksen ja palvella ihmisen todellista vapautumista.

”Sinä puhuit työläisten suorittamasta teollisuudenalojen haltuunotosta”, ystäväsi muistuttaa. ”Miten he sen aikovat tehdä?”

Niin, minähän olin siinä aiheessa, kun sinä huomautit järjestäytymisestä. Mutta hyvä, että siitäkin asiasta keskusteltiin, koska mikään ei ole tärkeämpää kuin nämä ongelmat, joita nyt tutkimme.

Palatkaamme teollisuuden haltuunottoon. Se ei tarkoita pelkästään tehtaiden haltuunottoa vaan sitä, että niitä pyritetään työläisvoimin. Mitä tulee haltuunottoon, niin ota huomioon, että työläisethän tosiasiaassa ovat siellä nytkin. Haltuunotossa työläiset pysyvät siellä missä ovat, mutta he eivät jää sinne palkattuina työntekijöinä vaan oikeutettuina yhteisomistajina.

Ymmärrä tämä, ystäväiseni. Kapitalistiluokan ulosmittaaminen yhteiskunnallisessa vallankumouksessa – teollisuudenalojen haltuunotto – vaatii juuri päinvastaisia taktiikoita kuin mitä nyt käytetään lakossa. Lakon aikana sinä lähdet työstä pois ja jätät tehtaan, kaivoksen tai tuotantolaitoksen pomosi täydelliseen hallintaan. Se on tietenkin idioottimainen menettely, koska silloin sinä annat herrallesi edun: hän voi panna rikkurit tilallesi ja sinä saat pysyä ulkona kylmässä.

Haltuunotossa taas sinä *pysyt* työssäsi ja pistät sen sijaan pomosi ulos. Hän saa palata sisälle ainoastaan tasavertaisena muiden kanssa: työläisenä työläisten joukossa.

Tietyn paikan työläisorganisaatiot ottavat haltuunsa julkiset laitokset ja palvelut, viestintävälineet ja oman alueensa tuotannon ja jakelun. Tämä tarkoittaa sitä, että lennätinvirkailijat, puhelintyöläiset, sähkötyöläiset, rautatietyöläiset ja niin edespäin ottavat omistukseensa (omien vallankumouksellisten työpaikkakomiteoidensa keinoin) työpaikat, tehtaat ja muut laitokset. Kapitalistien esimiehet, työnjohtajat ja johtajat poistetaan paikalta, jos he vastustavat muutosta ja kieltäytyvät tekemästä yhteistyötä. Jos he taas haluavat osallistua, heille tehdään selväksi, etteivät he tästedes ole sen enempää herroja kuin omistajiakaan: että tehtaasta tulee julkista omaisuutta, josta vastaa teollisuudenalan työläisten ammattiliitto kaikkien ollessa yhteisessä hankkeessa tasaveroisia kumppaneita.

On odotettavissa, että isojen teollisuus- ja tuotantoyhtiöiden korkeimmat virkamiehet kieltäytyvät tekemästä yhteistyötä. Sillä tavoin he eliminovat itsensä. Heidät korvataan työläisillä, jotka on ennalta valmisteltu näihin tehtäviin. Tästä syystä olen painottanut teollisen valmistautumisen tärkeyttä. Se on aivan ensiarvoisen tärkeää siinä tilanteessa, joka kehittyy väistämättä ja josta enemmän kuin mistään muusta riippuu vallankumouksen onnistuminen. Teollisuudessa harjoitettava valmistautuminen on kaikkein olennaisinta, sillä ilman sitä vallankumous on tuomittu epäonnistumaan.

Insinöörit ja muut tekniset asiantuntijat liittyvät vallankumouksen tullessa todennäköisemmin yhteen työläisten kanssa, etenkin jos ruumiillisen ja henkisen työn tekijöiden välille on aikaansaatu läheisempi sidos ja parempi yhteisymmärrys.

Jos he kieltäytyisivät eivätkä työläiset olisi onnistuneet valmistautumaan teollisessa ja teknisessä osaamisessaan, niin tuotannon jatkaminen vaatisi vastentahtoisten ihmisten *pakottamista* tekemään yhteistyötä – tätä kokeiltiin Venäjän vallankumouksessa ja se osoittautui täydelliseksi virheeksi.

Bolsevikkien raskas erehdys tässä yhteydessä oli siinä, että he olivat kohdelleet koko älymystöluokkaa huonosti johtuen joidenkin sen luokan edustajien harjoittamasta vastarinnasta. Fanaattiseen oppijärjestelmään sisältyvä suvaitsemattomuuden henki sai bolsevikit vainoamaan kokonaista kansanryhmää muutaman jäsenen virheen takia. Tämä ilmeni täysimittaisen koston politiikkana, joka kohdistettiin akateemisiin ammatinharjoittajiin, teknisiin osajiin, osuustoinnallisiin järjestöihin ja ylipäänsä kaikenlaisiin sivistyneisiin ihmisiin. Suurin osa heistä oli alun perin suhtautunut myönteisesti vallankumoukseen, jotkut ollen jopa innolla sen kannalla, mutta bolsevikkien keinot vieraannuttivat heidät ja tekivät yhteistyön mahdottomaksi. Dikta-

tuurimaisen asenteensa seurauksena kommunistit joutuivat turvautumaan yhä pahenevaan sortoon ja tyranniaan, kunnes he lopulta turvautuivat puhtaasti sotilaallisiin keinoihin taatakseen maan teollisen elämän. Seurasi pakkotyön ajanjakso ja tehtaiden ja laitosten militarisointi, mikä johti väistämättä katastrofiin, koska pakotettu työvoima on pakotetusta luonteestaan johtuen kehnoa ja tehotonta: lisäksi pakkotyöläiset reagoivat helposti tilanteeseen tekemällä itsepintaisesti sabotaasia, viivyttelämällä ja haittaamalla tuotantoa systemaattisesti, ja näitä keinoja älykäs vastustaja voi harjoittaa siten, ettei vahinkoa huomata ajoissa, ja siten koneistolle ja tuotannolle voi aiheutua paljon suurempaa haittaa kuin jos pakkotyöläisten olisi annettu kieltäytyä töistä. Vaikka tämän tyyppistä sabotaasia estämään otettiin käyttöön mitä ankarimmat keinot, jopa kuolemanrangaistus, hallitus oli voimaton sitä vastaan. Se, että bolsevikki, poliittinen komissaari, pistettiin valvomaan jokaista korkeammassa asemassa olevaa teknikkoo, ei auttanut asiaa. Se loi ainoastaan legioonan loismaisia virkailijoita, jotka eivät tienneet mitään teollisuuden asioista ja jotka vain haittasivat niiden työtä, jotka suhtautuivat ystävällisesti vallankumoukseen ja olivat valmiita toimimaan sen hyväksi, eikä näiden bolsevikkivirkailijoiden tietämättömyys työtehtävistä edes millään tavoin voinut estää jatkuvaa sabotaasia. Pakkotyöjärjestelmä kehittyi lopulta käytännössä taloudelliseksi vastavallankumoukseksi, eivätkä mitkään diktatuurin menetelmät voineet muuttaa tilannetta toiseksi. Tämän seurauksena bolsevikit muuttivat politiikkaansa pakkotyöstä sellaisten käytäntöjen suuntaan, joissa erityisosaajat pyrittiin voittamaan puolelle palauttamalla heidät auktoriteettiasemiin ja palkitsemalla heidät korkeammalla palkalla ja erityisduilla.

Olisi typerää ja rikollista yrittää uudestaan näitä menetelmiä, jotka jo niin selvästi ovat epäonnistuneet Venäjän vallankumouksessa, ja jotka luonteestaan johtuen epäonnistuvat joka kerta niin teollisuuden kuin moraalinkin kannalta.

Ainoa ratkaisu tähän ongelmaan on jo aiemmin ehdotettu valmistautuminen sekä työläisten kouluttaminen teollisuuden hoidon ja järjestelyn taitoihin, kuin myös ruumiillista työtä tekevien ja teknisten osaajien läheisempi yhteistyö. Jokaisella tehtaalla, tuotantolaitoksella ja kaivoksella tulisi olla oma työläisneuvostonsa, joka olisi erillinen ja riippumaton työpaikkakomiteasta, ja jonka tarkoituksena olisi tutustuttaa työläiset oman teollisuudenalansa eri vaiheisiin mukaan lukien raaka-aineiden lähteet, tuotannon peräkkäiset prosessit, oheistuotteet ja jakelumenetelmät. Tämän teollisuusneuvoston tulisi olla pysyvä, mutta sen jäsenyyden täytyy kiertää siten, että siihen otetaan käytännössä kaikki tuotantolaitoksen työntekijät. Havainnollistetaanpa asiaa: oletetaan, että teollisuusneuvosto koostuu viidestä tai kahdestakymmenestä viidestä jäsenestä, riippuen teollisuuslaitoksen koosta ja tuotannon alan monimutkaisuudesta. Sen jälkeen, kun neuvoston jäsenet ovat läpikotaisin tutustuneet teollisuudenalansa, he julkaisevat oppimansa tiedon työläistovereidensa hyödyksi, ja uudet jäsenet valitaan neuvostoon jatkamaan opintoja siitä eteenpäin. Näin koko tuotantolaitos voi hankkia tarvitsemansa tietämyksen ammattialansa hoidosta ja järjestämisestä sekä pysyä sen kehityksessä mukana. Neuvostot toimisivat siten teollisina oppilaitoksina, joissa työläiset tutustuisivat oman teollisuudenalansa tekniikoihin kaikissa vaiheissaan.

Samaan aikaan laajemman organisaation eli ammattiliiton täytyy kaikkine voimineen pakottaa pääoma sallimaan työläisten suurempi osallistuminen asioiden tosiasialliseen hoitoon. Tämä voi kuitenkin parhaimmillaankin hyödyttää vain työläisten pientä vähemmistöä. Yllä ehdotettu suunnitelma taas avaa teollisen kouluttautumisen mahdollisuudet käytännössä joka ikisen työläisen eteen.

On tietenkin olemassa sellaisia töitä – kuten insinööritaidot: tie- ja vesirakennus, sähkö, mekaniikka – joita teollisuusneuvostot eivät voi pelkän käytännön kautta omaksua. He voivat kuitenkin oppia sen, mitkä teollisuudenalan yleiset tuotantovaiheet ovat mittaamattoman arvokkaita valmistautumisen kannalta. Mitä muuhun tulee, niin läheisempi ystävyyden ja yhteistyön sidos työläisen ja teknikon välillä on aivan välttämätön.

Teollisuuden haltuunotto on siis yhteiskunnallisen vallankumouksen ensimmäinen suuri taivote. Proletariaatti, joka on järjestäytynyt ja valmistautunut sitä varten, tekee sen käytännössä. Huomattavat työläisjoukot alkavat jo ymmärtää tämän asian merkittävyyden ja edessään olevan tehtävän. Sen ymmärtäminen, mitä on välttämätöntä tehdä, ei kuitenkaan vielä riitä. Seuraava askel on oppia kuinka se tehdään. Järjestäytyneen työväenluokan on välittömästi ryhdyttävä tähän valmistavaan työhön.

28. Periaatteet ja käytäntö

Yhteiskunnallisen vallankumouksen päätarkoituksen täytyy olla massojen olosuhteiden *välittön* parantaminen. Vallankumouksen onnistuminen riippuu pohjimmiltaan siitä. Tämä voidaan saavuttaa vain järjestämällä kulutus ja tuotanto siten, että niistä on todellista hyötyä väestölle. Tässä piilee suurin – oikeastaan ainoa – turva yhteiskunnalliselle vallankumoukselle. Ei puna-armeija voittanut vastavallankumousta Venäjällä: sen voittivat maalaiset, jotka pitivät henkensä kaupalla kiinni maista, jotka he olivat ottaneet kumouksen aikana haltuunsa. Yhteiskunnallisen vallankumouksen täytyy tuottaa aineellista hyötyä massoille, mikäli sen tarkoitus on elää ja kasvaa. Ihmisten täytyy laajassa mitassa olla varmoja heidän ponnistustensa todellisesta hyödyllisyydestä tai vähintäänkin elätellä toivetta sellaisesta lähitulevaisuudessa. Vallankumous on tuomittu, jos se jättää olemassaolonsa ja puolustuksensa *mekaanisten* keinojen varaan, sellaisiin kuten sota ja armeijat. Vallankumouksen todellinen turva on *orgaaninen*; tämä tarkoittaa sitä, että se on teollisuudessa ja tuotannossa.

Vallankumouksen päämääränä on taata suurempi vapaus ja lisätä kansan aineellista hyvinvointia. Yhteiskunnallisen vallankumouksen päämääränä on erityisesti saada massat *omine voimineen* tuottamaan aineellisen ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin olosuhteet, nousemaan korkeammalle moraaliselle ja henkisellet tasolle.

Toisin sanoen yhteiskunnallisen vallankumouksen on määrä aikaansaada nimenomaan vapaus. Sillä todellinen vapaus perustuu taloudellisiin mahdollisuuksiin. Ilman sitä vapaus ei ole muuta kuin huijausta ja valhetta, naamio riistolle ja sorrolle. Perustavimmassa merkityksessään vapaus on taloudellisen tasa-arvon tytär.

Näin ollen yhteiskunnallisen vallankumouksen päätavoite on luoda tasa-arvoinen vapaus tasa-arvoisten mahdollisuuksien pohjalta. Vallankumouksellisen elämän uudelleenorganisoinnin täytyy välittömästi alkaa turvata kaikkien tasa-arvoisuutta niin taloudellisesti, poliittisesti kuin yhteiskunnallisestikin.

Tämä uudelleenjärjestely riippuu ennen kaikkea siitä, kuinka läpikotaisin työväki tuntee maansa taloudellisen tilanteen: se riippuu tarjonnan täydellisestä inventoinnista, raaka-ainelähteiden täsmällisestä tietämyksestä ja työläisvoimien oikeanlaisesta järjestäytymisestä hoi-taa asioita tehokkaasti.

Tämä tarkoittaa sitä, että tilastotiedot ja älykkäästi toimivat työläisjärjestöt ovat vallankumouksen ratkaisevat tarpeet heti kumouksen jälkeisenä päivänä. Koko tuotannon ja jakelun on-

gelma – vallankumouksen elämä – perustuu niille. On ilmeistä, kuten on jo huomautettu, että työläisten täytyy omaksua nämä tiedot *ennen* vallankumousta, jos vallankumouksen tarkoituksena on saavuttaa päämääränsä.

Tästä syystä työpaikka- ja tehdaskomiteat, joita käsiteltiin edeltävässä luvussa, ovat niin tärkeitä ja niillä on niin määrävä rooli vallankumouksellisessa uudelleenrakennuksessa.

Sillä uusi yhteiskunta ei synny yhtäkkiä, sen enempää kuin lapsikaan. Uusi yhteiskunnallinen elämä kasvaa vanhan sisällä aivan kuten uusi yksilöllinen elämä kasvaa äitinsä kohdussa. Sen kehittymiseen tarvitaan aikaa ja tiettyjä prosesseja, jotta siitä tulee täydellinen ja toimintakykyinen organismi. Sitten kun tuo taso on saavutettu, synnytys tapahtuu kivulla ja kärsimyksellä niin yhteiskunnan kuin yksilönkin kohdalla. Vallankumous, käyttäkösemme kulunutta mutta ilmeikästä sanontaa, on uuden yhteiskunnallisen olennon kättilö. Tämä on totta mitä kirjaimellisimmassa merkityksessä. Kapitalismi on uuden yhteiskunnan vanhempi; työpaikka- ja tehdaskomiteat, luokkatietoisien työvoiman ja vallankumouksellisten päämäärien liitto on uuden elämän siemen. Työpaikkakomiteassa ja liitossa työläisen täytyy hankkia tieto siitä, kuinka hoitaa omia asioitaan: tässä prosessissa hän kasvaa havaitsemaan sen, että yhteiskuntaelämä on oikeanlaisen järjestäytymisen, yhteisten ponnistelujen ja solidaarisuuden asia. Hän oppii ymmärtämään, ettei asioita saavuteta pomoilemalla ja hallitsemalla toisia vaan vapaalla yhteenliittymisellä ja sopusointuisella yhteistyöllä; etteivät hallinto ja lait tuota tai luo mitään, ne eivät saa vehnää kasvamaan eivätkä tehtaanratasta pyörimään, vaan sen tekevät yksimielisyys ja yhteistoiminta. Kokemus opettaa hänet korvaamaan ihmisten hallinnoinnin asioiden hoitamisella. Työläisen täytyy jokapäiväisessä elämässään ja työpaikkakomiteansa kamppailuissa oppia, kuinka vallankumousta ohjataan.

Työpaikka- ja tehdaskomiteat, jotka ovat järjestäytyneet paikallisesti, piirikunnallisesti ja alueellisesti sekä liittoutuneet maanlaajuisesti, sopivat parhaiten jatkamaan vallankumouksellista tuotantoa.

Paikalliset ja alueelliset työväenneuvostot, jotka ovat yhdistyneet maanlaajuisesti, ovat se järjestäytymisen muoto, joka parhaiten sopii hoitamaan jakelua kansan osuustoiminnan keinoin.

Nämä komiteat, jotka työssä olevat työläiset ovat valinneet, yhdistävät työpaikka- ja tehdaskomiteansa saman teollisuudenalan muiden työpaikka- ja tehdaskomiteoiden kanssa. Koko teollisuuden yhteisneuvosto liittää tämän teollisuudenalan yhteen muiden teollisuudenalojen kanssa, ja näin muodostuu koko maan työväenneuvostojen liitto.

Osuustoiminnalliset järjestöt toimivat vaihdon välineinä maaseudun ja kaupungin välillä. Maanviljelijät, jotka ovat järjestäytyneet paikallisesti ja liittoutuneet alueellisesti ja kansallisesti, tyydyttävät kaupunkien tarpeet osuuskuntien avulla ja saavat puolestaan vaihdossa kaupunkiteollisuuden tuotteita.

Jokaista vallankumousta säestää valtava kansanomaisen innon purskahdus, joka on täynnä toivoa ja odotuksia. Se on vallankumouksen ponnahduslauta. Tämä suuri virta, spontaani ja voimakas, avaa inhimillisen oma-aloitteisuuden ja toiminnan lähteet. Tasa-arvon tunne vapauttaa ihmisen parhaat puolet ja tekee hänestä tietoisesti luovan. Nämä ovat yhteiskunnallisen vallankumouksen suuret moottorit, sitä liikuttavat voimat. Niiden vapaa ja pidättelemätön ilmaisu merkitsee vallankumouksen kehittymistä ja syventymistä. Niiden tukahduttaminen taas tarkoittaa rappiota ja kuolemaa. Vallankumous on turvassa, kasvaa ja vahvistuu niin kauan kuin massat tuntevat osallistuvansa siihen suoraan; niin kauan kuin he tuntevat, että he itse muovaavat omaa elämäänsä, että *he* tekevät vallankumouksen, että he *ovat* vallankumous. Mutta heti kun heidän toimiaan alkaa tyrannisoida jokin poliittinen puolue tai toiminta keskittyy johonkin tiettyyn

organisaatioon, vallankumoukselliset pyrkimykset rajoittuvat suhteellisen pieneen piiriin, josta suuret massat on käytännössä ulossuljettu. Tämän luonnollisena seurauksena kansan innostus laantuu, sen kiinnostus heikkenee vähitellen, aloitekyky herpaantuu, luovuus tukahtuu ja vallankumouksesta tulee vain jonkun klikin yksinoikeus ja se muuttuu piankin diktatuuriksi.

Tämä on kohtalokasta vallankumoukselle. Tällaisen katastrofin ainoa ehkäisykeino on työläisten jatkuvassa ja aktiivisessa kiinnostuksessa jokapäiväisen osallistumisensa kautta kaikkiin vallankumoukseen kuuluviin asioihin. Tämän kiinnostuksen ja toiminnan lähde on työpaikka ja ammattiliitto.

Massojen kiinnostus ja heidän uskollisuutensa vallankumoukselle johtuu siitä, että he tuntevat vallankumouksen edustavan oikeudenmukaisuutta ja reilua peliä. Tämä selittää sen, miksi vallankumouksilla on niin suuri voima kohottaa ihmiset suureen sankaruuteen ja omistautumiseen. Kuten on jo huomautettu, massat näkevät vaistomaisesti vallankumouksessa vääryyden ja epäoikeudenmukaisuuden vihollisen, oikeuden sanansaattajan. Tässä mielessä vallankumous on erittäin tärkeä eettinen tekijä ja innoittaja. Pohjimmiltaan vain suuret moraaliset periaatteet voivat syyttää massat ja kohottaa heidät henkisiin korkeuksiin.

Kaikki kansannousut ovat osoittaneet tämän olevan totta; erityisesti näin oli Venäjän vallankumouksessa. Tästä hengestä johtuen Venäjän massat voittivat niin selvästi kaikki esteet helmikuun ja lokakuun päivinä. Mikään vastarinta ei kyennyt kukistamaan heidän antaumustaan, jota innoitti suuri ja jalo aate. Vallankumous alkoi kuitenkin rappeutua, kun siltä riistettiin sen korkeat moraaliset arvot, kun siitä riisuttiin oikeudenmukaisuuden, tasa-arvon ja vapauden elementit. Niiden häviö oli vallankumouksen tuho.

Ei voida liikaa korostaa sitä, kuinka olennaisia henkiset arvot ovat yhteiskunnalliselle vallankumoukselle. Henkisillä arvoilla ja massojen tietoisuudella siitä, että vallankumous tarkoittaa myös aineellista parannusta, on dynaaminen vaikutus uuden yhteiskunnan elämälle ja kasvulle. Näistä kahdesta tekijästä henkiset arvot ovat ensisijaisia. Aiempien vallankumousten historia osoittaa sen, että massat ovat olleet valmiita kärsimään ja uhraamaan aineellisen hyvinvointinsa suuremman vapauden ja oikeudenmukaisuuden hyväksi. Niinpä ei Venäjällä sen enempää kylmyys kuin nälkääkään voinut taivuttaa talonpoikia ja työläisiä auttamaan vastavallankumousta. Kaikesta puutteesta ja kurjuudesta huolimatta he palvelivat sankarillisesti suuren aatteen asiaa. Vasta sitten, kun he näkivät, että vallankumous olikin yhden poliittisen puolueen monopolisoima, että vasta saavutetut vapaudet tukahdutettiin, että diktatuuri pystytettiin ja että epäoikeudenmukaisuus ja epätasa-arvo vallitsivat jälleen, he muuttuivat välinpitämättömiksi vallankumousta kohtaan, välttivät ottamasta osaa siihen huijaukseen, kieltäytyivät yhteistyöstä ja kääntyivät jopa sitä vastaan.

Se, että unohdetaan eettiset arvot, että harjoitetaan vallankumouksen korkeiden moraalisten tarkoitusten kanssa yhteensopimattomia tai jopa aivan päinvastaisia käytäntöjä ja menetelmiä, tarkoittaa vain sitä, että esiin houkutellaan vastavallankumousta ja tuhoa.

Tästä syystä on selvää, että yhteiskunnallisen vallankumouksen menestys riippuu ensisijaisesti vapaudesta ja tasa-arvosta. Mikä tahansa poikkeaminen niistä voi olla ainoastaan vahingollista; sellainen todellakin osoittautuu tuhoisaksi. Siitä seuraa, että *kaikkien* vallankumouksen toimintojen täytyy perustua vapaudelle ja tasa-arvoisille oikeuksille. Tämä pätee niin pieniin kuin suuriinkin asioihin. Mitkä tahansa toimet tai menetelmät, jotka tätä vapautta pyrkivät rajoittamaan, jotka pyrkivät luomaan epätasa-arvoa ja epäoikeudenmukaisuutta, voivat johtaa ainoastaan sellaiseen kansan asenteeseen, joka on vahingoksi vallankumoukselle ja sen parhaimmille tavoitteille.

Vallankumouksellisen ajanjakson kaikki ongelmat täytyy harkita ja ratkaista tästä näkökulmasta käsin. Näistä ongelmista merkittävimmät ovat kuluttaminen ja asuminen, tuotanto ja vaihto.

29. Kulutus ja vaihto

Käsitellään ensin kulutuksen järjestämistä, koska ihmisten täytyy syödä ennen kuin he voivat työskennellä ja tuottaa.

”Mitä sinä oikein tarkoitat kulutuksen järjestämisellä?” sinun ystäväsi kysyy.

”Hän tarkoittaa varmaankin annostelua”, sinä huomautat.

Niin tarkoitan. Tietysti sitten, kun yhteiskunnallinen vallankumous on todella läpikotaisin järjestäytynyt ja tuotanto toimii normaalisti, kaikille tulee olemaan riittämiin. Mutta vallankumouksen ensi vaiheissa, uudelleenrakentamisen yhteydessä, meidän täytyy parhaamme mukaan huolehtia siitä, että ihmiset saavat tarvitsemansa ja että he saavat sen tasa-arvoisesti, ja tämä merkitsee annostelua.

”Bolseviceilla ei ollut tasa-arvoista annostelua”, ystäväsi keskeyttää; ”heillä oli eri ihmisille eri annokset.”

Niin heillä oli, ja se olikin yksi suurimmista virheistä, jonka bolsevikit tekivät. Kansa piti sitä vääränä ja se aiheutti ärtymystä ja tyytymättömyyttä. Bolseviceilla oli yhdenlainen annos merimiehelle, toisenlainen laadultaan ja määrältään heikompi annos sotilaille, kolmas annos koulutetulle työntekijälle ja neljäs annos kouluttamattomalle; jälleen kerran yhdenlainen annos keskivertokansalaiselle ja toisenlainen annos porvariston edustajalle. Parhaat annokset oli varattu bolseviceille, siis puolueen jäsenille, ja erityisannoksia saivat vielä kommunistisen puolueen virkailijat ja komissaarit. Yhteen aikaan heillä oli niinkin monta kuin 14 erilaista ruoka-annosta. Oma järkesikin kertoo sinulle, miten väärin tuo kaikki oli. Oliko muka reilua syrjiä ihmisiä siitä syystä, että he sattuiivat olemaan työläisiä, mekaanikkoja tai intellektuelleja eivätkä sotilaita tai merimiehiä? Tuollaiset menetelmät ovat vääriä ja iljettäviä: ne luovat välittömästi materiaalista epätasa-arvoa ja avaavat oven kaikenlaisille asemien väärinkäytöksille ja keinottelun mahdollisuuksille, lahjonnalle ja huijaukselle. Ne yllyttävät myös vastavallankumousta, sillä ne, jotka suhtautuvat vallankumoukseen välinpitämättömästi tai torjuvasti, katkeroituvat tästä syrjinnästä ja ovat siten helppo saalis vastavallankumouksellisille vaikutteille.

Tämä lähtökohtainen syrjintä ja monet muut sitä seuraavat eivät suinkaan olleet tilanteen sanelemia, vaan ainoastaan poliittisen puolueen päätöksiä. Otettuaan hallinnon ohjat käsiinsä ja pelätessään kansan vastarintaa bolsevikit yrittivät vahvistaa omaa hallintovaltaansa hakemalla merimiesten, sotilaiden ja työläisten suosiota. Näillä keinoilla he onnistuivat kuitenkin vain luomaan suuttumusta sekä pistämään ihmiset toisiaan vastaan, sillä järjestelmän epäoikeudenmukaisuus oli liian huutava ja ilmiselvä. Sitä paitsi jopa ”suosittu luokka”, proletariaatti, koki itsensä syrjityksi, koska sotilaille annettiin parempia annoksia. Eikö muka työläinen ollut yhtä hyvä kuin sotilaskin? Pystyikö muka sotilas taistelemaan vallankumouksen puolesta – tehdastyöläinen esitti näkemyksensä – ellei työläinen varustanut häntä ammuksilla? Sotilas puolestaan protestoi sitä vastaan, että merimies sai häntä enemmän. Eikö hän muka ollut yhtä arvokas kuin merimieskin? Ja kaikki tuomitsivat erikoisannokset ja etuoikeudet, jotka oli varattu puolueen bolsevikijäsenille, ja erityisesti ne mukavuudet ja jopa ylellisyydet, joista korkeimmat virkailijat ja komissaarit saivat nauttia samaan aikaan kun massat kärsivät puutetta.

Kronstadtin merimiehet ilmaisivat huomiota herättävästi näihin käytäntöihin liittyneen kansan suuttumuksen. Keskellä erityisen ankaraa ja nälkäistä talvea maaliskuussa 1921 merimiesten julkinen joukkokokous päätti yksimielisesti antaa ylimääräiset annoksensa Kronstadtin vähemmän suositulle väestölle ja tasoittaa koko kaupungin annokset²⁰. Tämä todella eettinen vallankumouksellinen toiminta ilmaisi yleiset tuntemukset syrjintää ja suosikkijärjestelmää kohtaan, ja se antoi vakuuttavan todisteen massojen sisimmässä piilevästä syvästä oikeuden tajusta.

Kaikki kokemus opettaa, että oikeudenmukainen ja rehti asia on samaan aikaan myös kaikkein järkevin ja käytännöllisin pitkällä tähtäimellä. Tämä on yhtä lailla totta niin yksilön kuin yhteisönkin elämässä. Syrjintä ja epäoikeudenmukaisuus ovat erityisen tuhoavia vallankumoukselle, koska vallankumouksen todellinen henki on syntynyt nimenomaan kaipuusta kohtuuteen ja oikeudenmukaisuuteen.

Olen jo maininnut, että silloin kun yhteiskunnallinen vallankumous saavuttaa sellaisen vaiheen, että se voi tuottaa riittävästi kaikille, niin silloin otetaan käyttöön anarkistinen periaate ”jokaiselle tarpeidensa mukaan”. Teollisesti kehittyneemmissä ja suorituskykyisemmissä maissa tämä vaihe tultaisiin luonnollisesti saavuttamaan aikaisemmin kuin vähemmän kehittyneissä maissa. Mutta ennen kuin se saavutetaan, on ainoa oikeudenmukainen keino jakaa tasan, siis tasajako per capita on välttämätöntä. Tietenkin on itsestään selvää, että erityishuomiota täytyy antaa sairaille, vanhuksille, lapsille, raskaana oleville ja synnyttäneille naisille, mikä oli käytäntönä myös Venäjän vallankumouksessa.

”Tehdäänpä asia selväksi”, sinä huomaat. ”Sinä siis sanot, että kaikki jaetaan tasan. Kukaan ei voi sitten ostaa mitään?”

Niin, ei tule olemaan ostamista eikä myymistä. Vallankumous lakkauttaa yksityisomistuksen tuotannosta ja jakelusta, ja sen myötä katoaa kapitalistinen liike-elämä. Henkilökohtainen omaisuus koskee ainoastaan käytettäviä tavaroita. Siten sinä omistat kellosi, mutta kellotehdas kuuluu kansalle. Maa, koneet ja kaikki muut julkiset hyödykkeet tulevat olemaan yhteistä omaisuutta, jota ei voi ostaa eikä myydä. Tosiasiallinen käyttö on ainoa perusteltu oikeus – ei omistajuudelle vaan hallussapidolle. Esimerkiksi kaivostyöläisten järjestö on vastuussa hiilikaivoksista, ei omistajina vaan toimijoina ja tekijöinä. Vastaavasti rautatieläisten veljeskunnat pitävät rautatiet toiminnassa ja niin edespäin. Yhteisomaisuus, jota hoidetaan yhteistoiminnallisesti yhteisön intressien mukaan, ottaa sen paikan, joka aikaisemmin oli henkilökohtaisella omistajuudella, jota hoidettiin yksityisesti ja voiton toivossa.

”Mutta jos ei voi ostaa mitään, niin mitä hyötyä rahasta sitten on?” sinä kysyt.

Siitä ei ole mitään hyötyä; rahasta tulee tarpeetonta. Sillä ei voi saada mitään. Kun tarjonnan lähteistä, maasta, tehtaista ja tuotteista tulee julkista omaisuutta, sosialisoitua, ei sen jälkeen sen enempää osteta kuin myydä. Rahahan on vain välikappale sellaisissa toiminnoissa ja se menettää käyttökelpoisuutensa.

”Miten sitten vaihdetaan tavaroita?”

Vaihto tulee olemaan vapaata. Esimerkiksi hiilikaivostyöläiset toimittavat kaivamansa hiilen julkisiin varastoihin yhteisön käytettäväksi. Kaivostyöläiset taas saavat yhteisön varastoista koneita, työkaluja ja muita tarvitsemiaan hyödykkeitä. Tämä tarkoittaa vapaata vaihtoa ilman välittävää rahaa ja ilman voittoa, tarpeiden ja saatavilla olevan tarjonnan perusteella.

”Mitä jos ei ole antaa koneita tai ruokaa kaivostyöläisille?”

²⁰ Ks. ”Kronstadtin kapina” tämän tekijältä.

Jos ei ole mitä antaa, ei rahakaan paranna asiaa. Kaivostyöläisiä ei voi ruokkia seteleillä. Mieti, miten tällaiset asiat hoidetaan tällä hetkellä. Hiiltä myydään, jotta saataisiin rahaa, ja rahalla voi ostaa ruokaa. Vapaa yhteisö, josta me puhumme, vaihtaa hiilen ruokaan suoraan, käyttämättä rahaa välikappaleena.

”Mutta minkä perusteella? Tällä hetkellä suurinpiirtein tiedetään minkä arvoinen dollari on, mutta kuinka paljon hiiltä annetaan viljasäkiä?”

Tarkoitat, että miten arvo tai hinta määritetään. Mutta olemme jo edeltävissä luvuissa nähneet, ettei arvolla ole todellista mittaa ja että hinta taas riippuu kysynnästä ja tarjonnasta vaihdellen niiden mukaan. Hiilen hinta nousee, jos siitä on puutetta; hinta halpenee, jos tarjontaa on suurempi kuin kysyntä. Saadakseen isompia voittoja hiilen omistajat rajoittavat keinotekoisesti tuotantoa, ja samat keinot vallitsevat kautta koko kapitalistisen järjestelmän. Kapitalismin lakikauttamisen jälkeen ketään ei kiinnosta nostaa hiilen hintaa tai rajoittaa sen tarjontaa. Hiiltä louhitaan niin paljon kuin kysynnän tyydyttämiseen tarvitaan. Vastaavasti ruokaa kasvatetaan niin paljon kuin maa tarvitsee. Yhteisön *vaatimukset* ja niiden mukainen tarjonta määräävät sen, miten paljon saadaan. Tämä pätee niin hiileen ja ruokaan kuin muihinkin ihmisten tarpeisiin.

”Mutta oletetaan, ettei tiettyä tuotetta ole tarpeeksi jakelussa. Mitä sitten tehdään?”

Sitten tehdään se, mikä kapitalistisessa yhteiskunnassa tehdään sodan ja puutteen aikana: ihmiset saavat määräännokset, kuitenkin sillä erolla, että vapaassa yhteiskunnassa annostelu hoidetaan tasa-arvon periaatteella.

”Entä jos viljelijä kieltäytyy antamasta kaupungille tuotteitaan, ellei hän saa vastineeksi rahaa?”

Maanviljelijä, kuten kuka tahansa muukin, tarvitsee rahaa ainoastaan ostaakseen tarvitsemiin tavaroita. Hän huomaa hyvin nopeasti, että raha on hänelle täysin käyttökelvotonta. Venäjällä ei vallankumouksen aikaan saanut maatyöläistä myymään jauhopussia kassillisellakaan rahaa. Sen sijaan hän oli valmis antamaan säkillisenkin hienointa viljaa vanhasta saapasparista. Viljelijä haluaa auroja, lapioita, haravia, maatalouskoneita ja vaatteita eikä rahaa. Näitä saadakseen hän antaa pois vehnää, ohraa ja maissia. Toisin sanoen kaupunki vaihtaa maaseudun kanssa kaikkia tarvittavia tuotteita tarpeiden pohjalta.

Jotkut ovat ehdottaneet, että vaihdon tulisi vallankumouksellisen uudelleenrakennuksen aikana perustua tietyille standardeille. On esimerkiksi ehdotettu, että jokainen yhteisö ottaisi käyttöönsä oman rahan, kuten usein vallankumousten aikana tehdään; tai että päivän työ katsottaisiin arvon yksiköksi ja niin kutsutut työsetelit toimitisivat vaihdon välineinä. Kumpikaan näistä ehdotuksista ei auta asiaa käytännössä. Vallankumouksen aikana yhteisöjen käyttöön ottama raha laskisi nopeasti arvoltaan siinä määrin, ettei sillä olisi enää mitään arvoa, koska sellaisella rahalla ei ole takanaan mitään turvakeita, ja ilman niitä rahalla ei ole arvoa. Eivätkä myöskään työsetelit edusta mitään määrättyä ja mitattavissa olevaa arvoa vaihdon välineenä. Minkä arvoinen olisi esimerkiksi hiilikaivostyöläisen tunnin työ? Tai minkä arvoinen olisi 15 minuutin lääkärin vastaanotto? Vaikka kaikki ponnistelu katsottaisiin arvoltaan samanarvoiseksi ja tunnin työstä tehtäisiin tämän arvon yksikkö, voitaisiinko talomaalarin tunnin työtä tai kirurgin tunnin leikkausta oikeudenmukaisesti mitata vehnän määrällä?

Terve järki tulee ratkaisemaan tämän ongelman inhimillisen tasa-arvon pohjalta ja ottaen huomioon kaikkien oikeuden elää.

”Sellainen järjestelmä voisi toimia kunnon ihmisten parissa”, ystäväsi esittää vastalauseen, ”mutta entäs lintsareiden parissa? Eivätkö bolševikit olleetkin oikeassa lanseeratessaan periaatteen, jonka mukaan se joka ei työtä tee, sen ei syömänkään pidä?”

Ei, ystävä hyvä, nyt sinä erehdyt. Ensi silmäyksellä ajatus saattaa näyttää järkevältä ja oikeudenmukaiselta. Mutta todellisuudessa se osoittautui epäkäytännölliseksi, puhumattakaan haitoista ja epäoikeudenmukaisuuksista, joita se kaikkialle tuotti.

”Kuinka niin?”

Se oli epäkäytännöllistä, koska tarvittiin virkailijoiden armeija pitämään silmällä ihmisiä, jotka joko työskentelivät tai eivät työskennelleet. Se johti syytöksiin, vastasytöksiin ja lopputoimiin kiistoihin virkailijoiden päätöksistä. Lyhyessä ajassa työtä tekemättömien ihmisten määrä kaksinkertaistui ja jopa kolminkertaistui, kun yritettiin pakottaa ihmiset työskentelemään ja vahdittiin heidän laiskotteluun tai kehoja työntekoaan. Se oli pakkotyöjärjestelmä, joka pian osoittautui niin suureksi epäonnistumiseksi, että bolsevikkien oli pakko luopua siitä.

Sitä paitsi tämä järjestelmä aiheutti vielä suurempia ongelmia muissa suhteissa. Sen epäoikeudenmukaisuus piili siinä tosiasiassa, ettei ihmisen mieleen tai sydämeen voida päästä katsomaan ja päättämään, mikä fyysinen tai mentaalinen tila aiheuttaa hänelle väliaikaisesti sen, ettei hän vain kykene työskentelemään. Mietipä vielä vähän pidemmälle tätä ennakkotapausta, jossa lanseerattiin väärä periaate, joka aiheutti vastustusta niiden taholta, jotka pitivät sitä vääränä ja sortavana, ja jotka sitten kieltäytyivät yhteistyöstä.

Järkevä yhteisö pitää käytännöllisempänä ja hyödyllisempänä kohdella kaikkia samalla lailla, riippumatta siitä sattuuiko yksilö tekemään työtä jonain hetkenä vai ei. Se on paljon käytännöllisempää ja hyödyllisempää kuin se, että luodaan enemmän työtä tekemättömiä ihmisiä käyttämään niitä, joista tässä on kyse, tai että rakennetaan vankiloita heidän rankaisemisekseen ja ylläpitämisekseen. Sillä jos kieltäydyt ruokkimasta ihmistä, olipa syy mikä tahansa, sinä ajat hänet vain varkauteen ja muihin rikoksiin – ja näin olet itse luonut tarpeen oikeusistuimiin, asianajajiin, tuomareihin, vankiloihin, ja vartijoihin, joiden ylläpito on paljon raskaampi taakka kuin rikollisten ruokkiminen. Ja heidäthän sinun täytyy joka tapauksessa ruokkia, silloinkin kun pistät heidät vankilaan.

Vallankumouksellinen yhteisö luottaa enemmän rikollisten yhteiskunnallisen tietoisuuden ja solidaarisuuden heräämiseen kuin rangaistuksiin. Se luottaa työskentelevien jäsentensä antamaan esimerkkiin, ja siinä se toimii aivan oikein. Sillä ahkera ihminen suhtautuu luonnollisesti lintsariin sillä tavoin, että tämä kokee sosiaalisen ilmapiirin niin epämiellyttäväksi, että hän mieluummin tekee työtä ja saa tovereiltaan kunnioitusta ja hyvää tahtoa kuin elää halveksittuna joutilaisuudessa.

Muista, että on paljon tärkeämpää, ja lopulta käytännöllisempää ja hyödyllisempää, tehdä asiat reilusti kuin saada näennäisen välitöntä hyötyä. Siis oikeuden toteutuminen on paljon tärkeämpää kuin rankaiseminen. Rankaisuhan ei ole koskaan oikeudenmukaista ja se on aina haitallista molemmille osapuolille, niin rangaistulle kuin rankaisijallekin, ja henkisesti se on vieläkin vahingollisempaa kuin ruumiillisesti, eikä sitä suurempaa vahinkoa olekaan, sillä se kovettaa ja turmelee ihmisen. Tämä on ehdottoman totta yksilöllisessä elämässäsi ja samalla voimalla se pätee yhteiseen sosiaaliseen olemassaoloonkin.

Yhteiskunnallisen vallankumouksen kaikkien elämänvaiheiden täytyy rakentua vapauden, oikeuden ja tasa-arvon sekä ymmärryksen ja myötätunnon pohjalle. Ainoastaan siten se voi kestää. Tämä pätee niin alueesi tai kaupunkisi suojan, ruoan ja turvallisuuden ongelmiin kuin vallankumouksen puolustukseenkin.

Mitä tulee asumiseen ja paikalliseen turvallisuuteen, niin Venäjällä viitoitettiin siinäkin tietä lokakuun vallankumouksen ensimmäisinä kuukausina. Aukkaita valitsemat talokomiteat ja sellaisten komiteoiden kaupunkiliitot ottivat asiat hoitaakseen. Komiteoiden tarkoituksena on

kerätä tilastotietoa alueen resursseista ja asunnontarvitsijoiden määrästä. Asunnonhakijat valitaan tasa-arvoisesti henkilökohtaisten ja perheen tarpeiden perusteella.

Vastaavasti talo- ja aluekomiteat ottavat vastuulleen kaupungin tarvikevarastojen hoidon. Yksilölliset anomukset jakelukeskuksiin ovat ällistyttävää ajan ja voimien haaskausta. Eikä yhtään paremmin toimi se järjestelmä, jota harjoitettiin Venäjällä vallankumouksen alkuvuosina, jolloin annokset jaettiin ihmisten työpaikoille, tehtaisiin ja toimistoihin. Parempi ja tehokkaampi keino, joka samalla takaa oikeudenmukaisemman jaon ja estää suosimista ja väärinkäytöksiä, on jakaa annokset talojen ja katujen mukaan. Asianmukaisesti valtuutettu talo- tai katukomitea järjestää paikallisessa jakelukeskuksessa muonan, vaatetuksen ym jaon jaettuna komitean edustamien asukkaiden lukumäärällä. Tasamittaisella annostelulla on ylimääräinen etu, kun hävitetään juurineen ruokakeinottelu, tuo inhottava tapa, joka kasvoi valtaviin mittoihin Venäjällä epätasa-arvoon ja erityisoikeuksiin perustuvan järjestelmän myötä. Puolueen jäsenet tai henkilöt, joilla oli poliittinen asema, saivat vapaasti tuoda kaupunkiin lasteittain jauhoa, kun taas jotakuta vanhaa maalaisnaista rangaistiin ankarasti leipien myymisestä. Ei mikään ihme, että keinottelu kukoisti, ja se tosiaankin kukoisti siinä määrin, että bolsevikkien piti perustaa erityisrykmenttejä torjumaan tätä pahaa²¹. Vankilat täyttyivät rikollisista; kuolemanrangaistuksia jaeltiin; mutta ankarimmatkaan hallituksen keinot eivät onnistuneet lopettamaan keinottelua, sillä sehän oli vain toisia syrjivän ja toisia suosivan järjestelmän looginen seuraus. Vain vaihdon tasa-arvoisuus ja vapaus voivat torjua sellaiset ongelmat tai ainakin vähentää ne minimiinsä.

Kadun ja alueen terveydellisistä ja sukulaisuuteen perustuvista tarpeista huolehtimisessa vapaaehtoiset talo- ja paikalliskomiteat saavat parhaat tulokset aikaan, koska niissä olevat ihmiset ovat itse kadun tai alueen asukkaita ja he ovat henkilökohtaisesti kiinnostuneita perheidensä ja ystäviensä terveydestä ja turvallisuudesta. Tämä järjestelmä toimi Venäjällä paljon paremmin kuin sittemmin perustetut vakinaiset poliisivoimat. Viimeksi mainitut koostuivat pääosin kaupungin pahimmista aineksista ja ne osoittautuivat korruptoituneiksi, brutaaleiksi ja sortaviksi.

Toivo aineellisista parannuksista on, kuten jo mainittiin, voimakas tekijä ihmiskunnan eteenpäin menossa. Mutta tuo kannustin ei yksin riitä inspiroimaan massoja, antamaan heille kuvaa uudesta ja paremmasta maailmasta, saamaan heitä kohtaamaan puutetta ja vaaraa. Sitä varten tarvitaan jokin ihanne, joka ei vetoa pelkästään vatsaan vaan sitäkin enemmän sydämeen ja mielikuvitukseen; joka nostattaa uinuvan kaipuunamme siihen mikä on kaunista ja hienoa, elämän henkisiin ja kulttuurisiin arvoihin. Sellainen ihanne, joka herättää ihmisen sisäsyntyiset yhteiskunnalliset vaistot, joka ravitsee hänen myötätuntoaan ja toverihenkeään, sytyttää hänet vapauden ja oikeuden rakkaudella ja valaa alhaisimpaankin sitä ajatusten ja tekojen jaloutta, jota voimme usein todistaa elämän katastrofaalisissa tapahtumissa. Kun suuri tragedia tapahtuu jossain – maanjäristys, tulva tai junaonnettomuus – niin koko maailman myötätunto virtaa kärsijöiden puolelle. Sankarillisen uhrautuvat teot, rohkea pelastustoiminta ja runsaskätinen apu ovat todistuksia ihmisen todellisesta luonnosta ja hänen syvästi tuntemastaan veljeydestä ja yhtenäisyydestä.

Tämä pätee ihmiskuntaan kaikkina aikoina, kaikilla seuduilla ja kaikissa yhteiskunnan kerroksissa. Amundsenin tarina on siitä hämmästyttävä esimerkki. Vuosikymmenten vaikean ja vaarallisen työn jälkeen kuuluisa norjalainen tutkimusmatkailija päätti nauttia elämänsä jäljellä

²¹Nuo erityiset poliisi- ja sotilasryhmittymät, jotka tunnettiin nimellä zagriaditelniye otriadi, olivat erityisen katkeran vihan kohteina ja kansa tunsikin ne ”ryöstelijärykmentteinä” johtuen niiden edesvastuuttomasta varastelusta, uskottomasta turmeluksesta ja julmuuksista. Ne lakkautettiin ”uuden talouspolitiikan” myötä.

olevista vuosista rauhallisten kirjallisten harrastusten parissa. Hän ilmoitti päätöksestään juhla-aterialla, joka pidettiin hänen kunniakseen, ja melkein samaan aikaan tuli uutinen, jonka mukaan Nobilen retkikunta oli joutunut vaikeuksiin pohjoisnavalla. Siltä istumalta Amundsen hylkäsi kaikki suunnitelmansa rauhallisesta elämästä ja valmistautui lentämään kadonneiden lentäjien avuksi, täysin tietoisena sellaisen teon vaarallisuudesta. Inhimillinen myötätunto ja pakottava tarve auttaa hädässä olevia ylittivät henkilökohtaiseen turvallisuuteen liittyvät näkökohdat, ja niin Amundsen uhraisi henkensä yrittäessään pelastaa Nobilen retkikunnan.

Syvällä meissä kaikissa elää Amundsenin henki. Kuinka moni tiedemies onkaan antanut elämänsä etsiessään tietoa, jolla hyödyttää kanssaihmissiään; kuinka monet lääkärit ja hoitajat ovatkaan menehtyneet hoitaessaan tarttuvia tauteja sairastavia ihmisiä; kuinka monet miehet ja naiset ovatkaan vapaaehtoisesti kohdanneet varman kuoleman yrittäessään hillitä epidemiaa, joka on riehunut heidän maassaan tai jopa jossain vieraassa maassa; kuinka monet ihmiset, tavalliset työläiset, kaivostyöläiset, merimiehet, rautatieläiset – tuntemattomiksi jääneet ja unohdetut – ovatkaan antautuneet Amundsenin hengelle? Heitä on lukemattomia.

Nimenomaan *tämä* ihmisluonto, tämä ihanteellisuus, yhteiskunnallisen vallankumouksen täytyy nostattaa. Ilman sitä ei voi olla vallankumousta, ilman sitä se ei voi elää. Ilman sitä ihminen on ikuisesti tuomittu jäämään orjaksi ja raukaksi.

Anarkistin, vallankumouksellisen ja älykkään luokkatietoisien työläisen tehtävä on olla esimerkkinä ja vaalia tätä henkeä, kylvää sitä muihin. Ainoastaan se voi voittaa pahan ja pimeyden voimat ja rakentaa uuden maailman, jossa vallitsee inhimillisyys, vapaus ja oikeudenmukaisuus.

30. Tuotanto

”Entäs tuotanto”, sinä kysyt; ”kuinka se hoidetaan?”

Me olemme jo nähneet, millaisten periaatteiden täytyy olla vallankumouksen toimintojen takana, jos se on oleva yhteiskunnallinen ja saavuttava päämääränsä. Samojen vapauden ja vapaaehtoisen yhteistoiminnan periaatteiden täytyy johtaa myös eri teollisuudenalojen uudelleenjärjestelyä.

Vallankumouksen ensimmäinen seuraus on alentunut tuotanto. Yleislakko, jonka olen arvioinut yhteiskunnallisen vallankumouksen lähtölaukaukseksi, sisältää itsessään teollisuuden hidastumisen. Työläiset jättävät työnteon sikseen, osoittavat kadulla mieltään ja näin he väliaikaisesti lopettavat tuotannon.

Mutta elämä menee eteenpäin. Ihmisten perimmäiset tarpeet täytyy tyydyttää. Siinä vallankumouksen vaiheessa eletään saatavilla olevilla varannoilla. Näiden varantojen tyhjentäminen olisi kuitenkin tuhoisaa. Tilanne on työläisten käsissä: teollisuuden välitön haltuunotto on välttämätöntä. Järjestäytynyt maatalouden ja teollisuuden proletariaatti ottaa haltuunsa maat, tehtaات, työpaikat, kaivokset ja tuotantolaitokset. Mitä tarmokkain utteruus on nyt päivän sana.

Tulisi selvästi ymmärtää, että *yhteiskunnallinen vallankumous edellyttää tehokkaampaa tuotantoa* kuin kapitalismissa, jotta voidaan tyydyttää suurten massojen tarpeet, jotka siihen asti ovat joutuneet elämään puutteessa. Suurempi tuotanto voidaan saavuttaa vain siten, että työläiset ovat jo ennalta valmistautuneet tätä tilannetta varten. Perehtyneisyys teollisuuden menettelmiin, tieto varastolähteistä ja päättäväisyys onnistua tulevat viemään päämäärään. Vallankumouksen synnyttämälle innostukselle, vapautetuille energioille ja nousevalle kekseliäisyydelle on annettava täysi vapaus ja liikkuma-ala löytää luovat kanavansa. Vallankumous herättää aina

korkea-asteisen vastuullisuuden. Yhdessä uuden vapauden ja veljeyden ilmapiiriin kanssa se luo tietoisuuden siitä, että kova työ ja ankara itsekuri ovat välttämättömiä nostettaessa tuotantoa vastaamaan kulutuksen vaatimuksia.

Toisaalta uusi tilanne tulee suuresti yksinkertaistamaan teollisuuden nykyisiä erittäin monimutkaisia ongelmia. Täytyy nimittäin ottaa huomioon, että kapitalismi, johtuen sen kilpailevasta luonteesta ja keskenään ristiriitaisista rahallisista ja kaupallisista eduista, sisältää monia mutkikkaita ja hämmentäviä asioita, jotka poistuvat täysin lakkautettaessa nykyiset olosuhteet. Palkka-asteikot ja myyntihinnat; olemassa olevien markkinoiden vaatimukset ja uusien metsästyks; pääoman niukkuus suuriin hankkeisiin ja siitä maksettava korkea korko; uudet sijoitukset, keinottelun ja monopolien vaikutukset ja läjäpäin näihin liittyviä ongelmia, jotka nyt tuottavat kapitalistille huolta ja tekevät teollisuudesta niin vaikean ja hankalan verkoston, tulevat kaikki katoamaan. Tällä hetkellä nämä kysymykset vaativat lukuisia tutkimuslaitoksia ja korkeasti koulutettuja ihmisiä selvittämään rahavallan ristiriitaisten pyrkimysten sekavaa vyyhteä, useita asiantuntijoita laskelmoimaan voittojen ja tappioiden tosiasioita ja mahdollisuuksia sekä suuren joukon apuvoimia auttamaan teollisen laivan ohjaamisessa niiden vaarankarikkojen ohi, jotka kapitalistisen kilpailun kaoottista kulkua ympäröivät sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Tämä kaikki tulee automaattisesti katoamaan teollisuuden sosialisoinnin ja kilpailuun perustuvan järjestelmän lopettamisen myötä; ja siten tuotannon ongelmat tulevat valtaisesti kevenemään. Kapitalistisen teollisuuden sekasotkuisen monimutkaisuuden ei siten tarvitse aiheuttaa tarpeetonta tulevaisuuden pelkoa. Ne, jotka väittävät, etteivät työläiset kykene yhtä hyvin hoitamaan ”nykyaikaista” teollisuutta, eivät ota huomioon niitä tekijöitä, joihin edellä viitattiin. Teollinen labyrintti tulee näyttämään huomattavasti vähemmän pelottavalta yhteiskunnallisen uudelleenrakennuksen päivänä.

Ohimennen voidaan mainita, että kaikki muutkin elämän vaiheet tulevat paljon yksinkertaisemmiksi muutosten seurauksena: monet jokapäiväiset tavat, tottumukset, pakolliset ja epäterveet elämänmuodot tulevat luonnollisesti jäämään pois käytöstä.

Sitä paitsi on otettava huomioon, että lisääntyneen tuotannon tehtävää tulee suuresti helpottamaan se, että muuttuneiden taloudellisten olosuhteiden myötä valtavat ihmisjoukot vapautuvat työskentelemään työläisten riveissä.

Viimeaikaiset tilastot osoittavat, että vuonna 1920 Yhdysvalloissa oli yli 41 miljoonaa molempiin sukupuoliin kuuluvaa ihmistä tuottavissa ammateissa, kun koko väestön määrä oli 105 miljoonaa.²² Noista 41 miljoonasta vain 26 miljoonaa oli tosiasiassa töissä tuotannossa, mukaan lukien kuljetus ja maatalous, loput 15 miljoonaa taas koostui enimmäkseen ihmisistä, jotka olivat tekemisissä kaupan kanssa, kauppamatkustajista, mainostajista ja muista nykyjärjestelmän välikäsistä. Toisin sanoen 15 miljoonaa ihmistä²³ vapautettaisiin hyödylliseen työhön vallankumouksella Yhdysvalloissa. Samanlainen tilanne väkimäärään suhteutettuna kehittyisi muissakin maissa.

Yhteiskunnallisen vallankumouksen edellyttämällä suuremmalla tuotannolla olisi siten useiden miljoonien ihmisten ylimääräinen armeija käytössään. Näiden miljoonien systemaattinen si-

²²N.Y. World Almanac 1927.

²³Luku ei sisällä armeijaa, sotalaitosta ja laivastoa eikä niitä suuria ihmisjoukkoja, jotka työskentelevät tarpeettomissa ja haitallisissa ammateissa, kuten sotalaivojen rakennuksessa, ase- ja sotatarviketeollisuudessa jne.

joittaminen teollisuuteen ja maatalouteen, joita avustavat nykyaikaiset järjestelyn ja tuotannon tieteelliset menetelmät, auttaa suuresti tarjonnan ongelmia ratkaistaessa.

Kapitalistista tuotantoa tehdään voiton vuoksi; yhä enemmän ihmisiä työskentelee nykyään myynnin parissa sen sijaan, että he tuottaisivat jotain. Yhteiskunnallinen vallankumous järjestää teollisuuden uudelleen niin, että väestön *tarpeet* tulevat tyydytetyiksi. Perustarpeet ovat luonnollisesti tärkeimpiä. Ruoka, vaatteet ja suoja ovat ihmisen perustarpeita. Ensimmäinen askel on taata elintarvikkeiden ja muiden hyödykkeiden saatavuus. Työläisjärjestöt jokaisessa kaupungissa ja yhteisössä ottavat tämän asian hoitaakseen taatakseen oikeudenmukaisen jakelun. Jokaisen kadun ja alueen työläiskomiteat ottavat vastuun, työskentelevät yhteistyössä vastaavien kaupunkien ja maanlaajuisten komiteoiden kanssa ja nämä kaikki yhdistävät ponnistelunsa tuottajien ja kuluttajien yleisneuvostojen avulla koko maan kattavasti.

Suuret tapahtumat ja mullistukset tuovat esiin kaikkein aktiivisimmat ja tarmokkaimmat ainekset. Yhteiskunnallinen vallankumous tulee kiteyttämään luokkatietoisten työläisten rivit. Tunnettiin heidät sitten millä nimellä tahansa – teollisuusliittoina, vallankumouksellisina syndikalistisina osastoina, osuustoiminnallisina yhdistyksinä, tuottajien ja kuluttajien liittoina – he edustavat työväestön valistuneinta ja edistyneintä osaa, järjestäytyneitä työläisiä, jotka ovat tietoisia päämääristään ja siitä kuinka ne saavutetaan. He tulevat olemaan vallankumouksen liikkuva henki.

Vallankumouksen täytyy ensitöikseen tyydyttää yhteiskunnan perustarpeet ja tämän se tekee teollisen koneistonsa avulla ja viljelemällä tieteellisin menetelmin monopoleista vapautettua maata. Maanviljelyksessä ja puutarhanhoidossa tehollinen viljely ja nykyaikaiset menetelmät ovat tehneet meidät käytännössä riippumattomiksi maaperän laadusta ja ilmastosta. Ihminen kykenee nykyään huomattavassa määrin luomaan oman maaperänsä ja oman ilmastonsa, kiitos kemian saavutusten. Eksoottisia hedelmiä voidaan kasvattaa pohjoisessa kuljetettavaksi lämpimään etelään, kuten tehdään Ranskassa. Tiede on velho, joka saa ihmisen voittamaan kaikki vaikeudet ja ylittämään kaikki esteet. Tulevaisuus, joka on vapautettu voittojärjestelmän painajaisesta ja rikastettu miljoonien tällä hetkellä tuottamattomien työntekijöiden työllä, kantaa sisällään yhteiskunnan suurinta hyvinvointia. Tämän tulevaisuuden täytyy olla yhteiskunnallisen vallankumouksen tavoite; ja sen motto: leipää ja hyvinvointia kaikille. Ensin leipää, sitten hyvinvointia ja yllisyyttä. Jopa yllisyyttä, sillä yllisyys on ihmisen syvästi tuntema tarve, niin hänen fyysisen kuin henkisenkin olemuksensa tarve.

Vallankumouksen tulee jatkuvalla ututteruudella ponnistella tähän päämäärään: se ei ole jotakin, jota lykätään kaukaiseen tulevaisuuteen, vaan jotakin, josta tulee välitöntä käytäntöä. Vallankumouksen täytyy pyrkiä tekemään jokaisesta yhteisöstä omavarainen, tulemaan aineellisesti itsenäiseksi. Minkään maan ei tulisi olla riippuvainen ulkopuolisesta avusta tai hyväksikäyttää siirtomaita itsensä elättääkseen. Se on kapitalismin tie. Anarkismin päämääränä taas on materiaallinen itsenäisyys ei yksinomaan yksilöiden kohdalla vaan kaikkien yhteisöjenkin kohdalla.

Tämä tarkoittaa asteittaista hajauttamista keskittämisen sijaan.

Jopa kapitalismissa voimme nähdä hajauttavia pyrkimyksiä, vaikka nykyinen teollisuusjärjestelmä onkin olennaiselta luonteeltaan keskittävä. Maat, jotka aiemmin olivat täysin riippuvaisia ulkomaisesta tuotannosta, kuten Saksa 1800-luvun lopulla, myöhemmin Italia ja Japani ja nyt vielä Unkari, Tsekkoslovakia jne, ovat vähitellen vapauttamassa itseään teollisesti, käyttäen omia luonnonvarojaan, rakentaen omia tehtaitaan ja tuotantolaitoksiaan ja saavuttaen taloudellisen riippumattomuuden muista maista. Kansainvälinen rahamaailma ei toivota tätä kehitystä tervetulleeksi ja se yrittää kaikkensa jarruttaakseen sitä, koska Morganeille ja Rockefellerille on

kannattavampaa pitää sellaiset maat kuin Meksiko, Kiina, Intia, Irlanti ja Egypti teollisesti kehittymättöminä, jotta niiden luonnonvaroja voidaan riistää ja samaan aikaan taata markkinat kotimaan ”liikatuotannolle”. Suursijoittajien ja teollisuuspohatoiden hallitukset auttavat heitä turvaamaan nuo ulkomaiset luonnonvarat ja markkina-alueet jopa aseiden voimin. Niinpä Iso-Britannia pakotti Kiinan asevoimin sallimaan sen, että brittiläinen oopiumi sai hyvin kannattavasti myrkyttää kiinalaisia, ja se käyttää kaikki keinonsa sijoittaakseen tuohon maahan suuremman osan tekstiiliteollisuutensa tuotteista. Samasta syystä Egyptin, Intian, Irlannin ja muiden alus- ja siirtomaiden ei anneta kehittää omaa kotimaista tuotantoaan.

Lyhyesti sanottuna kapitalismi pyrkii keskittämään. Mutta vapaa maa tarvitsee hajauttamista, riippumattomuutta ei yksinomaan poliittisesti vaan myös teollisesti ja taloudellisesti.

Venäjän esimerkki osoittaa silmiinpistävästi sen, miten tärkeää taloudellinen riippumattomuus onkaan, erityisesti yhteiskunnallisen vallankumouksen kannalta. Lokakuun kumousta seuranneina vuosina bolsevikkihallinto keskitti voimansa liehakoimaan porvarillisia hallituksia tulakseen ”tunnustetuksi” ja houkutellakseen maahan ulkomaista pääomaa riistämään Venäjän luonnonvaroja. Pääoma ei kuitenkaan uskaltanut suuriin investointeihin diktatuurin epävarmoissa oloissa eikä osoittanut asiaan suurempaa innostusta. Samaa aikaan Venäjä oli ajautumassa taloudelliseen romahdukseen. Tilanne pakotti bolsevikit lopulta myöntämään, että maan täytyy turvautua omiin ponnistuksiinsa itsensä ylläpitääkseen. Venäjä alkoi etsiä keinoja auttaa itseään; ja siten se sai vähitellen suuremman luottamuksen omiin kykyihinsä, se oppi luottamaan itseensä ja aloitekykynsä ja alkoi kehittää omaa teollisuuttaan; se on hidas ja tuskallinen mutta täysin välttämätön prosessi, joka lopulta tekee Venäjästä taloudellisesti omavaraisen ja riippumattoman.

Yhteiskunnallisen vallankumouksen täytyy heti alusta lähtien pyrkiä omavaraisuuteen. *Sen täytyy itse auttaa itseään.* Tätä itsensä auttamisen periaatetta ei pidä ymmärtää solidaarisuuden puutteeksi muita maita kohtaan. Päinvastoin, molemminpuolinen apu ja yhteistoiminta maiden välillä, aivan kuten yksilöidenkin välillä, voi toteutua vain tasa-arvon pohjalta, tasavertaisten kesken. *Riippuvaisuus* on sen vastakohta.

Jos yhteiskunnallinen vallankumous tapahtuisi useissa maissa yhtä aikaa – esimerkiksi Ranskassa ja Saksassa – niin silloin yhteisponnistelut olisivat itsestäänselvyys ja vallankumoukselliset uudelleenjärjestelyt olisivat paljon helpompia.

Onneksi työläiset ovat alkamassa ymmärtää, että heidän asiansa on kansainvälinen: työväen järjestäytyminen on nyt kehittymässä yli kansallisten rajojen. On toivottavaa, ettei ole kaukana se päivä, kun koko Euroopan proletariaatti voi yhdistyä yleislakossa, josta tulee yhteiskunnallisen vallankumouksen alkusoittoa. Sitä kohti on pyrittävä mitä suurimmalla vakavuudella. Samaa aikaan ei kuitenkaan ole poissuljettu sellainenkaan mahdollisuus, että vallankumous puhkeaaakin yhdessä maassa aiemmin kuin toisessa – sanokaamme vaikka Ranskassa aiemmin kuin Saksassa – ja siinä tapauksessa Ranskan olisi tärkeää olla odottamatta apua ulkopuolelta ja käyttää sen sijaan kaikki voimansa itsensä auttamiseen tarjotakseen perustarpeet omalle kansalleen omine neuvoineen.

Jokaisen vallankumouksessa olevan maan täytyy pyrkiä saamaan maataloudellinen riippumattomuus siinä missä poliittinenkin ja teollisuuden omavaraisuus siinä missä maanviljelynkin. Tätä kehityskulkua tapahtuu jossain määrin jopa kapitalismin vallitessa. Sen tulisi olla yksi yhteiskunnallisen vallankumouksen päätavoitteista. Nykyaikaiset menetelmät tekevät sen mahdolliseksi. Esimerkiksi kellojen valmistus oli aiemmin Sveitsin monopoli, mutta nyt niitä valmistetaan joka maassa. Silkin tuotanto, joka aiemmin rajoittui Ranskaan, on nyt eri maiden suurimpien teol-

lisuudenalojen joukossa. Italia, jolla ei ole omia hiili- tai rautavaroja, rakentaa teräsverhoiltuja aluksia. Sveitsi, joka ei ole luonnonvaroiltaan sen rikkaampi, rakentaa niitä myös.

Hajauttaminen tulee parantamaan yhteiskunnan monista keskittävän periaatteen aiheuttamista ongelmista. Poliittisesti hajauttaminen merkitsee vapautta, teollisesti se merkitsee aineellista riippumattomuutta; yhteiskunnallisesti se tarkoittaa pienyhteisöjen turvaa ja hyvinvointia; yksilöllisesti se johtaa aikuisuuteen ja vapauteen.

Hajauttaminen maassa itsessään on aivan yhtä tärkeää yhteiskunnalliselle vallankumoukselle kuin riippumattomuus muista maista. Sisäinen hajauttaminen tarkoittaa sitä, että suuremmat alueet ja jopa kaikki yhteisöt tehdään niin omavaraisiksi kuin mahdollista. Pjotr Kropotkin on valaisevassa ja vaikuttavassa teoksessaan *Fields, Factories and Workshops* osoittanut, kuinka jopa Pariisin kaltainen kaupunki, joka tällä hetkellä on lähes täysin kaupallinen, voisi tuottaa tarpeeksi ruokaa omassa ympäristössään kyetäkseen ruokkimaan väestönsä. Nykyaikaisia maatalousvälineitä ja tehollisia viljelymenetelmiä hyväksi käyttämällä Lontoo ja New York voisivat elää tuotteilla, jotka on kasvatettu niiden välittömässä läheisyydessä. On tosiasia, että ”keinomme saada maaperästä mitä haluamme missä tahansa ilmasto-olosuhteissa ja minkälaisella maaperällä tahansa ovat viime aikoina parantuneet siinä määrin, ettemme voi vielä ennustaa, mikä on tuotavuuden raja muutamalle eekkerille maata. Tuo raja kaikkooa sitä kauemmas, mitä enemmän aihetta tutkimme, ja joka vuosi se kaikkooa yhä kauemmas näköpiiristämme.”

Kun yhteiskunnallinen vallankumous alkaa jossakin maassa, sen ulkomaankauppa pysähtyy: raakamateriaalien ja valmiiden tuotteiden tuonti lamaantuu. Maa saatetaan jopa porvarillisten hallitusten toimesta panna saartoon, kuten Venäjälle tapahtui. Niinpä vallankumouksen on pakko tulla omavaraiseksi ja tuottaa omiin tarpeisiinsa. Jopa saman maan eri osien saattaa olla pakko kohdata sellainen mahdollisuus. Ne saattavat joutua tuottamaan kaiken tarvitsemansa omalla alueellaan ja omine voimineen. Ainoastaan hajauttaminen voi ratkaista tämän ongelman. Maa saattaa joutua uudelleenjärjestämään toimintansa siten, että se pystyy ruokkimaan itsensä. Sen täytyisi turvautua pienimuotoiseen tuotantoon, kotiteollisuuteen ja teholliseen maan ja puutarhan viljelyyn. Vallankumouksen vapauttama ihmisten oma-aloitteisuus ja välttämättömyyksien terävöittämät aistit nousevat kyllä tilanteen tasalle.

Tästä syystä pitäisi olla itsestään selvää, että vallankumouksen eduille olisi tuhoisaa tukahduttaa tai puuttua sellaiseen pienimuotoiseen teollisuuteen, jota tälläkin hetkellä harjoitetaan niin suuressa määrin Euroopan eri maissa. Manner-Euroopan maalaisväestö tuottaa runsaasti erilaisia päivittäistarvikkeita talvisina joutoaikoinaan. Nämä kotiteollisuustuotteet ovat yhteenlasketuna mittava määrä, jolla kyetään täyttämään suuri tarve. Vallankumouksen kannalta olisi mitä vahingollisinta tuhota tämä toiminta, kuten bolsevikit niin typerästi tekivät hullussa keskittämisen vimmassaan. Kun vallankumouksessa olevaan maahan hyökätään ulkomaisten hallitusten toimesta, kun se pistetään saartoon eikä se saa enää tuontitavaroita, kun sen suurteollisuuden alat uhkaavat sortua tai sen rautatieliikenne tosiasiaassa pysähtyy, silloin ainoastaan pienimuotoinen kotiteollisuus voi toimia talouselämän elinehtona; vain se voi ruokkia ja pelastaa vallankumouksen.

Eivätkä tällaiset pienimuotoiset tuotannonalat ole pelkästään voimakas talouselämän tekijä, vaan niillä on myös mitä suurin sosiaalinen arvo. Ne ovat omiaan kehittämään maaseudun ja kaupungin välistä ystävällistä yhteydenpitoa ja tuovat nämä kaksi läheisempään ja solidaarisempaan kosketukseen. Itse asiassa kotiteollisuus on itsessään ilmausta terveestä yhteisöllisestä hengestä, joka jo aikojen alusta on ilmentynyt kyläkokouksissa, yhteisissä hankkeissa, kansan

tansseissa ja lauluissa. Vallankumouksen tulisi rohkaista ja yllyttää tätä normaalia ja tervettä taipumusta sen eri muodoissaan yhteisön suuremmaksi hyvinvoinniksi.

Valitettavasti teollisuuden hajauttamista vallankumouksessa ei osata arvostaa riittävästi. Edistyksellistenkin työläisten parissa on vaarallinen suuntaus vähätellä sen merkitystä tai olla siitä jopa kokonaan piittaamatta. Useimmat ihmiset ovat vielä sen marxilaisen opin orjuudessa, jonka mukaan keskittäminen on ”tehokkaampaa ja taloudellisempaa”. He sulkevat silmänsä siltä tosiasialta, että edellytetty ”talous” saavutetaan työläisen hengen ja elämän kustannuksella ja että ”tehokkuus” alentaa hänet pelkäsi teollisuuden rattaaksi, se turruttaa hänen sielunsa ja sairastuttaa hänen ruumiinsa. Sitä paitsi keskittävässä järjestelmässä teollisuuden hoito kasautuu yhä harvempien käsiin tuottaen teollisten yliherrojen mahtavan byrokratian. Olisi totta vieköön silkkaa ironiaa, jos vallankumous päätyisi tuollaiseen lopputulokseen. Sehän tarkoittaisi vain uuden herraluokan luomista.

Vallankumous voi aikaansaada työläisten vapautumisen vain asteittaisella hajauttamisella, kehittämällä yksittäisestä työläisestä tietoisemmän ja määräävämmän tekijän tuotantoon, tekemällä hänestä sen alkuvoiman, josta kaikki tuotannollinen ja yhteiskunnallinen toiminta kumpuaa. Yhteiskunnallisen vallankumouksen syvälinen merkitys on siinä, että poistetaan ihmisen heruus toiseen ihmiseen, ja hoidetaan asioita sen sijaan. Ainoastaan siten voidaan saavuttaa tuotannollinen ja yhteiskunnallinen vapaus.

”Oletko varma että se tulee toimimaan?” sinä kysyt.

Olen varma tästä: ellei se toimi, mikään ei toimi. Hahmottelemani suunnitelma on vapaata kommunismia, se tarkoittaa vapaaehtoiseen yhteistoimintaan ja tasa-arvoiseen jakamiseen perustuvaa elämää. Ei ole muuta keinoa turvata taloudellista tasa-arvoa, joka yksin on vapautta. Mikä tahansa muu järjestelmä johtaa kapitalismiin.

On tietenkin todennäköistä, että joku maa saattaa yhteiskunnallisessa vallankumouksessa yrittää erilaisia taloudellisia kokeiluita. Maan yhdessä osassa saatetaan kokeilla rajoitettua kapitalismia tai kollektivismia toisessa. Kollektivismikin on kuitenkin vain toisenmuotoinen palkkajärjestelmä ja se pyrkisikin nopeasti muuttumaan takaisin tämän päivän kapitalismiksi. Sillä kollektivismi aloittaa lakkauttamalla tuotantovälineiden yksityisomistuksen ja sitten se välittömästi kumoaa itsensä palaamalla järjestelmään, jossa palkitaan suoritettun työn mukaan; mikä tarkoittaa epätasa-arvon ottamista uudelleen käyttöön.

Ihminen oppii tekemällä. Yhteiskunnallinen vallankumous tulee luultavasti kokeilemaan erilaisia menetelmiä eri alueilla ja näiden käytännön kokeilujen kautta oppimaan parhaan tavan. Vallankumous on samaan aikaan sekä mahdollisuus että sen oikeutus. En yritä ennustaa, mitä tämä tai tuo maa tulee tekemään, mitä erityistä suuntaa seuraamaan. En myöskään aio sanoa tulevaisuutta, määrätä sen toiminnan mallia. Tarkoitukseni on esitellä laajasti hahmoteltuina ne periaatteet, joiden täytyy elävöittää vallankumousta; yleiset toiminnan linjat, joita sen tulisi seurata, jos se aikoo saavuttaa tavoitteensa – yhteiskunnan uudelleenrakentamisen vapauden ja tasa-arvon perustalle.

Me tiedämme, että aiemmat vallankumoukset ovat suurelta osin epäonnistuneet tavoitteissaan. Ne ovat rappeutuneet diktatuureiksi ja hirmuhallinnoiksi ja siten ne ovat pystyttäneet uudelleen vanhat sorron ja riiston instituutiot. Tämän me tiedämme niin varhemmasta kuin lähihistoriastakin. Ja siksi me teemme sen johtopäätelmän, etteivät vanhat tiet käy. Tulevan yhteiskunnallisen vallankumouksen täytyy yrittää uutta tietä. Mitä uutta tietä? Sitä ainoaa, jonka ihminen tuntee: vapauden ja tasa-arvon tietä, vapaan kommunismin ja anarkian tietä.

31. Vallankumouksen puolustus

”Entä jos järjestelmäsi koetellaan. Olisiko sinulla mitään keinoja puolustaa vallankumousta?” kysyt.

Tietysti.

”Jopa asevoimin?”

Kyllä, tarvittaessa.

”Mutta asevoimathan ovat järjestäytynyttä väkivaltaa. Etkö sinä sanonut, että anarkismi oli sitä vastaan?”

Anarkismi on kaikkea sitä vastaan, mikä loukkaa vapauttasi, tapahtui se sitten voimalla ja väkivallalla tai muilla keinoin. Se on kaikkea loukkaamista ja pakottamista vastaan. Mutta jos joku hyökkää *sinun* kimppuusi, niin *hän* on se joka loukkaa sinua, hän on se joka käyttää väkivaltaa sinua vastaan. Sinulla on oikeus puolustaa itseäsi. Ja enemmänkin: on sinun velvollisuutesi anarkistina puolustaa omaa vapauttasi, vastustaa määräilyä ja pakkovaltaa. Muuten olet orja etkä vapaa ihminen. Toisin sanoen yhteiskunnallinen vallankumous ei hyökkää kenenkään kimppuun, mutta se tulee puolustamaan itseään kaikkia ja miltä tahansa taholta tulevia hyökkäyksiä vastaan.

Sitä paitsi sinun ei pidä sekoittaa yhteiskunnallista vallankumousta anarkiaan. Vallankumous on joissakin vaiheissaan väkivaltainen mullistus; anarkia on yhteiskunnan tila, jossa vallitsee rauha ja vapaus. Vallankumous on keino päästä anarkiaan, mutta se ei ole anarkiaa itsessään. Se on tasoittava tietä anarkiaan; se järjestää olosuhteet, jotka tekevät elämän vapaudessa mahdolliseksi.

Tavoitteensa saavuttaakseen vallankumouksen tulee kuitenkin olla anarkistisen hengen ja ideoiden kyllästäjä ja ohjailema. Päämäärä ohjaa keinot, aivan kuten käyttämäsi työkalun tulee olla sopiva siihen työhön, minkä haluat saada tehtyä. Tämä tarkoittaa sitä, että yhteiskunnallisen vallankumouksen täytyy olla anarkistinen niin keinoissa kuin päämäärässä.

Vallankumouksellisen puolustuksen tulee olla sopusoinnussa tämän hengen kanssa. Itsepuolustukseen eivät kuulu minkäänlaiset pakottamisen, vainoamisen tai kostamisen toimet. Itsepuolustuksessa ainoastaan torjutaan hyökkäys ja viedään viholliselta mahdollisuudet loukata sinua.

”Miten torjuisit ulkomaisen hyökkäyksen?”

Vallankumouksen voimalla. Mistä tuo voima koostuu? Ennen kaikkea kansan tuesta, teollisuuden ja maatalouden massojen omistautumisesta. Jos he kokevat, että he itse ovat tekemässä vallankumousta, että heistä on tullut oman elämänsä herroja, että he ovat saavuttaneet vapauden ja ovat juuri rakentamassa omaa hyvinvointiaan, niin silloin tuossa kokemuksessa on vallankumouksen suurin voima. Tänä päivänä massat taistelevat kuninkaan, kapitalistin tai presidentin puolesta, koska he uskovat, että niiden puolesta kannattaa taistella. Jos he uskovat vallankumoukseen, niin he puolustavat sitä kuolemaansa asti.

He tulevat taistelemaan vallankumouksen puolesta sydämellä ja sielulla, kuten Pietarin puoleksi nälkiintyneet miehet, naiset ja jopa lapset puolustivat lähes paljain käsin kaupunkiaan kenraali Judenitsin valkoista armeijaa vastaan. Jos tuo usko otetaan pois, jos ihmisiltä riistetään valta pistämällä heille jokin yläpuolinen auktoriteetti, oli se sitten poliittinen puolue tai sotilasjärjestö, niin vallankumoukselle on annettu kuolinisku. Silloin siltä on ryöstetty sen tärkein voiman lähde: massat. Silloin siitä on tehty puolustuskyyvytön.

Aseistetut työläiset ja viljelijät ovat vallankumouksen ainoa tehokas puolustus. Heidän täytyy aina olla vartiossa vastavallankumouksellista hyökkäystä vastaan liittojensa ja syndikaattiansa

keinoin. Tehtaan ja tuotantolaitoksen, kaivoksen ja pellon työläinen on vallankumouksen sotilas. Tarpeen mukaan hän on sorvin ja auran ääressä tai sitten taistelukentällä. Hän on vallankumouksen sielu, oli hän sitten tehtaassa tai rykmentissä, ja *hänen* tahtonsa on se joka päättää vallankumouksen kohtalon. Teollisuuden työpaikkakomiteat ja kasarmien sotilaskomiteat ovat kaiken vallankumouksellisen voiman ja toiminnan päälähde.

Nimenomaan työläisten muodostamat vapaaehtoiset punakaartit puolustivat menestyksellä Venäjän vallankumousta sen kaikkein kriittisimmässä alkuvaiheessa. Myöhemminkin nimenomaan vapaaehtoiset maalaisrykmentit kukistivat valkoiset armeijat. Vakinainen puna-armeija, joka organisoitiin myöhemmin, oli voimaton ilman näitä vapaaehtoisia työläisten tai maalaisten divisioonia. Juuri sellaiset vapaaehtoiset maalaiset vapauttivat Siperian Koltsakista ja hänen joukoistaan. Edelleen Pohjois-Venäjällä työläisten ja maalaisten yksiköt ajoivat pois vieraat armeijat, jotka olivat tulleet pakottamaan taantumuksen ikeen kansan niskaan²⁴. Ukrainassa vapaaehtoisten maatyöläisten armeijat – jotka tunnettiin nimellä *povstantsi* – pelastivat vallankumouksen useiltakin vastavallankumouksellisilta kenraaleilta ja eritoten Denikiniltä tämän ollessa jo Moskovan porteilla. Nimenomaan vallankumouksellinen *povstantsi* vapautti Etelä-Venäjän hyökkäävien Saksan, Ranskan, Italian ja Kreikan armeijoiden kynsistä ja sittemmin ne ajoivat pois myös kenraali Wrangelin valkoiset joukot.

Vallankumouksen sotilaallinen puolustaminen saattaa vaatia ylintä johtoa, toiminnan koordinoitua, kuria ja käskyjen tottelemista. Niiden tulee olla kuitenkin lähtöisin työläisten ja maalaisten omistautumisesta sekä perustua heidän vapaaehtoiseen yhteistoimintaansa omien paikallisten, alueellisten ja liittotason järjestöjensä kautta. Mitä tulee puolustautumiseen ulkomaista hyökkäystä vastaan, on massojen aktiivinen kiinnostus sekä heidän autonomiansa ja itsemäärävyytensä menestyksen paras tae, ja tämä pätee kaikkiin muihinkin yhteiskunnallisen vallankumouksen ongelmiin.

Ymmärrä siis, että vallankumouksen ainoa todella tehokas puolustus on kansan asenteessa. Kansan tyytymättömyys on vallankumouksen pahin vihollinen ja sen suurin uhka. Meidän täytyy aina pitää mielessämme, että yhteiskunnallisen vallankumouksen voima on orgaaninen eikä mekaaninen: sen voima ei ole mekaanisissa, sotilaallisissa toimissa, vaan sen teollisuudessa, sen kyvyssä uudelleenrakentaa elämää, saada aikaan vapautta ja oikeudenmukaisuutta. Jos ihmiset tuntevat, että vaakalaudalla on nimenomaan heidän oma asiansa, niin heistä viimeisinkin taistelee sen puolesta kuin leijona.

Sama pitää paikkansa niin sisäiseen kuin ulkoiseenkin puolustukseen. Mitä mahdollisuuksia olisi ainoallakaan valkokenraalilla tai vastavallankumouksellisella, ellei hän voisi käyttää hyväkseen sortoa ja epäoikeudenmukaisuutta kiihottaakseen kansaa vallankumousta vastaan? Vain kansan tyytymättömyys voi ravita vastavallankumousta. Silloin kun massat ovat tietoisia, että vallankumous kaikkine toimineen on heidän omissa käsissään, että he itse hoitavat asioita ja ovat vapaita muuttamaan menetelmiään tarpeen vaatiessa, silloin vastavallankumous ei saa mitään tukea ja se on vaaraton.

”Antaisitko sitten vastavallankumouksellisten kiihottaa kansaa, jos he sellaista yrittävät?”

Kaikin mokomin. Puhukoot mitä vain haluavat. Heidän tukahduttamisensa synnyttäisi ainoastaan vainotun luokan, ja niin he saisivat kansalta myötätuntoa asialleen. Puheen ja lehdistön kieltäminen ei ole pelkästään teoreettinen hyökkäys vapautta vastaan: se on suora isku vallankumouksen perustoihin. Sellainen tuottaisi ensinnäkin ongelmia, joita aiemmin ei edes ollut. Se

²⁴Tsaikovski-Millerin hallitus.

loisi menetelmiä, jotka väistämättä johtavat tyytymättömyyteen ja vastarintaan, katkeruuteen ja riitaan, vankiloihin, salaisiin poliiseihin ja sisällissotaan. Se synnyttäisi pelkoa ja epäluottamusta, antaisi sijaa salaliitoille ja huipentuisi sellaiseen terrorihallintoon, joka on aina onnistunut tappamaan vallankumouksen.

Yhteiskunnallisen vallankumouksen täytyy aivan alusta lähtien perustua kokonaan toisenlaisille periaatteille, uudelle käsitykselle ja asenteelle. Täydellinen vapaus on sen olemassaolon aito henkäys; älköön ikinä unohdettako, että parannuskeino vääryyteen ja epäjärjestykseen on *enemmän* vapautta, ei tukahduttamista. Tukahduttaminen johtaa vain väkivaltaan ja tuhoon.

”Ettekö te sitten puolusta vallankumousta?” ystäväsi vaatii saada tietää.

Taatusti puolustamme. Mutta me emme puolusta sitä pelkkää puhetta vastaan, pelkkää mielipiteen ilmaisua vastaan. Vallankumouksen täytyy olla riittävän suuri toivottaakseen tervetulleeksi ankarimmankin kritiikin, ja se hyötyy oikeutetusta kritiikistä. Vallankumous puolustaa itseään hyvin päättäväisesti todellista vastavallankumousta vastaan, kaikkia aktiivisia vihollisia vastaan ja kaikkia yrityksiä nujertaa tai sabotoida sitä voimaperäisillä hyökkäyksillä tai väkivallalla. Se on vallankumouksen oikeus ja myös sen velvollisuus. Se ei kuitenkaan vainoa jo voitettua eikä pura kostoaan kokonaiseen yhteiskuntaluokkaan sen yksittäisten jäsenten virheiden vuoksi. Isien syntien ei pidä kostautua heidän lapsilleen.

”Mitä te teette vastavallankumouksellisten kanssa?”

Varsinainen taistelu ja aseellinen vastarinta tuottavat ihmisuhreja, ja vastavallankumoukselliset, jotka niissä tilanteissa menettävät elämänsä, kärsivät tekojensa väistämättömät seuraukset. Vallankumoukselliset ihmiset eivät kuitenkaan ole mitään raakalaisia. Haavoittuneita ei teurasteta eikä vangeiksi otettuja teloiteta. Eikä myöskään harjoiteta barbaarista panttivankien ampuamista, mitä bolsevikit tekivät.

”Kuinka te kohtelette vangiksi otettuja vastavallankumouksellisia taisteluiden aikana?”

Vallankumouksen täytyy löytää uusia keinoja, jokin järkevä keino käsitellä heitä. Vanha keino on vangita heidät, ylläpitää heitä joutilaisuudessa ja käyttää paljon väkeä heitä vartioimaan ja rankaisemaan. Ja kun syyllinen viruu vankilassa, vangitseminen ja raaka kohtelu katkeroittaa häntä entistäkin enemmän vallankumousta vastaan, vahvistaa hänen vastarintaansa ja ruokkii hänen koston ajatuksiaan ja suunnitelmia uusista salaliitoista. Vallankumous pitää sellaisia menetelmiä etujensa kannalta typerinä ja haitallisina. Sen sijaan se yrittää inhimillisellä kohtelulla vakuuttaa kukistetun vihollisen siitä, että hänen vastarintansa on virheellistä ja hyödytöntä. Se käyttää vapautta koston sijaan. Se ottaa huomioon, että suurin osa vastavallankumouksellisista on pikemminkin huijattuja kuin vihollisia, he ovat joidenkin vallanhimoisten yksilöiden harhaanjohtettuja uhreja. He tarvitsevat enemmänkin valistusta kuin rankaisemista, ja valistamalla päästään parempiin tuloksiin kuin rankaisemalla. Tänäkin päivänä tämä näkökulma on saamassa enemmän jalansijaa. Bolsevikit löivät liittoutuneiden armeijat Venäjällä paljon tehokkaammin harjoittamalla vallankumouksellista propagandaa vihollisotilaiden keskuudessa kuin mitä he saivat aikaan tykistönsä voimalla. Jopa Yhdysvaltain hallitus on tunnustanut näiden uusien menetelmien käyttökelpoisuuden ja se käyttää niitä nyt sotaretkellään Nicaraguassa. Amerikkalaiset lentokoneet kylvivät julistuksia ja vetoouksia nicaragualaisten niskaan saadakseen heidät luopumaan Sandinosta ja hänen asiastaan, ja amerikkalaiset sotapäälliköt odottavat saavuttavansa tällä taktiikalla erittäin hyviä tuloksia. Sandinon patriootit taistelevat kuitenkin kodin ja isänmaan puolesta ulkomaisia hyökkääjiä vastaan, kun taas vastavallankumoukselliset käyvät sotaa omaa kansaansa vastaan. Heidän valistamisensa on paljon yksinkertaisempaa ja lupaavampaa.

”Tosiaanko sinä ajattelet, että tuo olisi paras tapa käsitellä vastavallankumousta?”

Jo vain. Inhimillinen kohtelu ja ystävällisyys ovat tehokkaampia kuin julmuus ja kosto. Uusi asenne tässä suhteessa tarkoittaa myös useita muita samanluonteisia menetelmiä muualla. Vallankumouksen aktiivisten vihollisten ja juonittelijoiden käsittelyyn tullaan kehittämään eri tapoja heti, kun aletaan harjoittaa uudenlaista toimintatapaa. Esimerkiksi voitaisiin käyttää suunnitelmaa, jossa heidät hajautetaan yksilöinä tai pienissä ryhmissä sellaisille alueille, joissa he eivät ole alttiina vastavallankumouksellisille vaikutteille, vaan jossa heitä ympäröi vallankumouksellinen henki ja tietoisuus. Ota huomioon myös se, että vastavallankumouksellistenkin täytyy syödä; niinpä he voisivat huomata olevansa tilanteessa, jossa heillä on muutakin puuhaa ja ajateltavaa kuin salaliittojen hautominen. Vastavallankumouksellinen, joka on voitettu ja jätetty vapauteen vangitsemisen sijaan, joutuisi etsimään toimeentulemisen tapoja. Häneltä ei tietenkään riistettäisi elantoa, sillä vallankumous on tarpeeksi jalo ruokkiakseen jopa vihollisensa. Kyseisen ihmisen tulisi kuitenkin liittyä johonkin yhteisöön, hänen tulisi hankkia itselleen asuinsija jne, voidakseen nauttia jakelukeskuksen vieraanvaraisuutta. Toisin sanoen ”vapauden vankeina” olevat vastavallankumoukselliset olisivat riippuvaisia yhteisöstä ja sen jäsenten hyvästä tahdosta elintarpeidensa tyydyttämisessä. He eläisivät vallankumouksellisessa ilmapiirissä ja olisivat sen ympäristön vaikutteille alttiina. Taatusti he olisivat paremmassa turvassa ja tyytyväisempiä kuin vankilassa, ja piankin he lakkaisivat olemasta vallankumoukselle mikään uhka. Olemme toistuvasti saaneet nähdä tällaisia esimerkkejä Venäjällä, jossa Tsekan kynsistä paenneet vastavallankumoukselliset ovat asettuneet johonkin kylään tai kaupunkiin ja heistä on huomaavaisella ja kunnollisella kohtelulla tullut yhteisön hyödyllisiä jäseniä, useinkin vieläkin innokkaampia yhteisen hyvinvoinnin puolustajia kuin keskivertokansalaisista; kun taas monet heidän tovereistaan, jotka eivät ole onnistuneet välttämään pidätetyksi joutumista, viruvat vankiloissa koston ja salajuonien metkut mielessään.

Epäilemättä vallankumouksellinen kansa tulee kokeilemaan eri tapoja kohdella tällaisia ”vapauden vankeja”. Olivat nuo tavat sitten mitä tahansa, ne ovat taatusti parempia kuin nykyinen koston ja rankaisun järjestelmä, jonka täydellisestä epäonnistumisesta on saatu esimerkkejä koko inhimillisen historian ajan. Uusien keinojen joukossa voisi olla myös vapaiden siirtokuntien perustaminen. Vallankumous voisi tarjota vihollisilleen mahdollisuuden asettautua johonkin maan kolkkaan, jossa he voisivat perustaa itselleen parhaiten sopivan yhteiskuntaelämän muodon. Ei ole mitenkään turhaa spekulointia nähdä jo ennalta, että ennen pitkää suurin osa heistä saattaisikin valita mieluummin vallankumouksellisen yhteisön vapauden ja veljeyden kuin siirtokuntansa taantumuksellisen hallinnon. Mutta vaikkei niin kävisikään, ei mitään olisi menetetty. Päinvastoin vallankumous olisi jälleen saanut henkisesti suuren voiton hylätessään koston ja vainon menetelmät ja harjoittaessaan inhimillisyyttä ja jalomielisyyttä. Vallankumouksellinen itsepuolustus, jota nämä menetelmät innoittavat, on tehokkaampi juuri siitä syystä, että se takaa vapauden jopa vihollisilleen. Sen viehätysvoima massoille ja maailmaan laajemminkin kasvaa siten vain vastustamattomammaksi ja yleispätevämmäksi. Yhteiskunnallisen vallankumouksen voittamaton vahvuus on sen oikeudenmukaisuudessa ja inhimillisyydessä.

Yksikään vallankumous ei vielä tähän mennessä ole kokeillut todellisen vapauden tietä. Kellään ei ole ollut siihen riittävästi uskoa. Voima ja tukahduttaminen, vaino, kosto ja terrori ovat luonnehtineet menneitä vallankumouksia ja ne myös ovat kukistaneet niiden alkuperäiset tavoitteet. On tullut aika kokeilla uusia menetelmiä, uusia tapoja. Yhteiskunnallinen vallankumous tulee vapauttamaan ihmisen vapauden avulla, mutta jos meillä ei ole uskoa vapauteen, niin vallankumous voi vain kieltää ja pettää itsensä. Olkoomme meillä siis vapauden rohkeus: korvat-

kaamme sillä sorto ja terrori. Tulkoon vapaudesta meidän uskomme ja tekomme, niin olemme kasvava vahvoiksi.

Vain vapaus voi tehdä yhteiskunnallisesta vallankumouksesta tehokkaan ja terveen. Vain se voi osoittaa tietä suurempiin korkeuksiin ja valmistaa yhteiskunnan, jossa ilo ja hyvinvointi ovat kaikkien osana. Silloin on koittava päivä, jolloin ihmisellä ensi kertaa on täydet mahdollisuudet kasvaa ja avartua – anarkian vapaassa ja anteliaassa loisteessa.

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Alexander Berkman
Anarkismin aakkoset
Mitä on kommunistinen anarkismi?
1929

Haettu 1.2.2014 osoitteesta:

<https://sites.google.com/site/vallankritiikki/alexander-berkman-anarkismin-aakkoset>
ANARKISMIN AAKKOSET julkaistiin ensimmäisen kerran Yhdysvalloissa vuonna 1929 Vanguard Pressin toimesta nimellä Now and After: The ABC of Communist Anarchism. Teos koostui kolmesta osasta: "Now", "Anarchism" ja "The Social Revolution". Tämä suomennos sisältää Berkmanin teoksen kokonaisuudessaan. Suomennos on tehty Berkmanin kirjojen What is Communist Anarchism (Phoenix Press, London 1989) ja ABC of Anarchism (Freedom Press, London 2000) sekä internetissä olevan version pohjalta. Teoksen suomentamiseen osallistuivat Anarkismiwikiin kääntäjäkollektiivi, Mika Iisakka, Ari Vakkilainen ja Ulla Vehaluoto. Suomennoksen tarkisti ja saattoi lopulliseen muotoonsa Ulla Vehaluoto. Kirja ilmestyi 2008 Työväen Tuotantokomitean julkaisemana.

fi.theanarchistlibrary.org